

σχοδιαστής

ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ
ΤΟΥ ΠΟΛΙΖΑΡΙΟΥ

Η ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ:
ΟΙ ΕΒΡΑΙΟΙ
ΚΑΙ Η ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΤΟ ΦΙΑΣΚΟ
ΤΩΝ «ΕΞΙ»

ΤΕΥΧΟΣ 36, ΜΑΡΤΙΟΣ 1986, ΔΡΧ 160

Ο Σ. ΚΑΡΑΤΖΑΦΕΡΗΣ
ΤΑ ΛΕΕΙ ΟΛΑ ΣΤΟΝ ΠΑΝ-ΠΑΝ

O

σοι διαρπαζόνταν για την εμμονή μας σ' ένα συγκεκριμένο τύπο εξωφύλλου ελπίζουμε να αποζημιώνονται με τη σημερινή μας επιλογή. Εικονογραφεί την πιο δύσκολη αποστολή του Παν Παν: Να φέρει σε αντιπαράσταση τον ήρωα του χρονογράφματος με το πρωτότυπο.

Το ρεπορτάζ, όπως είχε κι ο Σπύρος Καρταζαφέρης έχει πεθάνει. Πώς αλλιώς να εξηγήσουμε ότι μέχρι σήμερα κανείς δεν πρόσεξε ότι οι «6 ηγέτες» που έχουν πάρει τη γνωστή «ειρηνιστική πρωτοβουλία» δεν συμφωνούν μεταξύ τους ούτε στο ίδιο το θέμα της ειρήνης;

Αλλά αν οι «6» βραβεύτηκαν για «την προσήλωσή τους στην ειρήνη», κάποιοι άλλοι επιμένουν ότι η μόνη λύση είναι ο πόλεμος. Απ' τους αγωνιστές του Πολυζαρίου στη Σαχάρα ως τις μακρινές Φιλιππίνες, η πείρα των λαών διδάσκει ότι ούτε η ανεξαρτησία, ούτε η ελευθερία, ούτε η ίδια η ειρήνη χαρίζονται.

Εδώ δε χαρίζεται ούτε η ζωή σε μερικά δέντρα στον Ζωγράφου ή η δουλειά σε μερικούς «αλλόθρησκους ή αλλοεθνείς». Και οι ρίζες αυτού του ρατσισμού πάνε βαθιά, τουλάχιστον στη Θεσσαλονίκη όπως μας εξηγεί ο Ηλίας Πετρόπουλος.

Και μια τελευταία συμβουλή: όταν τρώτε πατάα στην Πολεοδομία του Μαρκόπουλου προσέξτε καλά μη τυκόν και έχει πέσει μέσα στο πιάτο κανένα κομματάκι του Τούλντεντερ...

Σ

α ματαιωθεί... και ο P. Botha

Ίσως η κούραση, ίσως το πολιτικό κόστος, ίσως και τα δύο, να υποχρέωσαν τον υφυπουργό Απόδημου Ελληνισμού κ. Γ. Α. Παπανδρέου, στη ματαιώση της επίσκεψής του στη Νότια Αφρική. Έτσι η «αγωνία» όλων μας για το τι ακριβώς θα αναζητούσε εκεί και για το τι προθέσεις και κίνητρα έχει αυτός και η κυβέρνησή του, ...θα συνεχιστεί. Όπως εξ άλλου η εξέγερση των μαύρων εκεί κάτω δεν σταμάτησε ούτε στιγμή.

Εμείς μπορούμε να υπερφανευόμαστε πως σε κάποιο βαθμό επηρεάσαμε αυτή την εξέλιξη. Το ίδιο και η επίσκεψη του δικηγόρου Γιώργου Μπίζου απ' τη Νότια Αφρική. Το ίδιο και το διεθνές κίνημα καταδίκης του ρατσισμού, το ίδιο και η εγχώρια συμπάρασταση στο ANC και τις άλλες αντι-φασιστικές δυνάμεις της Ν. Αφρικής.

Πάντως ο ελιγμός του κ. Γ. Α. Παπανδρέου, κατά τη δική μας άποψη, μάλλον λογιστικής αντίληψης είναι. Δηλαδή λογαριάζει πως τα πολιτικά και άλλα κέρδη της επίσκεψής του εκεί, οι συναντήσεις του με την φιλο-ρατσιστική «ομογένειά μας» ή τους αξιωματούχους του καθεστώτος Botha ελάχιστα θα ...αποφέρουν. Αντίθετα, μια καμπάνια στο εσωτερικό κατά της κυβερνητικής πολιτικής με αφορμή τη δική του επίσκεψη σε χώρα του Apartheid, θα κοστίζει. Και ο κ. Γ. Α. Παπανδρέου και έξυπνος είναι και τους συμβούλους του διαθέτει και επιπλέον, ουδέποτε απώλεσε πλήρως την ευαισθησία του.

Συγχρόνως όμως ετοιμάζονται και τα ελληνικά σχέδια αποχώρησης από εκεί, του ομογενειακού στοιχείου στην περίπτωση ...της Μαύρης Επανάστασης. Αλλά ως τότε τα εμπόσματα, τα επιχειρηματικά κέρδη και τα τραπεζικά συμφέροντά «μας», ρέουν κανονικά προς όφελος της εθνικής μας οικονομίας... Και φαίνεται πως για τους «σοσιαλιστές μας» αυτό έχει σημασία!

Δ.Τ.

νταλλάγματα...

Ο εφοπλιστής Λάτσης υπολόγησε υπό ελληνική σημαία 4 σούπερ-Τάνκερ και επί πλέον δώρησε 10 εκατ. δολάρια υπέρ του αναξιοπαθούντος Ν.Α.Τ. Ταυτόχρονα, μαζί με τους Βαρδινογιάννηδες και

τους Λιθανούς αποτελεί την φιλοκυβερνητική αντιπολίτευση στον Μπρεζνιεβίτς πρόεδρο των εφοπλιστών κ. Γουρδομικάλη. Επί πλέον η ομάδα του κ. Λάτση έχει πείσει τον φιλότιμο υπουργό κ. Αλεξανδρή να περιορίσει το δικαίωμα της απεργίας στους ναυτεργάτες και να βάλει χέρι ...στον Απρόπυργο. Η «Ελληνική Ναυπηγία» ποτέ άλλοτε δεν τα 'βρισκε τόσο καλά με την κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ! Αν σκεφτούμε και τη σθεναρή στάση του ΠΑΣΟΚ κατά τις διαπραγματεύσεις με την ΕΟΚ για την αξιοποίηση του ελληνικού στόλου, τότε μεγάλες δουλειές αναμένονται για τους εφοπλιστές. Άσχετα αν στην τελευταία δίκη του SA-LEM (της ναυταπάτης του αιώνα) ο δικηγόρος Αντ. Βγόντζας τόνισε: «η ελληνική ναυπηγία, ανδρώθηκε με το ένα πόδι στην παρανομία. Εφοπλιστές που σήμερα πιούμε ξεκίνησαν με μια ΠΑΡΑΝΟΜΙΑ. Ένας ανδρώθηκε σπάζοντας OIL-EBARGO, άλλος εκμεταλλεύτηκε ένα πόλεμο...»

Χωρίς να είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε το ακριβές αντάλλαγμα της κυβέρνησης προς τον κ. Λάτση, απλώς διαπιστώνουμε ότι σοσιαλισμός... δεν γίνεται χωρίς εφοπλιστές! Παραμένει άγνωστη επί του παρόντος, η αξιοποίηση υπέρ της «ναυπηγίας μας», του προσωπάρχου του Λάτση (Βασανιστή της χούντας) Λάμπρου...

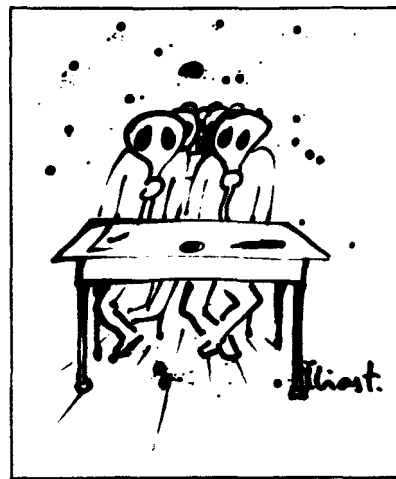
Δ.Τ.

α καούν οι φακελωτές...

Για μια ακόμα φορά επιβεβαιώνεται η διαπίστωση ότι τα «μεγάλα θέματα» βγαίνουν από «μικρά περιοδικά». Την ώρα που όλος ο τύπος ανέλυε σε πολυσέλιδα αφιερώματα το φάκελο Παπακαρύ, η αυτόνομη εφημερίδα ΣΠΑΣΤΗΣ που εκδίδει ο Παναγιώτης Παπαδόπουλος δημοσίευσε ένα απόρρητο πολυσέλιδο κείμενο της Υποδιεύθυνσης Γεν. Ασφαλείας Αθηνών με θέμα «Οργανώσεις και εξωκοινοβουλευτικά κόμματα», και ημερομηνία Μάρτης 1984. Περιλαμβάνονται ονόματα οργανώσεων και στελεχών, περιγράφεται η δράση τους, αξιολογείται η σημασία τους. Το πολιτικό ζήτημα που ανακύπτει είναι φυσικά μείζον. Γιατί όχι μόνο αποδεικνύεται ότι οι φάκελοι της «επαράτου» ζουν και βασιλεύουν αλλά και ότι εμπλουτίζονται με νέα στοιχεία που συλλέγονται από τις σοσιαλιστικές δυνάμεις καταστολής. Κανείς βέβαια δεν αμφέβαλε, αλλά είναι η πρώτη φορά που ένα παρόμοιο κείμενο έρχεται στη δημοσιότητα. Η κυβέρνηση δεν μπορεί να το παρακάμψει, όσο κι αν ποντάει στη

μικρή κυκλοφορία του ΣΠΑΣΤΗ. Θα περιμένουμε τις εξηγήσεις του κ. Τσούρα και θα επανέλθουμε.

Σ.

ια όλα φταιί ο λαός

Είναι ο τίτλος της συνέντευξης του τέως Προέδρου της Δημοκρατίας Κων. Τσάτσου στην Μεσομυρική (4.2). Συμπεράσματα: «Δεν είναι σωστό να κατηγορούμε τους ηγέτες και τα κόμματα. Πρέπει να κατηγορούμε το σύνολο το κοινωνικό. Εκεί είναι η αρρώστια... Κανένα (πολιτικό) γεγονός δεν έγινε απολύτως ερήμην του λαού. Αυτός εξέλεξε τους πρωταγωνιστές, αυτός τους έδωσε την εξουσία να δράσουν...» Κι αν εκλέγαμε καινούριο λαό, όπως συνιστούσε ο Μπρεχτ;

Σ.

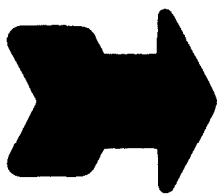
τος ειρήνης

1986: έτος ειρήνης. Δηλαδή: οι Ισραηλινοί εισβάλλουν ή κατέχουν Λιβανικά και αραβικά εδάφη, εξοντώνουν Παλαιστίνους έως την Τύνιδα. Οι Γάλλοι επεμβαίνουν στραπωτικά στο Τσαντ, συνεχίζεται ο πιο φονικός πόλεμος Ιράκ-Ιράν, οι Η.Π.Α. χρηματοδοτούν και μετέχουν σε στρατιωτικές επεμβάσεις στην Κ. Αμερική και προσήρτησαν ήδη τη Γρενάδα και φυσικά υφίστανται οι πόλεμοι Βιετνάμ-Καμπότζης και η επέμβαση στο Αφγανιστάν. Να μην επεκταθούμε στον πόλεμο της Ερυθραίας και του Τιγκράι ή την κατοχή του Κουρδιστάν, της Β. Κύπρου κ.λ.π. κ.λ.π. Οι πιο κερδοφόρες επιχειρήσεις παραμένουν οι πολεμικές βιομηχανίες, σ' αυτές ξοδεύεται, «επενδύεται» όπως λέγεται, το 6% του Ακαθ. Εγ-

φέρει, για όσους ταξιδεύουν με EL-AL ή με Αμερικανικές εταιρίες!!! ● Συγκροτήθηκε επιτροπή για την υπεράσπιση των κοινωνικών δικαιωμάτων, ενάντια στο ηλεκτρονικό φακέλωμα και τις ΝΕΕΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ. Ήδη κυκλοφορεί διαφωτιστικό υλικό και σχεδιάζονται κινητοποιήσεις. ● Η πρόταση να πάψει η ΑΥΓΗ να είναι κομματικό έντυπο συνδυάστηκε και με την «ιδέα της μετοχοποίησής της». Οι υποστηρικτές της «μετεξέλιξης» ανέφεραν το ποσό των 150 εκατομμυρίων χωρίς όμως να αναφέρουν ονόματα πιθανών μετόχων... Το θέμα πα-

● Η είδηση του μηνός! Ήταν η «ταξιδιωτική οδηγία» του Αχμέτ Τζεμπρίλ. Στις 6 Φεβρουαρίου και αμέσως μετά τη νέα Ισραηλινή ενέργεια κρατικής τρομοκρατίας επί του Λιθουανού αεροσκάφους, ο ηγέτης του Λαϊκού μετώπου για την απελευθέρωση της Παλαιστίνης (Γενική Διοίκηση), ενημέρωσε το επιβατικό κοινό ότι: «από δω και πέρα καμιά ευθύνη δεν

ΕΤΑΛΙΑ

χωρ. Προϊόντος της χώρας μας. Το 'γιατί' είναι σχετικά σύνθετο να απαντηθεί. Εκείνο που είναι αποκαλυπτικό για την «αμυντική μας βιομηχανία» είναι ότι το 78% της παραγωγής μιας απ'αυτές, της ΠΥΡΚΑΛ, ΕΞΑΓΕΤΑΙ. Συναλλαγματοφόρες εξαγωγές σε «αγορές» της Μ. Ανατολής και αλλού. Είναι βεβαιωμένες οι «επιδόσεις» των ελληνικών βομβών στον πόλεμο Ιράν-Ιράκ, όπως έλεγε παλιότερα ο κ. Ζιάγκας, νυν βουλευτής του ΠΑΣΟΚ και τέως αρχηγός της ΠΥΡΚΑΛ.

Δ.Τ.

Πλυτζανό- πουλος... στο Σκαραμαγκά

Κατά τη διάρκεια του περσινού αγώνα ενάντια στο κλείσιμο των *Ναυπηγείων Σκαραμαγκά* οι εργάτες και το σωματείο τους, η «*Τρίαινα*», δεν είχαν πατρίδα. Ούτε οι έλληνες, ούτε οι 234 Πακιστανοί. Η αντίσταση στις απολύσεις για το δικαίωμα στην εργασία και τη ζωή, ήταν ενιαία. Στη «λύση» που προέκυψε, με τα 13 δις κεραπάκια προς τον Νιάρχο, η κρατική πλέον ελέγχου διοίκηση της επιχείρησης πέταξε τους 234 Πακιστανούς εργάτες. Αυτό δεν είναι εξώ απ' τη λογική του κεφαλαίου, τουναντίον απειλώντας και άλλες 2.000 απολύσεις για τη «βιωσιμότητα» της μονάδας.

Εκείνο που είναι τραγικό, είναι η εγκατάλειψη των επί 14 χρόνια συναδέ-

λφων Πακιστανών, απ' το σωματείο τους. Το υπό κυβερνητικό έλεγχο σωματείο όχι μόνο δεν υπερασπίστηκε τους ξένους εργάτες αλλά ταυτόχρονα, διαστρέφοντας την αλήθεια «κρατούσε καθυστέρηση» για να εκτονώσει την εργατική δυσαρέσκεια στον Σκαραμαγκά. Και το δράμα συνεχίζεται, όταν το Υπουργείο Εργασίας, η διοίκηση των ναυπηγείων και το σωματείο μιλούν ψευδέστατα για «οικειοθελή απόλυση» και απέλαση με ολίγα ψίκουλα σαν αποζημίωση, των πακιστανών εργατών. Το ψεύδος και η ένοχη σιωπή αρμοδίων και δημοσιογράφων (εξαιρέσεις: ο Γ. Καρ. της «*Ελευθεροτυπίας*» και οι κομμουνιστικές εφημερίδες) μεταβάλλεται μέρα με τη μέρα σε κυρίαρχη απάντηση, στη μόνη «βίωση» ερμηνεία του ρατσισμού κατά των ξένων εργατών στην Ελλάδα.

Δ.Τ.

αρυδιάς πεσούσης πας ανήρ ξυλεύεται;

Ο κ. Α. Παπακαρύς, Γεν. Γραμματέας στην Προεδρία της Δημοκρατίας από το 1985, ήταν και νωρίτερα δημόσια γνωστός από την έκθεσή του σχετικά με την κατάσταση της Δικαιοσύνης —που επαινέθηκε ευρύτερα από τον τύπο αλλά και αρμοδίως. Τότε (1982) η ΑΚΡΟΠΟ-

ΛΙΣ είχε αναφερθεί στο πρόσφατο παρελθόν του χωρίς όμως αυτό να συγκινήσει ιδιαίτερα την αριστερά και τη δημοκρατική κοινή γνώμη» (με εξαίρεση μία συνέντευξη που είχε δώσει στα ΝΕΑ).

Στις 12.2 η ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ απεκάλυψε — μετ' «παιών» — τη δράση του στα στρατοδικεία του «συμμοριτοπολέμου». Η ΑΥΓΗ αναδημοσίευσε και σχολίασε τα γραφόμενα —και μόνο αυτά— της δύο επόμενες μέρες. Και πάλι η ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ, φρόντισε για το φρεσκάρισμα της μνήμης τη Κυριακή 16.2. Πρωτοσέλιδο και αποκλειστικά αποκάλυψε ότι ο κ. Α.Π. εχρημάτισε μέλος των «Επιτροπών Δημοσίας Ασφαλείας» που επί δικτατορίας αποφάσιζαν τις εκπομπές πολιτών.

Η ΑΥΓΗ αναδημοσίευσε την πληροφορία στις 18.2. ο ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ (που ως τότε περιοριζόταν να καγχάζει την «προεδρολογία» των «δύο μονομάχων») το έλαβε υπόψη του τη επομένη. Έκτοτε, οι δύο εφημερίδες της αριστεράς άρχισαν να θυμούνται και να καταγγέλλουν εκπομπισμούς —μεταξύ των οποίων και μελών τους (Οκιάσπλο της ΑΥΓΗΣ, 20.2: ΚΑΙ ΔΙΩΚΤΗΣ ΤΟΥ «ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ» Ο ΠΑΠΑΚΑΡΥΑΣ).

Αν κάποιοι διωχθέντες από τον κ. Α.Π. στο χώρο της κυβερνητικής πλειοψηφίας θα δικαιολογούνταν στη μερική αμνησία τους από σκοπιμότητες πολιτικής, ποια σκοπιμότητα θώλωσε τη μνήμη των αριστερών κομμάτων και εφημερίδων; Και πόσο άνετα μπορούν σήμερα να συνεχίζουν να καταγγέλλουν τα τερτίπια των δύο μονομάχων;

«Η μοίρα —θα έλεγα— έπαιξε άσχημο

παιχνίδι στον κ. Α. Παπακαρύα», σχολίαζε η ΑΥΓΗ. Μόνο σ' αυτόν, όμως:

Γ.Κ.

ερική αμνησία

Στο ΒΗΜΑ της 16.2 («*Γαλαζοαίματοι*» αναζητούν στέγη... Οι πρώην στην εξορία) δημοσιεύεται κατάλογος εξωθέντων αυτοκρατόρων, βασιλέων και λοιπών ηγετών που έχουν λάβει την άγουσα. Ανάμεσά τους διαβάζουμε και για τον Κωνσταντίνο, «πρώην βασιλιάς της Ελλάδας, 45 ετών, το 1964 διαδέχθηκε τον πατέρα του Παύλο, αλλά τρία χρόνια αργότερα έχασε το θρόνο του κατόπιν δημοψηφίσματος που έκαναν οι «συνταγματάρχες». Και βέβαια μπορεί μεν ο Κ. να έφυγε από τη χώρα μετά το αποτυχημένο του αντιπραξικόπημα τον Δεκέμβριο του 67, και μπορεί η στρατιωτική δικτατορία να του πήρε και το Δημοψήφισμα του 73, αλλά πάντως ο θρόνο του τον έχασε σε πολιτικές συνθήκες fair play τον Δεκέμβριο του 74. Το δυστύχημα για το ΒΗΜΑ είναι ότι όλο το σχετικό δημοσίευμα είναι πιστή μετάφραση από τη γαλλική *Libération* (8.2.) με τη γνωστή μέθοδο του «κλοφυράι». Στην περίπτωση όμως του Κ. φαίνεται ότι ο συντάκτης θεώρησε τον εαυτό του αρμοδιότερο απ' τους γάλλους συναδέλφους του. Και όμως, το πρωτότυπο είναι ακριβές και σ' αυτό το σημείο. Ηθικό διδάγμα: όταν αντιγράφουμε δεν πρέπει να αυτοσχεδιάζουμε.

Σ.

ραπέμφθηκε για το Συνέδριο. Προσώχη παιδιά... Μας πήρανε τον τίτλο... μη μας πάρουνε και την ΑΥΓΗ! ●Πυρπολήθηκε το ΙΧ αυτοκίνητο του οδηγού της κλούβας των ΜΑΤ, που είχε ανατινάξει η «17 Ν» στο Καραβελ. Ο άνθρωπος σκέφτεται να παραιτηθεί. Ένας άλλος άνδρας των ΜΑΤ βρίσκεται ήδη στη μονή Αγίου Αθανασίου της Μεγίστης Λαύρας! Το επάγγελμα περνά κρίση, υπονομεύεται το έργο της «αλλαγής»... στην καταστολή. ●Η ιταλική κυβέρνηση αυτή την εποχή έχει εντείνει τις επιχειρήσεις απελάσεων μεταναστών ιδιαίτερα

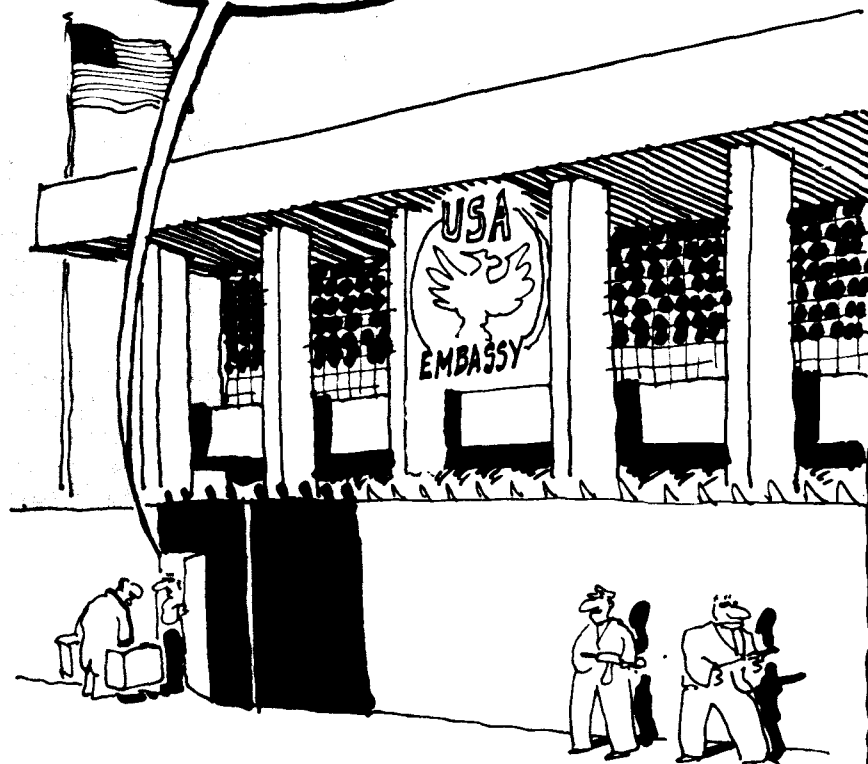
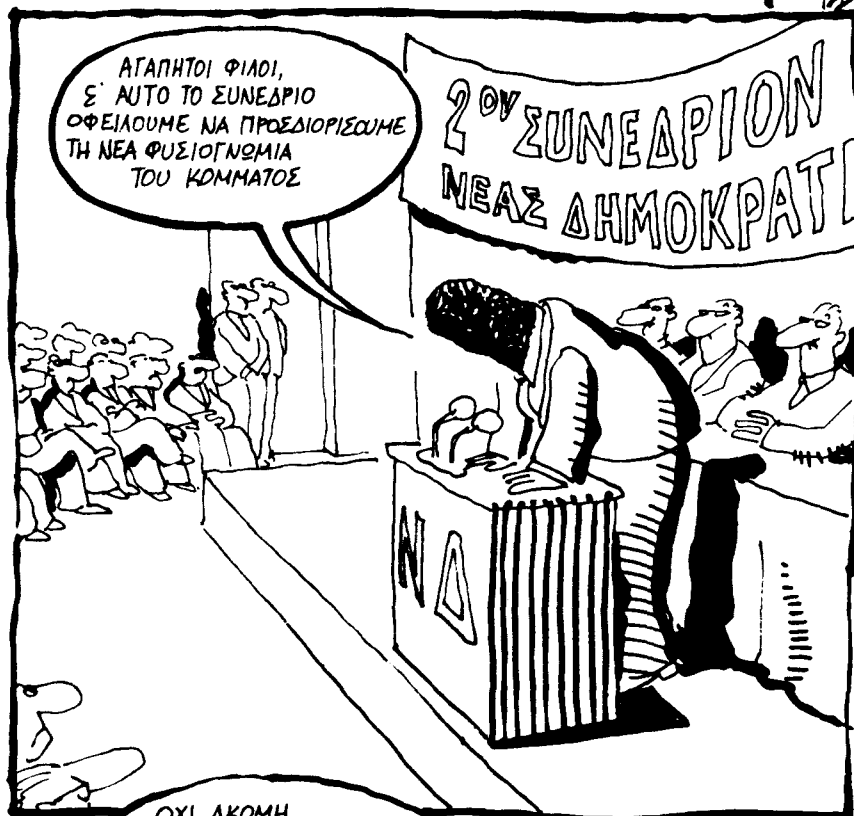
των μελαμψών. Σ' αυτό το κλίμα σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και δημοκρατίας, ενεπλάκησαν καθόλου τυχαία και δεκαπέντε έλληνες. Συμπτωματικά οι περισσότεροι απ' αυτούς ήταν ανυπότακτοι, άρα φακελωμένοι απ' το ελληνικό προξενείο... που συνεργάζεται με τις ιταλικές αρχές. Η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση σφυρηλατείται στην αστυνομική! ●Γνωρίζετε ότι η αστυνομία ματαίωσε τη συγκέντρωση στην Αθήνα (14.2.86) κατά του ΜΑΡΚΟΣ των Φιλιππίνων; Και όμως συνέβη. Υπό το πρόσχημα της άφιξης του Σαρτζετάκι

τρεις ώρες αργότερα το Πανεπιστήμιο Αθηνών ζώστηκε από υπερβολικές αστυνομικές δυνάμεις όπως και όλο το κέντρο της Αθήνας και φυσικά ο χώρος των Προπυλαίων. Να σημειωθεί πως στους συνδιοργανωτές της συγκέντρωσης ήταν και η Ν. ΠΑΣΟΚ!!! (καθήμενη Μιχ. Χαλαμπίδη). ●Παραινώσεις προς Δανούς ψηφοφόρους δια χειλέων Μ. Παπαγιαννάκη (Δεκα. Πολίτης 60): «Το ευρωπαϊκό παρελθόν και η έντονη κοινωνική και διεθνιστική παράδοση της χώρας και των σημαντικών σοσιαλιστικών και αριστερών δυνάμεών της θα δώ-

σουν την κυρίαρχη έως τώρα θέση τους σ' έναν ιδιότυπο επαρχιωτισμό ενός ριγμένου, χορτάτου αλλά και καπώς, γι' αυτό, νυσταγμένου τοπικού και προνομίου «κατεστημένου». Ή υπάρχουν άλλες γόνιμες προοπτικές προς άλλους ορίζοντες; Τέτοιοι διαλογισμοί θα πρυτανεύσουν στη σοβαρή επιλογή των πολιτών της Δανίας». Άραγε το διάβασαν πριν ψηφίσουν; ●Τι είμαι λοιπόν; Σχεδόν τίποτε. Μια ευπρεπής αποτυχία. Μια καλοπροαίρετη αδολοσχία. Από το βιβλίο του Κων. Τσάτσου. Η ζωή σε απόσταση.

ΗΠΙΟ ΚΛΙ.ΜΑ

ΤΟΥ ΓΙΑΝΗ ΛΑΝΝΟΥ

Ραΐσα, αγάπη μου

...λοι από τον Αλεσάντρο Νάτα... Γραμματέα του Ιταλικού Κ. Κόμματος και τον παλαιμάχο κομμουνιστή ηγέτη Τζιανκάρλο Παγέτα!!! Μια νέα εποχή αρχίζει...

Ι ΔΥΟ ηλικιωμένοι τύποι σταμάτησαν μπροστά στο φρουρό της μεγάλης Πύλης του Κρεμλίνου. Έδειξαν τις ταυτότητές τους. Στη Μόσχα η θερμοκρασία ήταν δέκα βαθμοί υπό το μηδέν. Ο δυνατός αέρας είχε κοπάσει και ένα πυκνό χιόνι είχε αρχίσει να πέφτει ντύνοντας κατάλευκους τους τρούλους του Κρεμλίνου. Ο φρουρός χαμογέλασε με ευγένεια... υποκλίθηκε... και τους οδήγησε στον μεγάλο θάλαμο υποδοχής υψηλών προσώπων. Η κοπέλα της γκαρνταρόμπας πήρε διακριτικά τα καπέλα και τα παλτά των δύο τύπων. Ο υπεύθυνος επιμοτυπίας τους οδήγησε στο μεγάλο δελουίδιο σαλόνι. Έπρεπε να περιμένουν λίγο... Το γκαρσόν ρώτησε τι θα πάρουν... «δύο διπλές βότκες!!» ψιθύρισε. «Μη στεναχωριέστε... Την πρώτη φορά που ήρθα με τον Τολλιάτι είχαμε πει δέκα βότκες για να μπορέσουμε να δούμε τον Στάλιν... με τον Χρουσώφ αρκούσαν πέντε... Μια διπλή βότκα στην ηλικία μας Σάντρο δεν είναι τίποτα...» φιλοσόφησε ο Τζιανκάρλο. Τις ήπιαν μοροούφι.

Εκείνη τη στιγμή άνοιξε η τρίτη πόρτα δεξιά και εμφανίστηκε μια όμορφη... αρχοντική... σαραντάρα... Το περπάτημά της έδειχνε μεγάλη σιγουριά!! Τους πλησίασε... Χαμογέλασε γοητευτικά και αυτοσυστήθηκε. «Ραΐσα Γκορμπάτσοβα!!!» Οι δύο τύποι μόλις άκουσαν το όνομα τινάχτηκαν από τις πολυθρόνες τους και κάθησαν σε στάση προσοχής. Εκείνη όμως τους καθυσήχασε...

«Μην ενοχλείστε παιδιά... Καθήστε... Επειδή ο Μιχαήλ θα αργήσει λίγο, μου είπε να σας κρατήσω λίγη συντροφιά...». «Κυρία μου είμεθα ευτυχείς που σας γνωρίζουμε!!» είπε με σεβασμό ο Σάντρο. «Μπορείτε να με λέτε Ραΐσα...» απάντησε εκείνη ευγενικά. Παράγγειλαν και άλλη βότκα... Σε λίγο μιλούσαν σαν τρεις παλιοί καλοί φίλοι... Είπαν για τα αρχαία της Ρώμης... τα πανέμορφα κανάλια της Βενετίας... και κατέληξαν στην Ιταλική Ριβιέρα... Η Ραΐσα ήταν αλήθεια πολύ γοητευτική και σέξυ... Είχε μεσογειακό ταπεραμένο... Ο Τζιανκάρλο σκέφτηκε τις γυναίκες των Χρουσώφ και των Μπρέζνιεφ... Το έμπειρο διεισδυτικό μάτι του χωρίς δυσκολία διέκρινε τις μεγάλες αλλαγές στη σοβιετική κοινωνία, τον άλλο άνεμο που φυσούσε... καθώς το βλέμμα του είχε καρφωθεί στα σαρκώδη χείλη και τα μεγάλα υγρά μάτια της Ραΐσα... που του θύμιζαν τόσο πολύ την Ορνέλλα Μούτι... Η ώρα πέρασε χωρίς να το καταλάβουν. Είχαν πει τουλάχιστον έξι βότκες όταν άνοιξε η πέμπτη πόρτα δεξιά και μπήκε ο Μιχαήλ!!! Φόραγε ένα σπορ πουκάμισο χωρίς γραβάτα... ένα ασπρισμένο μπλου-τζην και τα αθλητικά του παπούτσια... «Σάντρο αγόρι μου...» φώναξε ενθουσιασμένος και αγκάλιασε τον ένα τύπο. Μετά πήρε στην αγκαλιά του τον άλλο... «Τζιανκάρλο!! αλήθεια... πόσος καιρός πέρασε από την τελευταία φορά...» είπε με νοσταλγία. Αγκαλιάστηκαν και οι τρεις... «Τα τρελόπαιδα!!!» σιγομουρμούρισε η Ραΐσα...

ΗΤΑΝ ΠΕΡΑΣΜΕΝΕΣ δώδεκα το βράδυ, όταν άνοιξε η μεγάλη Πύλη του Κρεμλίνου και βγήκαν οι δύο τύποι. Το πυκνό χιόνι είχε ντύσει κατάλευκους τους άδειους δρόμους της παγωμένης Μόσχας. «Σάντρο πόσες βότκες ήπιαμε;» ρώτησε ο ένας. «Έχασα το λογαριασμό!...» απάντησε εκείνος. Μετά πιάστηκαν αγκαζέ και τρεκλίζοντας, γεμάτοι κέφι προχώρησαν στα όμορφα χιονισμένα σοκάκια της παλιάς Μόσχας τραγουδώντας «Αβάντι Πόπολο... Παντιέρα Ρόσσα...»

«Πολύ δυνατό παιδί ο Μιχαήλ... Και πώς κατάφερε τόσα χρόνια να κρύβει ότι είναι Ευρωκομμουνιστής!! μέχρι να γίνει Γραμματέας!!» μουρμούρισε με θαυμασμό ο Σάντρο. «Εμένα μου άρεσε πιο πολύ η Ραΐσα...» είπε ο γερο-μουρντάρης Τζιανκάρλο. Και έβαλαν τα γέλια γεμάτοι ευτυχία και χαρά... Ήταν ένα αλησμόνητο βράδυ για όλη την Ευρώπη... Ο νέος πανίσχυρος Άρχοντας του Κρεμλίνου, ο προσπής και ευστροφος Μιχαήλ Γκορμπάτσφ τους είπε με χιούμορ... και σοφία:

«Μια νέα εποχή αρχίζει για τους κομμουνιστές στην Ευρώπη... Πολλοί δογματικοί σύντροφοι θα καταλάβουν ότι ανέκαθεν ήσαν ευρωκομμουνιστές... και πολλοί ανανεωτές ότι η καρδιά τους ποτέ δεν έπαψε να χτυπάει στη Μόσχα... Οι μεγάλες αγάπες δύσκολα πεθαίνουν... Και η δική μας καρδιά τους χωράει όλους...»

Οι δύο τύποι συνέχισαν να περπατούν σα μεθυσμένοι στους κατάσπρους έρημους και σκοτεινούς δρόμους της Μόσχας. Όλα είχαν λειτουργήσει θετικά για τούτη την πρωτόγνωρη και παράφορη συμπεριφορά τους!! Η βότκα... τα σοφά λόγια του Μιχαήλ... και τα υγρά μενεξεδένια μάτια της Ραΐσα Γκορμπάτσοβα... Τα τραγούδια και τα αστεία των δύο ηλικιωμένων τύπων ξύπνησαν πολλούς Μοσχοβίτες εκείνο το βράδυ... Δεν θα μπορούσαν όμως ποτέ να φανταστούν ότι οι δύο θορυβώδεις γλετζέδες, τροβαδούροι, δεν ήταν άλ-

ΣΤΟ ΚΑΣΤΡΙ ο Αντρέας ήταν ανήσυχος. Ο Άκης κοίταζε αμήχανα το ταβάνι. Αυτά που του είχε πει ο Κώστας... ο Κώστας Λαλιώτης τον είχαν συγκλονίσει... ήταν πολύ επικίνδυνο... «Θέλω αποδείξεις!!» είπε με πείσμα. «Πρόεδρε τα πράγματα μιλάνε μόνα τους... Ο Ριζοσπάστης φιλοξενεί τον Λεωνίδα... η Αυγή τον Χαρίλαο... Αλλάζουν τίτλο... Βγάζουν πλατιά απογευματινή εφημερίδα... Μετοχοποιούν την Αυγή... στη ΓΣΕΕ μαζί... στις δημοτικές τα βρίσκουν...» Απάντησε ο Κώστας. «Όχι αναλύσεις!» είπε ξερά ο Αντρέας.

Ο Κώστας Λαλιώτης σκέφτηκε για λίγο... Μετά είπε με αποφασιστικότητα: «Μόνο ένας άνθρωπος Πρόεδρε μπορεί να μας βοηθήσει... Ο πιο καλά πληροφορημένος Έλληνας... Το μεγάλο λαγωνικό της Ελληνικής Δημοσιογραφίας... ο Γιώργος!! ο Γιώργος Αρατζαφέρης!!!»

Ο ΓΡΗΓΟΡΗΣ κοιτάχτηκε στον καθρέφτη. «Κατά βάθος είμαι νάρκισσος...» μουρμούρισε. Κοίταξε το ρολόι του. «Όπου νάναι έρχεται...» Άνοιξε το μπλε κουτάκι με την κολώνια Πιερ Καρντέν, δώρο της κοιματικής οργάνωσης της ΑΥΓΗΣ... Η κόκκινη ρόμπα του πήγαινε περίφημα... Όμως δεν πρόλαβε να συνεχίσει. Χτύπησε το κουδούνι της πόρτας. Έριξε μια τελευταία ματιά στον καθρέφτη και πήγε ν' ανοίξει. «Ναι... ήταν Εκείνη... η Λάουρα!! Το νεανικό του πάθος... από την εποχή των Λαμπράκηδων!! Ακόμα πιο ωραία, αισθησιακή, ώριμη... Το αιώνιο θηλυκό...»

Φορούσε μια στενή δερμάτινη μαύρη φούστα που κούμπωνε από πίσω... Το μπορντώ διάφανο πουκάμισό της με δυσκολία συγκρατούσε το υπέροχο στή-

θος της... Τα χρυσόξανθα μακριά μαλλιά της άστραφταν μέσα στο έντεχνα φωτισμένο δωμάτιο... Ενώ στο πικ-άπ ακουγόταν η γλυκιά φωνή του Πωλ Άνκα...

«Τι θα πάρεις» ρώτησε ο Γρηγόρης. «Ένα ουίσκυ με πάγο...» απάντησε εκείνη. Μετά κάθησαν στον δερμάτινο καναπέ. Η ακατανίκητη έλξη που ένιωθε τον έκανε επιθετικό... Αναζήτησε τα σαρκώδη χείλη της ενώ τα χέρια του ακούμπησαν τα προκλητικά στήθη της... Ξαφνικά όμως έχασε τις αισθήσεις του!!

Η Λάουρα σηκώθηκε γρήγορα και άρχισε να ψάχνει... Δεν άργησε να ανακαλύψει την εντοιχισμένη κρύπτη πίσω από τη φωτογραφία του Λένιν. Όταν την παραβίασε βρήκε το φάκελο που ήθελε: «Οδηγίες για την Ενότητα», ΚGB, Γραφείο Δυτικής Ευρώπης!!!

Ο ΓΙΩΡΓΟΣ Αρατζαφέρης άναψε την πίπα του και χαμογέλασε... Η Λάουρα τον κοίταξε με θαυμασμό... «Πώς κατάλαβες ότι ο Γρηγόρης είναι ο άνθρωπος της Μόσχας... στο ΚΚΕ εσωτ.;» ρώτησε με απορία... «Ήταν πολύ απλό... Σκέφτηκα ποιο από τα μέλη του Πολιτικού Γραφείου της Κ.Ε. του ΚΚΕ εσωτ. έχει σπουδάσει στη Μόσχα... Μετά είδα ότι ήταν υπέρ της μετεξέλιξης... πρόσθεσα και τις ανακατατάξεις στελεχών στη Μόσχα... και κατάλαβα ότι είναι ο Γρηγόρης!!» είπε με μετριοφροσύνη ο Αρατζαφέρης.

«Ευτυχώς που πρόλαβα και του έριξα το υπνωτικό στο ουίσκυ γιατί ήταν πολύ επικίνδυνος...» μουρμούρισε η Λάουρα...

Ο Γιώργος Αρατζαφέρης έβαλε τα πόδια του πάνω στο γραφείο και τεντώθηκε. Ήταν άκεφος... Το μυαλό του βρισκόταν σ' εκείνους τους... άμοιρους που στην προσπάθειά τους να δημιουργήσουν ένα νέο αριστερό κόμμα θα βρίσκονταν μετά σχεδόν είκοσι χρόνια εκεί απ' όπου είχαν αποφασίσει να φύγουν... Τη Μόσχα!!

Παν. Παν.

Ο Φώτης Φουλάκης, πρώην μέλος της Νομαρχιακής Επιτροπής ΠΑΣΟΚ Α Πειραιά, που συμμετείχε στην ιδρυτική σύσκεψη της νέας συνδικαλιστικής κίνησης εκθέτει τις εντυπώσεις του απ' τα πρώτα δημόσια της ΣΣΕΚ

ΚΙΝΗΣΗ δίχως προοπτική. Έτσι χαρακτήρισε η ηγεσία του ΠΑΣΟΚ τη σύσκεψη των 1270 συνδικαλιστών στο Μίλωνα. Βεβαιωμένη εκτίμηση ανησυχίας ή εξ' ιδίων κρίνει τα αλλότρια η πασοκική ηγεσία; Πάντως η σύσκεψη των 1270 στο Μίλωνα με την ίδρυση μιας νέας κίνησης, της ΣΣΕΚ (Σοσιαλιστικής Συνδικαλιστικής Εργατοϋπαλληλικής Κίνησης) είναι ένα γεγονός σημαντικό. Και γίνεται σημαντικότερο από το ότι στην πρωτοπορία αυτής της κίνησης συμμετέχουν δυο με τρεις 100άδες στελέχη σε σωματεία, συλλόγους και ομοσπονδίες των εργαζομένων.

Στη συνάντηση του Μίλωνα πάνω από 60 άτομα επεσήμαναν διάφορα σοβαρά ζητήματα. Ο αριθμός των συμμετασχόντων ξεπερνούσε τους 1300: ήταν περίπου 1000 συνδικαλιστές, 270 μέλη από Ν.Ε. και Τ.Ο. και 60 μέλη της Σπουδάζουσας του ΠΑΣΟΚ Αθήνας.

Η ψηφοφορία για την ονομασία της κίνησης έγινε γιατί υπήρχαν δυο διαφορετικών αντιλήψεων προτάσεις. Η μία είναι αυτή που επικράτησε, και η άλλη «Συνδικαλιστική Αλλαγή» που σχεδόν μόλις διασώθηκε με 160 ψήφους.

Στις τοποθετήσεις τους τα περισσότερα μέλη της κίνησης στάθηκαν στα εξής σημεία και διαπιστώσεις: – Απόρριψη του συμβολαίου του 81 σαν σοσιαλδημοκρατικό

– Η στροφή του ΠΑΣΟΚ δεν είναι τωρινή αλλά ξεκινάει πολύ παλιά

– Στην γενικότητα και αοριστία της 3ης Σεπτέμβρη
– Στην «εδώ και τώρα» μαζική αποχώρηση από το ΠΑΣΟΚ

Γενικότερα επισημάνθηκε η ανάγκη ύπαρξης ενός νέου πολιτικού λόγου της αριστεράς για το εργατικό κίνημα, πέρα από τη σοσιαλδημοκρατική αντίληψη και την παραδοσιακή λογική της αριστεράς σήμερα, ενώ απορρίφθηκε παμπληφεί η απαράδεκτη οργανωτική εισηγήση που χωριούσε ακόμα και μπροστά στην πασοκική λειτουργία.

Θα πρέπει όμως κανείς να προσέξει κάποια καθο-

ριστικά αρνητικά σημεία που ξεκινούν από τους επικεφαλής της κίνησης που τελικά δεν εννοούν να καταλάβουν πως δεν έχουν το δικαίωμα να επαναλαμβάνουν την πασοκική πρακτική.

Πρώτα απ' όλα η διακήρυξη που διαβάστηκε στο Μίλωνα και που επιχειρείται να περάσει σαν διακήρυξη αρχών, αναμασάει συνέχεια τα πασοκικά ιδεολογήματα της «εθνικής λαϊκής ενότητας», της «κοινωνικοποίησης του Δημόσιου τομέα», των «εποπτικών συμβουλίων», του «κοινοβουλευτικού παιγνιδιού» κλπ. κλπ. Ακόμα και στη συνέντευξη τύπου της 13-2-85 εκ μέρους του προεδρείου της ΣΣΕΚ, επώθηκαν τα ίδια ζητήματα, δείχνοντας την ιδεολογική ταύτιση με το ΠΑΣΟΚ.

Πέρα από το απαράδεκτο γεγονός, ότι στο προεδρείο εμφανίστηκαν και φωτογραφήθηκαν οι «7», λες και δεν υπάρχουν άλλοι, έτσι που σε λίγο θα λέμε, (όπως παλιά λέγαμε στο ΠΑΣΟΚ: ο Πρόεδρος και το Εκτελεστικό Γραφείο) οι 7 και το Κεντρικό Συμβούλιο.

Θα πρέπει να καταλάβουν οι επικεφαλής της κίνησης ότι ο κόσμος του Μίλωνα και χιλιάδες άλλοι ανένταχτοι της αριστεράς ζητούν κάποια άλλα πράγματα.

– Ότι τα πράγματα δεν στράβωσαν τώρα σύντροφοι «7» που διαγράψαν εσάς, αλλά από το 75 που διαγράφηκαν οι πρώτοι.

– Ότι η Εθνική Λαϊκή Ενότητα μοιάζει με χρησμό του Μαντείου των Δελφών.

– Ότι το συμβόλαιο τιμής με το 81 δεν ήταν «σοσιαλιστική ρεαλιστική πολιτική», ούτε τα αρσένεια εποπτικά συμβούλια θήμα στο σοσιαλισμό.

– Ότι δεν έχετε δικαίωμα να εκφράζεται σε συνεντεύξεις τύπου τις απόψεις σας για ειδικά θέματα, πριν γίνει συνέδριο, πράγματα που μόνο ο Ανδρέας έκανε στο ΠΑΣΟΚ.

– Ότι τέλος θα πρέπει να πάψετε να διακατέχετε από τη νοοτροπία του πασοκικού μηχανισμού, τη μυστικοπάθεια, την αντίληψη της «ομοφωνίας», τον φόβο για τις δημοκρατικές αντιθέσεις μέσα από διάλογο.

– Ότι πρέπει επιτέλους κάποτε να κάνετε και τη δική σας αυτοκριτική για αυτά που έχετε στηρίξει στο παρελθόν.

– Και ότι τέλος την κίνηση θα την διαμορφώσουν στο σύνολό τους οι εργαζόμενοι και κανένα σχήμα «7». Αν θέλετε να φτιάξετε ένα νέου τύπου ΠΑΣΟΚ (και αυτό αρχίζει να φαίνεται) δικαίωμά σας: δικιά σας η επιλογή, δικιά σας και η παράταξη.

Αν θέλουμε όμως όλοι μαζί στην αριστερά να φτιάξουμε κάτι άλλο στη βάση των σαφών ταξικών σοσιαλιστικών στόχων του εργατικού κινήματος, τότε εγκαταλείψτε τα ιδεολογικά σοφίσματα που αντιγράφουν την αστικοδημοκρατική μεταρρύθμιση του ΠΑΣΟΚ.

Γιατί αλλιώς πραγματικά ο Μίλωνας θα αποχθεί ιστορικά κίνηση χωρίς προοπτική. Και θα ξαναψαχνόμαστε πάλι.

Φώτης Φουλάκης

ΚΑΤΙ δεν πάει καλά με την Αριστερά. Φταίει ο Μαρξ, φταίει ο Λένιν, φταίει το σφυροδρέπανο ή μήπως φταίει που «δεν κόβουμε πια κεφάλια με το δρεπάνι», όπως εξομολογήθηκε ο Γρηγόρης Γιάνναρος στην ΤV; Το σίγουρο είναι ότι όλοι αναγνωρίζουν την αναγκαιότητα κάποιας αλλαγής: Ο Γκορμπατσώφ που φιλοδοξεί να επαναλάβει το 20^ο συνέδριο μετά 30 έτη. Ο Τεγκ Χιάνο Πινγκ που χτίζει την καπιταλιστική Κίνα του 2.000. Κι ο Λεωνίδας Κύρκος που το άστρο του τον οδηγεί στο ξεπέρασμα του «ιστορικού σχίσματος» σοσιαλιστών-κομμουνιστών.

Η αδυναμία αριστερής πολιτικής

Δεν υπάρχει καλύτερη ευκαιρία να διαπιστώσει κανείς την πολιτική αναποτελεσματικότητα της Αριστεράς από τις τηλεοπτικές «προ ημερησίας διατάξεως» συζητήσεις της Βουλής. Δεν είναι μόνο το θέμα και το κλίμα που καθορίζονται ώστε να γίνεται η Βουλή το προνομιακό πεδίο άλλων συγκρούσεων. Όχι. Δεν φταίει πάντα μόνον ο αντίπαλος...

Η αδυναμία γίνεται φανερή από τη στιγμή που η Αριστερά δεν καταφέρνει ούτε τα πλαίσια που άλλοι της επιβάλλουν να υπερβεί, ούτε να τα καταγγείλει ανοίγοντας ίσως μια διαφορετική προοπτική, ούτε τέλος δείχνει σε θέση να δώσει μian αμυντική μάχη μέσα σε αντίξοες συνθήκες, αποφεύγοντας το κατά περίπτωση χειρότερο. Αντί γι' αυτό η Αριστερά στην καλύτερη περίπτωση περιορίζεται στο ρόλο του γραφικού κομπάρσου ή του επιδιορθωτή της κυβερνητικής πολιτικής.

Ας αρκέσει μόνο ένα παράδειγμα: Στην πρόσφατη συζήτηση για το «Φάκελο της Κύπρου» ο κ. Μητοστάκης θρήκε δυο φορές την ευκαιρία να πετάξει, έτσι σαν πυροτέχνημα, το «μεγάλο θέμα της υγείας». Το μεγάλο θέμα του παγώματος των μισθών δεν θρήκε ευκαιρία να το θίξει η Αριστερά. Παρόλο που την προηγούμενη μέρα τα δικαστήρια καθαιρούσαν ακόμα και την ελεγκτική επιτροπή που είχε εκλέξει το Συνέδριο της ΓΣΕΕ.

Έτσι παρά τις διαφαινόμενες συγκλίσεις, πέρα από τις κυοφορούμενες αναθυμιάσεις και τις μετεξελίξεις, το πρόβλημα της Αριστεράς παραμένει κυρίως πολιτικό. Η κρίση της Αριστεράς εκφράζεται σήμερα σαν ανυπαρξία εναλλακτικής πολιτικής, εναλλακτικής σε σχέση με τις αστικές πολιτικές επιλογές, δηλαδή αυτόνομης και ταξικής. Πόση σχέση μ' αυτή τη συγκυρία έχουν οι εξελίξεις στην Ανανεωτική Αριστερά;

Η «μετεξέλιξη» της στασιμότητας

Ο Αντώνης Μπριλλάκης στο Αντί είναι ιδιαίτερα αποκαλυπτικός. Η στασιμότητα του ΚΚΕ εσωτ. οφείλεται στα «περιορισμένα όρια» της Κομμουνιστικής Αριστεράς. Ο δρόμος για το ξεπέρασμα της κρίσης ξεκινά λοιπόν από την «υπέρβαση» του κομμουνιστικού τίτλου και το άνοιγμα στην «ευρύτερη» Αριστερά. Αν η λογική αυτή δεν υποκρύπτει κάποιο συγκεκριμένο πολιτικό ελιγμό, η αφελεία της είναι εκπληκτική.

Γιατί ποια μη-κομμουνιστική Αριστερά περιμένει

● Αίσθηση έκανε στο ΚΚΕεσ το κείμενο του Νίκου Καρά στο προηγούμενο τεύχος του «Σχολιαστή». Μάλιστα ο μηχανισμός του κόμματος (για να μην ανέβη η... κυκλοφορία μας;) φρόντισε και το έθγαλε σε φωτοτυπίες... και το μοίρασε στα μέλη της ΚΕ!

● Καμιά όμως δημόσια απάντηση, από τα λαλίστατα τελευταία στελέχη της ΚΕ στην αποψη-πρόκληση του Ν. Καρά. Ανάξια απάντησης η κριτική του; Ή μήπως η σωστή προδίδει ενοχή για την αποτυχία της κυρίαρχης εκδοχής της κομμουνιστικής ανανέωσης –είτε αναβαθμιζόμενης είτε μετεξελισσόμενης;

● Όχι δεν ήταν φαινή ιδέα του κ. Πρετεντέρη...

Πράγματι «η κίνηση των 18» έκανε πρόταση για την υποψηφιότητα του Ν. Κωνσταντόπουλου για δήμαρχο στο Ε.Γ. του ΚΚΕεσ χωρίς θέβαια ο ίδιος να έχει ιδέα. Πού είναι η είδηση; Ότι η πρόταση συζητήθηκε και απορρίφθηκε συνεπικουρούμενη και από τον Πρόεδρο, διότι... λέει... ο εν λόγω δικηγόρος αριστερός θέβαια είναι αλλά όχι αρκετά... δικός μας!!! Αυτό θα πει «μετεξέλιξη».

● Και στη Θεσσαλονίκη: απορρίφθηκε από το ΚΚΕεσ η πρόταση του ΚΚΕ για κοινό υποψήφιο τον Στ. Νέστορα διαφωνώντας με το πρόσωπο. Η οργάνωση εκεί είναι υπέρ της «μετεξέλιξης» και ο Στ. Νέστορας την θλέπει με κάποια συμπάθεια. Η καθοδή-

γηση της ΚΟΘ τελευταία συζητάει με το ΠΑΣΟΚ για κοινή κάθοδο όπως αποκαλύπτει ενδιαφέρον ρεπορτάζ της εφημερίδας «Θεσσαλονίκη». Άντε να δούμε προς τα πού θα κλίνει τελικά ο νέος φορέας. Εκτός και το παίζει εκκρεμές!!!

● Ο Άγγελος Διαμαντόπουλος ο εισηγητής της μετεξέλιξης και υπεύθυνος διεθνών σχέσεων της Κ.Ε. πήρε «όλες» τις απόψεις και κάνει μια διεθνή θόλτα για να ενημερώσει τα «αδελφά κόμματα»... και να δώσει τις σχετικές προσκλήσεις για το Συνέδριο. Όσοι έχουμε εμπειρίες από Κ.Κ. ξέρουμε το «βάρος» των «διεθνών συσχετισμών»... Μπράβο Άγγελε!!! Η «μετεξέλιξη» δουλεύεται άψογα... και αριστο-

**Στον
αστερισμό
της
ανανέωσης**

Καυγάς χωρίς πάπλωμα

να ενσωματώσει το κόμμα της Ανανέωσης; Οι συνδικαλιστές πάντως που διαχώρισαν τη θέση τους από το ΠΑΣΟΚ κλεισμένοι αυτόρεσκα στην ιδεολογία της 3ης Σεπτέμβρη, δεν κρύβουν τις ιδιαίτερες πολιτικές τους φιλοδοξίες. Φιλοδοξίες που κάθε άλλο παρά εμποδίζουν την κοινή δράση με την κομμουνιστική Αριστερά, που όμως κλείνουν τελεσίδικα το δρόμο σε κάθε απόπειρα πολιτικής συγχώνευσης.

Αλλά και οι ανένταχτοι αριστεροί δεν δείχνουν να συγκινούνται από την προοπτική ανοίγματος του ΚΚΕ εσωτ. Όσοι μάλιστα εξακολουθούν να αναφέρονται στο κόμμα αυτό και να το συνδέουν μονοδιάστατα με την ανανέωση της Αριστεράς, όχι μόνο δεν έλκονται από τη «μετεξέλιξη», αλλά αντιθέτως οχυρώνονται στην «Κίνηση των 48» οργανώνουν την αντίστασή τους στην επαπειλούμενη αλλαγή. Τέλος ούτε η «Κίνηση των 18» φαίνεται ικανοποιημένη με την πλειοψηφούσα άποψη του ΚΚΕ εσωτ., τείνοντας μάλλον να συμφωνήσει με κάποια από τις μειοψηφούσες απόψεις της Κ.Ε.

Έτσι η πρότασή της «μετεξέλιξης» δεν φαίνεται να πετυχαίνει το διακηρυγμένο στόχο της συσπειρώσης μη-κομμουνιστικών πολιτικών δυνάμεων. Όσο για τα εκλογικά της αποτελέσματα αυτά δεν μένει παρά να δοκιμαστούν. Μπορεί όμως η μετεξέλιξη να συμβάλει στην «υπέρβαση» της κρίσης;

Αν είναι αλήθεια αυτό που υποστηρίχθηκε παραπάνω, ότι δηλαδή η κρίση της Αριστεράς είναι σήμερα πρώτα από όλα αδυναμία ανεξάρτητης πολιτικής παρέμβασης, τότε δεν είναι καθόλου πιθανό η αναμενόμενη μετεξέλιξη να συμβάλει στο ξεπέρασμά της με οποιοδήποτε τρόπο. Γιατί οι δυνάμεις που

ευαγγελίζονται τη μετεξέλιξη είναι οι ίδιες που καθορίζαν μέχρι σήμερα και καθορίζουν ακόμα την πολιτική του ΚΚΕ εσωτ. Μια πολιτική ιδιαίτερα αναποτελεσματική.

Ο σεχταρισμός της «αναβάθμισης»

Δυστυχώς ούτε η αντίπαλη άποψη, αυτή της «αναβάθμισης», προσκομίζει νέες ιδέες και νέους τρόπους για το ξεπέρασμα της κρίσης της Αριστεράς. Αντίθετα, η πεισματική μάχη για την υπέρσπιση του τίτλου οδηγεί μάλλον σ' έναν ιδιότυπο σεχταρισμό: Κάθε πολιτικό θέμα εξετάζεται στο φως της εσωκομματικής πάλης και της σύγκρουσης με την άποψη της «μετεξέλιξης». Ίσως το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της στάσης είναι η παρακάτω φράση από σχόλιο του «Δεκαπενθήμερου Πολίτη»: «Σήμερα, ενώπιει της μετεξέλιξης και του νέου φορέα, δεν είναι καθόλου σίγουρο αν η σύμπραξη, έστω και στο συνδικαλισμό, με τους 450 είναι ενδεδειγμένη.» Οι «450» είναι βέβαια οι συνδικαλιστές που έφυγαν απ' το ΠΑΣΟΚ και ίδρυσαν τη ΣΣΕΚ και για να αποφευχθούν παρεξηγήσεις σπεύδω να διευκρινίσω ότι η «σύμπραξη» που αναφέρεται στο σχόλιο είναι η δημιουργία κοινής συνδικαλιστικής παράταξης.

Όσο κι αν συμφωνεί κανείς πως η τελευταία αυτή εξέλιξη είναι εξαιρετικά απίθανη, το γεγονός ότι οποιαδήποτε σύγκλιση, «έστω και στο συνδικαλισμό», πρέπει να εξετάζεται «ενώπιει της μετεξέλιξης και του νέου φορέα» δείχνει τα στενά όρια της πολιτικής αντίληψης που ονομάστηκε «αναβάθμιση». Γιατί οποιαδήποτε διαδικασία υπέρβασης της κρίσης της Αριστεράς προϋποθέτει, όχι μόνο την απεμπλοκή από τη δεξιά πολιτική γραμμή που χρόνια κυριαρχεί στο ΚΚΕ εσωτ., αλλά και την επεξεργασία μιας εναλλακτικής αριστερής πολιτικής. Κι εδώ τα πράγματα γίνονται δύσκολα και όχι μόνο για τους εντός (ή πέρα) του ΚΚΕ εσωτερικού...

Η θεσμοθέτηση των τάσεων

Η τρίτη άποψη που αναπτύχθηκε στο ΚΚΕ εσωτ. και διαχωρίστηκε τόσο από την αναβάθμιση όσο και από τη μετεξέλιξη, έχει μια σημαντική διαφορά από τις προηγούμενες: Εκφράζεται σαν πρόταση της αριστερής τάσης του ΚΚΕ εσωτ. Επενδύοντας έτσι στην κριτική που χρόνια έχει ασκηθεί κατά της ΕΑΔΕ και των κατά καιρούς μεταμφιέσεών της, αποδέχεται την αλλαγή του κόμματος προβάλλοντας παράλληλα ένα επιτακτικό αίτημα.

Να κατοχυρωθεί καταστατικά η «πολύπλευρη (κάθετη και οριζόντια) πληροφόρηση και διακίνηση των ιδεών μέσα στο κόμμα», όπως επίσης και η «πλουραλιστική σύνθεση των καθοδηγητικών οργάνων». (Οι διατυπώσεις από τη συνέντευξη του Μπ. Θεοδωρίδη στην Αυγή).

Από τη σκοπιά της «αριστερής τάσης» του ΚΚΕ εσωτ. το αίτημα είναι εύλογο. Απορρίπτοντας την κυρίαρχη πολιτική άποψη του Λεωνίδα Κύρκου, μη έχοντας όμως έτοιμη μια διαφορετική πολιτική που να μπορεί να τον αντιμετωπίσει, περιορίζεται να διεκδικεί ένα οργανωτικό πλαίσιο που θα της επι-

τρέψει να ανασυγκροτηθεί και ενδεχομένως να περάσει αργότερα στην αντεπίθεση.

Στην άποψη αυτή φαίνεται να προσχωρεί και η εκτός κόμματος «Κίνηση των 18». Έτσι σε δεύτερο κείμενό τους («Για το νέο Κόμμα της Αριστεράς» Αυγή 23 2), οι «18», που τώρα είναι 25, αφού καταγγείλουν τον εντός του ΚΚΕ εσωτ. «διπολισμό» και την «πόλωση» που επιβάλλουν οι δυο κυριότερες απόψεις, επαναφέρουν κι αυτοί πιεστικά το αίτημα της θεσμοθέτησης των τάσεων, ως προϋπόθεση για την οικοδόμηση του «νέου και ενιαίου κόμματος της Αριστεράς».

Όμως πολύ δύσκολα μπορεί να δεχθεί ένα κόμμα την πρόταση να συν-ιδρύσει με κάποιους ανένταχτους ένα τελείως νέο κομματικό φορέα. Εκτός αν έχει παραδεχθεί οριστικά την αποτυχία του, πράγμα που δεν συμβαίνει με τις δυο κυρίαρχες απόψεις του ΚΚΕ εσωτ. που η καθεμιά προσθλάπει στην τελική επικράτηση πάνω στον υπάρχοντα κομματικό μηχανισμό. Έτσι η «θεσμοθέτηση των τάσεων» που είναι μια αμυντική διεκδίκηση μέσα στο κόμμα, δεν μπορεί ν' αποτελέσει τη βάση για μια από τα έξω επιθετικά πρωτοβουλία. Ειδικότερα δεν μπορεί να μετατρέψει το ΚΚΕ εσωτ. σε «νέο κόμμα της Αριστεράς» ερμηνών των κυρίαρχων απόψεων του ίδιου του κόμματος.

Η συγκρότηση της Αριστεράς

Η πολιτική αδυναμία της Αριστεράς, η κρίση της επιβάλλουν πρωτίστως αυτοσυγκράτηση και αποφυγή υψιπετών οραμάτων. Η συναισθηση της πραγματικότητας είναι ίσως η αρετή που κάνει να ξεχωρίζει η άποψη της «θεσμοθέτησης των τάσεων» μέσα στο ΚΚΕ εσωτ. Όμως η κινητικότητα της Αριστεράς δεν περιορίζεται στο χώρο της Ανανέωσης. Οι προβληματισμοί που αρχίζουν ν' αναπτύσσονται στο ΚΚΕ και τα ανοίγματά του, είτε συνδεθούν με το 27ο Συνέδριο του ΚΚΣΕ, είτε αποδοθούν σε συγκυριακές σκοπιμότητες, δεν παύουν να δείχνουν ότι ακόμα και σ' αυτό το κόμμα, το από παράδοση μονολιθικό, η πολιτική αναποτελεσματικότητα αρχίζει να γίνεται αισθητή. Τόσο μάλλον που η εξόντωση των «αναθεωρητών» δεν είναι ένας θριαμβός που μπορεί να εορτάζεται για πολύ καιρό.

Υπάρχει τέλος η διογκούμενη εργατική δυσφορία για την εισοδηματική πολιτική, αλλά και για την αδιάντροπη κυβερνητική παρέμβαση στο συνδικαλισμό. Όπως και η υπολανθάνουσα νεολαιίστικη εξέγερση που βέβαια στις σημερινές συνθήκες δεν θά-ναι κυρίως φοιτητική. Υπάρχουν με δυο λόγια οι κάποιες αντιστάσεις που πάνω τους οι αριστερές ιδέες μπορούν να δοκιμαστούν, και τις οποίες μια υπό συγκρότηση Αριστερά οφείλει να αναδειξει στο επίπεδο της πολιτικής.

Το αίτημα συνεπώς για τη συγκρότηση μιας αριστερής πολιτικής μπορεί σήμερα να διατυπωθεί. Την ευθύνη αυτή πολύ φοβάμαι ότι αποφεύγουν τόσο οι κυρίαρχες απόψεις του ΚΚΕ εσωτ. όσο και οι εκατέρωθεν ανένταχτες κινήσεις. Παρ' όλα αυτά το 4ο Συνέδριο του ΚΚΕ εσωτ. δεν παύει να έχει έντονο ενδιαφέρον για την Αριστερά. Αρκεί να το τοποθετεί κανείς στις πραγματικές του διαστάσεις.

Κώστας Βουρνάς

τεχνικά... Με εξαίρεση εκείνη την «πατάτα» του Λεωνίδα για το «κόκκινο άστρο σε μπλε φόντο»... Έτσι;

● Ο Μίκης δεν έφυγε μόνο για το Παρίσι. Έχει υποβάλλει και παραίτηση από όλα τα πολιτικά αξιώματα. Στα χέρια της Κ.Ε. του ΚΚΕ βρίσκονται οι πολιτικές του διαφωνίες. Φαίνεται ότι τον «νέο φορέα» τον έχουν ανάγκη πολλοί... και από διαφορετικές κατευθύνσεις...

● Νέα διάσταση στη διαμάχη για τον τίτλο του ΚΚΕ εσωτ. απειλεί να προσδώσει το προσωπικό δράμα ορισμένων μελών του. Συγκεκριμένα σύμφωνα με παλιότερη απόφαση του κόμματος αρκετά από

τα μέλη του πήραν από τις τράπεζες ενυπόθηκα δάνεια στο όνομά τους και έδωσαν τα λεφτά στο κόμμα, που θα αναλάμβανε βέβαια την εξόφλησή τους. Να όμως που οι τόκοι τρέχουν και το κόμμα δεν είναι σε θέση να πληρώσει. Η αγωνία των μελών που χάνουν τα σπίτια τους αν δεν εξοφληθούν τα δάνεια φτάνει στο κατακόρυφο όταν συλλογίζονται ότι η «μετεξέλιξη» του κόμματος είναι ενδεχόμενο να «καταγράψει» τις οφειλές του. Μήπως η όλη ιστορία αλλαγής τίτλου δεν είναι παρά ένας εύσχημος τρόπος να φαγωθούν τα σπίτια των συντρόφων; Λέτε;

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ Γ.Σ. ΤΟΥ ΟΗΕ	ΗΠΑ	ΕΣΣΔ	ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ	TANZANIA	ΙΝΔΙΑ	ΣΟΥΔΑΝ	ΜΕΞΙΚΟ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΥΠΡΟΣ	ΤΟΥΡΚΙΑ
1. 40/64 Α: Μέτρα-κυρώσεις κατά της Ν. Αφρικής — Γενική ιδέα.	—	+	+	+	+	Ο	+	Ο	+	+
2. 40/11: Το δικαίωμα των λαών στην Ειρήνη	Ο	+	+	+	+	Ο	+	Ο	+	Ο
3. 40/64: Καταγγελία των στρατιωτικών σχέσεων, Ισραήλ — Ν. Αφρικής	—	+	+	+	+	—	+	Ο	+	+
4. 40/64 Γ: Επιβολή αποκλεισμού στα Σπορ στη Ν. Αφρική	Ο	+	+	+	+	Ο	+	Ο	+	+
5. 40/79: Απαγόρευση πυρηνικών όπλων στη Λατινική Αμερική	+	+	Ο	+	+	+	+	+	+	+
6. 40/80 Β: Σταμάτημα των δοκιμών πυρηνικών όπλων	—	+	Ο	+	+	Ο	+	+	+	Ο
7. 40/81: Προς μια συμφωνία παύσης των πυρηνικών δοκιμών	—	Ο	Ο	+	Ο	+	Ο	+	+	+
8. 40/83: Ελεύθερη ζώνη απ' τα πυρηνικά όπλα η Ν. Ασία	+	Ο	Ο	+	—	Ο	+	+	Ο	+
9. 40/85: Προστασία των μη πυρηνικών κρατών έναντι του κινδύνου της χρήσης των πυρηνικών όπλων	—	+	Ο	+	Ο	Ο	+	Ο	+	—
10. 40/86: Αποτελεσματικός διακανονισμός προστασίας των μη πυρηνικών κρατών	Ο	+	Ο	+	Ο	+	+	+	+	+
11. 40/90: Κατά της ανάπτυξης νέων όπλων μαζικής καταστροφής	—	+	+	+	+	+	+	Ο	+	Ο
12. 40/91 Β: Ελάττωση των στρατιωτικών προϋπολογισμών	+	—	+	Ο	Ο	+	+	+	+	+
13. 40/92: Απαγόρευση των χημικών όπλων	—	+	Ο	+	Ο	Ο	+	Ο	+	—
14. 40/94 Γ: Απαγόρευση παραγωγής πυρηνικού υλικού για όπλα.	Ο	+	Ο	+	Ο	+	+	+	+	+
15. 40/94 Ι: Ελάττωση των ναυτικών όπλων	—	+	+	+	Ο	Ο	+	Ο	+	—
16. 40/94 Κ: Αντικειμενική πληροφόρηση επί στρατιωτικών θεμάτων	+	—	+	Ο	Ο	+	Ο	+	Ο	+
17. 40/94 Μ: Υπέρ μιας διάσκεψης για την μη εξάπλωση των πυρηνικών όπλων	+	+	Ο	Ο	Ο	+	+	+	+	+
18. 40/94 Ν: Αφοπλισμός και διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας	Ο	Ο	Ο	+	Ο	+	Ο	+	Ο	+
19. 40/151 Δ: Δράση για μια καμπάνια υπέρ του παγκόσμιου αφοπλισμού	Ο	+	+	+	+	Ο	Ο	Ο	+	Ο
20. 40/151 Ε: Απαγόρευση της χρήσης των πυρηνικών όπλων	—	+	+	+	+	+	+	Ο	+	—
21. 40/152 Β: Υπέρ των ΔΙΜΕΡΩΝ διαπραγματεύσεων για τα πυρηνικά όπλα και το διάστημα	+	Ο	Ο	+	Ο	+	Ο	+	Ο	+
22. 40/152 Ε: Εβδομάδα του ΟΗΕ υπέρ του Αφοπλισμού	Ο	+	+	+	+	+	+	Ο	+	Ο
23. 40/152 Η: Απαγόρευση της βόμβας ΝΕΤΡΟΝΙΟΥ	—	+	Ο	+	+	Ο	+	Ο	+	—
24. 40/152 Ι: Διεθνής συνεργασία για τον αφοπλισμό	—	+	+	+	+	Ο	+	Ο	+	—
25. 40/152 Ζ: Κάλεσμα συμμετοχής ΟΛΩΝ των κρατών σε διάσκεψη για τον αφοπλισμό	Ο	+	+	+	Ο	Ο	+	+	+	+
26. 40/158: Εφαρμογή της Δήλωσης για την ενίσχυση της Διεθνούς Ασφάλειας	Ο	+	+	+	+	Ο	+	Ο	+	Ο
27. 40/161 Α: Καταγγελία της ισραηλινής καταπίεσης στα κατεχόμενα αραβικά εδάφη	—	+	+	+	+	Ο	+	Ο	+	+
28. 40/165 Ι: Προστασία των Παλαιστινίων προσφύγων	—	+	+	+	+	Ο	+	Ο	+	+
29. 40/197: ΑΡΝΗΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ	Ο	+	+	+	+	Ο	+	Ο	+	+
30. 40/25: Αυτοδιάθεση-Αποαποικιοποίηση-Εγγύηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων	—	+	+	+	+	—	+	Ο	+	+
31. 40/27: Για τη διεθνή καταδίκη και τιμωρία του εγκλήματος του ΑΡΑΠΗΕΙΔ	—	+	+	+	+	Ο	+	Ο	+	+
32. 40/148: Μέτρα κατά των Ναζιστικών και νεο-φασιστικών πρακτικών	—	+	+	+	+	+	+	Ο	+	+

+ :ΥΠΕΡ, — :ΚΑΤΑ, Ο :ΑΠΟΧΗ

Ούτε οι «έξι» συμφωνούν στην ειρήνη

Ο ΠΩΣ ΤΟ ΥΠΟΣΧΕΘΗΚΑΜΕ λοιπόν. Ιδού ένας άκρως διαφωτιστικός πίνακας της «εθνικά υπερήφανης» εξωτερικής μας πολιτικής και βεβαίως η πιο σοβαρή ανατροπή του μύθου της «ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΤΩΝ 6 ΗΓΕΤΩΝ».

Υπενθυμίζουμε ότι δεν είναι στις προθέσεις μας να υπερασπιστούμε όλες τις αποφάσεις και τα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών, αφού εν πολλοίς αρκετά απ' αυτά είναι ανόητα, γριφώδη ή αόριστα και κυρίως *αναποτελεσματικά*. Επίσης δεν θα ασχοληθούμε με το ποιος ψηφίζει «σωστά» και πόσο είναι συνεπής με τις αρχές του. Το συμπέρασμά μας είναι, και πολύ δύσκολα μπορεί να κλονιστεί, πως ακόμα και ο φανφαρονισμός της «*ειρηνιστικής πρωτοβουλίας των 6 ηγετών*» είναι ανυπόστατος. Άρα αυτό το σχόλιό μας αφιερώνεται ιδιαίτερα στην ΚΕΑΔΕΑ και τους παρόμοιους ειρηνιστές που εκλαϊκεύουν και στηρίζουν την εξωτερική πολιτική του ελληνικού καπιταλισμού σαν να 'ναι και δική τους. Διαλέξαμε χωρίς κόπο 32 περιπτώσεις, τις περισσότερες δηλαδή, όπου οι «6» δεν έχουν κοινή αντίληψη. Δεν αναφέρουμε άλλες πλέον «εξειδικευμένες» όπως για παράδειγμα στα ζητήματα του Αφγανιστάν, της Ανταρκτικής, των Φώκλαντς, του Ιράν, της υπόστασης των Ειρηνευτικών Δυνάμεων του ΟΗΕ, και πάμπολλες άλλες, όπου επίσης οι «6» δεν συμπεριφέρονται ενίαia.

Αντίθετα λοιπόν απ' αυτό που θα περίμενε κανείς, σε «ανέξοδα» ζητήματα ΑΡΧΗΣ: για την Ειρήνη, τα Πυρηνικά όπλα, τον Αφοπλισμό κ.λπ., οι «6» τάσσονται διαφορετικά, τότε με τη μία και τότε με την άλλη *Υπερδύναμη*. Το παράδοξο λοιπόν της υπόθεσης αυτής είναι με ποιο τρόπο επιτέλους αυτοί οι «6» πιέζουν τις υπερδυνάμεις (ΗΠΑ - ΕΣΣΔ) να ομονοήσουν!

Στον πίνακά μας επίσης, χάριν παιδείας, εμφανίζεται και η στάση της Κύπρου και της Τουρκίας. Με μια απλή ανάγνωση μπορούμε να συνάγουμε ή να υποθέσουμε διάφορα... για τη «Συναντίληψη» τους με την Ελλάδα.

Τα σκορ διαμορφώνεται ως εξής, στις 32 περιπτώσεις μας:

ΕΛΛΑΔΑ - ΤΟΥΡΚΙΑ: 21 φορές μαζί

ΕΛΛΑΔΑ - ΚΥΠΡΟΣ: 8 φορές

ΚΥΠΡΟΣ - ΤΟΥΡΚΙΑ: 16 φορές

ΚΥΠΡΟΣ - ΕΛΛΑΔΑ - ΤΟΥΡΚΙΑ: 7 φορές

Αυτό βέβαια και πάλι τονίζουμε, πως δεν σημαίνει απολύτως τίποτα...(!)

Είναι απαραίτητο σ' αυτό το σημείο να προσθέσουμε και ορισμένες πληροφορίες για να διαλυθούν και οι ελάχιστες παρεξηγήσεις.

■ Όπως γράψαμε και στο προηγούμενο τεύχος (No 35) η κάθε ψήφος της χώρας μας στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ είναι αποτέλεσμα μιας επίπονης και σοβαρής διαδικασίας των υπηρεσιών του ΥΠΕΞ και της Μόνιμης ελληνικής αντιπροσωπείας στον ΟΗΕ. Δηλαδή δεν πρόκειται για την άποψη του πρέσβη στον ΟΗΕ κ. Δούντα ή των επιτελών του. Τουναντίον για κάθε ψηφοφορία υπάρχει έτοιμη η ελληνική στάση *υπογεγραμμένη* απ' τον υπουργό εξωτερικών.

■ Πολλοί πιστεύουν πως η χώρα μας στις ετήσιες γενικές συνελεύσεις του ΟΗΕ συντάσσεται με τις υπόλοιπες χώρες της ΕΟΚ. Αυτό είναι λάθος. Η ΕΟΚ εμφανίζεται μιν. κατά κανόνα στο πλάι των χωρών της πρώτης ιμπεριαλιστικής βαθμίδας, αλλά σε πάμπολλες περιπτώσεις διχάζεται ή και τρι-χάζεται! Αυτά για τους λάτρες της ευρωπαϊκής ιδέας... Διαθέτουμε πλείστα όσα παραδείγματα.

■ Όλα τα ψηφίσματα που αναφέρονται στον πίνακα έχουν γίνει ΑΠΟΔΕΚΤΑ κατά πλειοψηφία απ' την τελευταία (40η) Γ.Σ. του ΟΗΕ τον Δεκέμβριο του 1985. Επίσης διατίθενται εν ΑΦΘΟΝΙΑ σε τόμους προς κάθε ενδιαφερόμενο.

■ Αν θυμάστε, στις 13 Δεκεμβρίου 1985 τις ίδιες ώρες που στον ΟΗΕ οι 6 χώρες ψήφισαν άλλ' αντ' άλλων, έγινε στο Ζάμπειο η επίσημη θράβευση των «6 ΗΓΕΤΩΝ», απ' τη λεγόμενη ειρηνιστική οργάνωση «BEYOND THE WAR». Όσοι έδωσαν προσοχή στο γεγονός θα πρόσεξαν πως η εν λόγω οργάνωση έ-

δωσε όλο της το βάρος στο τεχνολογικό επίτευγμα της δορυφορικής ζωντανής διπλής - σύνδεσης των έξι πρωτευσουσών μεταξύ τους και με S. FRANCISCO, παρά στα «*οράματα*» των «6 ηγετών»...

Σαν παραδοσιακά κακόπιστοι και καχύποπτοι έχουμε ήδη αρχίσει να συλλέγουμε κάποια στοιχεία που συντείνουν να αποδείξουν πως η περιφημη οργάνωση «BEYOND THE WAR», όντως έχει οργανική σχέση με εταιρίες τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού και ίσως με τη NASA.

Αυτά για να σας φέρουμε πιο κοντά στο αληθινό κλίμα. Δηλαδή στην παλιά συνταγή της Εξουσίας, του εντυπωσιασμού δια της *παράτας*. Και μάλιστα με την ηλεκτρονική τεχνολογία των παραγωγών του ΠΟΛΕΜΟΥ ΤΩΝ ΑΣΤΡΩΝ!

■ Κατά τη διπλωματική παράδοση, όταν κάποια χώρα δεν αποδέχεται μια Απόφαση - Ψήφισμα στη Γ.Σ. του ΟΗΕ, συνηθίζει να ΑΠΕΧΕΙ εκτός αν την αφορά άμεσα οπότε και ΚΑΤΑΨΗΦΙΖΕΙ. Δηλαδή οι χώρες που δεν ΥΠΕΡΨΗΦΙΖΟΥΝ, ανεξάρτητα από πια στάση (απ' τις υπόλοιπες δυο) κρατούν, σημαίνει ότι ΚΑΤΑΨΗΦΙΖΟΥΝ.

Σας αφήνουμε να απολαύσετε την κωμωδία των «6», επαναλαμβάνοντας ότι δεν έχει σημασία για μας ποιος έχει το δικίο κάθε φορά. Εκείνο που θα αποκομίσετε, όπως και μεις, είναι το ξεγύμνωμα, η απομυθοποίηση, η σχιζοφρένεια εν τέλει της διεθνούς σκηνής. Ένας ασφαλής τρόπος για να κατανοηθεί η κωμωδία, παραμένει η μελέτη της... *εφαρμογής* αυτών όλων των αποφάσεων. Κάτι δηλαδή σαν την κατοχή της Β. ΚΥΠΡΟΥ ή πολύ περισσότερο σαν τις παραβιάσεις των *ανθρωπίνων δικαιωμάτων*, την *πεινα* και την «*κοινωνική ανισότητα*» που ως γνωστόν κάθε έτος, τα... καταδικάζουμε.

Σας θυμίζουν τίποτα οι έννοιες: ιμπεριαλισμός; εκμετάλλευση; κοινωνικός αγώνας; πάλη των τάξεων; διεθνισμός;...

Δημήτρης Τρίμης

Παρατηρήσεις επί των 32 αποφάσεων του πίνακα.

8: Αυτό είναι ένα καλό παράδειγμα όπου η ΕΟΚ χωρίζεται στα τρία. ΥΠΕΡ: ΕΛΛΑΔΑ, ΚΑΤΑ: ΓΑΛΛΙΑ-ΒΡΕΤΤΑΝΙΑ, ΑΠΟΧΗ: οι υπόλοιποι 9.

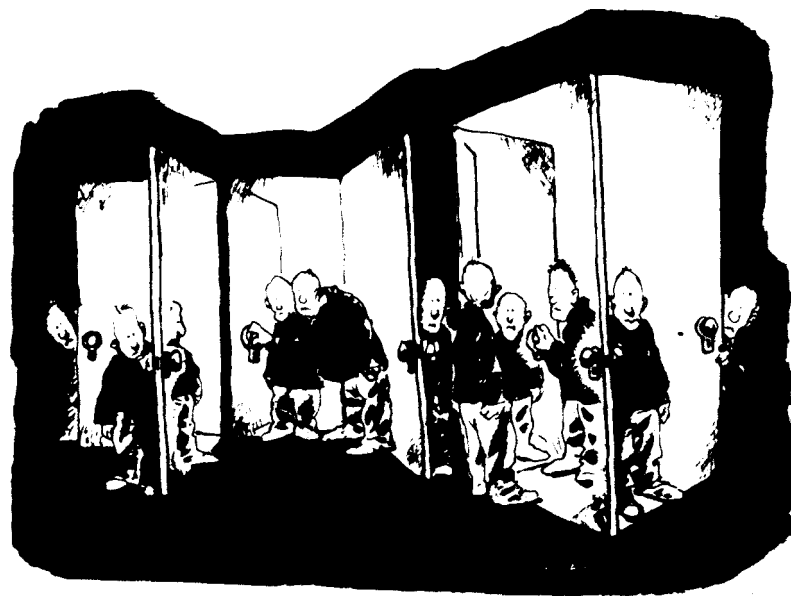
11: Εδώ η Τουρκία και η Ελλάδα δεχθούν προθέσεις ανάπτυξης πολεμικής παραγωγής. Αυτό που λέμε «*αμυντική βιομηχανία*»

19: Εδώ βλέπετε ποιοι είναι οι σύμμαχοι της «Δύσης»!

21: Αυτό είναι ένα κρίσιμο ψήφισμα. Αν δηλαδή ο πυρηνικός αφοπλισμός πρέπει να προωθείται με διμερείς διαπραγματεύσεις. Εδώ οι «6» χωρίστηκαν στα δύο. Τανζανία, Σουηδία, Ελλάδα με τις ΗΠΑ, όπως και η Τουρκία. Και Αργεντινή, Ινδία, Μεξικό με την ΕΣΣΔ όπως και η Κύπρος, κατά των διμερών διαπραγματεύσεων.

23: Εδώ βλέπετε τις «*φιλοδοξίες*» για την απόκτηση μιας «*θόμβας νετρονίου*»!!!

30,32: Η θαυμάσια αυτή ευθυγράμμιση της Ελλάδας με τις ΗΠΑ έχει σχέση και με 'κείνα τα μυστήρια «*περί προστασίας εθνικών ή θρησκευτικών μειονοτήτων, και την απαγόρευση της ομαδικής απέλασης αλλοδαπών*»...

«Εθνικό»... και Διεθνές Δίκαιο

ΕΙΝΑΙ ΓΝΩΣΤΗ η πεποίθησή μας, και την έχουμε αναπτύξει σε παλαιότερα τεύχη, πως η συσκότιση, ο εθνικισμός, η τουρκο-φαγία και άλλες παρόμοιες κρατικές αρετές πρέπει να θεωρούνται οι χειρότερες ιδέες για τον χειρισμό κοινωνικών στη βάση τους, προβλημάτων. Ακόμα έχουμε επιπλήξει την πολιτική «αφασία» μεριδών της αριστεράς και του προοδευτικού λεγόμενου Τύπου, που ακολουθούν την κρατική προπαγάνδα θεωρώντας ότι επιτελούν σπουδαία εθνική αποστολή... Αυτή η ιστορία δυστυχώς εξελίσσεται προς το χειρότερο, δηλαδή το αρχικό ιδεολόγημα της κρατικής πολιτικής όσο περισσότερο ετίθετο σε εφαρμογή τόσο επιβεβαιώνει την λανθασμένη αρχική υπόθεση.

Πρόκειται για «λεπτό», «εθνικό» ζήτημα της μουσουλμανικής μειονότητας στη Θράκη. Η εθνικιστική διαχείρισή του απ' τις Κυβερνήσεις της Δεξιάς και του ΠΑΣΟΚ, οδηγεί στην σημερινή επιδείνωσή του. Η αντιμετώπιση της μειονότητας σαν εν δυνάμει «εσωτερικού εχθρού» έχει διαλύσει στην κυριολεξία, τους όποιους κοινωνικούς δεσμούς υπήρχαν ανάμεσα σ' αυτήν και τις λαϊκές οργανώσεις ή ευρύτερα την Αριστερά. Αλλά αυτό είναι μια άλλη ιστορία...

Ας αρκεστούμε σ' αυτές τις γραμμές να δείξουμε τη συσχέτιση της ανόητης εθνικιστικής, μειονοτικής κρατικής γραμμής, με κάποια ζητήματα Διεθνούς δικαίου, ελευθεριών και πολιτικών δικαιωμάτων. Αφορμή για να αποδειχτούν εν μέρει αυτές οι «αντιφάσεις» στο εσωτερικό της κρατικής διαχείρισης αποτέλεσε η «έκπληξη» απ' την (με καθυστέρηση 33 χρόνων) πρωτοβουλία του κ. Θ. Πάγκαλου:

Στις 20 του περασμένου Νοεμβρίου (1985) και κατά τη σύνοδο της επιτροπής των υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, ο τέως αριστερός αλλά ακόμα πολύ καλός συνδικαλιστής υπουργός μας, ήρε την επιφύλαξη της Ελλάδας προς το ΑΡΘΡΟ 25 της «Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα δικαιώματα του ανθρώπου». Η αποδοχή αυτού του επίμαχου άρθρου δίνει πλέον το δικαίωμα σε κάθε Έλληνα πολίτη να προσφύγει στο Ευρωπαϊκό δικαστήριο και την Επιτροπή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να καταγγείλει το ελληνικό κράτος, εφ' όσον έχει εξαντλήσει όλα τα ειδικά μέσα που του παρέχει το εσωτερικό (ελληνικό) δίκαιο.

Αυτό το ήδη παρωχημένο, για τ' αστικά κοινοβουλευτικά συστήματα της «προηγμένης Δύσης», δικαίωμα, τώρα ισχύει και για τους Έλληνες. Όμως ισχύει και για την Μειονότητα. Και εξ αυτού προκύπτουν τα ενδο-υπηρεσιακά «έκτροπα». Ο κ. Πάγκαλος εμμέσως κατηγορείται από στελέχη των αρμοδίων υπηρεσιών, διπλωμάτες, νομικούς, και ίσως απ' τον συνάδελφό του κ. Καψή προσωπικά, πως «περιέργως και προχειρώς κύρωσε ένα τόσο λεπτό για τα εθνικά μας συμφέροντα άρθρο». Όλες οι κριτικές για την «εθνικά επιζήμια» πράξη του υφυπουργού, συμφωνούν κατ' αρχήν στο ότι: «υπερέβη τα αρμόδια γνωμοδοτικά όργανα και υπηρεσίες του υπουργείου». Και φυσικά οι ίδιοι επικριτές προβάλλουν σαν λόγους «ουσίας», τον «μειονοτικό κίνδυνο».

Στην ερμηνεία του χειρισμού του κ. Πάγκαλου ή στη διαμάχη, άγνωστο αυτό, έρχεται να προστεθεί και το προσφιλές μας «Ποντίκι». Στις 17/1/86, γράφει καθηγουχαστικά: «...Αν μας παρακολλήσουν πάντως η Άγκυρα και οι φίλοι της ας πούμε, τίποτε δεν εμποδίζει να ξα-

ναθέσουμε επιφύλαξη...» Και επανέρχεται στις 14/2/86 με πρόσθετο επιχείρημα, απαντώντας σε κάποιον αναγνώστη του: «... Οι ελληνικές επιφυλάξεις για το άρθρο 25 ... είχαν ένα και μόνο σκοπό: να αποτρέψουν προσφυγές χουντικών (...) Όσο για αυτά που γράφουμε για τους Τούρκους, κι εδώ τελευταία υπάρχει ένα πρόβλημα: η τουρκική κυβέρνηση υποκινεί προσφυγές σε βάρος της Ελλάδας. Δεν πρέπει να πάρουμε τα μέτρα μας;» Με αυτά τα «υψηλού επιπέδου» επιχειρήματα ή κάποια περισσότερο επιστημονικά... αντιμετωπίζεται η περίφημη κύρωση του άρθρου 25. Αν προσθέσουμε και πως η εξάντληση όλων των ενδίκων μέσων στην Ελλάδα έχει μία ...διάρκεια, καταλαβαίνουμε πως οι «τερματοφύλακες» και οι «τουρκοφάγοι» του κράτους και των συνεργαζόμενων επί «εθνικού θέματος» εντύπων, θα εξουδετερώσουν την όποια προσφυγή στα Ευρωπαϊκά όργανα. Και φυσικά αυτή η υπονόμηση του δικαιώματος προσφυγής μπορεί να επεκταθεί και σ' άλλες περιπτώσεις πολιτών, εκτός των μουσουλμάνων Ελλήνων. Και πάντως, όταν τα επιτελεία το επιθυμούν «παίρνουμε πίσω την ισχύουσα κύρωση» όπως θα 'λεγε και το γλαφυρό «Ποντίκι».

Σήμερα, η σοσιαλιστική κυβέρνηση μας παραχώρησε ένα μεγαλειώδες δικαίωμα, έστω και αν είναι έτοιμη, ένεκα και οι εσωτερικές τριβές, να μας το ξαναστερήσει, όμως ο «πατριωτισμός» συνεχίζει να αντιστέκεται στην επικύρωση κάποιων άλλων δικαιωμάτων.

Πρόκειται για το ΤΕΤΑΡΤΟ πρωτόκολλο της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου. Και βεβαίως τα νομικά επιτελεία και οι πολιτικοί καθοδηγητές τους κυρίως, δεν είναι δυνατόν να δεχτούν ένα τόσο ...ακραίο και «αντεθνικό» μάλιστα ντοκουμέντο. Διότι άκουσον-άκουσον, περιέχει μεταξύ άλλων και τα εξής «απαράδεκτα»:

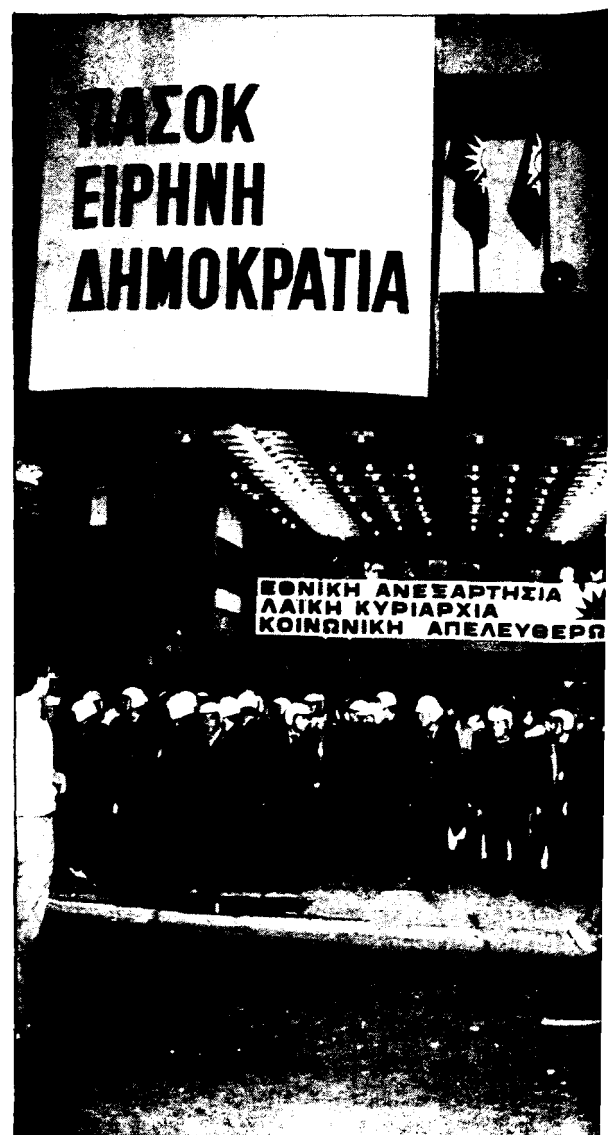
- Το δικαίωμα της ελευθερίας του συνέρχεσθαι ειρηνικά
- Το δικαίωμα του συνεταιρισμού
- Το δικαίωμα του γάμου
- Το δικαίωμα της ελευθερίας της κίνησης και επιλογής της ΔΙΑΜΟΝΗΣ
- Την απαγόρευση της απέλασης οποιουδήποτε απ' την ίδια του τη χώρα.
- Την ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΙΚΗΣ ΑΠΕΛΑΣΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ.

Ειδικά το τελευταίο ...σ' όλους κάτι θυμίζει, τώρα με τις ομαδικές απολύσεις και απελάσεις χωρίς αποζημιώσεις, των ΞΕΝΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ απ' τη χώρα. Ελπίζουμε να σας δώσαμε μια εικόνα για το πού οδηγεί αυτός ο ανόητος συναγωνισμός σε «πατριοφροσύνη» των κρατικών υπηρεσιών. Και δεν εννοούμε μονάχα τη σπατάλη δυνάμεων και τη δαπάνη συντήρησης αυτού του μηχανισμού, αλλά φοβόμαστε πως τέτοιες ιδέες φτάνουν οριακά έως και την κατάργηση αυτού του ίδιου του Συντάγματος...

Όσοι λοιπόν πειράχτηκαν απ' το σχόλιό μας δεν θάταν ώριμο να πράξουν πρόχειρα όπως συνηθίζει ...π.χ. το «Ποντίκι». Ούτε βεβαίως να μας ξαναμοστράρουν την θεωρία του «αριστερο-χουντισμού» και το φόβο τους για Απριλιανές παλινορθώσεις. Δεν αρκεί απλώς να φοβόμαστε τον φασισμό και τον ρατσισμό... και χειρότερα να τον περιορίζουμε μόνο σε ορισμένους Συνταγματαρχαίους. Δυστυχώς ο φασισμός δεν ασκείται μόνο απ' τους φασίστες!

Δ.Τ.

Η σύγκρουση σ

ΠΙΝΑΚΑΣ Α'			
ΟΡΓΑΝΙΚΗ ΔΥΝΑΜΗ ΑΣΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΚΑΙ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ			
ΒΑΘΜΟΙ	ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ	ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ	ΑΝΑΛΟΓΙΑ
ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΗΓΟΙ			
ΑΡΧΗΓΟΙ	1	1	1:1
ΥΠΟΣΤΡΑΤΗΓΟΙ			
ΥΠΑΡΧΗΓΟΙ	5	2	2,5:1
ΤΑΞΙΑΡΧΟΙ			
ΓΕΝ.ΑΣΤΥΝ.Δ/ΝΤΕΣ	16	5	3,2:1
ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΕΣ			
ΑΣΤΥΝ.Δ/ΝΤΕΣ Α'	63	24	2,6:1
ΑΝΤ/ΡΧΕΣ			
ΑΣΤΥΝ.Δ/ΝΤΕΣ Β'	180	55	2,99:1
ΤΑΓΜΑΤΑΡΧΕΣ			
ΑΣΤΥΝΟΜΟΙ Α'	231	141	1,64:1
ΜΟΙΡΑΡΧΟΙ			
ΑΣΤΥΝΟΜΟΙ Β'	414	221	1,87:1
ΥΠΟΛΗΠΤΕΣ			
ΥΠΑΣΤΥΝΟΜΟΙ Α' & Β'	1094	736	1,48:1
ΣΥΝΟΛΟΝ	1984	1185	1,67:1

ΠΙΝΑΚΑΣ Β'			
ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΔΥΝΑΜΗ ΑΣΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ			
ΒΑΘΜΟΙ	ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΔΥΝΑΜΗ	ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΧΩΡΟΦΥΛ. ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ	ΑΝΑΛΟΓΙΑ
ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΗΓΟΙ	3	2	2:1
ΥΠΟΣΤΡΑΤΗΓΟΙ	8	6	3:1
ΔΕΥΤΕΡΟΝΤΕΣ	128	80	2,40:1
ΥΠΟΔ/ΝΤΕΣ	257	178	2,25:1
ΑΣΤΥΝΟΜΟΙ Α'	547	297	1,84:1
ΑΣΤΥΝΟΜΟΙ Β'	982	462	2,12:1
ΥΠΑΣΤΥΝΟΜΟΙ	1085	704	1,54:1
ΣΥΝΟΛΟΝ	2718	1738	1,57:1

ΤΟ ΜΝΗΜΟΝΙΟ της Αστυνομίας

Ο ΣΧΟΛΙΑΣΤΗΣ φέρνει στη δημοσιότητα για πρώτη φορά το «Μνημόνιο» που κυκλοφορούν *ανώτερα* και *ανώτατα* στελέχη της πρώην Αστυνομίας Πόλεων στις Διευθύνσεις της Ελληνικής Αστυνομίας με το οποίο εκφράζουν τη *δυσσέσκειά τους* για την προώθηση στις ηγετικές θέσεις στελεχών προερχομένων από την «πρώην Χωροφυλακή». Η *δυσσέσκεια* αυτή έχει πάρει και τη μορφή της «*λευκής απεργίας*». Ο Υπουργός κ. Τσούρας στις *προσεκτικές* δηλώσεις του για το θέμα *δεν διαψεύδει* την *υπαρξη* του «μνημονίου» αλλά το αποδίδει σε περιθωριακές ενέργειες στελεχών της «πρώην Αστυνομίας» που δρουν εναντίον της «ενοποίησης».

Το μνημόνιο έχει σχέση με τον «*πόλεμο*» μεταξύ των «μυστικών υπηρεσιών» που άρχισε με την πολύκροτη «*υπόθεση Κρυστάλλη*» και κατέληξε σε *φιάσκο* οδηγώντας σε ήττα την ομάδα στελεχών της «πρώην Αστυνομίας» και άνοιξε το δρόμο για την προώθηση στελεχών από την «*πρώην χωροφυλακή*».

Ο Σχολιαστής είναι από άποψη αρχής υπέρ των *...απεργιών*. Εξ άλλου αυτή η απεργία βοηθά και τις άλλες *...* Και μια ευχή. Σαν αντίδραση να απεργήσουν και τα πρώην στελέχη της Χωροφυλακής... Ποιος είπε ότι οι απεργίες δεν είναι καλές;

Σ.

ΥΓ.: Τα αποσπάσματα που έχουν τυπωθεί με πλάγια γράμματα είναι χειρόγραφες προσθήκες στο αρχικό δακτυλογραφημένο κείμενο.

A. ΔΥΝΑΜΗ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ

1. Πριν από το Ν.1481/84 η οργανική δύναμη των σωμάτων σε αξιωματικούς η Χωροφυλακή 1984 θέσεις και Αστυνομία 1185 θέσεις, ήτοι αναλογία 1,67:1. Η αναλογία αυτή ήταν μεγαλύτερη στους βαθμούς από Αντισυνταγματάρχη μέχρι Υποστράτηγο και μικρότερη στους λοιπούς βαθμούς. (βλ. ΠΙΝΑΚΑ Α')
2. Η υπάρχουσα σήμερα δύναμη αξιωματικών της Ελληνικής Αστυνομίας ανέρχεται σε 2.718 θέσεις. Από τις θέσεις αυτές, οι 1738 καταλαμβάνονται από αξιωματικούς που προέρχονται από τη Χωροφυλακή και οι 980 θέσεις καταλαμβάνονται από αξιωματικούς που προέρχονται από την Αστυνομία, ήτοι αναλογία 1,77:1 Η αναλογία αυτή είναι μεγαλύτερη σε όλους τους βαθμούς, με εξαίρεση το βαθμό του Αστυνομικού Α', όπου είναι μικρότερη. (βλ. ΠΙΝΑΚΑ Β')
3. Η μέση αναλογία (1,77:1) που παρατηρείται στην υπάρχουσα δύναμη, είναι μεγαλύτερη από τη μέση αναλογία (1,67:1) που υπήρχε στην οργανική δύναμη.
4. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι στην Ελληνική Αστυνομία:
 - α. Η εξέλιξη των αξιωματικών που προέρχονται από τη Χωροφυλακή είναι καλύτερη από την εξέλιξη των αξιωματικών που προέρχονται από την Αστυνομία.
 - β. Η συνολική δύναμη των αξιωματικών που προέρχονται από την Αστυνομία μειώνεται με ταχύτερο ρυθμό απ' ό,τι η δύναμη που προέρχεται από τη Χωροφυλακή.

B. ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

I. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ

1. Από τις 23 Διευθύνσεις και Υποδιευθύνσεις του Υπουργείου (συμπεριλαμβανομένων των Σχολών και των Υπηρεσιών που

- υπάγονται απ' ευθείας στον Αρχηγό) οι 13 διοικούνται από Αξιωματικούς που προέρχονται από την τήως Αστυνομία, ενώ μία Διεύθυνση (Δημοσίων Σχέσεων) παραμένει κενή.
2. Από τα 36 Τμήματα των 12 Διευθύνσεων του Υπουργείου τα 26 έχουν ως Τμηματάρχη Αξιωματικό που προέρχεται από την Αστυνομία, ενώ ένα Τμήμα (Ειδικών Επιχειρήσεων Δημόσιας Ασφάλειας) δεν έχει ακόμη λειτουργήσει.
3. Βασικές θέσεις (π.χ. Διευθυντής και Τμηματάρχες Κρατικής Ασφάλειας, Διευθυντής Προσωπικού, Τμηματάρχης Αξιωματικών) κατέχονται μόνον από Αξιωματικούς που προέρχονται από την τήως Χωροφυλακή. Στο τμήμα προστασία του πολιτεύματος (αντιτρομοκρατικό) της Κρατικής Ασφάλειας κανένας Αστυνομικός της τήως Α.Π. δεν υπηρετεί. Στην Κρατική Ασφάλεια υπηρετούν 14 προϊστάμενοι Γραφείων από Χωροφυλακή και 3 από Α.Π.
4. Επειδή η ισότιμη συμμετοχή των αξιωματικών των τήως Σωμάτων (ανεξάρτητα από την αριθμητική δύναμη των Σωμάτων) στη λειτουργία του κέντρου λήψης αποφάσεων, δηλ. του Υπουργείου, αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση ομαλής πορείας του Σώματος, κρίνεται ότι η ισχύουσα αναλογία επανδρώσεως των θέσεων διοικήσεως δεν είναι η ενδεδειγμένη.

Γ. ΓΕΝΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ

1. Στη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Αττικής παρατηρούνται τα εξής:
 - α. Από τις 3 Διευθύνσεις, οι 2 (Τάξης και Ασφάλειας) διοικούνται από Αξιωματικούς που προέρχονται από τη Χωροφυλακή και η 1 (Τροχαίας) από Αξιωματικό που προέρχεται από την Αστυνομία. Οι Υποδιευθυντές Ασφάλειας και Τροχαίας προέρχονται από τη Χωροφυλακή.
 - β. Από τις 9 Υποδιευθύνσεις των Διευθύν-

A. ΔΥΝΑΜΗ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ

1. Πριν από το Ν.1481/84 η οργάνωση Χωροφυλακή 1984 θέσεις και Αστυνομία 1185 θέσεις, ήτοι αναλογία 1,67:1. Η αναλογία αυτή ήταν μεγαλύτερη στους βαθμούς από Αντισυνταγματάρχη μέχρι Υποστράτηγο και μικρότερη στους λοιπούς βαθμούς. (βλ. ΠΙΝΑΚΑ Α')
2. Η υπάρχουσα σήμερα δύναμη αξιωματικών της Ελληνικής Αστυνομίας ανέρχεται σε 2.718 θέσεις. Από τις θέσεις αυτές, οι 1738 καταλαμβάνονται από αξιωματικούς που προέρχονται από τη Χωροφυλακή και οι 980 θέσεις καταλαμβάνονται από αξιωματικούς που προέρχονται από την Αστυνομία, ήτοι αναλογία 1,77:1 Η αναλογία αυτή είναι μεγαλύτερη σε όλους τους βαθμούς, με εξαίρεση το βαθμό του Αστυνομικού Α', όπου είναι μικρότερη. (βλ. ΠΙΝΑΚΑ Β')
3. Η μέση αναλογία (1,77:1) που παρατηρείται στην υπάρχουσα δύναμη, είναι μεγαλύτερη από τη μέση αναλογία (1,67:1) που υπήρχε στην οργανική δύναμη.
4. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι στην Ελληνική Αστυνομία:
 - α. Η εξέλιξη των αξιωματικών που προέρχονται από τη Χωροφυλακή είναι καλύτερη από την εξέλιξη των αξιωματικών που προέρχονται από την Αστυνομία.
 - β. Η συνολική δύναμη των αξιωματικών που προέρχονται από την Αστυνομία μειώνεται με ταχύτερο ρυθμό απ' ό,τι η δύναμη που προέρχεται από τη Χωροφυλακή.

σεων, οι 4 διοικούνται από Αξιωματικούς που προέρχονται από τη Χωροφυλακή και οι 5 από Αξιωματικούς που προέρχονται από την Αστυνομία.

- γ. Από τα 36 επιτελικά Τμήματα των Διευθύνσεων Τάξης, Τροχαίας και Ασφάλειας, τα 15 έχουν ως Τμηματάρχη Αξιωματικό που προέρχεται από τη Χωροφυλακή και τα 21 έχουν ως Τμηματάρχη Αξιωματικό που προέρχεται από την Αστυνομία.
- δ. Τα Τμήματα Τάξης, Τροχαίας, αγορονομίας και Ασφάλειας Αττικής διοικούνται από Αξιωματικούς των τήως Σωμάτων, ανάλογα με την παλαιά διακρίση της τοπικής αρμοδιότητας των πρώην Σωμάτων, με εξαίρεση τα: ΚΔ' και ΚΗ' Τμήματα Τάξης Αθηνών, ΣΤ' Τμήμα Ασφάλειας Αθηνών και Α' Τμήμα Τάξης Πειραιά, τα οποία διοικούνται από Αξιωματικούς που προέρχονται από τη Χωροφυλακή. Δηλαδή υπηρεσίες της πρώην Αστυνομίας Πόλεων κατελήφθησαν από Αξιωματικούς προερχομένους από την τήως Χωροφυλακή, ενώ οι Υπηρεσίες της πρώην Χωροφυλακής δεν υπέστησαν καμία μεταβολή ως προς τη Διοίκηση. Το ΚΔ' έχει στην αρμοδιότητά του την Αμερικανική Πρεσβεία. Το ΚΗ' το Αεροδρόμιο. Το ΣΤ' Ασ. Τμ. Αθηνών από τα κεντρικότερα, καθώς και το Α' Πειραιά.

2. ΕΠΕΙΔΗ:

- Η περισσότερη δύναμη της Αττικής προέρχεται από την Αστυνομία Πόλεων
- Τα σπουδαιότερα συμβάντα λαμβάνουν χώρα στην περιφέρεια της τήως Αστυνομίας Πόλεων.
- Η διοίκηση δυνάμεως προερχομένης από Σώμα διαφορετικό απ' ό,τι ο διοικων Αξιωματικός, παρουσιάζει δυσχέρειες και εμποδίζει τη βαθμιαία δημιουργία ψυχικής επαφής στο προσωπικό του νέου Σώματος. Κρίνεται ότι η ισχύουσα αναλογία επανδρώσεως των θέσεων διοικήσεως στο Γ.Α.Δ.Α. δεν συμβάλλει καθόλου στην ομαλή λειτουργία της Αστυνομίας Αττικής.

III. ΕΠΑΡΧΙΑ

1. Από τους 11 Αστυνομικούς Διευθυντές που προέρχονται από την τήως Αστυνομία Πόλεων και οι οποίοι έχουν μετατεθεί στην επαρχία:
 - α. Μόνον στους 6 ανατέθηκε η διοίκηση

Αστυνομικής Διεύθυνσης και μάλιστα απο εκείνες τις Διευθύνσεις που θεωρούνται ως ήσσονος σημασίας. Έτσι σε κανέναν Αστυνομικό Διευθυντή δεν ανατέθηκε η διοίκηση οποιασδήποτε Υπηρεσίας της Θεσσαλονίκης ή η Διεύθυνση μεγάλης πόλης.

8. Οι υπόλοιποι 5 έχουν τοποθετηθεί ως Υποδιευθυντές Αστυνομικών Διευθύνσεων.

2. Οι 17 Αστυνομικοί Υποδιευθυντές που προέρχονται από την τήως Αστυνομία Πόλεων και οι οποίοι μετετέθηκαν στην επαρχία, έχουν όλοι (με εξαίρεση 1 που τοποθετήθηκε ως Διοικητής Αστυνομικού Τμήματος επαρχιακής πόλεως) τοποθετηθεί ως Υποδιευθυντές Αστυνομικών Διευθύνσεων.
3. Επί πλέον Αξιωματικοί που προέρχονται από τη Χωροφυλακή έχουν τοποθετηθεί ως Αστυνομικός Διευθυντής Αχαΐας και ως Διευθυντής Τμήματος Τάξης Κέρκυρας.
4. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι και στην επαρχία υπάρχει δυσμενής μεταχείριση των Αξιωματικών που προέρχονται από την Αστυνομία Πόλεων.

Είναι γνωστό τοις πάσι ότι το κατώτερο προσωπικό από την τήως Α.Π., διαπιστώνοντας ότι ο Αρχηγός της ΕΛ.ΑΣ. είναι ουσιαστικά Αρχηγός της Χωροφυλακής και ο Υπουργός Τσούρας υπεραρχηγός της Χωροφυλακής που έχει ταυτίσει τον εαυτό του με τον Ρωμοσίδ, έχει αδρανήσει πλήρως, εργαζόμενο σε ρυθμό «*λευκής απεργίας*» με αποτέλεσμα να αυξηθεί σε ανησυχητικό βαθμό η εγκληματικότητα στο Λεκανοπέδιο Αττικής.

Η συγχώνευση των Σωμάτων που τελικά έγινε αποδεκτή από τη θέση όχι μόνο δεν υλοποιήθηκε αλλά γίνεται το παν για να μεταβληθεί σε αφομοίωση, π.χ.:

1. Στο επιτροπέζιο ημερολόγιο της ΕΛ.ΑΣ. 1986, αναφέρεται τηλεφώνημα της Άμεσης Δράσης Α.Π. (100) και της Άμεσης Επέμβασης Χωροφυλακής (109). Επίσης το Υπουργείο ονομάζεται Δημόσιας Τάξης και όχι Εσωτερικών και Δημόσιας Τάξης.
2. Στις Ειδήσεις της 3.2.86 στην τηλεόραση, ο αθλητικός σχολιαστής Μανουζέλας ανέφερε ότι η ποδοσφαιρική ομάδα της Χωροφυλακής θα δώσει αγώνα την 5.2.86 με την ομάδα...

Άλλο «κλίμα» στην οικονομία;

ΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΑ που διατυπώνονται σχετικά με την πορεία της οικονομίας μετά τα μέτρα λιτότητας του περασμένου φθινοπώρου, έχουν προφανή σημασία. Και παράλληλα με τις προβλέψεις που περιέχονται στην πρόσφατη έκθεση του ΟΟΣΑ για την Ελλάδα, και τις οποίες επανέλαβε με κάποιες παραλλαγές ο Σημίτης, υπάρχει στους παρατηρητές των οικονομικών εξελίξεων μία έντονη αβεβαιότητα σχετικά με τις πραγματικές διαστάσεις της ύφεσης που θα προκαλέσουν τα μέτρα, και τις πραγματικές δυνατότητες ανάκαμψης της οικονομικής δραστηριότητας μετά κάποια περίοδο αποκατάστασης των ισορροπιών.

Επειδή όμως η επικαιρότητα είναι συνάρτηση των κυβερνητικών ανακοινώσεων, αλλά και των τοποθετήσεων επιχειρηματικών φορέων και κύκλων σχετικά με τον ανεξάντλητο «διάλογο με τη κυβέρνηση», είναι εξαιρετικά δύσκολο να θρει κανείς μία στοιχειώδη έστω προσπάθεια πρόβλεψης των μελλοντικών εξελίξεων. Διότι η προσέγγιση των ερωτημάτων που υπάρχουν, μέσω του «κλίματος» στις σχέσεις κυβέρνησης εργοδοτών είναι μονομερής – τουλάχιστον – και (σκόπιμα) παραπλανητική.

Στην ανακοίνωση του Σ.Ε.Β. σχετικά με τη συνάντηση του ΕΣΑΠ, διατυπώνεται η άποψη, ή καλύτερα το παράπονο, ότι τα μέτρα δεν οδήγησαν σε ανάκαμψη, ενώ ο Νικολάου στην Εξπρές έγραψε ότι «τον επιχειρηματικό κόσμο έχει ανησυχήσει ιδιαίτερα η

μεγάλη καθυστέρηση στην εξαγγελία ενός πακέτου άμεσων μέτρων, που θα ανέστρεφαν την πτωτική συγκυρία που διαγράφει για την οικονομία η εφαρμογή της περιοριστικής πολιτικής». Τη στιγμή που εφαρμόζεται μία σαφής πολιτική ύφεσης, η οποία έχει σαν βασικό στόχο τη θελτσίωση της διάρθρωσης του κόστους των επιχειρήσεων, η διεκδίκηση μέτρων για την «αναστροφή της πτωτικής συγκυρίας», είναι μία εύκολη αντιπολιτευτική προπαγάνδα, ή μάλλον μία προσπάθεια να εμφανισθούν οι μειώσεις των πωλήσεων της εσωστρεφούς βιομηχανίας, σαν το αποτέλεσμα της «παράλογης κυβερνητικής πολιτικής» και όχι σαν το αποτέλεσμα μιας πολιτικής «εξυγίανσης» που επικροτεί ενθουσιωδώς η «ηγεσία της βιομηχανίας». Κανείς όμως δεν φαίνεται πρόθυμος να παραδεχθεί ότι εφαρμόζεται μία σκληρή θασερική πολιτική, η οποία θα επιδεινωθεί αν εφαρμοστούν σιγά σιγά τα μέτρα που ζητούν οι βιομήχανοι, και κατά κύριο λόγο η απελευθέρωση των τιμών.

Το κλίμα αβεβαιότητας σε σχέση με τις οικονομικές εξελίξεις καλλιεργεί και η αρθρογραφία για τη στροφή «του ίδιου του πρωθυπουργού» προς τη λύση της στήριξης επιλεγμένων επενδύσεων σε συνδυασμό μάλιστα με τα Μ.Ο.Π. της Ε.Ο.Κ. Πρόκειται για ένα νέο στάδιο «ρεαλισμού» το οποίο σύμφωνα με το ζητούμενο –την αύξηση των επενδύσεων– πρέπει να χρησιμοποιηθεί περισσότερο σαν ομολογία αποτυχίας προηγούμενων προσπαθειών, παρά

σαν εξαγγελία νέας μεθόδου προσέγγισης της πολιτικής τόνωσης των επενδύσεων. Εξάλλου σύμφωνα με βάσιμες υπόνοιες αρμοδίων παραγόντων, τα επενδυτικά προγράμματα τα οποία ο ΣΕΒ προβάλλει για να εξασφαλίσει τη διαθεσιμότητα μιας χρηματοδότησης από τα Μ.Ο.Π., δεν υπάρχουν καν.

Οι παράγοντες που επηρεάζουν τις μεσοπρόθεσμες οικονομικές εξελίξεις, δεν εξαρτώνται αποκλειστικά από τα αποτελέσματα του διαλόγου κυβέρνησης - επιχειρηματιών, παρόλο που τα θεαματικότερα οικονομικά μέτρα είναι κατά κανόνα επιπτώσεις επιχειρηματικών πιέσεων. Καθοριστικό όμως ρόλο θα παίξει η ολοκλήρωση της διαδικασίας «εξυγίανσης» τις βιομηχανίας που θα επιταχυνθεί τώρα εξαιτίας των μέτρων συρρίκνωσης της εσωτερικής ζήτησης, αλλά και του αδιέξοδου στο οποίο έχουν φθάσει ένα ολόκληρο κομμάτι της βιομηχανίας, που δεν είναι πλέον δυνατόν να συντηρείται με δανεισμό. Αυτή είναι η πραγματικότητα που θα επηρεάσει την πορεία της παραγωγικής δομής, από τη στιγμή κυρίως που κανένας δεν τολμάει να προβλέψει ότι θα πραγματοποιηθεί αύξηση των επενδύσεων που να αντισταθμίσει την απώλεια παραγωγικού δυναμικού.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ICAP για τα αποτελέσματα των βιομηχανικών επιχειρήσεων το 1984, η προβληματικότητα ενός μεγάλου μέρους της βιομηχανίας και ιδιαίτερα των μεγαλύτερων επιχειρήσεων στους κλάδους της βαρειάς βιομηχανίας, είναι ένα μόνιμο πλέον χαρακτηριστικό. Η συρρίκνωση της δραστηριότητας στην αυτοκινητοβιομηχανία, στα ναυπηγεία, και στις περισσότερες από τις προβληματικές επιχειρήσεις είναι μία διαδικασία που έχει στην πράξη ξεκινήσει και δεν μπορεί, αργά ή γρήγορα, παρά να επικυρωθεί και στα χαρτιά.

Η μόνη προοπτική που χαράσσεται επομένως είναι η υποβάθμιση της θέσης στον διεθνή καταμερισμό της παραγωγής και η μεγαλύτερη ακόμα εξάρτηση της ανταγωνιστικότητας και των κερδών από τη φτηνή εργατική δύναμη. Διότι ένα δεύτερο συμπέρασμα που μπορεί να θγει από τα στοιχεία της ICAP, είναι ότι ακόμα και οι κερδοφόρες βιομηχανίες και κλάδοι, δεν μπορούν παρά να επιδιώκουν συγκράτηση και μείωση των αμοιβών.

Πάνος Γεωργίου

Η γαλλική κουλτούρα σε δοκιμασία!

ΕΙΝΑΙ ΜΕΓΑΛΟΣ ο πειρασμός να αξιολογηθεί η έκδοση για την Ελλάδα του γνωστού γαλλικού περιοδικού LES TEMPS MODERNES, με βάση τη θλιβερή εικόνα της συζήτησης που έγινε στο Γαλλικό Ινστιτούτο με τη συμμετοχή μερικών αρθρογράφων του ειδικού τεύχους και ενός κοινού με περίσσειμα «γαλλικής κουλτούρας» προς επίδειξιν, από το οποίο όμως απουσίαζε και ο παραμικρός «επώνυμος» με πασοκική ή κυβερνητική ιδιότητα. Ο βασικός λόγος που η συζήτηση δεν κατόρθωσε να αξιοποιήσει τα λίγα αλλά υπαρκτά ενδιαφέροντα στοιχεία της εν λόγω εκδόσεως δεν είναι βέβαια η έλλειψη «κάλυψης» από την πλευρά της εξουσίας. Αλλά το γεγονός ότι παρακολούθησαμε άλλο ένα σόου Ζουράρη, ο οποίος αφού έπαιξε τον αρνητή των δυτικών αξιών και του «εκσυγχρονισμού», θρήκε επί σκηνής αρκετούς συνομιλητές πρόθυμους να υποστηρίξουν ότι ενώ ο ορθόδοξος Ζουράρης θέλει να εισπράττει τα εισοδήματά του CASH, υπάρχουν έλληνες πολίτες που έχουν κάθε δικαίωμα να διεκδικούν τη χρήση της επιταγής.

Δεν μπορούμε επίσης να κρίνουμε μόνο την έκδοση από πληροφορίες κύκλων προσκείμενων στη συντακτική επιτροπή των Τ.Μ., σχετικά με ορισμένες εξαφανίσεις προγραμματισμένων άρθρων. Ένα άρθρο της Λούκας Κατσέλλη για το γνωστό επίκαιρο θέμα του «δημοκρατικού προγραμματισμού» (;) και της «εφαρμογής του πενταετούς» (στην Ελλάδα) απερριφθεί απλώς από τη συντακτική επιτροπή, που χωρίς να έχει ενημερωθεί για την τύχη των προγραμματικών διακηρύξεων του ΠΑΣΟΚ, κατάλαβε ότι εμφανώς κάτι δεν πήγαινε καλά. Αντίθετα, ένα άρθρο για τον ελληνικό συνδικαλισμό της Γιώτας Κραβαρίτου-Μανιτάκη... χάθηκε και έτσι δεν δημοσιεύθηκε ένα δεύτερο άρθρο ευθείας κριτικής της λειτουργίας του πασοκικού κράτους: το πρώτο είναι ένα άρθρο για τον «κρατικό φεμινισμό» της κυρίας Παπανδρέου και της αυλής της, γραμμένο από την Ελένη Βαρίκα, το οποίο κατάφερε να μη χαθεί λόγω «κατά πάσα πιθανότητα» του ιδιαίτερου ενδιαφέροντος της Σιμόν ντε Μπωθουάρ.

Το τεύχος στο σύνολό του παίρνει κάποια απόσταση από την πασοκική διαχείριση. Το πιο ενδιαφέρον απ' αυτή την άποψη άρθρο είναι του Αριστόβουλου Μάνεση, όχι επειδή διαφημίστηκε από την Καθημερινή σαν ανελέητη κριτική του αυταρχισμού, αλλά γιατί συνοψίζει με αποκαλυπτικό τρόπο την κυρίαρχη σημερινή σκοπιά αριστερής κριτικής του ΠΑΣΟΚ, δείχνοντας μάλιστα πώς αυτή η κριτική μπορεί να υιοθετεί τόνους αυτοδιαχειριστικούς ή και νεο-φιλελεύθερης κριτικής του κράτους. Δείχνοντας επίσης πώς όλα εξαρτώνται –σύμφωνα με την κυρίαρχη αυτή αντίληψη– από τις προθέσεις της ...πασοκικής εξουσίας.

Η προσέγγιση των πολιτικών εξελίξεων μέσω της σχέσης και αντιπαράθεσης κράτους και κοινωνίας των πολιτών, η παρουσίαση των εναλλακτικών λύσεων με τη μορφή «διείσδυσης του κράτους στην κοινωνία» ή «διείσδυση της κοινωνίας στο κράτος», έχει ορισμένα αναμφισβήτητα πλεονεκτήματα: ο δυνατός δρόμος αντίστασης στην πρώτη εκδοχή – στον αυταρχισμό– περνάει από τη (διαταξική) συμπιλίωση, και μάλιστα «στη βάση», όλων των πολιτών με σκοπό την άλωση του κράτους. Αλλά επειδή η δεύτερη προοπτική –ο σοσιαλισμός(!)– περνάει από

μία διαδικασία «διείσδυσης», απαιτεί τη συναίνεση της κρατικής εξουσίας, και επομένως δεν έχουν χαθεί όλες οι ελπίδες να καταλάβει ακόμα και το ΠΑΣΟΚ το τραγικό του λάθος.

Αυτή η προσπάθεια να μην υπάρξει μία τελεσίδικη καταδίκη της πασοκικής εξουσίας –μία προσπάθεια που είναι βασικό χαρακτηριστικό της ειδικής έκδοσης των Τ.Μ.– δεν έχει τόσο ενδιαφέρον σαν πολιτική στάση, αλλά σαν απόδειξη του περιορισμένου ορίζοντα των περισσότερων διανοούμενων της αριστεράς, που δεν έχουν τη δυνατότητα, ούτε την πρόθεση, να ξεπεράσουν τα νεοελληνικά οράματα του «εκδημοκρατισμού του κράτους», και του «εκσυγχρονισμού της δημόσιας ζωής».

Π.Γ.

Η νέα παράταξη και οι κοινωνικοποιήσεις

ΣΟΒΑΡΑ προβλήματα φαίνεται ότι θ' αρχίσει να αντιμετωπίζει η εφαρμογή του θεσμού της κοινωνικοποίησης στις επιχειρήσεις Κοινής Ωφέλειας, καθώς ούτε η κυβέρνηση, αλλά ούτε και οι συνδικαλιστικές οργανώσεις έχουν αποφασίσει τι θα τον κάνουν. Τα ηγετικά στελέχη της νεοσυσταθείσας Σ.Σ.Ε.Π. δεν διστάζουν μάλιστα να καταλήξουν επί του θέματος και να υποστηρίξουν ότι η κυβέρνηση έχει ουσιαστικά εγκαταλείψει την προσπάθεια πραγματικής εφαρμογής του θεσμού, και ότι η νέα παράταξη είναι στην πραγματικότητα ο μόνος υπερασπιστής του. Τα πλεονεκτήματα αυτής της θέσης είναι εμφανή: η ΣΣΕΠ παρουσιάζεται ως συνεχιστής της αριστερής παράδοσης του ΠΑΣΟΚ (REMEMBER Αρσένης), και επιπλέον μπορεί μ' αυτό τον τρόπο να αρκестεί σε μία πολεμική με έντονο ιδεολογικό χαρακτήρα, χωρίς την ανάγκη διατύπωσης εναλλακτικών προτάσεων.

Η κυβερνητική πολιτική δεν διαμορφώνεται με αφετηρία την προώθηση ή όχι της κοινωνικοποίησης, αλλά με βασικό προσανατολισμό τη μείωση των ελλειμμάτων του δημόσιου τομέα και γενικότερα την εξοικονόμηση πόρων, και την αποτελεσματικότερη διαχείριση. Διότι πρέπει κανείς να παραδεχτεί ότι ενώ κατά κανόνα η διεύρυνση των ελλειμμάτων στις δημόσιες επιχειρήσεις την τελευταία πενταετία είναι συνάρτηση μιας κοινωνικής πολιτικής (αύξηση δαπανών, αύξηση μισθών, συγκράτηση των τιμών), έχουν προστεθεί και προβλήματα αποτελεσματικής διαχείρισης (πραγματοποίησης λ.χ. των προγραμματισμένων επενδύσεων) τα οποία εντείνουν την αίσθηση ενός αδιεξόδου. Γεννώντας πολλά ερωτηματικά για τον τρόπο με τον οποίο θα βρεθεί μία οδός συμφιλίωσης της πολιτικής διαχείρισης των ελλειμμάτων και της συνδικαλιστικής δραστηριότητας, που ήταν στην πραγματικότητα ένας από τους στόχους της κοινωνικοποίησης.

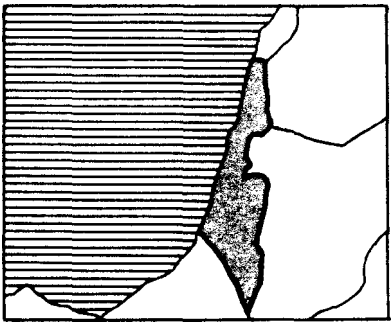
Από τη στιγμή που ο συνδικαλισμός του δημόσιου τομέα έχει στο ενεργητικό του σημαντικές κατακτήσεις: από το 1980 ως το 1985, ενώ οι τιμές κατανα-

λωτή αυξήθηκαν κατά 165% περίπου, ο μέσος μισθός του δημόσιου τομέα αυξήθηκε κατά 204,5%. ο μέσος μισθός του ιδιωτικού τομέα μόνο κατά 157,3%, και ο μέσος μισθός στις τράπεζες κατά 183% (στοιχεία του ΟΟΣΑ).

Είναι πράγματι πολύ αμφίβολο κατά πόσο το θεσμικό πλαίσιο της κοινωνικοποίησης θα αποδειχθεί επαρκές για την αποφασιστική στροφή που θέλει να κάνει η κυβέρνηση στη διαχείριση του δημόσιου τομέα. Και θα είναι στην περίοδο που έρχεται μεγάλος ο πειρασμός να επιλεγεί μία τακτική σύγκρουσης και πολιτικής απομόνωσης των μεμονωμένων συνδικαλιστικών οργανώσεων, με την προβολή των κεκτημένων τους απέναντι σε μία πλειοψηφία εργαζομένων που πλήττεται από την πολιτική λιτότητας και την ανεργία. Θα πρόκειται για την προσπάθεια εκμετάλλευσης της πολυδιάσπασης του συνδικαλισμού –που δεν είναι φυσικά άσχετη με την κυβερνητική πολιτική σ' αυτό τον τομέα– και της απουσίας ενωτικών κινητοποιήσεων και διεκδικήσεων που να έχουν προωθήσει πραγματικά μία αλληλεγγύη των μισθωτών.

Η παρουσίαση της «αυθεντικής» κοινωνικοποίησης σαν τη ριζοσπαστική εκδοχή του συνδικαλισμού, θα αγνοήσει τις πραγματικές διαστάσεις του προβλήματος. Η πολιτική αύξησης της παραγωγικότητας και ταυτόχρονης συγκράτησης των δαπανών, οδηγεί στην υιοθέτηση ιδιωτικο-οικονομικών κριτηρίων με την απομόνωση της κάθε επιχείρησης και οργανισμού. Η άρνηση αυτής της οδού, απαιτεί την αναζήτηση μιας διεύρυνσης του μετώπου των εργαζομένων, που δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί –κυρίως κατά την σημερινή περίοδο– παρά με την επεξεργασία κοινών στόχων, διεκδικήσεων και προτάσεων. Οι ανισότητες από την άποψη των μισθών, της ασφαλιστικής κάλυψης, και της μονιμότητας της θέσης απασχόλησης, έχουν πάρει κρίσιμες διαστάσεις, και συνείδηση μιας ενότητας των μισθωτών δεν μπορεί να αρκестεί σε ενωτικές δηλώσεις.

Π.Γ.

ΙΣΡΑΗΛ: κρατικής τρομοκρατίας συνέχεια...

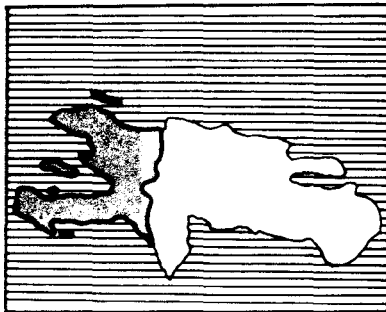
Άνθρακες ο θησαυρός για τους στρατοκράτες του Τελ-Αβιβ. Σε μια άποια και καθόλου... «διακριτική» προσπάθεια να συλλάβουν αν όχι τον Αμπού Ντινιάλ, αλλά τουλάχιστον τον Χαμπάς, τον Ζεμπρίλ, τον Μουσά, ή κάποιον άλλο Παλαιστίνιο ηγέτη αναπαύμενο στον Αραφάτ, εκτέθηκαν ανεπανόρθωτα (όχι για τους ίδιους...) όταν έστειλαν, στις 4 Φεβρουαρίου, δύο ισραηλινά πολεμικά τζεπ και εξαντλήσαν σε προσγείωση στα κατεχόμενα εδάφη ένα μικρό επιβατικό αεροπλάνο της Λιβύης. Σε λιγότερο από πέντε ώρες το άφησαν ελεύθερο να συνεχίσει το ταξίδι του προς τη Δαμασκό. Γιατί, βέβαια, κανείς «τρομοκράτης» δεν βρέθηκε μεταξύ των εννέα επιβατών. Όλοι τους, ήταν Λιβανέζοι και Σύροι αξιωματικοί, με κορυφαίο, μάλιστα, τον Αμπντούλ Αλ-Αχμάρ, αναπληρωτή γενικό γραμματέα του συριακού κομματος «Μπιάθ»!

Από ένα κράτος που θεωρεί φυσιολογική και απαραίτητη ενέργεια τον περυσινό τυφλό βομβαρδισμό του αρχηγείου του PLO στην Τύνιδα, που είχε ως αποτέλεσμα τη δολοφονία τουλάχιστον εξήντα ατόμων, δεν θα είχε κανείς την αφέλεια να ζητήσει «εξηγήσεις» για την πρόσφατη αυτή ιστορία. Εξίσου ανεδαφικό θα ήταν να περιμένει κανείς κάποια ουσιαστική αντίδραση από τα πέντε μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ (ΗΠΑ, ΕΣΣΔ, Γαλλία, Βρετανία, Κίνα), τη στιγμή που η μεν στάση της Ουάσινγκτον έναντι του τοποτηρητή της στη Μέση Ανατολή είναι σαφής, οι δε διαπραγματεύσεις για αποκατάσταση διπλωματικών σχέσεων μεταξύ Μόσχας / Τελ-Αβιβ είναι στα σκαριά.

Μέσα στον καταγυρισμό διεθνών αντιδράσεων για την ισραηλινή αεροπειρατεία, αξίζει να συγκρατήσουμε δύο πράγματα. Πρώτον, την ανοικτή απειλή του συνταγματάρχη Καντάφι ότι «η λιβυκή πολεμική αεροπορία θα ανακαταλάβει κάθε ισραηλινό επιβατικό στην ακτίνα δράσης της», και δεύτερον, την κατευθυντήρια απόφαση των εκπροσώπων 22 αραβικών οργανώσεων που συγκεντρώθηκαν στην Τρίπολη (απ' όπου επέστρεφαν στη Δαμασκό και οι εννέα επιβάτες του μικρού αεροπλάνου) για «συνέχηση του επαναστατικού αγώνα με άμεση απάντηση στο επόμενο κύπλημα των σκωτστών».

Το σημερινό και χρονοβόρο σήριαλ που παίζεται στη Μέση Ανατολή, δεν

μοιάζει να πλησιάζει σε κάποιο τέλος - πολύ περισσότερο σε «κάπου εντ»...

ΑΪΤΗ: «Βουντού» και πολιτική

Ούτε η μαύρη μαγεία του «Βουντού» δεν έσωσε τον... «πρώην ιούδιο» πρόεδρο της Αϊτής Ζαν-Κλωντ Ντυβαλιέ. Τη στιγμή που η φτώχεια έδρασε τους ανθρώπους στους δρόμους του Πορτ-απρενς (από τους οποίους οι τρεις είχαν το όνομα του νεαρού δικτατορικού...) εκείνος κατέφυγε στους υποχθόνιους ιερείς «Βουντού» ζητώντας να του πουν τι πρέπει να κάνει για να μην στερηθεί την εξουσία του, τα σπορ αμάξια του, την καλλονή γυναίκα του Μισέλ, τα χρήματα της αμερικάνικης βοήθειας. Δυστυχώς, το ιερατείο της μαύρης μαγείας υπήρξε κατηγορηματικό. Όλοι οι σκωτοι της πανάρχαιας τέχνης ήταν εναντίον του, η μόνη λύση ήταν να σιωπηθεί να φύγει. Έτσι κι αλλιώς, η περιουσία που είχε φροντίσει να βγάλει στο εξωτερικό του εξασφάλιζε μία άδοξη αλλά αξιοπρεπή ζωή, μαζί με τα υπόλοιπα μέλη της κοινότητας των «τέως» που περιφέρονται από πρωτεύουσα σε πρωτεύουσα θρηνώντας περασμένα μεγαλεία.

Μέχρι τώρα που γράφεται αυτό το σκόλιο, ο «Μπέμπι Ντοκ» παραμένει στο κλονισμένο γαλλικό χωριό Ταλ-λουάς, παραπονείται ότι δεν «σερβίζουν ασιακό» και απορεί «γιατί η γαλλική γνώμη τον αναπαθεί». Ένας μπελός παρπάνω για τους σοσιαλιστές, που γίνεται ακόμη φορτικότερος ενόψει των κρίσιμων κοινοβουλευτικών εκλογών του Μαρτίου.

Κατά τα άλλα, η «Φιγκαρό» δημοσίευσε συνέντευξη του δικτάτορα όπου αναφέρει πως ο ίδιος διόρισε ένα προς ένα τα μέλη της κυβέρνησης που τον διαδέχτηκε μετά τη νυκτερινή του φυγή. Ο Ντυβαλιέ έφυγε, ο ντυβαλιερισμός παρέμεινε.

Γιώργος Ι. Αλλάμανης

ΑΠΟΣΤΟΛΗ

ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ που ακολουθεί μπορεί να μην έβλεπε ποτέ το φως της δημοσιότητας, εάν δεν συνέβαινε μια περίεργη σύμπτωση. Δέκα μέρες μετά την επιστροφή μας από τη Δυτική Σαχάρα, μέσα από τις στήλες του περιοδικού «ΕΝΑ» διαβάσαμε ένα άρθρο για την έκβαση του πολέμου μεταξύ ΠΟΛΙΖΑΡΙΟ και ΜΑΡΟΚΟΥ².

Δεν είναι βέβαια η πρώτη φορά που επιχειρείται με «αντικειμενικό» τρόπο ο σχολιασμός μια ενοπλης σύρραξης. Πολλές φορές στο παρελθόν ο Δυτικός τύπος θριαμβολόγησε για στρατηγικές νίκες που δεν οδήγησαν όμως στην τελική νίκη. Ίσως το Βιετνάμ να είναι το χαρακτηριστικότερο παράδειγμα.

Το έναυσμα λοιπόν αυτού του κειμένου δεν ήταν μόνο μια πολιτική διαφορά απόψεων με τους δημοσιογράφους του «ΕΝΑ». Ήταν η δήθεν «αντικειμενικότητα» με την οποία παρουσιάστηκε ένα σαφώς στα προπαγανδιστικό κείμενο, κυκλοφορώντας σε μια περίοδο, που τόσο οι ελληνικές εφημερίδες όσο και η ελληνική κυβέρνηση έχουν ξεχάσει ότι στον 22^ο παράλληλο, διεξάγεται ένας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΣ πόλεμος, του οποίου το τέλος δεν βρίσκεται στο χείλος ενός τείχους από άμμο, έτσι όπως τουλάχιστον θάθελε να το παρουσιάσει στην διεθνή κοινή γνώμη ο βασιλιάς Χασάν του Μαρόκου.

Αλλά ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή. Ο αγώνας του λαού της Δυτικής Σαχάρας ξεκινάει περίπου το 1956 όταν η Σαχάρα ήταν ακόμα ισπανική αποικία. Αγώνας ενάντια στην Ισπανία, με κυρίαρχο στόχο την αποαποικιοποίηση και στη συνέχεια την αυτοδιάθεση του λαού της Σαχάρας. Αυτοδιάθεση που με τον τρόπο της αποδέχεται η Ισπανία, εγκαθιδρύοντας το 1973 το κοινοβούλιο της Ισπανικής Σαχάρας, από εκπροσώπους των «Σαχαραούι»³ τους οποίους λίγο ως πολύ κατευθύνει πολιτικά, αναγνωρίζοντας όμως έμμεσα την ύπαρξη ενός λαού και μιας γεωγραφικής έκτασης, με δική της χαρακτηριστικά.

Το μέτωπο του Πολιζάριο⁴ παρουσιάζεται για πρώτη φορά στο ιστορικό προσκήνιο στις 10 Μαΐου 1973 όταν ο φρανκισμός έχει αρχίσει να δείχνει έντονα σημεία κόπωσης, στην αποικιακή του πολιτική.

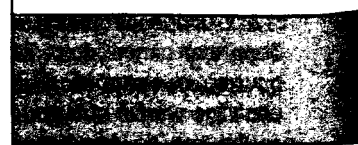
Ξεκινάει με μικρές πράξεις σαμποτάζ ενάντια στην ισπανική αστυνομία, συγχρόνως όμως ενοποιεί και συνειδητοποιεί στο πέρασμά του τον πληθυσμό, επιμένοντας -πολλές φορές σε σημείο υπερβολής- στον ενιαίο χαρακτήρα του Έθνους της Σαχάρας.

Ο πόλεμος στη σημερινή του μορφή ξεσπάει στις 14 Νοεμβρίου του 1975 όταν η Ισπανία προετοιμάζοντας την αποχώρησή της από τη Σαχάρα υπογράφει με το Μαρόκο και τη Μαυριτανία τριμερή συμφωνία προσωρινής διοίκησης της Σαχάρας. Πίσω απ' αυτή την υπογραφή, γνωστή σαν «Συμφωνία της Μαδρίτης» κρύβονται δευτερότερες, αλλά εξίσου σημαντικές συμβάσεις, εκμετάλλευσης των κοιτασμάτων του υπεδάφους της Δ. Σαχάρας.

Την ίδια περίπου στιγμή και ενώ οι Σαχαραούι προετοιμάζουν την ανεξαρτησία τους, δέχονται οργανωμένη επίθεση των ξένων στρατευμάτων. Οι Μαροκινοί εισβάλλουν απ' το Βορρά και οι Μαυριτανοί απ' το Νότο.

Ο λαός κάτω απ' τη καθοδήγηση του Εθνικοαπελευθερωτικού μετώπου (ΠΟΛΙΖΑΡΙΟ), ανθίσταται ηρωικά. Την επομένη αρχίζει η έξοδος. Το Μαρόκο βομβαρδίζει με Ναβάλμ χωριά ολόκληρα. Οι κάτοικοι παίρνουν το δρόμο της προσφυγιάς προχωρώντας στο εσωτερικό της χώρας, εκεί που δεν έχει περάσει ακόμα ο ξένος εισβολέας. Από και θα βρει άσυλο στα σύνορα της Αλγερίας ξεκινώντας μια προσωρινή ζωή μέσα σε μια τέντα, αντιμετωπίζοντας συγχρόνως τις πιο αντίξοες οικονομικές και καιρικές συνθήκες. Δεν υπάρχει χρήμα, δεν υπάρχουν τρόφιμα, η θερμοκρασία το καλοκαίρι φθάνει στους εξήντα βαθμούς Κελσίου και το θράδυ πέφτει στους μείον δύο.

Με την έναρξη της επίθεσης, αρχίζει συγχρόνως η

Στο μουσείο λαφύρων πολέμου.

Επίσκεψη στο σχολείο 9. Ιουνίου.

ΠΟΛΙΖΑΡΙΟ: Ένα τείχος δεν φέρνει την άνοιξη

Άποψη τεντοπόλων. Παράδοσια σκηνή Σαχαραύ.

Ντάχλα. Συνάντηση με τον κυβερνήτη της επαρχίας, μέλος του πολιτικού γραφείου του Πολιζαρίου.

Εσωτερικό. Τούρι, μια καθημερινή χειρονομία φιλοξενίας.

Κουθενιάζοντας με Μαροκινούς αιχμαλώτους.

Πολεμιστές Πολιζαρίου, γυρνάνε από το μέτωπο.

χος. Τα καταλαμβάνουν και τα κρατάνε για μια μέρα μέχρις ότου πλησιάσουν οι ενισχύσεις του μαροκινού συντάγματος⁵. Το ίδιο επαναλαμβάνεται την επομένη διακόσια, τριακόσια χιλιόμετρα πιο μακριά. Οι αεροπορικές επιδρομές των μαροκινών εδώ και μήνες έχουν σταματήσει λόγω των μεγάλων τους απωλειών.

Οι μαροκινοί ζουν μέσα στο «τείχος» κάτω από άθλιες συνθήκες. Τον Οκτώβριο του 1985 αρχίσαν να λιποτακτούν μαζικά προς το Πολιζάριο.

Μιλήσαμε με τους μαροκινούς αιχμαλώτους κατά τη διάρκεια της επίσκεψής μας στα στρατόπεδα των προσφύγων. Ζήσαμε μαζί τους την αγωνία για το τέλος του πολέμου και καταλάβαμε ότι ο μύθος του «τείχους» είναι συγχρόνως η γραμμή Μαζινό του Μαρόκου.

Όταν λοιπόν διαβάζουμε στο «ΕΝΑ» για την παντοδυναμία του τείχους και για τις ονειρικές συνθήκες διαβίωσης στα κατειλημμένα χωριά δυσκολευόμαστε να πιστέψουμε στην αφέλεια των ελληνών δημοσιογράφων.

Έχοντας επισκεφτεί το Μαρόκο τα πρώτα χρόνια του πολέμου γνωρίζουμε καλά το καθεστώς της διαφθοράς και της φασιστικής καταπίεσης του βασιλιά Χασάν. Γνωρίσαμε από κοντά τους τέσσερις καταυλισμούς (Ντάχλα, Ελ Αγιούν, Σμάρα, Αουσέρτ) των προσφύγων στα σύνορα της Αλγερίας. Ο πόλεμος μια καθημερινή ρουτίνα μεπρεδύεται με τις πρότυπες καλλιέργειες (Δεν καλλιεργεί μόνο το Ισραήλ την έρμη) τα νοσοκομεία, τα σχολεία και τη δημοκρατική οργάνωση των τεντουπόλων. Άνδρες γυναίκες και παιδιά ξυπνάνε και κοιμούνται με την ιδέα της επιστροφής στη χαμένη πατρίδα. Η αντοχή τους σε μια χώρα που έχει μόνο άμμο και ουρανό δίνει και την κλίμακα της αποφασιστικότητάς τους στο δικό του αγώνα τους.

Από την άλλη μεριά μέσα στις πόλεις που έχει ήδη καταλάβει το Μαρόκο, οι παράνομοι πυρήνες του μετώπου συνεχίζουν την προπαγάνδα παρ' όλες τις διώξεις και τα βασανιστήρια της μαροκινής αστυνομίας.

Για ποιο λοιπόν δημοψήφισμα μιλάτε φίλοι από το ΕΝΑ; Είδατε μόνο ένα τείχος. Τα λάφυρα του πολέμου, τους αιχμαλώτους, το ηθικό του στρατού κι από τις δύο πλευρές δεν το είδατε; Για ποια τελική επίθεση μιλάτε. Αυτή είναι μονάχα ο «ευσεβής πόθος» των Μαροκινών. Το αντάρτικο είναι ένας πόλεμος φθοράς και διολοφθοράς. Σ' αυτό τον τομέα το Μαρόκο βρίσκεται σε θέση αβεβαιότητας και αμηχανίας. Ο χρόνος που κυλάει σήμερα μετράει για την κλειψύδρα του Πολιζαρίου και πολύ φοβάμαι ότι είμαστε ακόμη μακριά από τον ορίζοντα μιας οποιασδήποτε κατάπαυσης πυρός.

Γυρίζοντας προς τη στρατιωτική βάση του ΤΙΝΤΟΥΦ πετύχαμε στο δρόμο ένα καμιόνι γεμάτο πολιζαριούς μαχητές που γύριζε απ' το μέτωπο μετά από τρεις μήνες συνεχών εχθροπραξιών.

Τα πρόσωπά τους ήταν τυλιγμένα με το μαύρο σαρίκι της επανάστασης και τα ρούχα τους κρατούσαν κάτι πάνω τους από τη μυρωδιά της μάχης. Σταματήσαμε και ανταλλάξαμε μαζί τους λίγες κουβέντες. Την ώρα που ξεκινάγαμε για να φύγουμε σήκωσαν τις γροθιές τους και μας χαιρέτησαν με το σήμα της νίκης.

Είμαστε σίγουροι γι' αυτό που θλέπαμε. Ο πόλεμος των Λαντ-Ρόβερ δεν θ' αργήσει να τελειώσει.

1. Από τις 1 έως τις 10 Ιανουαρίου 1986 επισκεφτήκαμε με τον Κώστα Κουρεμένο τους καταυλισμούς των προσφύγων στη Δ. Σαχάρα. Το ταξίδι, πρόσκληση, του μετώπου Πολιζαρίου έγινε μέσα στα πλαίσια δημιουργίας μιας «Επιτροπής συμπαράστασης στον αγώνα του λαού της Δ. Σαχάρας».

2. ΕΝΑ, τεύχος 4, 23 Ιανουαρίου 1986.

3. Σαχαραύι λέγονται οι κάτοικοι της Δ. Σαχάρας.

4. Frente Popular de Liberacion de Saquia-El-Hamma y Rio de oro

5. El Pais Κυριακή 12 Ιανουαρίου 1986.

Νίκος Χωτόκης
φωτογραφίες: Κώστος Κουρεμένος

(Στο επόμενο τεύχος θα δημοσιευθεί το δεύτερο μέρος: Στους καταυλισμούς των προσφύγων)

αντίστροφη μέτρηση. Το ΠΟΛΙΖΑΡΙΟ επεκτείνει τις εχθροπραξίες στο έδαφος της ίδιας της Μαυριτανίας απειλώντας πολλές φορές πόλεις κοντά στην πρωτεύουσα. Μετά από 5 χρόνια πολέμου η Μαυριτανία συνθηκολογεί (1979) και αναγνωρίζει τη RASD (Αραβική λαϊκή Δημοκρατία των Σαχαραού) που από τις 4 Μαρτίου του 1976 διεκδικεί τη διακυβέρνηση της χώρας κάτω από τη σημαία του Μετώπου ΠΟΛΙΖΑΡΙΟ.

Αντίθετα με τη Μαυριτανία το Μαρόκο ακολουθεί μια διαφορετική πολιτική. Γύρω από τις κατακτήσεις του κτίζει ένα τείχος από άμμο. Το τείχος αυτό κατ' αρχάς περιβάλλει το Ελ Αγιούν, πρωτεύουσα της Δ. Σαχάρας, προχωρώντας με την πρόοδο των εχθροπραξιών. Το

τείχος το 1986 έχει 1800 χλμ., μήκος και φυλάγεται από 180.000 τακτικούς μαροκινούς στρατιώτες.

Το μέγεθος του «ΤΕΙΧΟΥΣ» δίνει την εντύπωση στους δημοσιογράφους του ΕΝΑ ότι «κρίνει τον νικητή». Οπωσδήποτε μετά από δέκα χρόνια πολέμου οι θέσεις του Μαρόκου έχουν προχωρήσει βαθειά μέσα στην έρμη. Δεν κατόρθωσαν όμως να ανακόψουν τον ανεφοδιασμό των ανταρτών που μάχονται στο Νότο της Σαχάρας. Οι μάχες στα στρατηγικά σημεία κοντά στα σύνορα της Αλγερίας και της Μαυριτανίας κερδίζονται από το Πολιζάριο.

Οι αντάρτες καθημερινά χτυπάνε έξι σημεία στο τεί-

Το λυκόφως ενός καθεστώτος

ΣΤΙΣ 25 ΙΟΥΝΗ 1983, κατά τη διάρκεια της επίσκεψης του Τζωρτζ Σουλτς στη Μανίλα, ένα ανώτερο στέλεχος του Στέιτ Ντηπάρτμεντ παρατηρούσε: «Το καθεστώς του Μάρκος βρίσκεται στο λυκόφως του κι εμείς (οι ΗΠΑ) δε θέλουμε να ξαναρεθούμε στην ίδια θέση όπως τότε, όταν ο σάχης ανατράπηκε στο Ιράν».¹

Η παρατήρηση ήταν απόλυτα πετυχημένη. Έχοντας αποτελέσει για μια δεκαπενταετία τον ιδεώδη φύλακα-άγγελο των αμερικανικών στρατηγικών συμφερόντων και τον καλύτερο εγγυητή της κοινωνικής ειρήνης που ζητούσαν τόσο οι ξένες πολυεθνικές όσο και η ντόπια αστική τάξη για να πραγματοποιήσουν το «οικονομικό θαύμα» τους, το καθεστώς του Φερδινάνδο Μάρκος αποδεικνύεται ολοένα και πιο ανίκανο να αντιμετωπίσει την οικονομική και πολιτική κρίση που χτυπά τις Φιλιππίνες από τα τέλη της δεκαετίας του '70.

Κρίση πρώτα απ' όλα οικονομική, κυριότεροι δείκτες της οποίας είναι η πτώση, για πρώτη φορά στη μεταπολεμική ιστορία της χώρας, του πραγματικού ΑΕΠ και η διόγκωση ενός εξωτερικού χρέους που στα 1984 θα φτάσει τα 29 δισεκατομμύρια δολάρια.² Παράλληλα κρίση πολιτική, καθώς το καθεστώς αδυνατεί να αυτοεξελιχθεί και να δημιουργήσει εκείνες τις ασφαλιστικές δικλίδες που θα επέτρεπαν την εκτόνωση της κοινωνικής έντασης που συσσωρεύεται σαν αποτέλεσμα της αποτυχίας του «οικονομικού θαύματος». Η κάθοδος του Μάρκος ως μοναδικού υποψήφιου στις προεδρικές «εκλογές» του 1981, ενώ σύσσωμη η αντιπολίτευση επέλεξε το μπούκοτάρισμα μιας αναμέτρησης της οποίας το αποτέλεσμα ήταν (χάρη στην αναπόφευκτη βία και νοθεία) εκ των προτέρων γνωστό, κατέδειξε φανερά πια αυτή την αδυναμία. Μια αδυναμία που γίνεται ακόμα πιο επικίνδυνη καθώς εντείνεται η δραστηριότητα της εκτός νόμου αριστεράς, συνασπισμένης στο Εθνικό Δημοκρατικό Μέτωπο (NDF)

και το ένοπλο σκέλος του, το Νέο Λαϊκό Στρατό (NPA).

Αυτή είναι η κατάσταση στις Φιλιππίνες όταν, στις 21 Αυγούστου 1983, επιστρέφει στη Μανίλα από τις ΗΠΑ ο μέχρι τότε αυτοεξόριστος γερουσιαστής Μπενίνιο Ακίνο. Ηγετική προσωπικότητα της αστικής αντιπολίτευσης, καταδικασμένος παλιότερα σε θάνατο από τα στρατοδικεία του Μάρκος για «ανατρεπτική δραστηριότητα» αλλά επίσης πρώην διοικητής της φιλιππινέζικης ΚΥΠ και στενός συνεργάτης της CIA³, ο Ακίνο αποτελεί την εναλλακτική εκείνη λύση που είναι σε θέση να πραγματοποιήσει την επιθυμητή «μεταπολίτευση». Γι' αυτό το λόγο δολοφονείται λίγα μόλις δευτερόλεπτα αφότου πάτησε το πόδι του στο έδαφος των Φιλιππίνων: το περιβάλλον του Μάρκος δεν επρόκειτο να επιτρέψει τον παραμερισμό του από την εξουσία έτσι εύκολα.

Η δολοφονία του Ακίνο άλλαξε σε μεγάλο βαθμό το πολιτικό σκηνικό. Από την άλλη πλευρά, έδωσε τη χαριστική βολή στις σχέσεις του καθεστώτος της Μανίλα με τα μεσαία αστικά στρώματα, ήδη δυσαρτημένα από την αδυναμία του πρώτου να αντιμετωπίσει την οικονομική κρίση και την εντεινόμενη δραστηριότητα της αριστεράς. Από την άλλη, στερώντας τους τη βραχυπρόθεσμη εναλλακτική λύση, υποχρέωσε τις ΗΠΑ να συνταχθούν προσωρινά ξανά πίσω από το Μάρκος, έστω παίρνοντας τις αποστάσεις τους. Από το Φθινόπωρο του 1983, το κύριο μέλημα της αμερικανικής πολιτικής απέναντι στις Φιλιππίνες θα είναι ένα: πώς θα μπορέσει το υπάρχον καθεστώς να αυτομετασχηματιστεί ώστε να μπορέσει να αντιμετωπίσει με επιτυχία την άνοδο της αριστεράς. Το φάντασμα του χάους που ακολούθησε την ανατροπή του Ντιεμ στο Βιετνάμ στα 1963, αποκλείει την περίπτωση της ανοιχτής αποσταθεροποίησης του Μάρκος από τις ΗΠΑ. Οι κατευθυντήριες γραμμές που δίνονται σχετικά από τη Ντιρεκτίβα του Συμβουλίου Εθνικής Ασφαλείας

της 2.11.1984 είναι σαφείς: «Οι ΗΠΑ δεν επιθυμούν ούτε να αντικαταστήσουν το Μάρκος, ούτε να αποσταθεροποιήσουν την κυβέρνηση των Φιλιππίνων [...] Σ' αυτό το στάδιο, ο πρόεδρος Μάρκος αποτελεί μέρος του προβλήματος, αλλά, επίσης, μέρος τη λύσης. Πρέπει να συνεργαστούμε μαζί του και να προσπαθήσουμε να τον επηρεάσουμε με σκοπό να προετοιμάσουμε μια ειρηνική κυβερνητική πολιτική». Παράλληλα, οι αποστάσεις από το καθεστώς πρέπει να διατηρούνται, το ίδιο και οι επαφές με την αντιπολίτευση: «Οι αμερικανοί αξιωματούχοι πρέπει να προσέχουν να μην εμφανίζονται υπερβολικά οικείοι με το καθεστώς του Μάρκος, διατηρώντας όμως παράλληλα μαζί του ένα επίπεδο σχέσεων που θα επιτρέπουν στις ΗΠΑ να ασκούν θετικά την επιρροή τους».⁴

Οι κινήσεις των ΗΠΑ είναι προσεκτικές, τα συμφέροντά τους που παίζονται στις Φιλιππίνες δεν είναι καθόλου ευκαταφρόνητα: άμεσες επενδύσεις ύψους 5 δισεκατομμυρίων δολαρίων, εξίσου σημαντικός έλεγχος της ντόπιας παραγωγής μέσω συμβολαίων που κλείνουν οι αμερικάνικες πολυεθνικές με τις ιθαγενείς επιχειρήσεις και, τέλος, σημαντικά στρατηγικά συμφέροντα που εντοπίζονται κυρίως στη διατήρηση των γιγαντιαίων στρατιωτικών βάσεων Clark Airfield και Subic Bay, των δύο μεγαλύτερων αμερικανικών βάσεων έξω απ' το έδαφος των ΗΠΑ, και στο στρατηγικό ρόλο που παίζουν οι Φιλιππίνες στα πλαίσια του ASEAN ('Ενωση των Χωρών της Ν.Α. Ασίας) του τοπικού υπό αμερικάνικη κηδεμονία στρατιωτικού συνασπισμού.

Μέσα στο 1985, οι προσπάθειες των ΗΠΑ για «μετεξέλιξη» του καθεστώτος της Μανίλα περιορίζονται στις πιέσεις για να επιτύχουν μια εκσυγχρονιστική αναδιοργάνωση του στρατού, απαραίτητο βήμα για την πετυχημένη διεξαγωγή του πολέμου ενάντια στο NPA, και την αντικατάσταση του «άκαπνου» και «πολιτικολογούντα» αρχηγού του γεν. Επιτελείου, στρατηγού Φαμπιάν Βερ, κατηγορούμενου για ηθική αυτοουργία στο φόνο του Ακίνο, από τον «μάχιμο» και «απολίτικο» στρατηγό Φιντέλ Ράμος, ευνοούμενο των αμερικανικών υπηρεσιών. Η

όλη προσπάθεια στέφεται με ολοκληρωτική αποτυχία και στις 2 Δεκεμβρίου 1985 ο στρατηγός Βερ όχι μόνο απαλλάσσεται από τις κατηγορίες για συμμετοχή στο φόνο του Ακίνο αλλά αποκαθίσταται στην ηγεσία των ενόπλων δυνάμεων.

Η αποτυχία των μεταρρυθμιστικών προσπαθειών οδηγεί τις ΗΠΑ σε μια αναθεώρηση της πολιτικής τους. Ήδη τον Ιούλιο του 1985 μια διϋπουργική ομάδα εργασίας συνιστούσε ότι «οι ΗΠΑ, χωρίς να επεξεργαστούν την ανατροπή του Μάρκος, πρέπει να είναι ανοιχτές στο ενδεχόμενο του παραμερισμού του από την προεδρία». Η συμπάραταξη της δεξιάς και κεντροδεξιάς αντιπολίτευσης (UNIDO, LABAN, BANDILA, POP) πίσω από το Πρόσωπο της υποψήφιας για την προεδρία στις εκλογές της 7ης Φεβρουαρίου, Κορασόν Ακίνο, χήρας του δολοφνημένου Μπενίνιο, παρέχει στις ΗΠΑ μια αν όχι ιδεώδη, πάντως βιώσιμη εναλλακτική λύση. Το ξένο (αμερικάνικο, δυτικοευρωπαϊκό και ιαπωνικό) κεφάλαιο, απογοητευμένο από την αδυναμία του Μάρκος να επιβάλλει εκείνα τα μέτρα οικονομικής εξυγίανσης που κρίνει σαν απαραίτητα για το ξέπρασμα της κρίσης, στηρίζει επίσης το μπλοκ της αντιπολίτευσης.⁵

Παρόλα αυτά, οι εκλογές της 7ης Φλεβάρη κατέληξαν και αυτές σε μια «νίκη» του Μάρκος, αποσπασμένη με ολοφάνερη βία και νοθεία. Έχοντας παίξει ανοιχτά το χαρτί της Ακίνο, οι ΗΠΑ βρίσκονται έτσι μπροστά σε μια κατάσταση κυριολεκτικά μπλοκαρισμένη. Παράταση της διακυβέρνησης των Φιλιππίνων από το Μάρκος σημαίνει πως αποκλείεται πια οριστικά η εκδοχή του «δημοκρατικού δρόμου» για τη μετάβαση από τη δικτατορία στη δημοκρατία κι ότι οι χιλιάδες των αντικαθεστωτικών χαρίζονται εκ προοιμίου στο NDF και την επανάσταση. Από την άλλη, οι αμερικανοί δεν μπορούν να στραφούν ανοικτά ενάντια στο Μάρκος: φοβούνται το πολιτικό κενό που θα ακολουθήσει.

Οι εκκλήσεις του Ρέγκαν προς το Μάρκος και την Ακίνο να «συνεργαστούν για το σχηματισμό μιας βιώσιμης κυβέρνησης στις Φιλιππίνες» καθώς και ο διορισμός του Φίλιπ Χαμπίμπ ως μεσολαθητή

στην πολιτική κρίση που ακολούθησε τις εκλογές της 7ης Φλεβάρη, αποτελούν έκφραση της προσπάθειας να αποφευχθεί αυτό το πολιτικό κενό. «Το ανησυχητικό γεγονός ότι οι εκλογές χαρακτηρίστηκαν από βία και περιστατικά νοθείας» μας απασχολεί γιατί θεωρούμε πως η κυβέρνηση των Φιλιππίνων έχει την ανάγκη μιας αυθεντικής λαϊκής εντολής για να αντιμετωπίσει με επιτυχία την ανάπτυξη της κομμουνιστικής εξέγερσης και να αποκαταστήσει την υγεία της οικονομίας» αναφέρει στην ανακοίνωση του Λευκού Οίκου για το διορισμό του Χαμπίμπ.

«Εύκολα μπορούμε να καταλάβουμε», σχολιαζει ο αρθρογράφος της Le Monde, «ότι η αποστολή που ο Λευκός Οίκος εμπιστεύτηκε στο Χαμπίμπ είναι να βοηθήσει τον κ. Μάρκος να αποσυρθεί διατηρώντας τα προσχήματα»⁶. Κι αν δεν το καταφέρει, συμπληρώνουμε εμείς, όλα είναι πιθανά. Ακόμα και μια επέμβαση του στρατού, υπό τον «απολίτικο» Φιντέλ Ράμος...

Τάσος Κωστόπουλος

1. «Seeds of intervention» publication of Filipino People's Committee, 1983, σελ. 3.
2. Robert Manning «The Philippines in Crisis» Foreign Affairs Vol. 63, No 2, σελ. 396-397.
3. Η συνεργασία του Ακίνο με τη CIA άρχισε στα 1954, όταν αυτός διαπραγματεύθηκε την παράδοση του ηγέτη των κομμουνιστών ανταρτών HuK, Luis Tarac. Σε συνέντευξη του στο περιοδικό Multinational Monitor (Φλεβ. 1981), ο Ακίνο δήλωσε: «Δουλέψα μαζί με τη CIA σε πολλές επιχειρήσεις... υπήρξα βοηθός τριών φιλιππινέζων προέδρων και, σ' αυτό το διάστημα, διευθύνω το δικό μας ισοδύναμο της CIA. Πραγματοποιήσαμε κοινές επιχειρήσεις στην Ινδονησία, το Λάος και την Καμπότζη». Βλ. Walden Bello-Edward Herman «Dictature aux Philippines sous le masque de la democratie», Le monde diplomatique 9.1984, σελ. 1.
4. Nayan Chanda «Le président Marcos allié gênant et retors des Etats-Unis» Le monde diplomatique 12.1985, και Walden Bello «Les Etats-Unis et M. Marcos ou comment s'en débarrasser» Le monde diplomatique 2.1986, σελ.
5. Donno Elliott «The multinationals start turning away from Marcos» Business Week, 3.2.1986.
6. Bernard Guetta «Le président Reagan dépêche un emissaire a Manille», Le monde 13.2.1986, σελ. 4.

Η Φιλιππινέζικη Αριστερά

■Το φιλοσοβιετικό Κομμουνιστικό κόμμα Φιλιππίνων (Partido Komunista ng Pilipinas, PKP), ιδρύθηκε το Νοέμβριο του 1930 και στα 1942-1944 καθοδήγησε το αντιστασιακό κίνημα των HuK ενάντια στην ιαπωνική κατοχή. Μετά την ήττα των HuK στον εμφύλιο πόλεμο που ακολούθησε (1946-1954), ουσιαστικά εκμηδενίστηκε. Έκτοτε παραμένει στο περιθώριο, έχει περιορισμένη δύναμη στα Πανεπιστήμια και τα συνδικάτα κι ακολουθεί υποτακτική πολιτική: στα 1972 αρνήθηκε να καταδικάσει την επιβολή του στρατιωτικού νόμου κι από τον Οκτώβριο του 1974 υποστηρίζει το καθεστώς του Μάρκος, τον οποίο υποστήριξε στις εκλογές του 1978 ενώ στις πρόσφατες εκλογές, σύμφωνα με τηλεγράφημα του UPI, στήριξε την αποχή.

■Η Πατριωτική Νεολαία (Kabataan Makabayan, KM), δημιουργήθηκε στα 1964 σαν αντίβαρο στη δεξιά πολιτική του PKP, από εθνικιστές και διαφωνούντες κομμουνιστές. Πρώτος πρόεδρός της υπήρξε ο J. M. Sison, ιδρυτής του ανεξάρτητου CPP. Σήμερα, η KM μετέχει στο Εθνικό Δημοκρατικό Μέτωπο (NDF).

■Το ανεξάρτητο Κομμουνιστικό Κόμμα Φιλιππίνων (Kommunist Party of Philippines, CPP), ιδρύθηκε στις 26 Δεκέμβρη 1968, από στελέχη του PKP που είχαν διαγραφεί από το κόμμα τον Απρίλιο του 1967. Έντονα μαοϊκό αρχικά, στη συνέχεια ακολούθησε μια πολιτική πιο «πραγματιστική», διατηρώντας πάντοτε την ανεξαρτησία του από εξωτερικές επιρροές. Ιδρυτικό μέλος του NDF, παραμένει σήμερα σημαντικότερη δύναμη μέσα στο Μέτωπο.

■Ο Νέος Λαϊκός Στρατός (New People's Army, NPA) δημιουργήθηκε στις 29 Μάρτη 1969 από το CCP και απομεινάρια του αντάρτικου των HuK. Αργότερα, στον NPA εντάχθηκαν και μαχητές από άλλες οργανώσεις, όπως οι Χριστιανοί για την Εθνική Απελευθέρωση (CNL). Ιδρυτικό μέλος των NDF, σήμερα υπολογίζεται πως έχει 10-15.000 μόνιμους πολεμιστές και πολλές χιλιάδες αντάρτες.

■Οι Χριστιανοί για την Εθνική Απελευθέρωση (Christians for National liberation, CNL), IdrYuhke stiw 17 FebQarh 1972 apQo 200 perQipoy rizospastikopoihmQenoyw XristianoQyw, khrhkoQyw kai mh, ephreasmQenoyw apQo ta khrQygmata thw UeologQiw thw ApeleyuQervshw. IdrYtikQo mQelow toy NDF, αποτελεί τη σημαντικότερη πολιτική δύναμη στο Μέτωπο μετά από το CPP.

■Το Εθνικό Δημοκρατικό Μέτωπο (National Democratic Front NDF), δημιουργήθηκε στις 24 Απρίλη 1973 από το CPP, τους CNL, το NPA και μια σειρά ελεγχόμενες απ' τους κομμουνιστές συνδικαλιστικές οργανώσεις. Σήμερα υπολογίζεται πως έχει 1.000.000 μέλη και γύρω στα 10.000.000 συμπαθούντες.

■Η Μαρξιστική-Λενινιστική Ομάδα (Grupong Marxista-leninista, GM-L) διασπάστηκε από το PKP το Νοέμβριο του 1972, μετά από την άρνηση του τελευταίου να καταδικάσει την επιβολή του στρατιωτικού νόμου. Φιλοσοβιετική, έχει εξαιρετικά περιορισμένη απήχηση και στα τέλη της δεκαετίας του '70 δέχτηκε ισχυρά πλήγματα από το PKP.

T.K.

Γ. ΚΑΤΣΑΡΗΣ

αβάλα (δεν) προσκυνάνε...

Παρασκευή 7 Φλεβάρη: Συγκέντρωση στο πεδίο του Άρεως της συντονιστικής ομάδας κινήσεων, ενάντια στη διαδικασία αφαίρεσης των αδειών οδήγησης από «ειδικά χαρακτηρισμένες» κατηγορίες πολιτών (απαλλαγμένοι απ' το στρατό για ψυχολογικούς λόγους, χρήστες ψυχοφαρμάκων κ.ά.). Έχει ειπωθεί και γραφτεί αρκετές φορές ότι το Π.Δ. 255/84 συμπληρωμένο από την Υπ. απόφαση 33950/84 είναι (εκτός από «ρατσιστικό») και αντισυνταγματικό: Όλοι καταλαβαίνουν ότι δεν είναι λόγιοι «οδικής ασφάλειας» που υπαγορεύουν αυτήν την ενέργεια της κυβέρνησης (τα

δυστυχήματα γίνονται συνήθως από «γνωστικούς») αλλά το ότι «...Το κράτος εκδικείται όσους δεν αντέχουν ή δεν θέλουν να υπομείνουν το στρατό...» όπως έχει γράψει στην αφισούλα της η επιτροπή για το στρατό. Τη μέρα της πορείας μαζεύονται γύρω στις 3400 μοτοσυκλètes και αυτοκίνητα. Η πορεία ανεβαίνει την Αλεξάνδρας και φτάνει μεγαλύτερη στο Πεντάγωνο. Η Μεσογείων φράζεται από τις μηχανές κι ένα πανώ κρεμάται στην πύλη. Το Υπ. Συγκοινωνιών, που βρίσκεται απέναντι, αγνοείται επιδεικτικά: όλοι καταλαβαίνουν πως αν κι αυτό είναι ο άμεσος εκφραστής αυτής της κυβερνητικής επιλογής, ο κύριος υποκινητής της βρίσκεται στο Υπ. Άμυνας. Η πορεία κατηγορίζει, κάνει στάση στο Αιγυπτίειο και έχοντας μπερδέψει εντελώς την ισχυρή αστυνομική δύναμη που την ακολουθεί, συνεχίζει για τη Βουλή. Εκεί δίνεται σώου, καθώς μερικοί απ' τους πιο θερμούς διαδηλωτές ξεχνάνε το

λόγο της διαδήλωσης και επιδίδονται σε «αντεθνικές ακροβασίες» που, προς στιγμήν, τρομοκρατούν τους Τσολιάδες της Προεδρικής Φρουράς. (Βλέπε «Ελεύθερη Ώρα» Σάββατο 8 Φεβρ. δύο καταπληκτικά αστείους τίτλους: «Επίθεση των Τσουτσουβήδων στη Βουλή» και «Βεβήλωσαν τα άγια των αγίων της φυλής μας»). Παρεμβαίνει διμοιρία εκπληκτών αστυφυλάκων και η διαδήλωση γκαζώνει στην Πανεπιστημίου —για μερικά λεπτά η εικόνα από το Σύνταγμα μέχρι τα Προπύλαια θυμίζει τις τελευταίες σκηνές της «Ρόμα» του Φελλίνι. Οι μοτοσυκλètes συνεχίζουν για να καταλήξουν γύρω στις 150 απ' αυτές στα καινούργια δικαστήρια, όπου δικάζονται δεκατέσσερις νεολαίοι για συμμετοχή στα γεγονότα του Χιμείου του Μάη. Η διαδήλωση, τελειώνοντας, έχει μετατραπεί σε εφ' όλης της ύλης διαμαρτυρία. Διαδηληκτοί με την Αστυνομία. —Θα μπορούμε με τις μηχανές στην αυλή. —Όχι, δεν θα μπειτε ρε τσογλάνια... η λύση τη δίνει ο —πανταχού παρών και τα πάντα πληρών— κος Αρκουδέας. Οι διαδηλωτές θα ...αφιππεύσουν και θα μπουν...

Υ.Γ. Ως γνωστόν, οι 14 του Χιμείου —ουσιαστικά— αθώωθηκαν.

Α.Γ.

Επιμένων Αναβολη-κά

Για όσους τελειώνει η αναβολή ή η εξαιρεσή τους, μπορούν βγάζοντας Ναυτικό φυλλάδιο, να πάρουν ένα χρόνο αναβολή και του χρόνου βλέπουμε. Οι διαδικασίες για να βγάλετε ναυτικό φυλλάδιο απευθύνονται αποκλειστικά και μόνο σε όσους έχουν γερά νεύρα και γερά παπούτσια και είναι οι παρακάτω:

- 1) Βγάζετε 8 φωτογραφίες εβδομαδιαίες ή πολารόνι, ασπρόμαυρες και όχι αυτομάτου, (άνευ γυαλιών-γενειάδος-καπέλου) παρακαλώ.
- 2) Αντίγραφο ποινικού μητρώου τύπου Β' από την εισαγγελία. Θα το πάρετε αφού κάνετε αίτηση σε κάνα δυο βδομάδες.
- 3) Πιστοποιητικό τύπου Α' από τη στρατολογία το οποίο επίσης θα πάρετε μετά από αίτηση στο στρατολογικό γραφείο που ανήκετε. (Το παίρνουν μέχρι και ανυπόταχτοι)
- 4) Ιατρική γνωμάτευση Υ.Α.Ν.Ε.Θ. Για να τη βγάλετε χρειάζονται:

α) Παράβολο αξίας 870 δρχ. που προμηθεύετε από δημόσιο ταμείο.

β) Πάτε στο Υπουργείο Εμπορικής Ναυτικής οδ. Β' Μεραρχίας+Νοταρά στον Πειραιά στον 8ο Όροφο στην Υπηρεσία Ναυτικών Μητρώων, όπου σας σφραγίζουν τα παράβολα και σας δίνουν ένα παραπεμπτικό για ακατογρ. θώρακος και ένα για τους γιατρούς του Υ.Α.Ν.Ε.Θ.

γ) Πάτε με το πρώτο παραπεμπτικό σε ένα από τα νοσοκομεία που γράφει επάνω, πληρώνετε και βγάζετε την ακτονογραφία.

δ) Πάτε στο Υ.Α.Ν.Ε.Θ. οδ. Νοταρά (100 μ από το ΥΕΝ) Δευτέρα ή Παρασκευή 8-10 π.μ. και καταθέτετε την ακτονογραφία, το πιστοποιητικό τύπου Α από στρατολογία και τα παράβολα. Αν είστε τυχεροί σε δυο τρεις ώρες περνάτε κι από

γιατρούς.

5) Πάτε ξανά στην Υπ. Ναυ. Μητρώων του Υ.Ε.Ν. και καταθέτετε το αντίγραφο ποινικού μητρώου, την Ιατρ. Γνωμ. YANEΘ και Μια αίτηση, ένα αποδεικτικό στοιχείων ταυτότητας (τα δίνουν στην υπηρεσία) και μια δήλωση του Ν.105. Σας λένε να περάσετε μετά 2 εργάσιμες για να πάρετε το Ν. Φυλλάδιο. 6) Αφού κάνει ο Μπισάρας τη σχετική διάρρηξη του συρταριού που είναι τα φυλλάδια γιατί η Τασία ξεχάστηκε και πήρε το κλειδί μαζί της, παίρνετε το φυλλάδιό σας. Τώρα μαζί με το απολ. Λυκείου ή ό,τι άλλο έχετε, και το ναυτικό φυλλάδιο πάτε στον 3ο όροφο όπου κάνετε αίτηση για πιστοποιητικό για τη στρατολογία το οποίο παίρνετε την άλλη μέρα.

7) Πάτε στη στρατολογία με το ναυτικό φυλλάδιο και το πιστοποιητικό του Υ.Ε.Ν. και αφού συμπληρώσετε μια αίτηση και κάπ ψιλά ΞΕΜΠΕΡΔΕΨΑΤΕ. Σ' ένα μήνα περίπου έρχεται η αναβολή ταχυδρομικώς. Ισχύει για τέσσερα χρόνια άμα μπαρκάρετε, και για ένα χρόνο αν όχι.

Αυτά τα ολίγα.

Υ.Γ.1: Άμα βαριέστε πάτε φαντάροι και ξεμπερδεύετε...

Υ.Γ.2: Αυτά και σαν απάντηση στα δημοσιεύματα του «ΒΗΜΑΤΟΣ» για περικοπές αναβολών!

«Ομάδα ναυτικών ευκαιρίας»

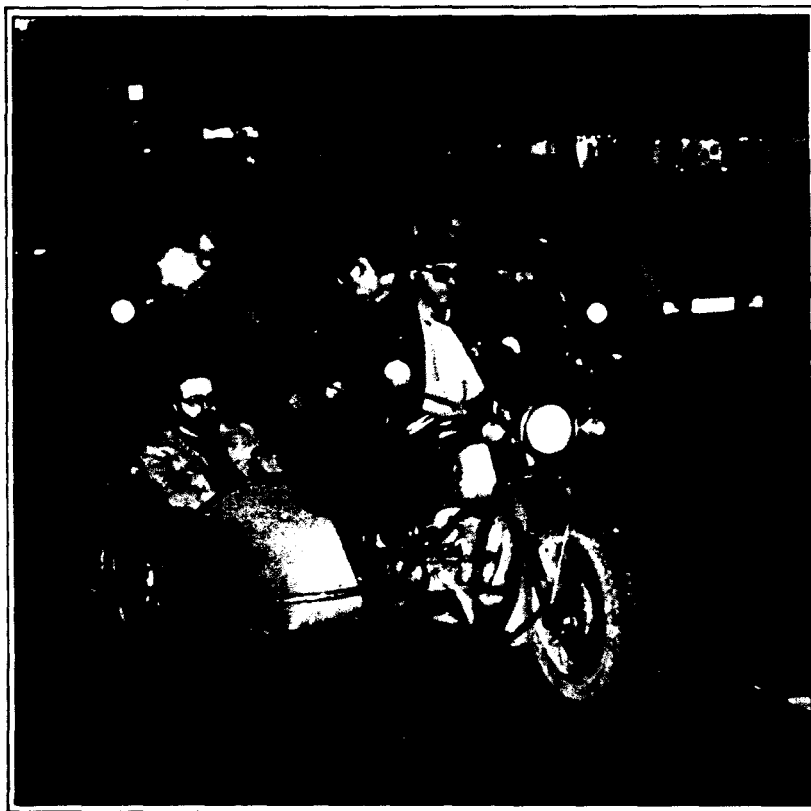
τι σπείρεις...

■Το θέμα που προέκυψε απ' την απίθανη καταγγελία στον περασμένο «Σχολιαστή», των Στρατιωτών Χίου, για το εμπόριο σπέρματος στρατευμένων, απ' τον λοχαγό-στρατιωτικό γιατρό, Αθ. Δερμιτζάκη, πήρε σημαντικές διαστάσεις. Πέρα απ' τις «χαριτωμένες» και «σκανδαλιστικές» συζητήσεις στο ΥΠΕΘΑ μεταξύ δημοσιογράφων και Δροσογιάννη, που συνέτειναν λίγο-πολύ να αποκαταστήσουν το θιγμένο κύρος των Ενόπλων Δυνάμεων, η ουσία βγήκε απ' τα ρεπορτάζ των εφημερίδων. Στα «ΝΕΑ» λοιπόν, διαβάσαμε την ανησυχία της Χιώτισσας μητέρας τριών παιδιών, της κ. Μαρίας Λιάρου: «Δεν φτάνει που εξαντλούν τα παιδιά μας στις ασκήσεις και στις σκοπιές, τώρα αυτός ο στρατιωτικός γιατρός βρήκε κι άλλο τρόπο για να τα αποτελειώσει». Μάθαμε ακόμη στο ίδιο ρεπορτάζ των «ΝΕΩΝ» (13.2.86) πως ο εν λόγω γιατρός μετά από αυτοκτονία φαντάρου στη μονάδα του, δήλωσε στην αναφορά την επόμενη μέρα: Η Ελλάδα χρειάζεται σκληρούς άνδρες και όσοι δεν είναι, μπορούν να αυτοκτονήσουν... Όμως το περιεχόμενο αυτής της δήλωσης δεν σχολιάστηκε διόλου κατά τις προεκόμενες στο ΥΠΕΘΑ! Προφανώς ο λοχαγός ελέγχεται μόνο για τις πράξεις του, και όχι για τις ιδέες του...

■Λίγο πριν κλείσουν οι στήλες μας, έφτασε ταχυδρομικώς (με σοβαρή καθυστέρηση) ή από 7.2.1986 επιστολή της νομάρχου Χίου κας ΑΛΕΚΑΣ ΜΑΡΚΟΓΙΑΝΝΑΚΗ. Ευγενικά η Κα Μαρκο-

γιαννάκη αρνείται ότι περιήλθε σε γνώση της μια ανώνυμη καταγγελία τον Ιούνιο του 1985 που έστειλαν φαντάροι τότε που ελάμβανε χώρα στο νησί η σπερμοληψία απ' τον Λοχαγό, όπως είχαμε γράψει στον περασμένο «Σχολιαστή». Υποσχόμαστε ότι στο επόμενο τεύχος θα υπάρξουν αναλυτικές εξηγήσεις ώστε να ξεαναφρεσκάρουμε τη μνήμη μας. Εκτός βεβαίως, αν όλοι έχουμε δίκιο. Δηλαδή αν την καταγγελία των στρατιωτών την «έφαγαν» οι επιτελείς της τότε τον Ιούνιο του 1985. Πάντως με ικανοποίηση δεχόμαστε τις διαβεβαιώσεις της νομάρχου για την «ιδιαιτέρη ευαισθησία και αγάπη της προς τα στρατευμένα παιδιά που υπηρετούν στην τόσο ευαίσθητη περιοχή του Αιγαίου...» Τώρα μάλιστα που πληροφρείται έστω απ' τις στήλες μας την καταπίεση στα στρατόπεδα της Χίου, ευκαιρία να αποδείξει την ευαισθησία της...

■Απ' τη Λήμνο και απ' την «ομάδα φαντάρων του 286 ΤΕ» έφτασε η υπογεγραμμένη από 3 στρατιώτες, καταγγελία κατά του υπολοχαγού ΚΑΡΚΑΤΖΟΥΝΗ.

Αυτός ο κύριος, έχει ξεπατώσει τους φαντάρους της μονάδας, με φυλακές χωρίς παράπωμα, με υποχρεωτικούς εκκλησιασμούς, με κηρύγματα κατά της σημερινής κυβέρνησης που δεν πατάσσει αποτελεσματικά όσους μιλούν για δημοκρατία στο στρατό! Επιπροσθέτως έχει φτιάξει και κύκλωμα «τσάτσων» του για να χαφιεδώνει τους υπόλοιπους... Να τον καιρόμαστε. Κι αυτόν όπως και τον Διοικητή που τον αφορά η πιο κάτω Καταγγελία. Υπάρχει μια πόλη στη Θράκη, η Αλεξανδρούπολη, υπάρχει μια μεραρχία στην πόλη, η 12η υπάρχει μια μονάδα στην 12η η 1η ΕΜΑ. Οι φαντάροι όμως της εν λόγω ΕΜΑ δεν υπάρχουν... Μόνο τον Ιανουάριο ο διοικητής της, μοίρασε ΧΙΛΙΕΣ ΜΕΡΕΣ ΦΥΛΑΚΗ!!!

«στρατιώτες της 1ης ΕΜΑ»

■Στις 5 Φεβρουαρίου οι ποινές της φυλακής στο στρατό, βρήκαν έναν ακόμα ένθερμο υποστηρικτή. Τον κ. Δροσο-

γιάννη. Δεν είναι βέβαια ο πιο καινούργιος... Οι ποινές φυλάκισης είναι χρήσιμο συντηρητικό μέσο για την επιβολή της πειθαρχίας, είπε, όταν «όμως επιβάλλονται λελογισμένα και δίκαια» κατέληξε. Θα ευνοεί ίσως να μη προκαλούν εξεγέρσεις, διότι τότε παύουν να ναι «χρήσιμες»...

■Οι φαντάροι που υπηρετούν τον Κ. Δροσογιάννη στο γραφείο Τύπου του ΥΠΕΘΑ και συμβαίνει να ναι επαγγελματίες δημοσιογράφοι, πειράχτηκαν ελαφρώς απ' το σχολίο μας, τον περασμένο μήνα. Ίσως νάταν ατυχές. Την απάντησή τους ευχαρίστως θα την φιλοξενούσαμε όπως και τις ιδέες τους: για το καθεστώς της στρατιωτικής θητείας, τον κανονισμό, τις ελευθερίες και την πάλη για συνδικαλισμό των φαντάρων.

Αναμένουμε... ως τότε εμείς θα υποστηρίζουμε την επέκταση των προνομίων τους σε όλους τους στρατευμένους.

Δ.Τ.

κπαιδευτικά ήθη

Η απεργασιακή τακτική στην οποία μας έχουν πλέον συνηθίσει οι κλαδικές οργανώσεις του ΠΑΣΟΚ έχει φαίνεται και άλλες πιο επιθετικές προεκτάσεις. Έτσι, όπως μας καταγγέλλουν, καθηγητής, στέλεχος του ΠΑΣΟΚ Αιγάλεω και μέλος της ΠΑΣΚ καθηγητών διαβάλλει συστηματικά συναδέλφους του που ενισχύουν τις μαθητικές πρωτοβουλίες ή υποθετούν αντιστατικές μεθόδους διδασκαλίας: «Πέρισυ ήταν στο σχολείο μας ένας καθηγητής αναρχικός και πλιθιος» ή «Ο τάδε καθηγητής έχει θεαθεί να επιτίθεται στα στεφάνια του Πολυτεχνείου και να καίει επικεφαλής ομάδας αναρχικών» εί-

ναι λόγια που αποδίδονται στον εν λόγω συνδικαλιστή και στέλεχος του ΠΑΣΟΚ. Αλλά το πράγμα δεν σταματά εδώ. Ακολουθούν ανατριχιαστικές αναφορές-καταγγελίες «αγανακτισμένων πολιτών» ή «ανησυχούντων γονέων και κηδεμόνων», όλων μελών του ΠΑΣΟΚ, με στόχο την πειθαρχική δίωξη καθηγητών με βάση τον περιφημο («υπό κατάργησιν» υποτίθεται μετά το '81) Δημοσιούπαλληλικό Κώδικα. Και μη χειρότερα...

Σ.

ντίρρηση στους Αντιρρησίες

Στις 4 Φεβρουαρίου συζητήθηκε στην επιτροπή Κανονισμού και Αναφορών του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου η Αναφορά 8-85 του βέλγου-πολίτη κ. Dupuis σχετικά με τους αντιρρησίες συνείδησης στην Ελλάδα. Τα μέλη της επιτροπής απ' την ελληνική κοινοβουλευτική ομάδα κ.κ. Πλασκοβίτης (ΠΑΣΟΚ) και Αναστασούπουλος (ΝΔ) εξήγησαν τη «λεπτή» κατάσταση που επικρατεί στη χώρα μας. Και φυσικά καταψήφισαν την πρόταση να περάσει ως ψήφισμα στην ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Ατυχώς... όμως για τα εθνικά μας χρώματα ήταν μόνοι τους στο ρόλο της θλιβερής μειοψηφίας. Έτσι η πρόταση του κ. Dupuis που συνοδεύεται από 13.000 υπογραφές απ' όλες τις χώρες της ΕΟΚ και ζητά να γίνει σεβαστό απ' την Ελλάδα το ψήφισμα 546 (της Macciochi) για την αναγνώριση του δικαιώματος άρνησης της στρατιωτικής θητείας, θα επανέλθει στο Στρασβούργο. Άρα αντί να αυξάνονται τα κατασταλτικά μέτρα για το μπογιάρισμα των νέων στα στρατόπεδα ή για τις φυλακίσεις των ταλαιπωρων Ιεχωβάδων των μοναδικών εμπράκτως αντιρρησιών στη χώρα μας, ή ακόμα και τα εκδικητικά μέτρα κατά του 5% των νεοσύλλεκτων που διαλέγει τους λόγους «ψυχικής υγείας» για να αποφύγει τη στράτευση, θα 'ναι καλό η πολιτική ηγεσία του τόπου να συμφιλιωθεί με την ιδέα μιας συνολικής μεταρρύθμισης στο στρατό.

●να μειώσει τη θητεία

●να καταργήσει τις πειθαρχικές φυλακές

●να δεχτεί τις συνταγματικές ελευθερίες στο στρατό και τον συνδικαλισμό, και τα επιδόματα στους φαντάρους

Και τέλος να αναγνωρίσει την εναλλακτική θητεία σε κοινωνικές υπηρεσίες ή σου χρόνου με τη στρατιωτική χωρίς κανένα έλεγχο συνείδησης σ' όσους την επιλέγουν. Και φυσικά η εναλλακτική κοινωνική θητεία δεν θα αντιμετωπίζεται απ' το κράτος ως ποινή αλλά ως προσφορά, που απαιτεί το σεβασμό. Αυτά προς ενημέρωση των νομοπαρασκευαστικών επιτροπών του «νέου 720/72» που ψάχνουν τρόπους να φανούν προδευτικότεροι των κοινωνικών συντακτών αλλά δεν τα καταφέρνουν... Για περισσότερα επί του θέματος, επικοινωνήστε με το περιοδικό των αντιμilitarιστών «Αρνούμαι» Π. Μελά 19, Θεσσαλονίκη 54622 που μας έστειλε μια ολοκληρωμένη μελέτη.

Δ.Τ.

Πάρκο ταχείας κυκλοφορείας του Ζωγράφου

Περίληψη προηγούμενων: Στου Ζωγράφου υπάρχει μια διαμάχη γύρω από ένα πάρκο. Από τη μια μεριά το Υπουργείο Δημ. Έργων και ο Δήμος, που θέλουν να το καταστρέψουν για να περάσει δρόμος ταχείας προσπέλασης, που ενώνει τη λεωφ. Βουλιαγμένης με τον κόμβο Μεσογείων-Κατεχάκη. Απ' την άλλη μεριά μια αρκετά μεγάλη μερίδα κατοίκων με οργανό τους την Επιτροπή Κατοίκων. Η διαμάχη αυτή κρατάει τρία περίπου χρόνια και το έργο έχει σχεδόν τελειώσει: τα περισσότερα τμήματά του έχουν κατασκευαστεί και ήδη λειτουργούν χωρίς να εξαρτάται το ένα από το άλλο.

Το Πάρκο ωστόσο δεν είχε πειραχτεί μέχρι το καλοκαίρι. Τότε, τον Ιούλιο, έγινε μια προσπάθεια από τον Δήμο αλλά σταμάτησε χάρη στη γρήγορη αντίδραση των Περιοίκων. Η επιτροπή στα τρία χρόνια ύπαρξής της μάζεψε 3.500 υπογραφές από τους κατοίκους των παρυφών του Πάρκου, έκανε τρεις συναυλίες, πέντ' -έξι συγκεντρώσεις αφισκολλησεις, μαζικές (και αρκετά δυναμικές) παρεμβάσεις σε συνεδριάσεις του Δημοτ. Συμβουλίου. Εκείνο που επιδιώχθηκε ιδιαίτερα ήταν ένας διάλογος της Δημάρχου με το λαό της Περιοχής. Η Δήμαρχος, όχι μόνο ξεκίνησε εκστρατεία παραπληροφόρησης και κατασκευοφάντησης της επιτροπής αλλά και ουδέποτε δέχτηκε να συζητήσει με ίσους όρους με τους κατοίκους.

Τα τελευταία επεισόδια: Τα έργα συνεχίζονταν στα όρια του Πάρκου, χωρίς να το αγγίζουν. Τη Δευτέρα 10 Φλεβάρη με μια αιφνιδιαστική ενέργεια, εμφανίζονται τα συνεργεία στο πάρκο, κόβουν μερικά δέντρα κι αρχίζουν να σκάθουν τα πεζοδρόμια για να στήσουν τα καλούπια τους. Υπάρχει αστυνομία αλλά δεν παρεμβαίνει όταν, μετά από λίγη ώρα εμφανίζεται η πρώτη ομάδα κατοίκων, που σταματάει τα έργα. Το ίδιο απόγευμα γίνεται πορεία στο Δημαρχείο από 150 άτομα, που κρατώντας τα κομμένα δέντρα στα χέρια εισβάλλουν και τα εναποθέτουν στην είσοδο. Μετά γίνεται δέντροφύτευση στην ανασκαμμένη περιοχή και σπάζονται τα καλούπια για να χυθούν τα τσιμέντα. Η αστυνομία παραμένει αδιάκριτα παρούσα. Η επόμενη μέρα, Τρίτη, περνάει σχεδόν ειρηνικά: η μία πλευρά παρακολουθεί την άλλη. Την Τετάρτη έχουν «τοποθετηθεί» φρουρές απ' το ξημέρωμα. Ευτυχώς γιατί εμφανίζονται τρεις μπουλντόζες και τέσσερις διμοιρίες Μ.Α.Τ. Οι φρουροί κάτοικοι ειδοποιούν άλλους κι αυτοί με τη σειρά τους άλλους. Οι μπουλντόζες αρχίζουν να δουλεύουν και οι πρώτοι κάτοικοι δεν μπορούν να περιμένουν να μαζευτούν οι υπόλοιποι. Πέφτουν μπροστά στις μπουλντόζες και συλλαμβάνονται. Διαπληκτισμός, σπρωξιδια, συγκεντρώνεται αρκετός κόσμος. Εδώ όμως παρατηρείται κάτι άλλο. Ένα μεγάλο κομμάτι των κατοίκων, μεσαίας και μεγάλης ηλικίας, διστάζει να πάρει μέρος στα «επεισόδια», παρασυρμένο ίσως από την παθητικότητα μιας ολόκληρης ζωής. Εξαιρεση αποτελούν μερικές μεσόκοπες γυναίκες και πεντέξι με μεσήλικες κύριοι, που δεν διστάζουν να έρθουν στα χέρια με την αστυνομία υποβοηθούμενοι από νεολαίους που περισσότερο εξοικειωμένοι με αυτά τα θέματα, προσπαθούν ν' ανέβουν στις μπουλντόζες.

Σε μια στιγμή αδράνειας της αστυνομίας η μία μπουλντόζα καταλαμβάνεται. Βέβαια αυτό έγινε κάπως αργά, είχανε, δηλαδή, τσακιστεί καμιά πενήντα δέντρα σε μια ηλιθία επιδείξη δύναμης ενός οδηγού μπουλντόζας υπό την προστασία, βέβαια, των Μ.Α.Τ. Ο εργολάβος έχει έρθει με αστυνομικό λεωφορείο και κινείται στο χώρο των έργων με προστασία. Τα έργα έχουν ουσιαστικά σταματήσει αλλά ο κόσμος δεν διαλύεται. Η αστυνομία καταλαβαίνει πως αν τα έργα συνεχίσουν, αυτό που ήδη δεν είναι μια απλή εκδήλωση διαμαρτυρίας μερικών κατοίκων, θ' αναβαθμιστεί ακόμα πιο πολύ. Καταφθάνει ο κ. Αρκουδίας που μαζί με τον εισαγγελέα πάνε στο Δημαρχείο για να συζητήσουν με τη Δήμαρχο και τον εργολάβο. Εκεί η Δήμαρχος, βλέποντας ότι ρισκάρει την επανεκλογή της στις επόμενες δημοτικές εκλογές, αποφασίζει ν' αλλάξει στάση και απειλεί ότι θα μηνύσει τον εργολάβο για παραβίαση της συμφωνίας τους. Οι τέσσερις συλληφθέντες αφήνονται ελεύθεροι, οι μπουλντόζες αποχωρούν και το ίδιο απόγευμα γίνεται πορεία διακοσιών ατόμων στο Δημαρχείο, κατάληψή του και συνέντευξη τύπου. Τα έργα σταματάνε γι αρκετά μεγάλη περίοδο. Την Κυριακή 16 του Φλεβάρη γίνεται συγκέντρωση σε κινηματογράφο, σαν ανοιχτή συνέλευση της επιτροπής κατοίκων. Αποφασίζονται παρεμβάσεις στις συνελεύσεις όλων των συνοικιακών συμβουλίων, για να μην μπορέσει η Δήμαρχος να τα στρέψει ενάντια στους κάτοικους της Γ. Παπανδρέου. Παιρνεται η απόφαση για πεζοδρόμηση από τους ίδιους του κατοίκους, και για πλήρη δέντροφύτευση καθώς και για διατήρηση των... οδοφραγμάτων (πέντε τον αριθμό) που έχουν υψωθεί για να εμποδίζουν την άμεση προσπέλαση των οχημάτων της αστυνομίας και του υπουργείου. Μέσα στη συνέλευση της επιτροπής ακούγονται πολλές ωραίες ιδέες για προέκταση της δουλειάς σε θέματα ποιότητας ζωής, που να μην περιορίζονται στο επίπεδο του πάρκου, για συνοικιακό έντυπο αλλά και για συντονισμό του αγώνα των Ζωγραφιωτών μ' αυτόν των κατοίκων από άλλες ...ομοιοπαθείς περιοχές.

Δημιουργείται η εντύπωση ότι όλοι είναι μόνο για ιδέες και η απορία του ποιος θα τις εφαρμόσει. Ευτυχώς, όμως, την επόμενη μέρα, Δευτέρα 17 του μήνα όταν έρχονται φορτηγά του Δήμου με δέντρα για να ...δεντροφυτεύσουν παρουσία μπουλντόζας και εισαγγελέα, οι κάτοικοι δηλώνουν πως «αφήστε μας τα δέντρα, να τα φυτέψουμε 'μεις και εσείς φύγετε...» Όταν ο παραξενεμένος εισαγγελέας ρωτάει «...μα δεν έχετε αντιπροσωπεία; Δεν συμφωνήσατε με τη δήμαρχο;» ένας εβδομηντάρης του απαντάει σοβαρότατα «αφού δεν τηρεί τις υποσχέσεις της, που γι' αυτές εκλέχτηκε κι εμείς δεν τη θεωρούμε δήμαρχό μας...»

Φυσικά αυτή η υπόθεση δεν τέλειωσε ακόμα. Όταν θα διαβάσετε αυτές τις γραμμές μπορεί να έχουν παιχτεί καινούργια επεισόδια στο μακρόχρονο αυτό σήριαλ... Ωστόσο αποκλείεται να έχουν happy-end για τη δήμαρχο ενώ πιστεύεται ότι θα αποτελέσουν πρότυπο δουλειάς για ποιότητα ζωής στις συνοικίες.

Α.Γ.

Ο ΓΚΑΖΟΧΩΡΙ, ο Βοτανικός, ο Προφήτης Δανιήλ, του Ρουφ και ο Κεραμεικός είναι ορισμένες απ' τις κατ' εξοχήν υποβαθμισμένες, αποκαλούμενες γειτονιές (αν και πάντα υπάρχουν και χειρότερα...)

Χαμόσπιτα ή και τυπικές μέσες πολυκατοικίες, ανάμεσα σε βιοτεχνίες, μηχανουργεία, τρένα, εργοστάσια και «όδικους-κυκλοφοριακούς άξονες», προσπαθούν να αναβαθμιστούν, να αναπλαστούν, να εξελιχθούν... να πάρουν αξία. Αυτόν τον σύντομο και αποφασιστικό «αγώνα» των εντοπιών, των συνοικιακών οργανώσεων, του Δήμου Αθηναίων και των πολιτιστικών φορέων τους, έρχεται να «υπονομεύσει» η αυξανόμενη παρουσία κάποιων μεταναστών.

Αυτό το απλό και «λογικό» σχήμα, είναι εν ολίγοις το εκπληκτικό θεωρητικό εργαλείο των αγανακτισμένων κατοίκων, κυρίως του Γκαζοχωρίου (περιοχή που ορίζεται απ' τις οδούς: Πειραιώς, Μ. Βασιλείου, Κωνσταντινουπόλεως και Ιεράς Οδού που βρίσκεται πίσω απ' το τέως-Γκάζι). Εκεί λοιπόν, πέντε λεπτά απ' την Ομόνοια, ήσυχτοι άνθρωποι, λαϊκοί άνθρωποι, έρχονται σε μια πρώτη αλλά πρακτική επαφή, με κάτι που ηθικά και πολιτικά σε κάθε άλλη ευκαιρία, εξορκίζουν: Συναντούν τη γέννηση του ρατσισμού, κάποιοι απ' αυτούς συμβάλλουν κιόλας.

Τα παιδιά των γηγενών δεν πρέπει να πηγαίνουν στα ίδια σχολεία με τα «καθυστερημένα τουρκάκια», ούτε να παίζουν μαζί τους στο πάρκο. Μόλις πριν ένα χρόνο ένας φύλακας της «παιδικής χαράς» δεν δεχόταν «αλλόπιστους». Και φυσικά στον κήπο που οι «χριστιανοί» με κόπους και μάχες απέσπασαν απ' το Δήμο, δεν πρέπει να γιορτάζουν οι μετανάστες γείτονές τους. Γιατί είναι «θρωμιάρηδες», γιατί κάνουν «φασαρίες, μερακλώνουν, φωνασκούν». Να φύγουν λοιπόν όλοι οι ξένοι! Και οι έλληνες-μουσουλμάνοι της Θράκης και οι άλλοι, οι έγχρωμοι! Αλλά κυρίως επιτίθενται στους «τουρκό-γυφτους», διότι οι αλλοδαποί τριτοκοσμικοί εργάτες, περνούν έτσι κι αλλιώς απαρατήρητοι, είναι ως γνωστόν «παράνομοι», δηλαδή προς απέλαση... άρα προσωρινοί.

Η πόλη όμως έχει αυτιά. Και τους ακούσαμε, τους κατοίκους του 3ου διαμερίσματος, όπως το λέει ο Δήμος. Και τους επισκεφτήκαμε, φτάσαμε εκεί ακριβώς για να πιστοποιήσουμε ότι, όντως όλα αυτά, είναι τυπικοί Le-Pen-ισμοί, ρατσισμοί... και κάπως αλλιώς πρέπει να τη δούμε τη δουλειά... Διότι οι εντελώς υποβαθμισμένοι στην περιοχή τους είναι οι μετανάστες, είναι οι συμπατριώτες μας απ' τη Θράκη, που έφτασαν διεκδικώντας μια καλύτερη τύχη στην ευρωπαϊκή Αθήνα, στην πόλη των «ευκαιριών» και των θαυμάτων. Εξάλλου αυτή η φυσική ροή, βόλευε και την «εθνική πολιτική της απομάκρυνσής τους απ' τον εναγκαλισμό της Εθρηνικής Μουφτείας». Και πού θα «διάλεγαν» να εγκατασταθούν οι εκ Θράκης μουσουλμάνοι μετανάστες; **Πρώτον:** Εκεί που τους νοικιάζουν σπίτια χωρίς να τους ελέγχουν την οικογενειακή κατάσταση. Δηλαδή στα παλιά, ετοιμόρροπα σπίτια του Γκαζοχωρίου και των πέριξ. Διότι είναι προφανές πως δεν μπορεί ένας ιδιοκτήτης να απαιτεί και πολλά για ένα χαμόσπιτο χωρίς θέρμανση και τουαλέτα.

Η «ενσωμάτωση» στο Γκάζι

ή στις πηγές του ρατσισμού

Δεύτερον: Θα εγκατασταθούν κοντά στους συντοπίτες τους. Σ' αυτούς που κατέθηκαν πριν χρόνια στη μεγάλη πόλη. Όπως παρόμοια, γινόταν και στις Μητροπόλεις του αναπτυσσμένου Ευρωπαϊκού Βορρά τη δεκαετία του '60, αν θυμάστε...

Τρίτον: Κοντά στα μηχανουργεία, τις βιοτεχνίες, τις πιάτσες των οικοδόμων, εκεί όπου τα αφεντικά ψάχνουν για ανειδίκευτους, πρόθυμους και κυρίως φτηνούς χειρωνακτές ή για πλύστρες και καθαρίστριες τις γυναίκες τους.

Τέταρτον: Θα επεδίωκαν νάναι όσο το δυνατό, πολλοί μαζί. Κοντά-κοντά, σε διπλανά δωμάτια και αυλές στους ίδιους δρόμους, γιατί είναι εμικρέδες, *δεν ξέρουν ελληνικά, δεν ξέρουν καν κάποια «γράμματα»*, είναι φοβισμένοι και άρα αδύνατοι, αδαείς, *μόνοι μέσα σε μερικά εκατομμύρια αγνώστους και περιέργους ΞΕΝΟΥΣ!*

Σύμφωνα πάντοτε με τα «ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια» όλα βαίνουν καλώς, υπάρχει συνέπεια. Επί τη βάση των θεμελιωδών αρχών της καπιταλιστικής πραγματικότητας, υπάρχει υπεράνω όλων των άλλων λογικών, η λογική του κέρδους. Δεν είναι λίγοι αυτοί που κερδίζουν λοιπόν, απ' αυτή την κάθοδο, τουλάχιστον τον πρώτο καιρό της ανάπτυξης στη δεκαετία του 70 κυρίως.

Οι ιδιοκτήτες των σπιτιών, οι μπακάληδες που τους κατακλέβουν και φυσικά τα λογής-λογής μεγάλα και μικρά αφεντικά και ...η εθνική οικονομία γενικότερα. Όμως η ύφεση φέρνει την κρίση, και όσο αυτή εντείνεται και εφόσον η κάθοδος απ' την κατά τεκμήριο φτωχή Θράκη συνεχίζεται, το μοναδικό «προσόν» των μεταναστών, η ανειδίκευτη-φτηνή εργασία τους... πλήττεται. Αυτή η πασιγνώστη λογική του κεφαλαίου, σημαίνει για τις κάμποσες εκατοντάδες πολυμελείς οικογένειες των μεταναστών, ανεργία δίχως έλεος. Και ιδού το πρόβλημα: ανεργία σημαίνει περισσότερη

μιζέρια, δηλαδή «*φασαρίες*» για τους πλησίον φιλήσυχους «*νοικυραίους*». Παρότι κατά καιρούς στρέφονται και προς τις *εποχιακές αγροτικές δουλειές*, στη Στερεά ή την Πελοπόννησο ή και ψηλά στη Μακεδονία και τη Θράκη, το επίπεδό τους, κατά πώς το λένε οι οικονομολόγοι, παραμένει στα όρια της εξαθλίωσης. Επειδή έχουν τα έθιμα και τα γλέντια τους καθώς και τους γάμους τους, εξηγείρουν τους ντόπιους! Παντρεύονται διαρκώς, ανακαλύπτουν οι «*αντίπαλοί*» τους, και καθώς δεν διαθέτουν σαλονο-τραπεζαρίες ή αίθουσες ψυχαγωγίας χρησιμοποιούν το γρασίδι του δημοτικού πάρκου. Ενίοτε μεθούν και παίζουν τα όργανα, χορεύουν! Διασαλεύουν την τάξη στη γειτονιά. Τότε, να παταχτούν λένε οι περίοικοι του *γκάζιν!* Απειλούν να αυτοδικήσουν οι «Χριστιανοί», αφού δεν επεμβαίνουν οι κατασταλτικοί μηχανισμοί του αρμοδίου κράτους. Τώρα ειδικά που έφυγε η μόλυνση του Φωταέριου και ανάσανε η περιοχή... να γίνει η *εκκαθάριση*, φωνάζουν. Κανείς απ' αυτούς τους φωνασκούντες, δεν σκέφτηκε να «*χειροδικήσει*» κατά αυτών των αρμοδίων του «*κράτους προνοίας*»... Κανείς στη γειτονία δεν σκέφτηκε να οργανώσει *από κοινού* με τους πιο ενδιαφερόμενους, τους μετανάστες, την άμυνα του *χώρου τους*, σαν μια ανθρωπιστική κίνηση αλληλεγγύης. Άμυνα κοινή, λοιπόν, απέναντι στους παγερά αδιάφορους της εξουσίας, που μπορεί να «*νιπτουν τις χείρας τους*» αλλά όμως ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΝ... Κατά καιρούς παρήλασαν κάποιοι νέοι της Ν.Ε.Λ.Ε., κάποιοι «*κοινωνικοί λειτουργοί*», το ΠΙΚΠΑ, το φιλόπρωχον, ο Δήμος, το Υπουργείο Εξωτερικών, η Νομαρχία, το Υπ. Κοινωνικών Υπηρεσιών, η ΚΥΠ, ο ΟΑΕΔ, το Υπουργείο Εργασίας και ίσως κι άλλοι, που αυτή τη στιγμή μας διαφεύγουν, ίσως και τα προοδευτικά κόμματα και οι νεολαίες. Τελικά όσο φούντωνε το πρόβλημα κι όσο οι επιτροπές κατοίκων πίεζαν για εκκαθάριση της περιοχής απ' τους «*Τούρκους*», γιατί αυτό στην ουσία είναι το μόνο τους αίτημα, φτιάχτηκε από μέρους της

διοίκησης ένα σχέδιο «*αρωγής και ενσωμάτωσης*» των ελλήνων μουσουλμάνων του Γκαζοχωρίου και των γύρω γειτονιών. Η ιδέα ήταν απλή και ανέξοδη. Να μείνουν στην πόλη. Να έρθουν αν είναι δυνατόν κι άλλοι, να διασκορπιστούν παντού στο λεκανοπέδιο. Να συνεχιστεί η μετανάστευση απ' τη Θράκη, διότι όσοι φτάνουν και εφόσον ΜΕΤΑΓΡΑΦΟΝΤΑΙ στα Δημοτολόγια των Αθηνών ή άλλων εξω-Θρακικών Δήμων, παύουν να *λογαριάζονται* σαν *établies* (σύμφωνα με τη συνθήκη της Λωζάνης 1923: *περί ανταλλαγής πληθυσμών*). Αυτήν την ιδέα, απ' το περασμένο καλοκαίρι ανέλαβε να αναπτύξει ειδική υπηρεσία του Υπουργείου Εργασίας. Και εμοιάζε νάναι καλή! Μια υπόθεση, όπως την παρουσίασαν, προσφοράς εργασίας, κατοικίας, ασφάλισης, εκπαίδευσης προς αυτή την κοινότητα ανθρώπων είναι σαν σκεψη, κοινωνικά άσφογη. Εκτός από σύγχρονη, ανθρωπιστική και ρεαλιστική συμβαίνει επίσης να «*ναι και ...συνταγματική επιταγή!*» Δυστυχώς το επιτελικό «*κοινωνικό*» πρόγραμμα των συναρμοδίων γραφειοκρατών, τερματίζεται μόλις αποσπώνται οι ΜΕΤΑΔΗΜΟΤΕΥΣΕΙΣ... Οι υποσχέσεις εργασίας, αφάλισης, σταγαστικού δανείου κ.λπ. πανε περίπατο ή εν πάση περιπτώσει μελετώνται εις το διηνεκές, όταν μετατραπεί ο πολίτης από *μειονοτικός* (σύμφωνα πάντα με τη συνθήκη της Λωζάνης) σε απλό, καθημερινό, έλληνα ανεργό πολίτη και επί πλέον φτωχό και αγράμματο.

Για να γίνουμε περισσότερο πειστικοί αναφέρουμε πως *σε επτά μήνες που εφαρμόζεται το πρόγραμμα αυτό απορροφήθηκαν ΠΕΝΗΝΤΑ* μουσουλμάνοι σε δουλειές, μέσω του Υπ. Εργασίας. Αντίθετα και προφανώς, οι μεταδημοτεύσεις είναι πολλαπλάσιες.

Σύμφωνα με πέντε επώνυμες καταγγελίες προς τον «*Σχολιαστή*» τον τελευταίο μήνα απολύθηκαν εργαζόμενοι από ιδιωτικές ή δημόσιου ενδιαφέροντος επιχειρήσεις επειδή δεν ευθυγραμμίστηκαν με το «*κίνητρο*» της μεταδημοτεύσεως! Ακραία δε περίπτωση είναι αυτή του κ. ΗΛΙΑ ΜΕΧΜΕΤΟΓΛΟΥ, που όπως μας είπε, αν και μετέφερε τα εκλογικά και άλλα δικαιώματά του στην Αθήνα και *βαπτίστηκε Χριστιανός*, εισέπραξε την αδιαφορία του υπουργείου επειδή «*δεν τους ενδιαφέρει η περίπτωση του, καθόσον το Υπουργείο προτιμά τους μουσουλμάνους*»!!!

Επειδή λοιπόν όπως ελπίζουμε ότι δείξαμε, κακά μαντάτα φτάνουν απ' τις γειτονιές της Αθήνας (και όχι μόνο) και επειδή οι ένοχοι του *ρατσισμού* δεν βρίσκονται στην Πρετόρια της Ν. Αφρικής, ούτε μονάχα στα κοντόφθαλμα μικροαστικά μυαλούδκια κάποιων «*χριστιανών*» του Γκαζοχωρίου, αλλά αντίθετως εδρεύουν στις καρέκλες και τα επιτελεία του κράτους και των πολυποικίλων φορέων του, να μη μένουμε αδρανείς. Ούτε να περιμένουμε την «*αγανάκτηση*» της λεγόμενης δημόσιας διοίκησης. Η υπόθεση πρέπει να φύγει απ' τα χέρια της καταστολής ακόμα και απ' τους προσκόπους, τους φιλεύσπλαχνους και τους κοινωνιολόγους. Να περάσει σε ένα πολιτικό κίνημα αλληλεγγύης από τη σκοπιά της Αριστεράς. Όπως και να το κάνουμε, η εκμετάλλευση, η ανεργία, ο ρατσισμός και τα συμπαρομαρτούντα δεν προκύπτουν συμπτωματικά. Οι ιδέες και οι λύσεις θα βρεθούν σταθερά και αντίπαλα, προς τα κρατικά επιτελεία και τους εμπειρογνώμονες-γραφειοκράτες. Μόνο δίπλα στο πρόβλημα, μαζί με τους ενδιαφερόμενους, καλώντας την απουσία-ζουσα «*υπαρκτή Αριστερά*», που γνωρίζει πολλά για τους *Γκασταρμπούτερ*, αλλά πρόσφατα έχει μπλεχτεί με την αόριστη «*ανάπτυξη*» και «*ανάπλαση*» της πόλης.

Όμως μήπως και οι «*αγανακτισμένοι πολίτες*» πίσω απ' το Γκάζι, στο όνομα της αναβάθμισης και της ανάπτυξης της περιοχής, δεν απειλούν να «*εκκαθαρισουν*» τους ξένους;

Δημ. Τρίμης

Φωτογραφίες: Κώστας Ελευθεράκης

Χρονογράφημα

Μπα!
Δεν είμαστε
ρατσιστές

Η αλήθεια είναι πως όταν πρωτοδιάβασα στην εφημερίδα για τους σιγγάνους, τα Εξαμίλια, το σχολείο, την αποχή την καθοδηγούμενη από τους γονείς των λευκών, τις ταυτότητες, το νερό και τα άλλα, ανατρίχιασα κάπως. Μετά όμως, κάτι ότι οι εφημερίδες έρχονται και παρέρχονται, κάτι ότι η τηλεόραση είχε και το πρώτο έργο εκείνο το βράδυ, τώρα η «Κατηφόρα», η «Διασταύρωση» θα σας γελάσω πάντως με τη Λάσκαρη ήτανε, κάτι ότι οι φίλοι με είχαν καλέσει να θυμηθούμε τα καλιά, διαδηλώσεις, αμφισβήτηση, τέτοια πράγματα, κατά ΤΡΑΜ μεριά, το ξέχασα.

Ἐλα ὁμῶς που αυτοὶ οἱ τοιγγάνοι στὴν Κόρινθο ἀμέτι μουχαμέτι τὸχουνε βάλει να γίνονται θέμα... Τὴν πρώτη φορὰ στέλνουνε σχολεῖο τα παιδιὰ τους καὶ τὴν κοπανᾶνε τα ἄλλα. Τὴ δεύτερη αρρωσταίνουνε καὶ δὲν θρίσκειται γιατρός να τοὺς κοιτάζει. Τὴν τρίτῃ πεθαίνουνε, θράσος εἰ; ἀτιμὴ φυλὴ, κι ὁ πρόεδρος, τι να σου κάνει καὶ αὐτός, ἔχει ευθύνες, κοτζᾶμ κλεισιψηφία των δημοκρατικῶν δυνάμεων τὸν ἔχει ἐκλέξει, ἀπαγορεύει τὴν κηδεῖα... Θέλοντας καὶ μὴ ἀναρωτήθηκα. Ρε μπας καὶ ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες εἴμαστε ρασιιστές; Δύσκολη ἐρώτηση. Ἀλλωστε, για να μὴν ξεχνιόμαστε, ἔχουμε ὡς λαὸς μὴ ολόκληρη παράδοση δημοκρατικῶν ἀγώνων πίσω μας, κανεῖς δὲν μπορεῖ να μας προσβάλλει ἐτσι. Εἶπα λοιπὸν κι ἐγὼ να κάνω γκάλοπ, μὴ δημοσκοπήση δηλαδὴ ἐκὶ το Προεδρικότερον, σαν κι αὐτὰ που κάνουν, κάθε τόσο, καὶ οἱ εφημερίδες. Ἐτσι ἀνακοίνωσα, ἓνα ἀπόγευμα, αὐτὴ μου τὴ σκέψη, φωναχτὰ, στο τρόλεϋ, «Κολιάτσου-Παγκράτι» ἦταν ἡ διαδρομὴ. Ὁ διαπλανὸς μου με κοίταξε περιέργω, «ρε μήπως εἶναι θαλάτς ἀπὸ τοὺς Γιουγκοσλάβους καὶ ἀνακινεῖ το Μακεδονικό», θα σκέφτηκε ὁ ἄνθρωπος, ἀλλὰ, ἀπάντησε.

«Τι λες ρε φίλε; Πώς την έχεις δει; Αφού εμένα να πούμε οι πιο κολλητοί μου σκυλάρακες είναι». Μετά από αυτό κι εγώ ακόμη βεβαιώθηκα. Γι' αυτό και το γράφω, μην τυχόν αριθάρει καμιά επιτροπή της ΕΟΚ, ευκαιρία γυρεύουν αυτοί όλοι να μας κόψουν τον τουρισμό να πεινάσουμε, και σεις συλλοφθείτε αδιάβαστοι. Γιατί, αν σας ρωτήσουν, η απάντηση είναι απλή. Μπα! Εμείς, δεν είμαστε ρατσιστές.

Εκτός κι αν πρόκειται για Μουσουλμάνους που ζητάνε δίπλωμα οδήγησης, για Τσιγγάνους που αγοράζουν οικόπεδα στο χωριό μας, για Πακιστανούς που μένουν στην πολυκατοικία που μένουμε κι εμείς, ή για Φιλιππινέζους που μπαρκάρουν στο ίδιο βαθόρι με μας. Μπα! Εμείς δεν είμαστε ρατσιστές. Εκτός κι αν πρόκειται για πιστοποιηκούς που τους λιανίζει η ασφάλεια στην παραλιακή ή για φαντάρους στις καφετέριες της Θράκης.

Στο κάτω-κάτω ο Παλαιοντολογιζ, εκείνο το χούφταλο στις «Περιπέτειες του Ηρακλείου Γαλάτη», είχε δίκιο: «Εμείς δεν έχουμε τίποτα με τους ξένους αλλά αυτοί οι ξένοι δεν είναι από δω». Βέβαια αυτοί όλο και κάτι σκαρφίζονται. Ο Μουσουλμάνος, φερ ειπείν, έχει υπηρετήσει μαζί μας στην Τρίπολη, ο Τσιγγάνος έχει ταυτότητα θγαλμένη στην Άρτα κι ο Πακιστανός επιμένει πως, χρόνια τώρα, εδώ πιο έξω δουλεύει στο Κορωπί. Αλλά εμείς δεν τα τρώμε αυτά. Εδώ είναι Κόρινθος, εδώ είναι Αθήνα, εδώ είναι Ξάνθη. Κι αν έχουμε να πούμε κάτι είναι μόνο ότι «Μπα! Εμείς, δεν είμαστε ρατσιστές».

Κ.Σ.Σ.Ε.ΙΝΟΣ

Μικρές αγγελίες - μικρά μηνύματα

«Ο λόγος σου με γοητεύει και το φως σου σώζει». Το αποτίμωγμα της υπακοής και σωβάρης, αν της υπακούσες, σ'ολοκλήρωσε, με αστακία των μηνών, το σκορ δαίμων, κριθή, οξυκεφαλικά. Έγινες 10 γραμμάρια -μηνών, αν δινάστανε και με τον κακοταπότο λόγο και 3 γραμμάρια προς το βίσιον θα μπορούσα να ποίμω. Αν σ'εγώ η σπύρα που κρατάει δαίμονες, να τα σπασαίνω, τώρα όσα και διαλύω με από εκτός σπύρες να μηνών που μας πονάνε, ελαιοειδές από τα μούτρα (πάντα κακοποιούσε το βίβιο η σπύρα). Πονούσε αν τη η συμβίωση θα σ'αγαθίστη με, τις σπύρες, ελαιοειδές της και οξυκεφαλικά θα παύω με σ'αντί της σπύρας, χειρής, ελαιοειδές και το τοτό. Είθε η συμβίωση να αποσπύρει καρπόσους! Πονούσε αν μπορεί να μας δώσουν, κι από ελαιοειδές, αν όσα πάντα κακοποιούσε, από τη σπύρα. Όσο για τη συμβίωση, ητοιμηνά! Σ'αγαθίστη!

Μητσός - Άντα

Σημειώνω: Μαρίτσα, Κωστή Φωτεινή, Νένα Μητροπούλου είναι πολύ σέβαστα στη τη γκαρντά! Αγορεύει, Αξιοπύ το κρατάει μετρώει και πάλι κατόπιν. Η Μαρίτσα, Αγγέλα στο μνημείο του ηρώου, ΑΣΤΟΧΗ ΑΜΥΝΑ στη σελή, αγγέλων σε γέννη, Νίκ Soulis του είναι γραμμάτια στην καρδιά του γραμμάτια στη Μαρίτσα, τα μνημεία σας είναι ΗΕΡΑΣΤΙΑ. Αποσπείνεται μικρά του 40 ετών, Νάρτα παράδεισμα από τον Κωστή Σοφοβίκα (χέρια Υ.Α. σφίγγει).

ΨΑΞΞ

17:40 που θα σε βρω.
Κι αν «χάσαμε το πανάρχαιο μυστικό»
δεν είναι άδικο να χάνουμε και την αν-
θρώπινη επαφή μας;
Λοιπόν, χτυπάς ακόμα κάρτα στο Ντόλ-
τσε για να 'ρθω να σε βρω, η γριτσές στην
Καζαμπλάνκα.
Δώστε το στίγμα σου μέσω Σχολιαστή
και θα βρεθούμε γρήγορα
Η σφαριζιά μας 1:17:40 υπάρχει ακόμα
με αλλαγήμένη έδρα: Σαζονική τώρα...
Θα ξαναβρεθούμε υβριδικάκι.

Αι τὰ τὰ οὐλὰ
καὶ νὰ ξέρετε πὼς γιὰ χαρὴ
τοῦ θεοῦ Νῶντα
θα... κάψουμε καὶ τὴ Θεσσαλονικὴ
Αμὲ!
Γεια χαρὰ
Ε:17:40

- Όσον αφορά το θείο Νόημα και το κόψιμο της εκπομπής του μπορείτε να απευθύνεστε στη διεύθυνση της Ραδιοφωνίας κι όχι σε μας.

ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

Κίριος τοι Σχολιαστή
σδιςτικά γουρουνιά - φασιστικά
σκολήγια ΜΑΤ στο δικαίωμα για ελεί-
θερη έκφραση των αναγνώστων. Απο-
κλιώπατε επιτέλους το αληθινό πρόσωπο
σας «αποφασίσαμε να σχολιάζουμε τα
μηνιαία σας» αναγγέλλετε στο τ. 35 πα-
ραβιάζοντας έτσι το ιερό άσυλο των ανα-
γνώστων δίχως ίχνος εναισθησίας και δη-
μοκρατικότητας.

Σας καταγγέλλουμε στο σύνολο των αλφαριθμητικών Ελλήνων, για την κακόγουστη ασφαλιστική παρεκτροπή και διεισδυτική στα κατεκτημένα δικαιώματά μας. Μετά την καταστολή, τα μετρά τοι Ανδρέα, τη σφαγή του Εσωτερικού, κάνετε το 1986 πιο μαύρο και από τη μαυρίλα σας.

Καλούμε τα μέλη-αναγνώστες να
μπούκοτάρουν τη στήλη όσο διαρκεί
σχολιασμός μη στέλνοντας ποιητικά έπη
ή κάθε λογής μηνύματα

Αυριανισμός, Σχολιασμός: τι άλλο θα ακολουθήσει;
 Η ΛΟΓΟΚΡΙΣΙΑ ΔΕΝ ΘΑ ΠΕΡΑΣΕΙ
 Ο ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ. ΑΥΤΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο
 ΕΧΘΡΟΣ
 ΚΙΝΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΔΗΜΟΚΡΑΤΙ-
 ΣΜΟ
 ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΑΣΤΗ (Κ Ε Σ)

Αντί άλλης τιμωρίας το μήνυμά σου ανα-
κηρύσσεται πανψηφεί (δημοκρατικά) μή-
νυμα του μήνα! Έσκιες!

ΣΤΗΝ

«ΤΕΛΕΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ»

Μωρό μου
Τώρα που εκλάσε η νύφη και σχολάσε ο
γamos που στέλνω τα παπούτσια σου (τα
δικά μου) τα πήρα λιγάκι παραδοσιακά
κι αφού σε παίρνει, εσένα την πριγκίπισ-
σα, να την βρῆσαι στον Παιρνια με Σι-
νεμα και Σουλδάνια τα σαββατοβράδια,
σιγά και μη και δε σε παίρνει να καθαρι-
σεις και για όλες τις «αόικημένες» παρ-
τοντας έτσι και την ρεβάν της «ΗΤ-
ΤΑΣ» του φίλου σου. (Εγώ πάντως θα
φροντίσω τοι. Αγιοι. Βαλεντινοί —
Βοηθία μας — να σου στείλω λουλου-
δια. Κολώνει ο Μπαρκουλέζ.) Κατα τα
άλλα οι χθεσινές νευρώσεις στομαχοί
ποι πάθιναν όταν μαλώνανε και τα
συμβόλαια αιώνιας αγαπής που ζητάρες,
γίνανε σημερινή «ανέση» (περίνοος
ποιστής φετεινός κοιλιομπαρά) και δεν
γοσταρής και πολλά πολλά αμα λάχει.
Αλλά ξέρω... είναι το «φυσικό» Σοι
τέτοιο. Ενώ εμένα το «φυσικό» μου είναι
αυτό, το Βλίζου που δεν το χ'εις ξανα-
δεί το έργο. Να ξέρεις ποσο προτίτηψη
είσαι αγαπημένη μου! Ευτυχώς που δεν
καναμε και κοτοπουλάκια μαζί να γίνεις
και σινένοζη με... κένα φαζοκράτη. Παν-
τως όταν θα βρεις το βασίλειό σου με τ'
ασπρο άλογο κλπ. μην παραλείψεις ο-
ταν... ξυπνήσεις, να με πάρεις τηλεφώνω
εστω και 3 το πρωί και να μην το κλει-
σεις (ξέρεις εσύ). Κι άσε καλύτερα να
κάνω κλείσιμο εγώ με... τίποτα στίχοι:
«Μισάει η "αιωνία γχομενά"
από πλάκι η ανθρώπινα»

«Λούκι είναι θα περάσει...
... του Δράμαλη η μάνα». (Δημώδες)
Μ' όλη μου τη ΛΑΤΡΕΙΑ
Χαιρετε.

Αλέξης
«Ο ΜΙΚΡΟΣ ΕΞΕΡΕΥΝΗΤΗΣ»
 Υ.Γ. Άντε μπράβο γιατί είμαι και ζοχα-
 διακός.

—Αυτό το θέλαμε γιατί ενώ είναι μεγάλο, μας το 'φερε ένας ηλικιωμένος και καταλαβαίνετε...

MIKROYAI

ΑΛΗΘΙΝΗ ΦΙΛΙΑ!
ΥΠΑΡΧΕΙ ΠΟΥΘΕΝΑ?
(ΚΑΤΑ)ΖΗΤΕΙΤΑΙ ΦΙΛΟΣ

«Κατερίνα»

- Θα σε ειδοποιήσουμε εγκαίρως για το δίσκο που ρωτάς.

Σχολιαστής: Το όνομά σου έχει συνδεθεί στη συνείδηση των αναγνωστών με το «νέο ελληνικό ρεπορτάζ». Πώς γεννήθηκε αυτή η «σχολή Καρατζαφέρη»;

Σ. Καρατζαφέρης: Δεν ξέρω αν μπορούμε να μιλάμε για «σχολή». Από τότε που πρωτομπήκα στο ρεπορτάζ διαπίστωσα ότι η εξουσία μονίμως προσπαθεί να σταματήσει την πληροφόρηση. Για να μπορέσω να περάσω από τις συμπληγάδες της εξουσίας εφάρμοσα, κι εγώ τολμάω να το πω, τον ανορθόδοξο τρόπο του ρεπορτάζ.

Σ.: Εννοείς για τη συλλογή πληροφοριών;

Σ.Κ.: Ναι. Και όταν λέω «ανορθόδοξο», για να μη γίνονται παρανοήσεις εννοώ ότι αν μπορούσα να κλέψω το έγγραφο το έκλεβα. Και δεν είχα κανένα δισταγμό εάν ο κύριος προϊστάμενος που έχανε το έγγραφο τιμωρείτο.

Σ.: Μιλάμε δηλαδή για κλασική κλοπή, με όλους τους όρους;

Σ.Κ.: Βέβαια.

Σ.: Και με συνεργάτες καμιά φορά από την πιάτσα;

Σ.Κ.: Όχι, μόνος μου. Ή αν μπορούσα να εκμαυλίσω κάποιον υφιστάμενο να το πάρει το χαρτί. Και βέβαια ποτέ δεν έγινε κλοπή για κάτι προσωπικό. Αλλά εάν κάποιος είχε ένα χαρτί που το 'κρυβε κι αυτό το χαρτί ενδιέφερε μια μάζα ανθρώπων, εγώ το έκλεβα το χαρτί.

Σ.: Διάρρηξη δηλαδή κανονική.

Σ.Κ.: Μπορώ να σας πω κι ένα παράδειγμα. Λένε ότι μια από τις μεγαλύτερες επιτυχίες μου ήταν η υπόθεση Νιάρχου. Όταν πέθανε η Ευγενία Νιάρχου οι εφημερίδες στείλανε απεσταλμένους στις Σπέτσες. Η Απογευματινή έστειλε εμένα. Πηγαίνοντας κάτω προσπάθησα να επικοινωνήσω με το Νιάρχο να μ' αφήσει να πάω στη Σπετσοπούλα. Δεν τα κατάφερα. Του τηλεγράφησα, τίποτα. Πήγα να πάρω θάρκα. Πληρωμένοι όλοι οι θαρκάρηδες απ' αυτόν. Βρίσκω έναν, με πάει, κι αυτοί θγάλανε κάτι κουμπούρια, μ' επικεφαλής το Νιάρχο, ότι θα μας ρίξουνε. Τη στήνω και περιμένω τον εισαγγελέα τον Φαφούτη. Τον ρωτάω: σε τι οφείλονται τα αίτια του θανάτου. Μου λέει: η ανάκριση είναι απόρρητη. Λέω, κ. Εισαγγελέ, αν ήταν αυτοκτονία, η ανάκριση δεν θα ήταν απόρρητη. Βεβαίως, μου λέει. Βγάζω το συμπέρασμα ότι είναι δολοφονία. Και δίνω δολοφονία. Κι ενώ είμαι στις Σπέτσες, ένας ποδηλάτης του ΟΤΕ αρχίζει να φωνάζει τ' όνομά μου. Πάω στον ΟΤΕ και είναι ο Νάσος ο Μπό-

Δεκαοχτώ χρονών παιδί ο Σπύρος Καρατζαφέρης ήθελε να πετάξει... να κατακτήσει τους αιθέρες... Έδωσε στην Σχολή Ικάρων. Και είναι ο μόνος στην ιστορία των εξετάσεων της Σχολής που κόπηκε στη γεωγραφία... Η μητέρα του έβαλε μέσον να τον ...κόψουν!! «Ένας αεροπόρος φτάνει για την Οικογένεια...» είπε. Ήταν ο άντρας της κόρης της.

Και ο Σπύρος ζητάει κάτι που να τον απογειώνει... Και ανακαλύπτει τη Δημοσιογραφία... Μια μέρα μπαίνει στα γραφεία της ΒΡΑΔΥΝΗΣ και ζητάει το Διευθυντή... «Θέλω να γίνω δημοσιογράφος!» λέει. Αυτός ούτε που τον κοιτάζει... «Έχουμε αρκετούς... δεν χρειαζόμαστε άλλους...» φωνάζει. Ο Σπύρος επιμένει... «Κύριε Διευθυντή για κοιτάξε πίσω σας του λέει...» Από το παράθυρο φαίνεται ένα καφενείο. «Δεν βλέπω τίποτα!» λέει ο διευθυντής. «Στο καφενείο θα καταλήξω αν δεν εργαστώ...» επιμένει ο Σπύρος. Και ο διευθυντής δεν αντέχει... Βρίζοντας... τον προσλαμβάνει...

Από τότε πέρασαν κάμποσα χρόνια ΒΡΑΔΥΝΗ... ΕΘΝΟΣ...

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ... ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ. Ο Σπύρος Καρατζαφέρης έγινε διάσημος δημοσιογράφος. Το συνώνυμο του ρεπορτάζ... της ανακάλυψης... του αποκλειστικού... του καυτού θέματος της πρώτης σελίδας... Η πιο κορυφαία έκφραση των καλών και κακών της Ελληνικής δημοσιογραφίας... του Ελληνικού τύπου...

Όταν τον επιλέξαμε, χωρίς σκέψη, αυθόρμητα, σαν τον ήρωα του χρονογραφημάτος μας στον ΣΧΟΛΙΑΣΤΗ θέλαμε να κάνουμε μια κριτική σ' αυτή τη δημοσιογραφία... Όμως τον ήρωά μας τον Γιώργο Αρατζαφέρη... με τον καιρό τον αγαπήσαμε... Και αντί για «αντικείμενο κριτικής» πολλές φορές έγινε «κριτικός» της καθημερινής δημοσιότητας... Όλα έμπλεξαν. Όπως συμβαίνει και στη ζωή. Οι ρόλοι αντιστράφηκαν... Χωρίς καθαρούς «καλούς» και «κακούς»...

Πέρασαν σχεδόν τρία χρόνια από την πρώτη εμφάνιση του Γιώργου Αρατζαφέρη στις στήλες του ΣΧΟΛΙΑΣΤΗ.

Νομίζω ότι είναι καιρός να γνωρίσουμε και τον πραγματικό ΣΠΥΡΟ ΚΑΡΑΤΖΑΦΕΡΗ.

Παν. Παναγιώτου

της από το Μόντε Κάρλο και μου λέει: «Ποιος σου είπε ρε ότι είναι δολοφονία;» «Τα στοιχεία και ο εισαγγελέας». «Δικιά μου είναι η εφημερίδα και τη θέλω αυτοκτονία». Και με ανεκάλεσαν. Τότε έδωσα μια υπόσχεση ότι θα τη βγάλω την υπόθεση.

Σ.: Και την έβγαλες στην Ελευθεροτυπία πια.

Σ.Κ.: Όταν έγινε η μεταπολίτευση πέφτουμε σε τόσα γεγονότα, δίκες, παραδίκες, ρεπορτάζ, κ.λπ. που ξεχνιέται η υπόθεση. Μια μέρα είμαστε στον εισαγγελέα απέξω και είναι ένας γέρος αξύριστος και λέει «ποιος είναι ο Καρατζαφέρης;» «Εγώ παππού, θες τίποτα;» Φτου σου, λέει ο γέρος: «Μόνο για τη θυγατέρα μου που έπνιξε το μούλικο ξέρεις να γράψεις, για κείνο τον πούστη το Νιάρχο που σκότωσε τη γυναίκα του δε γράφεις τίποτα». Κι αμέσως έβαλα πλώρη να το βγάλω το θέμα. Και τότε βγήκε αυτή η δικογραφία που ήτανε σφραγισμένη στο γραφείο του προϊσταμένου της Εισαγγελίας Πειραιώς. Την ενετόπισα και πήγα να τη φάω αλλά δε γινότανε γιατί ήταν σ' ένα ντουλάπι κλειδωμένο και με βουλοκέρι. Κι ένα κλειδί είχε ο Πρόεδρος Πρωτοδικών, κι άλλο ένα ο αρχιγραμ-

ματέας. Οπότε δεν μπορούσα και τους δύο να τους θραχυκυκλώσω. Με τη βοήθεια όμως του δικηγόρου Νίκου Γαλεάδη διαπίστωσα ότι υπήρχε αντίγραφο της δικογραφίας στο αρχείο της Εισαγγελίας Αθηνών. Σε κάτι υπόγεια σκονισμένα και τέτοια. Επί ένα μήνα (θα μου επιτρέψεις να μη σου πω ποιος ήταν ο συνεργάτης μου γιατί είναι εν υπηρεσία ακόμη) κλέβαμε μέσα από το αρχείο. Βγάζαμε πέντε πέντε τις κόλλες, τις φωτοτυπούσαμε και τις ξαναβάζαμε πίσω. Τέτοιου είδους κλοπές έκανα και νομίζω ότι καλά έκανα.

Σ.: Πώς θγαίνει ένα αποκλειστικό; Η μια εκδοχή είναι αυτή που περιέγραψες. Ο δημοσιογράφος που αγωνίζεται ακόμα και με όχι τόσο πολύ θεμιτά μέσα για να βγάλει την είδηση. Η άλλη πλευρά της είδησης είναι η συνεργασία με το κράτος. Σου δίνω, μου δίνεις.

Σ.Κ.: Αυτό είναι πρακτορλίκι. Δεν είναι θεμιτό για κανένα δημοσιογράφο, μακάρι να του χαρίσουν τη μεγαλύτερη είδηση.

Σ.: Δηλαδή δεν υπάρχουν τέτοιες περιπτώσεις;

Σ.Κ.: Δεν ξέρω αν υπάρχουν. Εγώ

μιλάω για τον εαυτό μου. Αυτό δεν είναι ρεπορτάζ πλέον, είναι αγοραπωλησία πληροφοριών.

Σ.: Και η άλλη είναι η δημοσιογραφία των δημοσίων σχέσεων;

Σ.Κ.: Κι αυτή υπάρχει. Εγώ όμως δουλεύω μ' άλλους τρόπους. Εγώ έχω άλλες πηγές. Από μικρό παιδί που ξεκίνησα έκανα πηγές. Ανθρώπους που γνώρισα είτε σε μεγάλες θέσεις, είτε κλητήρες σε υπουργεία.

Σ.: Έχεις πει, μου φαίνεται, στη σχολή δημοσιογραφίας που διδάσκεις, πόσα μπιλιέτα στέλνεις κάθε χρόνο, στις γιορτές, κ.λπ.

Σ.Κ.: Πάνω από χίλια. Με το κύκλωμα των πηγών και αποκτάς πληροφορίες και δεν γίνεσαι όργανο. Κάνοντας πηγές, πρώτον δεν τις εγκαταλείπεις. Είτε σου δίνουν πληροφορίες είτε όχι, γιατί δεν ξέρεις πότε θα σου δώσουν. Μπορεί σ' όλη τη διάρκεια της καριέρας σου να σου δώσει ο κλητήρας του Υπ. Οικονομικών μια πληροφορία. Αξίζει τον κόπο λοιπόν να τον διατηρείς. Πρέπει να τον θυμάσαι στη γιορτή του, όταν γεννήσει η γυναίκα του, όταν πρόκειται να παντρεύει το παιδί του να του βάλεις δω-

Νέος ρεπόρτερ, κοντά στην είδηση

Για το ρεπορτάζ, για τον ελληνικό

Ιρατζαφέρης

Όλα in-Pan

ρεάν την αγγελία του γάμου, και βεβαίως όταν κινδυνέψει από την υπηρεσία του να τον βοηθήσεις. Αλλά πολλοί δημοσιογράφοι κάνουν το εξής λάθος κατά τη γνώμη μου. Π.χ.: Γνωρίζω τον διευθυντή της Αστυνομίας, είναι πηγή μου, έχω ότι πληροφορία θέλω. Λάθος θανάσιμο. Διότι, πρώτον, αύριο ο διευθυντής της Αστυνομίας θα φύγει και θα μείνεις ξεκάρφωτος, δεύτερον, σε κάποια στιγμή που θα τον διατάξει ο υπουργός, δε πα να 'ναι πηγή σου, δε στο δίνει. Κι εσύ τότε τη θέλεις την ειδηση. Το τρίτο είναι ότι μπορεί να σου ζητήσει ανταπόδοση. Και τι θα κάνεις αφού δεν έχεις άλλη πηγή. Δεν πρέπει να ξεχάσεις να γνωρίζεις τον παρακάτω απ' αυτόν, και τον παρακάτω, και τον πρακάτω που είναι υποψήφιοι να τον διαδεχτούν. Αυτοί τρώγονται μεταξύ τους. Μαθαίνεις απ' τον έναν για τον άλλον, και γεμίζεις το αρχείο σου. Ποτέ δε μεταφέρεις αυτά που μαθαίνεις. Αν γίνει διαδοχή έχεις τον αποκάτω. Εάν δε σου δώσει αυτός σου δίνει ο άλλος. Με στοιχεία που σου δίνει ο ένας κρατάς τον άλλον. Στη δεδομένη στιγμή που θα σου βγει σκάρτος μπορείς να τον πνίξεις. Και φτάνουμε στην περίπτωση όπου ο υπουργός δίνει την εντολή: «αυτό δε θα διαρρεύσει με τί-

ποτα». Ο κάθε διευθυντής Αστυνομίας δε ρισκάρει να παρακούσει τον υπουργό γιατί εξαρτάται η θέση του. Εάν είσαι άοπλος το 'χασες το θέμα. Εάν όμως από το κύκλωμα των πηγών έχεις μάθει ότι ο διευθυντής της Αστυνομίας, όταν ήταν υπαστυνόμος έχει φάει δύο μήνες φυλακή για ένα χαστούκι πολίτη, του λες: «Μη μου το δίνεις, αλλά σου αποδεικνύω ποιος είναι φίλος. Εδώ και ένα χρόνο ξέρω ότι έχεις καταδίκη για βασανισμό πολίτη, και το 'χω κάνει γαργάρα. Και δε μίλησα καθόλου. Και τώρα δε στο λέω. Άντε, γεια χαρά». Τότε αυτός θα σ' απαντήσει: «Έλα δω μωρέ, τρελέ. Μη μ' εκβιάσεις. Μη το μάθει κανένας, σε παρακαλώ. Πάρε ό,τι θέλεις». Όταν λοιπόν δένεις τις πηγές έτσι, δεν μπορούν να σου κάνουν ανταλλαγή. Διότι αυτός που θα σου κάνει ανταλλαγή του σπας το κεφάλι κι έχεις πενήντα από κάτω. Εάν σου κάνει τέτοια πρόταση νομιμοποιείσαι (παρόλο που είναι πηγή σου και ο άγραφος νόμος λέει να τον καλύπτεις) να τον τσακίσεις κι ας είναι πηγή σου. Αλλά πώς θα τον τσακίσεις αν έχεις μία πηγή στην Αστυνομία, μία πηγή στην ΚΥΠ, μία στο Υπ. Εξ. κ.λπ. Δε γίνεται. Κρέμεσαι απ' τα γένηιά τους, για να μη πω τίποτα άλλο.

Σ.: Υπάρχει μια κρίση σήμερα στο ρεπορτάζ;

Σ.Κ.: Σήμερα δεν υπάρχει ρεπορτάζ. Υπάρχει μόνο μια πληροφόρηση που προωθούν οι διάφορες υπηρεσίες.

Σ.: Ο μοναχικός ρεπόρτερ που ψάχνει, ερευνά, μπαίνει μέσα σ' όλα τείνει να εξαφανιστεί;

Σ.Κ.: Οι καινούργιοι συνάδελφοι μαθήτευσαν σε σχολές μετά τη δικτατορία όπου έμαθαν για δημοκρατικές διαδικασίες, ωράρια, κ.λπ. Αυτό το πράγμα είναι καλό για τον εργαζόμενο. Δε θγάζει όμως καλούς δημοσιογράφους. Ένας δημοσιογράφος δεν μπορεί να έχει ωράριο. Δεν μπορεί να πει στην ειδηση, θα βγεις στις 12 παρά τέταρτο κι όχι στις 12 και τέταρτο γιατί έχω σταματήσει.

Σ.: Ίσως φταίει και το γεγονός ότι η δημοσιογραφία έχει υποκατασταθεί

Ψάχνοντας τα ρούχα

Παραλαμβάνει το βραβείο για τις δημοσιογραφικές του επιτυχίες

από ένα πλέγμα δημοσίων σχέσεων, και εκατέρωθεν εξυπηρετήσεων.

Σ.Κ.: Βεβαίως, γιατί έχουν αρχίσει οι αργομισθίες, η δεύτερη δουλειά, η τρίτη δουλειά. Εγώ το λέω, παρόλο που το Σωματείο μου μπορεί να ενοχληθεί και να με πάει στο πειθαρχικό. Δε νοείται δημοσιογράφος και να έχει κρατική δουλειά. Πώς είναι δυνατόν να είσαι υφιστάμενος του υπουργού και ταυτόχρονα να τον ελέγχει;

Σ.: Πώς θα μπορούσες επιγραμματικά να συνοψίσεις αυτό που καθιερώθηκε σαν «στύλ Καρτζαφέρη» στο ρεπορτάζ;

Σ.Κ.: Μαχόμενη, δυναμική δημοσιογραφία. Και το ρεπορτάζ δεν έχει άντερα. Δεν μπορείς να είσαι ιεραπόστολος και ρεπόρτερ μαζί.

Σ.: Θυμάσαι ποια είναι η πιο περιπετειώδης ιστορία απ' τα ρεπορτάζ που έχεις κάνει, εκτός βέβαια απ' την περίπτωση Νιάρχου;

Σ.Κ.: Όταν μπήκα, το 1977 αν δεν κάνω λάθος, στην αγγλική βάση στο Ακρωτήριο της Κύπρου και φωτογράφισα τους αμερικάνους, όταν ο Κίσινγκερ έλεγε ότι επι τω λόγω της τιμής μου δεν υπάρχει ούτε ένας αμερικανός στρατιώτης στην Κύπρο. Πήγα στην Κύπρο πάρα πολύ απλά, μ' ένα φωτορεπόρτερ Κύπριο και έ-

φτασα στο Ακρωτήριο. Περισσότερο δούλεψε το μυαλό μου και σκέφτηκα ότι άρχουσα τάξη και πράκτορες με την καλή έννοια είναι οι παπάδες. Τώρα που έχει περάσει τόσος καιρός μπορώ να σου αποκαλύψω ότι αυτός που μου 'δειξε το δρόμο να μπω στη βάση και έκοψε τα σύρματα ήτανε παπάς. Αν δεν είχα παπά μαζί μου θα με είχαν πιάσει αμέσως.

Σ.: Μεταμφιεσμένος μπηκής;

Σ.Κ.: Όχι, κανονικά, μέρα μεσημέρι. Έχουνε το φράχτη, μία ασφάλεια. Ένας δρόμος γύρω - γύρω που φυλάει ένα τζιπ οπλισμένο, δεύτερη ασφάλεια. Και τρίτον, ένα ελικόπτερο που γυρίζει από πάνω. Αν έμπαινα μόνος μου θα με έπιανε το αυτοκίνητο ή το ελικόπτερο. Ο παπάς όμως ήξερε τους χρόνους. Κόψαμε το σύρμα και περιμέναμε. Πέρασαμε το δρόμο και μετά τούμπα κάτω να περάσει το ελικόπτερο. Έτσι φτάσαμε κοντά και φωτογραφίσαμε. Θυμάμαι τότε ότι αφού βγάλαμε αυτό το πλούσιο υλικό που προκάλεσε διεθνή σάλο φτάσαμε στο Χίλτον, και τότε άρχισε να με κυνηγά η κυπριακή ΚΥΠ. Φοβήθηκα μη μου τα πάρει και πήγα στο αεροδρόμιο. Η ΚΥΠ με είχε από πίσω. Βρίσκω αεροπλάνο, μπαίνω μέσα, πάλι με ακολουθούσαν. Αργότερα έβγαλα το συμπέρασμα ότι με κυνηγούσε η ΚΥΠ, δηλαδή ο Μακάριος, για να δείξει προς τους ισχυρούς ότι προσπάθησε

Γύπο, για το Νιάρχο, για τη Λάουρα

να με αναχαιτίσει αλλά δεν μπόρεσε. Γιατί αλλιώς, μπορούσαν κάλλιστα να με πιάσουν.

Σ.: Μεταμφιέσεις δεν έχεις ποτέ χρησιμοποιήσει;

Σ.Κ.: Ποτέ. Άλλη περίπτωση είναι όταν το 1975 ήμουν ο πρώτος δημοσιογράφος που μπήκα στα κατεχόμενα εδάφη της Κύπρου και πήρα συνέντευξη απ' τον Ντενκτάς. Πήγα στον Μακάριο και του είπα το σχέδιό μου. Μου είπε, αποκλείεται, έχουν επιχειρήσει πάρα πολλοί να πάνε. Εγώ του λέω ότι θέλω από σας ένα μόνο πράγμα, το τηλέφωνο του Ντενκτάς. Μου λέει, αυτό είναι, το δικό μας κρατάει το παλιό. Και πάω στο Χίλτον που έμενα και παίρνω τηλέφωνο. Ήταν ένας υπασπιστής που ήξερε ελληνικά. Μου λέει, θα σας ειδοποιήσουμε. Εγώ, κάθε τέταρτο ή μισή ώρα έπαιρνα τηλέφωνο και ρώταγα τι έγινε. Τους έσπασα τα πόδια. Πήρα χωρίς υπερβολή είκοσι φορές. Την εικοστή μου λένε, κάντε ένα ερωτηματολόγιο και φέρτε το. Όταν μίλησα με τον Ντενκτάς μου είπε ότι τόσα χρόνια γνωρίζει δημοσιογράφους, τέτοια επιμονή δεν έχει ξανασυντήσει.

Σ.: Ας περάσουμε στη γραμμή του ρεπορτάζ. Έχεις έναν τρόπο που αναπτύσσεις το σασπένς που μπορεί κανείς να τον ονομάσει μυθιστορηματικό. Κι έτσι κρατάς το ενδιαφέρον του αναγνώστη. Πώς κατέληξες σ' αυτή τη γραφή;

Σ.Κ.: Εγώ έγραφα και γράφω για τον πολύ κόσμο που θέλει απλό γράψιμο. Όταν ξεκίνησα τη δημοσιογραφία ένα τροχαίο ατύχημα γραφόταν ως εξής: «Σήμερα την τετάρτην πρωϊνήν εις την διασταύρωσιν των οδών Σταδίου και Κοραή, το υπ' αριθμόν τάδε αυτοκίνητον, οδηγούμενον υπό του τάδε, συνεκρούσθη με το υπ' αριθμ. τάδε, οδηγούμενον υπό του τάδε, με αποτέλεσμα να φονευθούν έξι άτομα». Εγώ είπα: Δεν το γράφω, όπως θα το 'λεγα στη μάνα μου που δεν ξέρει γράμματα πολλά; «Εφτά νεκροί, σήμερα στις τέσσερις το πρωί». Από τότε αρχίζω αυτό το γράψιμο. Και σιγά - σιγά θελτιώνεται αυτό γιατί διαπιστώνω ότι ο έλληνας αναγνώστης δεν έχει καιρό να διαβάσει, και διαβάσει μόνο τους τίτλους.

Σ.: Έδωσες μεγάλη σημασία στους τίτλους;

Σ.Κ.: Τους τίτλους δεν τους βάζω εγώ. Έφτιαξα όμως το γράψιμο έτσι ώστε να διαβάζεται σαν ψυχαγωγία. Να θέλει ο αναγνώστης να διαβάσει και παρακάτω. Κι αυτό γίνεται μόνο με τη δημιουργία ενός σασπένς.

Σ.: Διάβάζα αυτό το τελευταίο σου για τον Κουβά. Και είχε κάτι από Ζεράρ ντε Βιλιέ.

Σ.Κ.: Αυτό το συγκεκριμένο είχε και

μια αδυναμία ότι είχα πέσει μέσα σ' ένα θέμα μυστικών υπηρεσιών όπου τα στοιχεία δε θγαίνουν εύκολα και δεν αποδεικνύονται. Οπότε είχε παγίδες, και πολλά στοιχεία τα πέρναγα μ' αυτή τη γραφή για να καταλάβει ο αναγνώστης τι θέλει να του πω.

Σ.: Το κείμενό σου λειτουργεί πολύ και με εικόνες. Σαν κινηματογραφική γραφή.

Σ.Κ.: Προσπαθώ να φέρω τον αναγνώστη εκεί που βρίσκομαι εγώ. Είδα εγώ ένα έγκλημα. Θέλω να μπορεί να το δει κι ο αναγνώστης. Δηλώνω ότι δεν είμαι ωραιογράφος. Δεν είμαι λογοτέχνης. Είμαι ρεπόρτερ και ρεπόρτερ θα μείνω.

Σ.: Η φόρμα της γραφής σου έχει σχέση με το αστυνομικό μυθιστόρημα.

Με τον κ. Πρίντα, πρόεδρο των εργαζομένων κηδεών

Ρεπορτάζ για ένα ναυάγιο

Σ.Κ.: Ναι, και σου είπα για ποιούς λόγους το έκανα. Βέβαια ίσως ο τρόπος της δουλειάς μου έχει προκαλέσει μερικούς ανθρώπους, που δε μιλάνε και πολύ κολακευτικά για μένα, και καλά κάνουνε δηλαδή, διότι έτσι υπάρχω. Και πολλά επίθετα μου έχουν κολλήσει. Αλλά κι αυτό δεν με νοιάζει. Αυτοί οι άνθρωποι έχουν παραπλανηθεί περισσότερο από λίγους καλούς συναδέλφους οι οποίοι θέλοντας να δικαιολογήσουν ορισμένα θέματα που έβγαλα το έριχναν εκεί. Θα στο πω απλά. Είναι δύσκολο να έχεις δηλώσει δημοσιογράφος και να είσαι με τη γυναίκα σου ή την αρραβωνιαστικιά σου, κι αμέσως να σε ρωτάνε: «Τον Καρατζαφέρη τον ξέρετε; Μα πώς τα θγάζει αυτά τα θέματα;» Και τότε η εύκολη λύση είναι να πεις: «Μα αυτός είναι πράκτορας». Μα να είμαι τριάντα χρόνια πράκτορας και να μη μου 'χετε θγάλει τίποτα;

Σ.: Ας έλθουμε τώρα στο χρονο-

γράφημα του Σχολιαστή όπου ήρωας είναι ο Γιώργος Αρατζαφέρης, παραφθορά του δικού σου ονόματος. Όταν το πρωτοδιάβασες πώς ένιωσες;

Σ.Κ.: Ένιωσα ότι καταξιώθηκα.

Σ.: Μα εγώ έμαθα ότι η πρώτη σου αντίδραση ήταν να θέλεις να κάνεις μήνυση.

Σ.Κ.: Ποτέ δεν έγινε κάτι τέτοιο. Εγώ ένιωσα ότι καταξιώθηκα. Βεβαίως υπάρχουν μέσα ορισμένες υπερβολές που δεν είμαι εγώ (και ας σημειώσουμε ότι δεν τα έχω διαβάσει όλα, για να έχω μια ολοκληρωμένη αντίληψη). Δε θα συμφωνούσα π.χ. αν ο ήρωας στο χρονογράφημά σου συνεργαζόταν άνομα μ' ορισμένες υπηρεσίες.

Σ.: Δεν είναι άλλωστε το πρόσωπο Καρατζαφέρης που περιγράφεται στο

ότι οποιαδήποτε γυναίκα φλερτάρει, όταν αποσπούσα όσα χρειαζόμουν για τη δουλειά μου, δεν εξαφανίζομουν για να μη φανεί. Θυμώμουν να στείλω μια ανθοδέσμη και φρόντιζα κάποιο δώρο για τη γιορτή της, ή ένα θέατρο κ.λπ.

Σ.: Έπαιζες δηλαδή το ερωτικό στοιχείο προκειμένου να θγάλεις κάτι.

Σ.Κ.: Βεβαίως. Και τον πειρατή έχω κάνει για ένα μήνα για να θγάλω θέμα.

Σ.: Εκ των υστέρων είχες αντιδράσεις από γυναίκες που χρησιμοποίησες;

Σ.Κ.: Ποτέ. Γιατί μετά το 'λεγα. Δεν φλερτάρει, έπαιρνα το χαρτί και μετά έκαιγα τη γυναίκα. Αφού έπαιρνα το χαρτί το 'λεγα.

Σ.: Διδάσκεις στη σχολή δημοσιογραφίας. Αν ήθελες να δώσεις ένα μικρό μήνυμα προς τους μαθητές σου τι θα τους έλεγες;

Σ.Κ.: Να μην ασχοληθούν με τη δημοσιογραφία αν ο πρώτος τους έρωτας δεν είναι αυτός. Για τη δημοσιογραφία και το ρεπορτάζ εγκαταλείπεις τη γκόμενα για την οποία είσαι τρελός και παλαβός.

Σ.: Εσύ την εγκατέλειψες;

Σ.Κ.: Βεβαίως. Αυτό το λίγο που έχω κάνει το έχω πληρώσει πολύ ακριβά. Εκατό φορές κατηγορούμενος. Ποινή, καμία. Αυτό είναι μια απάντηση σ' αυτούς που λένε ότι γράφω ψέματα. Έκανα φυλακή επί δικτατορίας, στο ΕΑΤ-ΕΣΑ. Νοσοκομείο, πέντ' έξι φορές από ξυλοδαρμούς αστυνομικών και άλλων. Ξενύχτια, το παιδί μου μεγάλωσε χωρίς να το δω. Αν υπάρχει ένα μήνυμα για τους νέους είναι αυτό. Για να γίνεις δημοσιογράφος επιτυχημένος πρέπει να δουλεύεις 24 ώρες το 24ωρο. Κι ότι αν ένας ρεπόρτερ δε θγάζει παρθένα θέματα, αυτά που κρύβει η εξουσία και το κατεστημένο, αλλά θέλει να γράψει για τις πυρκαγιές και τα εγκλήματα αυτός δεν είναι δημοσιογράφος.

Σ.: Οι εφημερίδες επιτρέπουν να θγαίνουν αυτά τα θέματα; Σου 'χει τύχει να σε μπλοκάρουν;

Σ.Κ.: Έχει τύχει. Εκείνο όμως που πρέπει να πω, (και δε το λέω γιατί έχω επαγγελματική εξάρτηση απ' την Ελευθεροτυπία, γιατί έχω ολοκληρώσει την καριέρα μου και θα μου κάνει πολύ καλό να μ' απολύσει αύριο ο Τεγόπουλος και να πάρω την αποζημίωση και να του δώσω και το 30%) είναι ότι η Ελευθεροτυπία έχει μηδέν σχεδόν δέσμευση έναντι την άλλων εφημερίδων. Λόγω Ελευθεροτυπίας κατάφερα να περάσω ορισμένα θέματα που δε θα πέρναγαν σε καμιά άλλη ελληνική εφημερίδα.

Σ.: Το δικό μου ήρωα τον Αρατζαφέρη τον παρουσιάζω να χρησιμοποιεί τις γυναίκες για να αντλήσει πληροφορίες. Πόσο σχέση έχει αυτό με τη δημοσιογραφία;

Σ.Κ.: Το έχω κάνει κατ' επανάληψιν. Μιλώ βέβαια για θέματα που αξίζουν τον κόπο. Το μόνο που κοίταγα ήταν

Τιμολέοντος Φιλήμονος 13
Αθήνα 115 21
τηλ. 6469827 - 6461380
κυκλοφορεί κάθε 1η του μήνα
τ.36. Μάρτιος 1986, Δρχ 160

Ιδιοκτησία:

«Γ. Πιτουρόπουλος & ΣΙΑ» Ε.Ε.

Διαφήμιση:

Τ. Υπέρμαχος.

Φωτοσύνθεση:

Lexikon O.E.

Ανδρέα Μεταξά 19-21

Φωτολιθογραφική αναπαραγωγή:

Α. Μαστραντώνης

Βουκουρεστίου 13

Εκτύπωση:

«ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΕΠΕ»

Πάρνηθος 51-53

Εκδότης:

Γ. Πιτουρόπουλος

Διευθυνση:

Κ. Βουρνάς

Π. Παναγιώτου

Δ. Ψαρράς

Πολιτική:

Χ. Βερναρδάκης

Π. Γεωργίου

Α. Λαζαρίδου

Γ. Μηλιός

Διεθνή:

Α. Αρζιμάνογλου

Μ. Δεληπέτρος

Δ. Δεληολάνης

Τ. Κυπριανίδης

Κ. Πίττας

Κοινωνία:

Ε. Αρανίτης

Α. Θεοδωρίδου

Γ. Κάλλας

Α. Καστανάς

Γ. Καραζάνος

Δ. Κούρτοβικ

Γ. Μαυρίης

Α. Μαυρομάτη

Χ. Μαχαιράς

Δ. Τρίμης

Μ. Τσιριμωνάκης

Τ. Υπέρμαχος

Τ. Χριστοδουλοπούλου

Α. Ψαρρά

Πολιτισμός:

Θ. Γιάτσιος

Χ. Δασκαλόπουλος

Μ. Θεοδωρίδης

Ε. Καλαφάτη

Τ. Καραϊσκάκη

Α. Κελπέκης

Γ. Μακρής

Γ. Μαργαρίτης

Ν. Μαυρουδής

Μ. Μεϊμάρης

Β. Ντάκουρη

Δ. Οικονομάκης

Σ. Παπασιώρου

Α. Περίδης

Δ. Πουλιανός

Α. Τύρος

Β. Χατζηθασσιλείου

Σ. Χρυσουλάκη

Αθλητικά:

Κ. Βερνίκος

Καλλιτεχνική επιμέλεια:

Α. Αηδόνης

Α. Θεοδωρίδου

Μ. Καλογεράκου

Σκίτσες:

Β. Ελευθερίου

Π. Ζερβός

Γ. Κουρούδης

Γ. Χατζάκος

Κόμικς:

Αρκάς

Γελοιογραφία:

Γ. Ιακίνθου

Φωτογραφία:

Κ. Ελευθεράκης

Συνδρομές:

Εσωτερικού: 12 τεύχη Δρχ 2.000

Ευρώπη: 12 τεύχη Δρχ 2.300

Αμερική: 12 τεύχη Δρχ 2.600

Δημ. Οργ.: 12 τεύχη Δρχ 5.000

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ - ΕΠΙΤΑΓΕΣ

Γιώργος Πιτουρόπουλος

Οι νέοι και η ανεργία

Η ιστορία είναι λίγο πολύ κοινή για χιλιάδες νέους, γι' αυτό και στέλνω αυτό το γράμμα, παρουσιάζοντας την κατάσταση που υπάρχει στο χώρο της ανεργίας.

Τελείωσα το γυμνάσιο το 1975, έδωσα δυο χρονιές στο Πανεπιστήμιο χωρίς επιτυχία, και μετά δούλεψα οικοδομή μέχρι την πρώτη κρίση ανεργίας, το 1979.

Από το 1980 δουλίζω σε εποχιακές εργασίες. Τα καλοκαίρια σε ξενοδοχεία και το χειμώνα ό,τι βρεθεί σε μαύρες δουλειές.

Μεροκάματα κάτω απ' το βασικό, καταστράτηγηση του οκτώωρου (ή και δεκάωρου) χωρίς ασφάλιση, χωρίς αποζημιώσεις, δώρα, επιδόματα.

Εδώ πρέπει να σημειώσω ότι οι 20.000 Δρχ. που δίνει ο ΟΑΕΔ σαν επίδομα ανεργίας (αφού περάσεις τις σκοπέλους των προϋποθέσεων) είναι η επίσημη αναγνώριση και νομιμοποίηση της μαύρης δουλειάς. Γιατί για να πάρεις αυτά τα λεφτά δεν πρέπει να κολλάς ένσημα, αλλά απ' την άλλη δεν φτάνουν ούτε για χαρτζήλικο.

Από το 1980 λοιπόν ως το 1982 (τρία χρόνια) δουλίζω εποχιακός στα ξενοδοχεία. Το 1983-1984 προσλαμβάνομαι σαν εποχιακός στις Αναδασώσεις και μετά από αγώνες και απεργίες ενός χρόνου ξανα-απολύομαι (με την ιδιότητα του εποχιακού πάντα.)

Μπαίνω στην ανεργία για 4 μήνες. Βρίσκω δουλειά το Πάσχα σ' ένα ξενοδοχείο (διακοπείται η επιδότηση) και τέλος δουλεύω απ' τον Ιούνιο μέχρι τις 10-10-85 σ' ένα εποχιακό ξενοδοχείο που τώρα έκλεισε.

Πάω στο ταμείο ανεργίας για το επίδομα και μου λένε ότι δεν δικαιούμαι γιατί τα δύο τελευταία χρόνια δεν ήμουν εποχιακός με βάση την απόφαση 31877 26-6-84.

Πέρα απ' την ουσία ότι δουλίζω εποχιακά, όπως και πολλές χιλιάδες νέοι ανιδέκνυτοι, θέλω να ρωτήσω:

Όταν με απέλυσαν απ' τις αναδασώσεις μαζί μ' άλλους 250 εργάτες σαν ήρθαν εποχιακός έζησαν να ενημερώσουν τον ΟΑΕΔ. Ή τέλος πάντων πρόκειται περί ενός καλά οργανωμένου κρατικού σχεδίου που έχει σαν σκοπό να τροφοδοτεί τα μικρομεσαία και μεγάλα αφεντικά με μια εφεδρεία μόνιμα υποαπασχολούμενων εργατών. Μήπως τελικά η εθνική οικονομία στα ξενοδοχεία και γεωργικές εργασίες (ελιές, φρούτα, κ.λπ.) στηρίζεται πάνω στην οικονομική εξαθλίωση μας; Και αν ναι, τι γίνεται με το επίδομα ανεργίας ίσο με το βασικό μισθό χωρίς προϋποθέσεις; Δεν κοστίζει πάνω από ένα Μιράζ (3 δισ. Δρχ.) για 100.000 άνεργους και είναι το ίδιο σημαντικό για μας όσο και η Εθνική Ανεξαρτησία.

Γεράσιμος Κατσιάτης
αριθμός κάρτας ανεργίας 54055

Νοταρά 6

ΕΞΑΡΧΕΙΑ - ΑΘΗΝΑ

Σταγονίδια

«Εκεί που σταματάει η λογική αρχίζει ο στρατός». Ανταποκρινόμενος τέλεια στα λόγια αυτά ο Υπολοχαγός Καρακτζούνης 286 Τ.Ε. Λήμνος έχει κάνει τη ζωή αφορητή σε όλους σχεδόν τους φαντάρους της μονάδας. Καθημερινό εξευτελισμό της προσωπικότητας, ψυχολογικός πόλεμος, φυλακές με το παραμικρό, είναι μερικές από τις μεθόδους που εφαρμόζει για να πατάξει το φρόνημα των δημοκρατικών φαντάρων. Υποχρεώνει τους φαντάρους να μάθουν και να λένε την προσηυχή «σε αντίθεση με το σύνταγμα». Απαγορεύει και τιμωρεί αυστηρά το διαβάσμα των εφημερίδων ενώ συχνά καταφέρεται εναντίον της σημερινής κατάστασης εννοώντας ότι φταίει γι' αυτήν η σημερινή κυβέρνηση. Έχει δημιουργήσει γύρω του μια ομάδα λίγων φαντάρων τους οποίους ευνοεί και προστατεύει με ανταλλάγμα τον χαφιεδισμό των υπολοίπων.

Απευθυνόμαστε στον κύριο Δροσογιάννη, αν πραγματικά θέλει να εντοπίσει τα σταγονίδια αναπόλητες του θλίβουρου παρελθόντος να ερευνησει το θέμα αυτό.

Ομάδα φαντάρων του 286 Τ.Ε. Λήμνος

Οι εφημερίδες στα στρατόπεδα

Φίλε Σχολιαστή

Στις 8 8 85 στο ΚΕΒΟΠ ο λοχίας Κ. Σπάρης τιμωρήθηκε με 20ήμερη φυλάκιση γιατί ο άθλιος διάβαζε εφημερίδα μέσα στο στρατόπεδο! Στις 25 10 85 ο κατ'επίσημο στρατιώτης Ν. Στουρνάρας του ΚΕΥΓ Άρτας τιμωρείται με 20ήμερη φυλάκιση για τον ίδιο λόγο.

Είναι πια ξεκάθαρο ότι σκοτεινά εξωστρατιωτικά κέντρα, τροφοδοτούν τα στρατόπεδα με ακραία εξτρεμιστικά έντυπα όπως «ΕΘΝΟΣ», «ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΠΙΑ», «ΝΕΑ», «ΑΥΓΗ», «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ» και άλλα ακατανόηστα... Οι υπονομευτές του ελληνικού στρατού θέλουν μ' αυτά τα έντυπα να σπείρουν τη διχόνοια και να δημιουργήσουν οξυμένες αντιθέσεις ανάμεσα στους Έλληνες στρατευμένους.

Είναι καιρός πια οι αρμόδιοι να επιληφθούν αμέσως της κατάστασης, να αποκαλύψουν τα κέντρα της ανωμαλίας, και να εφαρμοστούν αυστηρότερες ποινές για τους άθλιους και ελεεινούς στρατευμένους που όθνην ενδιαφέρονται για τα προβλήματα του τόπου.

Κύριοι, αφήστε τα ύποπτα του τίπου «επιτρέπεται η ανάγνωση της εφημερίδας κατά μόνας» και πείτε μας ξεκάθαρα: Επιτρέπεται η ελευθεροτυπία στα στρατόπεδα ναι ή όχι;

Τι «κατά μόνας» και πράσιν' άλογα μας λέτε όταν ξέρετε πολύ καλά (όσοι από σας πήγατε φαντάρει) ότι δεν υπάρχει τρόπος να βρεθείς μόνος σου μέσα στο στρατόπεδο. Πάρτε χαμπάρι και κάτι άλλο: το πρόβλημα της ανεργίας δεν λύνεται με τη διά της φυλακής παράταση της στρατιωτικής θητείας. Πάψτε επιτέλους με τέτοιους είδους διατάξεις, να δινετε υπερεξουσίες σε αξιωματικούς με ιδεολογική συγκρότηση της εποχής του ακατέργαστου λίθου.

Αν ο κύριος Δροσογιάννης κάτι έχει ξανακούσει για όλα αυτά ας δώσει μιαν απάντηση. Εμείς σε πείσμα όλων των σοσιαλιστών θα εξακολουθήσουμε να ενδιαφερόμαστε για τα κοινά μέσα κι έξω απ' τα στρατόπεδα...

Αυτά και θα επανέλθουμε.

Αναγνώστες φαντάρει

Οι μαλακίες του Παπαχρήστου

Παρακαλώ τη σύνταξη του περιοδικού σας όπως έβαλε τις μαλακίες του Παπαχρήστου για μένα να βάλει και τις μαλακίες τις δικές μου γι' αυτόν.

Ο Κος Πουλδόφονος είναι κακός λογοτέχνης, αυτό δεν θα μ' ενοχλούσε αν δεν φρόντιζε να προβάλλει μέσα από το πρόσωπό μου κακίες του με σκοπό να φέρει την υπαρέξιν του στο επικεντρον του ενδιαφέροντος.

Νομίζει πως είναι ένα ον. Τότε, αυτός, και πως έχουμε κι εμείς παρόμοια αντίληψη. Αυτό που με θλίβει πολύ είναι πως άλλα πρόσωπα για να τ' αναφέρει στο γραφτό του και να ρώτησε και τους έδωσε το κείμενο να το διαβάσουν. Αυτό στην περίπτωση μου το θεώρησε περιττό. Όταν δε τον ρώτησα τι γράφει για μένα, μου είπε «αυτά που λες συνήθως μαωρέ».

Όταν διάβασα στο Σχολιαστή «αυτά που λέω συνήθως» φρίκαρα. Αλλά λυπάμαι και αηδιάζω που ήρθα σε επαφή με τέτοιους ανθρώπους και μάλιστα επένδυσαν συναισθηματικά

ο Σπύρος

που δεν ήταν στο ΒΕΛΟΣ και λέει μαλακίες αλλά όχι αυτές που του αποδίδει αυτός ο Κύριος.

Η ισότητα στο στρατό

Κύριε Διευθυντά,

Παρά το γεγονός ότι η ισότητα διαφημίζεται τόσο πολύ μέσα στο στρατό, εν τούτοις στο Πεντάγωνο, μέσα στην

καρδιά της Αθήνας (όπου συγγενικό μου πρόσωπο υπηρετεί στο ΤΓΕΣ) φαίνεται μάλλον να σπανίζει. Βεβαίως το να έρθει κάποιος στην Αθήνα φαντάζει σαν μια ειδική μεταχείριση. Τι ωφέλει όμως να υπηρετεί κανείς μέσα στην Αθήνα, όταν ανήκοντας στο ΤΓΕΣ θγαίνει σαν εξοδούχος μια φορά την εβδομάδα; Σε καμιά απολύτως μονάδα της Αττικής η υπηρεσία δεν εγγίζει το παραλόγο όριο του 5 υπηρεσιών -1 εξόδου. Είναι αυτό άραγε γνωστό στην ιεραρχία; Στο ΤΓΕΕΘΑ εξ άλλου που στεγάζεται στον ίδιο χώρο, η υπηρεσία είναι 1 προς 1. Και κάθε Τρίτη (όπου υπάρχει νυκτερινή εκπαίδευση) οι στρατιώτες του ΤΓΕΣ με παραπονο βλέπουν τους συναδέλφους τους του ΤΓΕΕΘΑ να θγαίνουν εξοδούχοι ενώ αυτοί τους την ημέρα εκείνη δεν έχει κανείς εξόδο. Γιατί λοιπόν τόση ανισότητα. Υπάρχουν στρατιώτες Α' και Β' κατηγορίας; Αφήνω δε το ότι όσοι στρατιώτες μετατέθηκαν «κατά λάθος», στο ΤΓΕΣ και είχαν κάποιο στρατηγό έφυγαν το γρηγορότερο με νέα μετάθεση. Και σαν να μην φτάνουν όλα αυτά, η διοίκηση του ΤΓΕΣ, αντί να προσπαθήσει να αιχμαλωτίσει τη δύναμη του ταξίματος (όπως έκανε η διοίκηση του ΤΓΕΕΘΑ), αντιμετωπίζει τώρα το ενδεχόμενο περικοπής αδειών, λόγω «πληθυσιακών αναγκών».

Τέτοιες όμως καταστάσεις κάθε άλλο παρά τονώνουν το φρόνημα των ενόπλων δυνάμεων. Νομίζω ότι η ιεραρχία (Αρχηγός + Υπαρχηγός ΓΕΣ) κάποιο ενδιαφέρον πρέπει να δείξει.

Με εκτίμηση
Λημντιριος Δεληκώστας

Σκοπέλοι 44

Κιουβέλη

Περί εξωφύλλου

Όλοι οι αγωνιούντες αριστεροί, «αριστεροί» και προοδευτικοί, παψτε να στεγνωθείτε επειδή ο κ. Πιτουρόπουλος και οι άλλοι πλασάρουν για εξωφύλλο γυναικες. Δείτε το κι από την σατιρική οπτική. Αλλά και από τη σατιρική. Δηλαδή υπάρχει η εξής συλλογιστική: Τα περιόδικα ποικίλλης ύλης βασίζον εξωφύλλο διάφορες χαρούμενες γυναικες. Ο Σχολιαστής σχεδόν ποτέ δεν επιχείρησε να μας εμπιάξει κατά τέτοιο τρόπο. Αν προσέξετε υπάρχει στη γυναικα, ποι κάθε φορά κοσμεί το εξωφύλλο, μια special gravatar, μια εξέχουσα θαρύτητα-σοβαρότητα ένα υφος υπέρτατης griefness (ελαφρής θλίψης). Διαλεγμένες αυτές οι κοπέλες από το αρχείο του Σχολιαστή, πρώην η νυν συνεργατίδες, αποδίδουν τον τόνο που αρμόζει, μια γενική σφιγγηλότητα. Κάτι σαν φοιτητική ωριμότητα σε ώρες πλυσίον πτυχίου. Αυτές οι κοπέλες δεν είναι τυχαίες. Ξέρουν τουλάχιστον -είμαι σίγουρος- 3 γλωσσες, παίζουν πιάνο, χορεύουν, ξέρουν να φέρνουν. Κάνουν υγιεινή διατροφή και aerobic.

Ούτε μια στιγμή δεν πρέπει να σκεφτεί κάποιος, να του περάσει η ιδέα από το μυαλό πως πρόκειται για επιδόλαιο κορίτσια, προορισμένα για τεχνητούς οργασμούς. Καμιά σεξουαλική υπόνοια δεν ενέχεται. Πρόκειται περί αγνών χαρκτητήρων -σε καμιά περίπτωση διωασμένων για σπέρμα φοιτητριών σε επαρχιακή πόλη.

Εξάλλου, μπορεί τα εξωφύλλα του Σχολιαστή να σατιρίζουν τα μπουρζουά έντυπα έγχρωμης ύλης.

Υ.Γ. Κύριε Πιτουρόπουλε

Θα πρότεινα, ο Σχολιαστής να κρεμιέται ανάποδα στα περιπτερα, εξάλλου το οπισθοφύλλο έχει πιο μεγάλο ενδιαφέρον. Μιλώντας σοβαρά για εξωφύλλο: Υπάρχουν φωτογράφοι, ζωγράφοι, σκιτσογράφοι (Αρκας-οχι παραπονεμένος) και διάφοροι γραφίστες που έχουν δείξει πολύ καλές δουλειές σε περιοδικά όπως το Αντί. Μπορείτε να τους χρησιμοποιήσετε.

Φιλικά
και μην ανησυχείτε
Γιώργος Σοφοβίγκας

«Η αντίληψη ότι η γυναίκα είναι «παιδοποιητική μηχανή» είναι αστική μασονική αντίληψη... Αφού η έκτρωση είναι φόνος και μάλιστα ανυπεράσπιστου ανθρώπου, χωρίς συζήτηση αποτελεί έγκλημα, και μάλιστα ειδεχθές!»

(Νίκος Ψαρουδάκης, Αυγή, 16 Φεβρουαρίου 1986)

ΚΥΚΛΟΣ έκλεισε... Το προσχέδιο του νόμου που αποποινικοποιεί τις εκτρώσεις δημοσιεύτηκε δύο φορές σε διάστημα τριών μηνών σε δύο φιλοκυβερνητικές εφημερίδες, οι πασίγνωστοι πλέον αναλυτές του σώματος και των -γυναικείων- ψυχών μας αράδιασαν και πάλι τα υπέρ και τα κατά, η κυρία Παπανδρέου έδωσε για μιαν ακόμη φορά το σωστό φεμινιστικό τόνο εκ μέρους της ΕΓΕ, η κυρία Σου Αντωνίου Λαΐου υπερθεμάτισε συνετά εκ μέρους του φεμινιστικού εγώ του κράτους, οι μοναχοί του Αγίου Όρους εκδήλωσαν για μιαν ακόμη φορά την ιερή αγανάκτησή τους για νά ξανακούσουν πως δεν τους παίρνει να μιλούν για κάτι που δεν κάνουν, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δοκίμασε για μιαν ακόμη φορά τα νεύρα των ολιγοτέκνων υποστηρίζοντας το δίκαιο αγώνα των πολυτέκνων και εξασφαλίζοντας για πρώτη φορά την αγωνιστική συμπαράσταση της *Ελεύθερης Ώρας*...

Και ήλθε εκείνη η ατελείωτη συζήτηση στο ΒΗΜΑ (9 Φεβρουαρίου) για να θέσει τα προβλήματα από την αρχή, λες και τίποτα δεν έχει ειπωθεί σχετικά τα τελευταία χρόνια, λες και κάθε τόσο δεν σταμάταμε έκθαμβες μπροστά σε ένα ακόμη πρωτοσέλιδο που πανηγυρίζει: «Νόμιμες επιτέλους οι εκτρώσεις!» Το πάντοτε καλά ενημερωμένο ΒΗΜΑ θα έχει ασφαλώς τους λόγους του, όταν επιλέγει τη συγκεκριμένη στιγμή για να αφιερώσει τρεις σελίδες στον αρκούντως κουραστικό «διάλογο» μεταξύ μιας εκπροσώπου του παραδοσιακού φεμινισμού, ενός προσδευτικού γυναικολόγου καθηγητή και μιας επιστημονικής συνεργάτιδας του κρατικού φεμινισμού, που δεν μπορούν να «αντιπαρεταθούν» παρά συμπληρωματικά, μια και οι άνθρωποι συμφωνούν σε μεγάλο βαθμό μεταξύ τους.

Το γεγονός, ωστόσο, παραμένει: Έστω και για να κλείσουν τα στόματα των αντιφρονούντων ενόψει μιας επανεμφάνισης του νομοσχεδίου - φάντασμα, η αποποινικοποίηση των εκτρώσεων συσχετίζεται και πάλι από τα πλέον αρμόδια χείλη με:

- Το δημογραφικό, τους Τούρκους και τη φύλαξη των συνόρων μας.
- Το βιολογικό πρόβλημα της «διακοπής μιας ζωτανής υπάρξης σε εξέλιξη».
- Το δράμα των ανήλικων άγαμων μητέρων.
- Την αντίστοιχη ευρωπαϊκή εμπειρία.
- Τις νοοτροπίες.
- Την εγκληματολογία και την ψυχολογία.
- Τη στείριότητα, τις «επιστημονικές γεννήσεις» και τη φορολογία.
- Τον Οικογενειακό Προγραμματισμό, τη Λαϊκή Επιμόρφωση και τη Γενική Γραμματεία Ισότητας.
- Τη διδασκαλία ενός νέου σχολικού μαθήματος με τον πρόχειρο τίτλο «Ο εξανθρωπισμός των σχέσεων μεταξύ των φύλων».
- Την αντίθεση πόλης - υπαίθρου.
- Τη ρητή επιθυμία πολλών Ελληνίδων για περισσότερα από δύο παιδιά...

Μία ακριβώς εβδομάδα μετά τη βαρυσήμαντη συζήτηση στο ΒΗΜΑ, η Κυριακάτικη Αυγή έρχεται κι αυτή να συνεισφέρει στο «διάλογο» με την «αντικειμενική» παράθεση των απόψεων του βουλευτή του ΠΑΣΟΚ Νίκου Ψαρουδάκη και της εκλεκτής του πρωθυπουργού και υπεύθυνης για τη Γενική Γραμματεία Ισότητας Σου Αντωνίου Λαΐου. Κράτος και Εκκλησία, λοιπόν, και ενώ αισίως διανύουμε το

Τα δικαιώματα της γυναίκας

τρίτο σωτήριο έτος από την αρχική εξαγγελία του νομοσχεδίου, φιλοξενούνται στο ανεξίτηλο έντυπο της Ανανεωτικής Αριστεράς και καλούνται να επαναλάβουν -φτου κι από την αρχή!- τις κοινοτοπίες τους: Έκτρωση = ειδεχθές έγκλημα ο ένας, δικαίωμα της γυναίκας η διακοπή της κύησης η άλλη. Μασονίες ο ένας, συμμετοχικές διαδικασίες η άλλη. Απόρριψη των «ειδικών» ο πρώτος, επίκληση των «ειδικών» η δεύτερη. Να μην καταταθεί το νομοσχέδιο στη Βουλή, ο κ. Ψαρουδάκης, το νομοσχέδιο θα κατατεθεί σύντομα στη Βουλή, η κ. Αντωνίου-Λαΐου...

Άλλη άποψη δεν ακούγεται πια. Η αποποινικοποίηση των αμβλώσεων είναι εδώ και λίγο καιρό ζήτημα που απασχολεί τον κρατικοποιημένο φεμινισμό, τους εκκλησιαστικούς, παραεκκλησιαστικούς και μοναστικούς παράγοντες, τους πολυτέκνους, τους των πάντων αναλυτές, τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και εκείνους τους ακραιφνείς Έλληνες που νοιάζονται ακόμη για την αντοχή των συνόρων μας. Κανείς δεν μοιάζει να θυμάται την επιχειρηματολογία του γυναικείου κινήματος γύρω από το «θλιβερό δικαίωμα των γυναικών στην έκτρωση», την προέβριση καμπάνια της «Αυτόνομης Κίνησης Γυναικών», την περσινή διαμαρτυρία έξω από τα ανακριτικά γραφεία και την επίσης περσινή πορεία του αυτόνομου γυναικείου χώρου με αίτημα την αποποινικοποίηση των εκτρώσεων.

Και δεν είναι διόλου συμπτωματική η σιωπή των άμεσα ενδιαφερόμενων γυναικών και η ακατάσχετη λογόρροια όλων των υπολοίπων. Από τις 19 Ιανουαρίου 1984 που ο αρμόδιος υπουργός εξήγγειλε με «αοριστολογίες και μισόλογα το από πολύ καιρό αναμενόμενο νομοσχέδιο, έχει κυλήσει πολύ νερό στο ποτάμι. Ό,τι ήταν να γίνει έγινε, ό,τι ήταν να ειπωθεί ειπώθηκε. Η ελληνική ιδιομορφία, οι παράνομες δηλαδή εκτρώσεις που διαπράττονται μαζικά σε συνθήκες ημινομιότητας, θέτει και τα όρια της διεκδίκησης. Η περίπτωση χωρών σαν τη Γαλλία, την Ιταλία ή τη Γερμανία ήταν εντελώς διαφορετική, απαιτούσε άλλη αντιμετώπιση, υπαγόρευε άλλες μορφές αγώνα.

Η ελληνική ιδιαιτερότητα που είναι από την αρχή σαφής στις γυναίκες που διεκδίκησαν και διεκδικούν νόμιμες και δωρεάν εκτρώσεις, αγνοείται παντελώς από τους ειδήμονες που επιχειρηματολογούν με αποχρώσεις κατά ή -το συχνότερο- υπέρ της αποποινικοποίησης των εκτρώσεων. Ποιος, όμως, πρέπει ακόμη να πειστεί -εκτός βέβαια από την Εκκλησία που θα παραμείνει εις τον αιώνα των αιώνων αμετάπιστη- για να προχωρήσει επιτέλους η ψήφιση του νομοσχεδίου και να λήξει η εκκρεμότητα που αφήνει αγρίως έκθετη την τόσο περήφανη για την ισονομιστική της πολιτική κυβέρνηση; Τι χρειάζονται πια οι στατιστικές, οι μετρήσεις, οι εξορκισμοί σε μια χώρα όπου οι εκτρώσεις αποτελούν τρέχουσα κοινωνική πρακτική εδώ και πολλές δεκαετίες; Για πόσον καιρό φολκlorικές αντιλήψεις τύπου Χριστιανικής Δημοκρατίας θα κυκλοφορούν ευρύτατα σε έντυπα μη εκκλησιαστικά, στο όνομα της δόλιας «αντικειμενικής πληροφόρησης»; Για πόσον ακόμη καιρό θα είμαστε υποχρεωμένες να ακούμε τα ίδια και τα ίδια;

Η αποποινικοποίηση των εκτρώσεων δεν έχει την παραμικρή σχέση με το δημογραφικό, με την Προεδρία της Δημοκρατίας, με το παπαδαριό. Αποτέλεσε και αποτελεί αίτημα των γυναικών που αυτή τη στιγμή σωπαινούν, γνωρίζοντας ότι τα επιχειρήματα εξαντλήθηκαν και ότι από ένα σημείο και ύστερα ο συνεχιζόμενος «διάλογος» των ειδημόνων δεν τις αφορά καθόλου. Ας βγει, λοιπόν, το περίφημο νομοσχέδιο από το συρτάρι του υπουργού της Δικαιοσύνης κι ας κατατεθεί στη Βουλή. Αλλιώς η υπόθεση κινδυνεύει να εγγίσει τα όρια του γελοίου...

Αγγέλικα Ψαρρό

... «Οι προθέσεις της εξουσίας βρίσκουν, απρόσμενα, υποστηρικτές στην άλλη όχθη της κοινωνικής λογικής. Πεμπτούσια των όσων οι συσπειρώσεις, κινήσεις, νεολαίες ή κόμματα ευαγγελίζονται σχετικά με το θέμα της στράτευσης και της θητείας είναι η μείωση της χρονικής της διάρκειας. Οπωσδήποτε η άποψη αυτή βρίσκει τους πολλούς, και ιδιαίτερα τους ενδιαφερομένους, σύμφωνους καθώς φαίνεται ότι είναι προς το συμφέρον τους το να παίρνουν όσο το δυνατό περισσότερα από μια κοινωνία και σε αντάλλαγμα να της προσφέρουν όσο το δυνατό πιο λίγα»...

... «Ο λαός μας, που οι στατιστικές τον παρουσιάζουν κατά 58% οπαδό της αλλαγής και εχθρό των ιμπεριαλιστών, μοιάζει με την πλέμπα της Ρώμης που άγρια διεκδικούσε άρτο και θεάματα από τους ισχυρούς για να γίνει πειθήνιο και άβουλο όργανο εκείνων που άνοιγαν πιο εύκολα τις σιταποθήκες τους και το πουργί τους».

«Και σ' όλα αυτά να που, στο θέμα της εθνικής άμυνας, παρουσιάζεται μια νέα μορφή «επαναστατών» (οι λέξεις έχουν πια σχετική έννοια). "Να περιοριστεί στο μισό η θητεία, να μην πηγαίνει κανείς στα σύνορα, να μην κοιμάται κανείς σε στρατόπεδο" και άλλα παρόμοια»...

... «Είναι όμως φοβερά δημαγωγικό, αντάξιο δούλων και μάλιστα ηλίθιων δούλων, το να προβάλλουμε ταυτόχρονα και να ζητάμε διάλυση του θεσμού της στρατιωτικής θητείας αλλά και ανεξαρτησία και εδαφική ακεραιότητα και ειρήνη»...

Παράλογο εκ πρώτη όψης, κι όμως τα αποσπάσματα αυτά προέρχονται από την πένα αριστερού αρθρογράφου και δημοσιεύτηκαν στις στήλες αριστερού περιοδικού. Πρόκειται για άρθρο του ιστορικού Γιώργου Μαργαρίτη που δημοσιεύτηκε στο τεύχος 59 του *Δεκαπενθήμερου Πολίτη* και αναφέρεται στη συγκρότηση του σώματος των επαγγελματιών στρατιωτών.

Αυτό που ξενίζει στο κείμενο του Γ.Μ. δεν είναι η κεντρική θέση, με την οποία άλλωστε συμφωνώ, ότι δηλαδή το νέο επαγγελματικό σώμα ενισχύει τα στεγανά του στρατιωτικού μηχανισμού μειώνοντας τη δυνατότητα πολιτικού ελέγχου του. Το εντυπωσιακό στοιχείο βρίσκεται στην οξύτητα και την ουσία του ιδεολογικού μετώπου που ανοίγει απέναντι στις «κινήσεις στρατιωτών», «ειρηνιστές» και την «ιδεολογία των πολλών» πάνω σε ζητήματα της εθνικής άμυνας και της στρατιωτικής θητείας. Οι απόψεις, που διαφαίνονται άλλωστε και στα παραπάνω αποσπάσματα, σε ορισμένα σημεία ξεπερνούν ακόμα και αυτές της φιλελεύθερης αστικής πολιτικής (οπλικό εκσυγχρονισμό του στρατού με παράλληλη μείωση της θητείας). Ο Γ.Μ. ανενδοίαστα επιλέγει τη θέση της «ίσης» απόστασης ανάμεσα στην εξουσία και τους άλλους, τους «πολλούς», κριτικάροντας την πρώτη και καταγγέλλοντας τους δεύτερους. Μόνο που ακόμη και η κριτική του στην εξουσία δεν προχωράει πέρα από τα φιλελεύθερα αστικά σχήματα του «εκδημοκρατισμού» στο εσωτερικό του στρατιωτικού μηχανισμού και της ορθολογικής απασχόλησης των φαντάρων στη βάση της διάκρισης πνευματικής και χειρωνακτικής εργασίας.

Μου φαίνεται πραγματικά άχρηστο να υπενθυμίσω στον Γ.Μ. το ρόλο του στρατιωτικού μηχανισμού στη διατήρηση και αναπαραγωγή κέντρων εξουσίας σχετικά αυτόνομων από την πολιτική εξουσία, τη λειτουργία του σε καιρούς ειρήνης κύρια σαν ιδεολογικού μηχανισμού, όπου αποτυπώνονται κοινωνικές συμπεριφορές, πρότυπα και ιεραρχίες, και εμπεδώνονται πολιτικές και κοινωνικές ιδεολογίες (ρατσισμός, φαλλοκρατία κ.ά), καθώς επίσης και μια σειρά δευτερεύουσες λειτουργίες

Αριστερή

στρατοκρατία

που στόχο έχουν να εντάξουν ομαλά τους απολυόμενους στην κοινωνική ιεραρχία. Όρος για να επιτευχθούν όλα αυτά είναι ο διαχωρισμός του στρατιωτικού μηχανισμού από την πολιτική εξουσία και η συγκεκριμένη συγκρότηση του θεσμού της στρατιωτικής θητείας στο περιθώριο της κοινωνικής ζωής. Γι' αυτό και σε όλους τους κλασικούς του μαρξισμού αναφέρεται η ανάγκη διάλυσης του αστικού στρατιωτικού μηχανισμού, η συγκρότηση των λαϊκών στρατών υπό την άμεση κυριαρχία της λαϊκής - πολιτικής εξουσίας σε όλα τα επίπεδα και η ένταξη της στρατιωτικής θητείας στα πλαίσια της κοινωνικής ζωής.

Μόνο που ο Γ.Μ. δεν καταγράφει απλά τις δικές του απόψεις. Με την υπεροψία του ειδικού και γνώστη στηλιτεύει τη λαϊκή αντίθεση απέναντι στον παραλογισμό της σημερινής στρατιωτικής θητείας, με τρόπο και χαρακτηρισμούς που αγγίζουν τα όρια της κακοήθειας. Όσο και να προσπαθεί ο ίδιος να αποδώσει την αντίθεση αυτή στο ραγιαδισμό και την καλοζωία των ελλήνων, φαίνεται πειστικότερο και λιγότερο ρατσιστικό να αποδοθεί στην προσωπική εμπειρία του αντρικού πληθυσμού από τη στρατιωτική θητεία. Μια θητεία στα όρια του παραλογισμού, που μόνο με εκπαίδευση δεν έχει σχέση, σε ένα ιεραρχικό - γραφειοκρατικό μηχανισμό που η λειτουργία του περισσότερο αποθλέπει στην αυτοαναπαραγωγή του παρά στην εθνική άμυνα. Δεν ξέρω την εμπειρία του ίδιου του Γ.Μ. από το στρατό, αλλά θα έκανε καλά να αναζητούσε αυτή «των πολλών» πριν την καταδικάσει.

Ο αρθρογράφος του *Δεκ. Πολίτη* οικοδομεί τη συντριπτική πολεμική του σε απόψεις των «επαναστατών» που ο ίδιος κατασκευάζει. Κουτοπόνηρα, συμπυκνώνει μέσα στη φράση «... να περιοριστεί στο μισό η στρατιωτική θητεία, να μην πηγαίνει κανείς στα σύνορα, να μην κοιμάται κανείς στα στρατόπεδα» τις θέσεις και τον προβληματισμό ενός χώρου που μέσα από αντιθέσεις και αγώνες — με βαρύτερες συνέπειες για τους στατευμένους αγωνιστές — προσπαθεί να οικοδομήσει την αντίστασή του στη βαρβαρότητα του στρατιωτικού μηχανισμού. Ο Γ.Μ. ξέρει ότι η αντίθεση δε βρίσκεται στην ανάγκη για εκπαίδευση και παραμονή για το

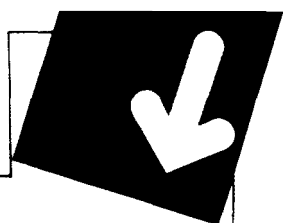
ελάχιστο αναγκαίο διάστημα σε στρατιωτική υπηρεσία. Η αντίθεση βρίσκεται στην ύπαρξη μιας στρατιωτικής μηχανής αυτόνομης από την πολιτική εξουσία και συνακόλουθα και της σημερινής στρατιωτικής θητείας στο «περιθώριο» των κοινωνικών σχέσεων, που επιφυλάσσει για τους φαντάρους την ιδιότητα των πολιτών σε αναστολή. Βρίσκεται ακόμη στην αστική πολιτική που περιορίζει το πρόβλημα στην ορθολογική οργάνωση και δημοκρατία στο εσωτερικό αυτού του μηχανισμού, αναπαράγοντας έτσι τα στεγανά του και τη διάκριση πολίτη φαντάρου, καθώς και στους μύθους για τις αμυντικές ανάγκες που επιβάλλουν τη σημερινή μακρόχρονη θητεία. Μύθοι που αναιρούνται κατ' αρχήν από τις δυνατότητες των νέων οπλικών συστημάτων που μειώνουν το βάρος του ανθρώπινου παράγοντα. Αναιρούνται ακόμη και από τη σημερινή διάταξη και κατάσταση του ελληνικού στρατού, ο οποίος κρίνει αναγκαίες ελάχιστες δυνάμεις για την άμυνα στον ευαίσθητο νομό Έβρου και τις κύριες δυνάμεις στην ηπειρωτική Ελλάδα που ασχολούνται με γραφειοκρατικά ή «επί τούτου» εφευρισκόμενα καθήκοντα. Ο Γ.Μ. γνωρίζει ότι και πολιτικές λύσεις υπάρχουν και προβληματισμοί και εμπειρίες σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Μόνο που για να μεταφερθεί η συζήτηση σε εναλλακτικές προτάσεις και λύσεις, πρέπει πρώτα να δημιουργηθούν οι πολιτικοί όροι και να καταδειχθεί ο σημερινός ιστορικός ρόλος του στρατιωτικού μηχανισμού και της θητείας. Και εδώ ο αρθρογράφος ή σιωπά ή το χειρότερο επιλέγει την πολιτική της ίσης απόστασης.

Φοβάμαι ότι ο Γ. Μαργαρίτης ίσως ενοχληθεί από το «ύφος και το ήθος» του κειμένου μου. Πράγματι στην απάντηση αυτή δε με οδήγησε η ανάγκη για διάλογο μαζί του, όσο η οργή και έκπληξη που γέννησε στην ανάγνωση του άρθρου του, η υπεροπτική στάση του και περιφρόνηση σε όσους, κάτω από αντίξοες συνθήκες, προσπαθούν να συγκροτήσουν ένα από τα ελάχιστα αριστερά μέτωπα που απέμειναν. Άλλωστε νομίζω ότι ένα τέτοιο εγχείρημα φαινόταν καταδικασμένο από την αρχή, αφού και ο ίδιος δε φαίνεται διατεθειμένος να «κατέβει» και να διαλογισθεί με αυτούς που αποκαλεί «δούλους» και μάλιστα ηλίθιους δούλους».

Δημήτρης Κέκος

δεν βρίσκονται μόνο στο Πεντάγωνο

Ο πατσάς της Πολεοδομίας

ΤΟ ΜΗΝΑ ΑΥΤΟ αποφασίσαμε να τον αφιερώσουμε στο ελληνικό δαιμόνιο. Κι αν νομίζετε ότι αυτά όλα είναι ιδεολογήματα γελιέστε. Δεν έχετε παρά να πάρετε το αυτοκινητάκι σας και να πάτε στο Μαρκόπουλο όπου κολλητά στο κτίριο της πολεοδομίας θα δείτε το μαγαζί του Ρούκουνα. Εμείς ακριβώς αυτό κάναμε! Το μαγαζί του Ρούκουνα το βρήκαμε εύκολα. Έχει απ' έξω περίπου πέντε διαφορετικές ταμπέλες. Είναι ο τέλειος συνδυασμός της επιστήμης με τη ζωή. Μια ψησταριά με αρχιτεκτονικό γραφείο σε λίγα τετραγωνικά μέτρα. Ο συνδυασμός ενός αρχιτέκτονα με τον πατσά είναι πλέον ένα θέμα λυμένο.

Κουβεντιάσαμε με τον Ρούκουνα και μας περιέγραψε λίγο την εξέλιξη του μαγαζιού αλλά και τα μελλοντικά του σχέδια. Καφέ-οβελιστήριο ξεκίνησε το μαγαζί λίγο μετά την εγκατάσταση της πολεοδομίας Μαρκόπουλου. Φαντάστηκε ο άνθρωπος ότι θα έκανε δουλίτσα εκεί. Η πελατεία όμως ήταν λιγοστή και ο Ρούκουνας σκέφτηκε να σερβίρει και «πατσά καθ' εκάστη» για τους ξενύχτηδες αλλά και γενικότερα. Πάλι δεν πήγε και τόσο καλά η δουλειά οπότε είπε να προσθέσει και τυρόπιτες με αναψυκτικά μήπως και θγάλει το μεροκάματο. Κι αυτό στάθηκε αναποτελεσματικό οπότε πρόσθεσε χαρτόσημα και αιτήσεις ώστε να μπορεί ο ενδιαφερόμενος τρώγοντας τον πατσά του να γράφει και τις αιτήσεις του για την πολεοδομία.

Τελικά ολοκληρώθηκε η πορεία αυτή με την προσθήκη δίπλα στα τραπέζια ενός σχεδιαστήριου κι ενός μηχανικού, του κ. Σ.Δ. Κουλουμπή, καθώς επίσης και φωτοτυπικού μηχανήματος.

Τώρα το μαγαζί είναι πλήρες κι αν πήγαιναν καλά οι δουλειές, ο Ρούκουνας θα έκανε και το πατάρι μπαράκι αλλά επιχειρήσεις είναι αυτές, θλέπουμε...

Ούτε και η παρουσία του μηχανικού βοήθησε είτε έχει κάποια μακρινή συγγένεια με τον υπουργό είτε όχι (αυτό δεν ξεκαθαρίστηκε πλήρως).

Οπότε ο Ρούκουνας αντί για μπαράκι λέει να βάλει στο πατάρι ένα ντιβάνι να κοιμάται τα μεσημέρια όταν δεν πάει κυνήγι. Την ψησταριά δεν τη δουλεύει τώρα διότι ακρίβηνε το κάρβουνο και το κρέας τόσο που δεν συμφέρει. Δουλεύει όμως τον πατσά και καμιά φωτοτυπία.

Ρωτήσαμε το Ρούκουνα μήπως ο κόσμος όταν θλέπει ένα μηχανικό να δουλεύει μέσα στο πασταϊδικο έχει κάποιο πρόβλημα να τον συμβουλευτεί αλλά μας το απέκλεισε εντελώς. Εξάλλου η πολεοδομία δεν δίνει άδειες οπότε κι ο μηχανικός ούτως ή άλλως δεν έχει και πολλές δουλειές εκεί. Χώρια που ο Ρούκουνας είναι τώρα μεταξύ του να πάρει 30 πρόβατα και να γυρίσει στο χωριό του στα Γιάννενα ή να φύγει για τη Γερμανία (τον έχει ερωτευτεί μια γερμανίδα).

Και το βράδυ τι κάνεις εδώ τον ρωτήσαμε αφού δεν έχει πελατεία; Το βράδυ μαζεύονται οι φίλοι για κανένα ποτήρι και ψήνουμε και καμιά τσίχλα για μεζέ, δήλωσε γελαστός ο Ρούκουνας. Το σίγουρα είναι πως αν είχε κάποιο κεφάλαιο θα έκανε το μαγαζί του πρότυπο εμπορικό κέντρο πετυχαίνοντας τέλειους συνδυασμούς. Ήδη δηλαδή όλα αυτά μαζί σ' ένα μικρό σχετικά χώρο είναι εμπορικό επίτευγμα χωρίς προηγούμενο. Θα είναι κρίμα να αναγκαστεί ο άνθρωπος να το κλείσει και εδώ θα έπρεπε να συμβάλουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς, από το κράτος, μέχρι την ένωση ψητοπωλών και το Τ.Ε.Ε. ώστε να διατηρηθεί το δείγμα αυτό του ελληνικού δαιμονίου.

Άντα Θεοδωρίδου
Δημήτρης Πουλικάκος
φωτογραφίες Κ. Ελευθεράκης

Η αλφαβήτα με ξύλινα

Η φωτογενής τηλεοπτική έκρηξη μαστίγωσε τους τίτλους των εφημερίδων της επομένης. Πρώτοι απ' όλους -είναι φυσικό- ξεχώρισαν οι τρομολαγνικοί, σε διάφορες παραλλαγές με τα ΘΕΕ ΜΟΥ-ΘΕΕ ΜΟΥ- Ω ΘΕΕ ΜΟΥ- (ΝΕΑ, ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, ΒΡΑΔΥΝΗ) στην κορυφή. *Πάγωσε όλος ο κόσμος* (ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ), δηλαδή. Το *πύρινο φέρετρο* (ΑΚΡΟΠΟΛΗ) ήταν αυτονόητο, γι' αυτό η άτυπη συζήτηση στράφηκε στις συνθήκες: Διαφωνία ως προς τον τόπο του συμβάντος (*διαλύθηκαν στον αέρα* - ΕΛ.ΤΥΠΟΣ-, *έκρηξη στο χάος* -ΕΛΕΥΘ.- ή, απλώς, *τραγωδία στα ύψη* -ΜΕΣΗΜΒ.-) και ως προς τις συνέπειες: Αν και ήταν υπέροχοι «και οι 7 έγιναν στάχτη», -ΒΡΑΔ.- «σκόνη οι 7 αστροναύτες» -ΕΛΕΥΘ., «κομμάτια» ή «διαλύθηκαν στον αέρα» -ΕΛ. ΤΥΠ. Για το πώς έγινε, τα λέει όλα στον τίτλο η ΒΡΑΔΥΝΗ: *Φουλάρω και ...«μπας»!... Την ώρα που ο πιλότος του Τσ. τα «έδινε όλα» στις μηχανές έγινε η φοβερή έκρηξη.*

Ακολούθησαν απόπειρες πολιτικής ερμηνείας, σε ορισμένες εφημερίδες μόνο: Από το χαιρέκακο «το καύχημα της ΝΑΣΑ διαλύθηκε ένα λεπτό μετά την εκτόξευσή του» (ΑΥΓΗ), «θρύψαλλα το Τσ. -το καύχημα της αμερικανικής επιστήμης...» (ΝΕΑ), ως τους κύριους παράγοντες: «Συντετριμμένος ο Ρήγκαν» (ΕΛ. ΤΥΠ.), «Θεέ μου όχι, αναφώνησε η κ. Ν. Ρήγκαν», «Σοκ στις ΗΠΑ από την τραγωδία» και το νηφαλιότερο αλλά σκοπιμότερο «η ανθρωπότητα θρηνεί τα πρώτα θύματα του προγράμματος 'Πόλεμος των Άστρων'» (ΡΙΖΟΣ.).

Ακόμα, υπήρξε και χώρος για βαθύτερες ερμηνείες: «Το διάστημα εκδικείται» (ΝΕΑ) ή, για την ακρίβεια, «Ο Θεός του διαστήματος ξαναχτύπησε» (;) (ΜΕΣΗΜΒ.), τέλος «θυσία στην Οδύσσεια του διαστήματος» (ΕΛ. ΤΥΠ.), κι όποιος κατάλαβε. Πάντως, κατά την ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ η «τραγωδία στο διάστημα» ήταν τελικά μια «θυσία στην πρόοδο»: «Η πρόοδος έχει πάντα τα θύματά της... (Είναι) παρήγορη (η) σκέψη, ότι η πιο μεγάλη στην Ιστορία επιχείρηση του Ανθρώπου για την κατάκτηση της Φύσης, μέχρι στιγμής αριθμεί τα λιγότερα θύματα». Η αισιόδοξη αυτή θέση επελέγει από το Associated Press και έκανε το γύρο του κόσμου στα τηλετύπα αμβλύνοντας την παγκόσμια οδύνη.

Στον αντίθετο πόλο με συνέπεια ο ΡΙΖΟΣ. και με ταμπλόιντ τίτλο *ΤΡΑΓΩΔΙΑ* κλπ. διευκρινίζει για τη δασκάλα που συνταξίδευε πως είναι «προσωπικό θύμα του Προέδρου Ρήγκαν που προεκλογικά -και με σκοπό να κερδίσει γυναίκες ψηφοφόρους- είχε ζητήσει να σταλεί στο διάστημα με το πρόγραμμα αυτό μια γυναίκα, και μάλιστα δασκάλα. Αποστολή της ήταν να διδάξει από το διάστημα στους νέους αμερικανούς το νέο αμερικάνικο όνειρο του αστρικού πολέμου και της παγκόσμιας κυριαρχίας». Έτσι, αν και «όντως αθώα (η) δασκαλίτσα» -ΕΘΝΟΣ 2.2- δεν επρόκειτο πάντως για τη «δασκάλα κήρυκα του ανθρωπισμού» -ΕΛ.ΤΥΠ.

Βραδυνά μελίσματα

Στις 31.1 τυπώθηκε ο καλύτερος τίτλος όλης της τραγωδίας: «Μακάβριο. Εύρημα από το Διάστημα. ΒΡΗΚΑΝ ΠΟΔΙ ΑΣΤΡΟΝΑΥΤΗ» -ΒΡΑΔ. Την είδηση είχε και η ΑΠΟΓ., με κάποια πεζότητα: «Ένα κόκκαλο ποδιού, με μια μπλε κάλτσα πάνω του, ανακαλύφθηκε... και οι γιατροί της ΝΑΣΑ το εξετά-

Ο ελληνικός Τύπος

ζουν...» Στη ΒΡΑΔΥΝΗ όμως, που ήξερε περισσότερα, γράφτηκε το ψαχνότερο πρωτοσέλιδο. Απολαύστε:

«Ένα ανθρώπινο πόδι, μια κνήμη, τελείως ακρωτηριασμένη και καμένη, με μια μπλε κάλτσα, κατεστραμμένη κι αυτή, ανευρέθη... και μεταφέρθηκε, σχεδόν με ευλάβεια, στην ξηρά, όπου γιατροί, τεχνικοί και άλλοι ειδικοί, άρχισαν να την εξετάζουν προσεκτικά. Όχι μόνο με την ελπίδα ότι θα διαπιστωθεί η «ταυτότητά» της, αλλά επίσης και επειδή μπορεί να «μιλήσει» μέσα από τη φρίκη που εκφράζει η θέα της, και να αποκαλύψει κάτι για τα αίτια της καταστροφής».

Εύγε στον ρηραίτερ για την εικονοπλαστική του ικανότητα.

Ο Θεός να τα φέρει δεξιά

Όταν άρχισαν να μιλάνε για ευθύνες, ο ΕΛ. ΤΥΠΟΣ (3.2) φώναξε σε ολοσέλιδο τίτλο: «Ο αριστερός πύραυλος, αιτία της τραγωδίας! Η ΝΑΣΑ έδωσε στη δημοσιότητα φιλμ από άλλη 'οπτική γωνία'. Όμως η ΒΡΑΔΥΝΗ της προηγούμενης μιλούσε για τον «δεξιό προωθητικό πύραυλο», ενώ τα ΝΕΑ (3.2) για τη «δεξιά ρουκέτα», χωρίς όμως να το κάνουν τίτλο.

Δε μπορούσαμε να δικαιολογήσουμε τον ολοσέλιδο τίτλο ούτε από τον ξένο τύπο. Κι εκεί, ευθύνες καταλογίζονταν μόνο στη δεξιά. Την μόνη ερμηνεία δίνει ίσως η άλλη «οπτική γωνία» της εφημερίδας απέναντι στα γεγονότα. Πεζ, πεζ, πεζ, κάτι θα μείνει.

ΗΠΑ - ΕΥΡΩΠΗ - ΕΣΣΔ και Ζάχος

Το Κογκρέσο των ΗΠΑ είχε ζητήσει πέρυσι από την κυβέρνηση να εξηγήσει τους λόγους που επιβάλλουν τη συνέχιση των πτήσεων του διαστημικού λεωφορείου. Η κυβερνητική απάντηση ανέφερε, κατά προ-

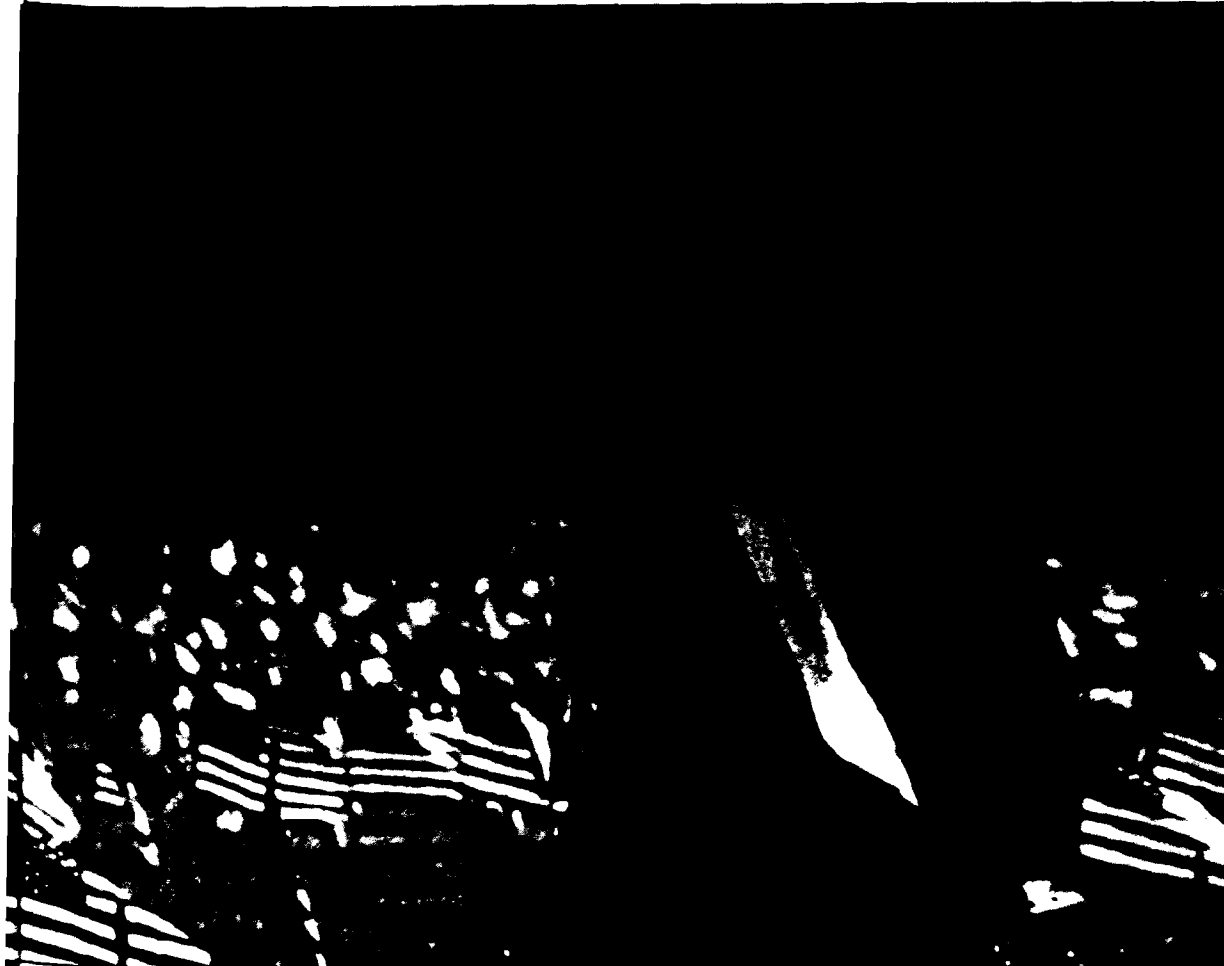
τεραιότητα, την Εθνική Ασφάλεια, τη διατήρηση της Εθνικής υπερηφάνειας και, στη συνέχεια, στόχους ερευνητικούς και επιστημονικούς (9.2).

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το πρόσφατο δυστύχημα δεν πρόκειται να ανατρέψει τη σειρά αυτή. Αντίθετα, οι Αμερικανοί, ενώ δεν μπορούν να σταματήσουν τις επανδρωμένες πτήσεις -βασικό στοιχείο της δικής τους 'κατάκτησης του Διαστήματος'- ίσως μετά τις απώλειες αναγκαστούν να τονίσουν τον στρατιωτικό χαρακτήρα των πτήσεων. Οι Σοβιετικοί διαπιστώνουν ταυτόχρονα πως έχουν κάποιο θεό που έφερε την πρόταση αφοπλισμού σε τέτοια ευνοϊκή συγκυρία και η 'Ευρώπη' αποκτά πραγματικές ευκαιρίες για μερτικό στο οικονομικό παιχνίδι του διαστήματος, με τον πύραυλο Αριάν.

Επιθετικά στον φιλοευρωπαϊσμό τους τα ΝΕΑ (2.2.), τιτλοφορούν: *ΑΣ ΕΠΕΣΕ ΤΟ ΤΣΑΛΛΕΝΤΖΕΡ, ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ*. Προφανώς, μόνο μ' αυτήν την προοπτική επιτρέπεται ν' αδιαφορήσει κανείς για το δυστύχημα.

Ίσως αυτή η 'θετική αντιπρόταση' να έλλειψε από τα κορίτσια του 'Μέρα Μεσημέρι' που ενόχλησε τους δεξιούς βουλευτές, όσο και τον κ. Ζάχο Χατζηφωτίου: «Πώς μπορεί ένα ανθρώπινο ον να εκφράζει δημοσία 'την χαράν του' για την απώλεια της ζωής 7 ανθρώπων...» (ΕΛ. ΤΥΠ. 4.2.) και τοποθετείται: «Δεν θα παραστήσω ούτε τον αντικομμουνιστή, ούτε και τον ιμπεριαλιστή» και υπεραμύνεται της ανεξικακίας των ΗΠΑ που θα μπορούσαν να είχαν καταστρέψει την Σοβ. Ένωση όσο ακόμα είχαν το μονοπώλιο των ατομικών όπλων, πράγμα που όμως δεν έπραξαν. Δεν είναι πάντως εντελώς σίγουρος: «Μήπως όμως εάν το έπρατταν θα εγλίττανε μερικά εκατομμύρια ζωές αθώων δυστυχισμένων Σοβιετικών αντιπροφρονούντων που αφηρέθησαν στην ίδια πενταετία με τις σταλινικές εκκαθαρίσεις;» Μια ζωή χαμένες ευκαιρίες...

Χωρίς θετικές ή αρνητικές συγκινησιακές εξάρσεις αντιμετώπισε το θέμα των απωλειών ο Δ/ντής του Πλανηταρίου Δ. Σιμόπουλος: «Νομίζω ότι θα

στον αγώνα του διαστήματος

πρέπει να σκεφτόμαστε περισσότερο τα παιδιά που πεθαίνουν κάθε λεπτό στον κόσμο από την αστία και τις αρρώστιες και να μην ανησυχούμε τόσο πολύ για τα πιθανά θύματα μιας διαστημικής καταστροφής». (ΚΑΘΗΜ. 2.2). Δεν γίνεται πάντως σαφές εάν υπονοείται εδώ η αποστολή της επιστήμης ή το καταφύγιο που επιτρέπεται στην κοινή γνώμη.

Μεθεόρτια

Δεν πρόκειται να επιχειρηματολογήσουμε εδώ για τη σύνδεση του Πολέμου των Άστρων με το διαστημικό λεωφορείο, το μεγάλο τεχνολογικό τοτέμ, μετά την κατάκτηση της Σελήνης. Το ενδιαφέρον για την ψυχική υγεία λαού και νεολαίας μετά την καταστροφή, φανερώνει την «κρίση εμπιστοσύνης αν οι ΗΠΑ μπορούν ν' αναπτύξουν την απαιτούμενη τεχνολογία» (Wall Street Journal). Ένα θέμα είναι λόγου χάριν, η αμφισβήτηση της τυφλής αξιοπιστίας στους σημερινούς υπολογιστές, ενώ τα απαιτούμενα προγράμματα για την SDI ή Πόλεμο των Άστρων πρόκειται να είναι ασύγκριτα μεγαλύτερα από αυτά μιας σημερινής πτήσης.

Δεν πρόκειται λοιπόν για προπαγάνδα όταν εγείρονται ερωτηματικά για την επιτυχία και ασφάλεια των χιλιάδων εκτοξεύσεων και βολών που απαιτεί η ενεργοποίηση της SDI, και για τον κίνδυνο να εκραγεί από λάθος πυρηνικός πόλεμος. Έτσι αισθάνονται δικαιωμένοι όσοι υποστηρίζουν πως η Στρατηγική Αμυντική Πρωτοβουλία, SDI, μπορεί να λειτουργήσει αμυντικά μόνο μετά από μια αμερικάνικη, στρατηγικής κλίμακας, επιθετική πρωτοβουλία (το περιφημο πρώτο χτύπημα). Από την άλλη πάντως, ο καλός πρόεδρος που το Μάρτη του '83, ξεκινώντας τον Πόλεμο των Άστρων, είχε σίγουρα απλοποιήσει τα πράγματα («όποιος παίζει καλά το space invaders —ηλεκτρονικό παιχνίδι— μπορεί να γίνει πιλότος στον αμερικανικό στρατό»), ξέρει κι άλλο μονοπάτι...

«Εμπρός, Αμερική, πιάσε τ' άστρα!»

Το εθνικό πένθος κράτησε μόλις μια βδομάδα, όπου ο Ρήγκαν απευθύνθηκε σε βουλευτές, γερουσιαστές και το έθνος με τον παραδοσιακό προεδρικό λόγο «για την κατάσταση της Ένωσης». Αναφερόμενος για πολλοστή φορά στο «όραμά του», τον Πόλεμο των Άστρων, «μια ασπίδα που αχρηστεύει τα πυρηνικά όπλα και θ' απελευθερώσει την ανθρωπότητα από τον πυρηνικό τρόμο», φρόντισε να αποσπάσει την προσοχή από το δυσάρεστο θέμα Τσάλεντζερ στηριζόμενος στο παναμερικανικό θέμα της οικογένειας (19 αναφορές) και ξεφεύγοντας προς το λαμπρό μέλλον (16 φορές) που επιφυλάσσει η Αμερική στον εαυτό της (TIME). Σε μια απ' αυτές ανήγγειλε το πρόγραμμα για ένα διαστημικό αεροπλάνο με ταχύτητα 25πλάσια του ήχου.

Η ιδέα βαφτίστηκε κιόλας «νέο Οριάν Εξπρές», γιατί θα πηγαίνει από την Ουάσιγκτον στο Τόκιο σε δυο ώρες. (Γιατί όχι και στην Ευρώπη;). Το σκάφος αυτό «σχεδιάστηκε περισσότερο για τους αμυντικούς σκοπούς του Πολέμου των Άστρων, παρά για να βοηθήσει τους επιχειρηματίες να προλάβουν το γεύμα στο Τόκιο», γράφει το TIME. «Η βασική ώθηση για την εξέλιξή του είναι στρατιωτική. Το διαστημικό αεροπλάνο θα μπορεί να θέτει σε τροχιά αμυντικά όπλα για τον Πόλεμο των Άστρων».

Φιλοσοφική ενατένιση

Την Κυριακή μετά το δυστύχημα (2.2), μεγάλο μέρος της σχετικής ύλης του τύπου κατελάμβαναν κάποιες γενικότερου χαρακτήρα σκέψεις. Έτσι στο ΒΗΜΑ μπορούσε να διαβάσει κανείς γύρω από θέματα συλ, για τα τρομερά αυτά παιδιά:

«Οι Αμερικανοί βλέπουν το Διάστημα διαφορετικά από τους Σοβιετικούς, που προχωρούν αργά μεν

αλλά σταθερά. Για τον Αμερικανό, το Διάστημα είναι μια περιπέτεια, μια κατάκτηση, ο σύνδεσμος ανάμεσα στο παρελθόν και το μέλλον του. Αντικρίζοντας ερήμους, φαντάζεται σχεδόν αυτόματως σε ποιο σημείο θα μπει το γήπεδο του τένις. Γι' αυτό δεν τους ξενίζει η ιδέα ενός διαστημικού αγρού, πάνω σε αλουμινένια πλατφόρμα, με πλαστική στέγη.»

Πέρα και πάνω απ' τους Αμερικανούς, όμως η «θυσία στο βωμό του αγνώστου» θεωρείται ζήτημα πανανθρώπινο, δεδομένου ότι προέκυψε στην «ανάγκη ν' απαντηθεί το αρχέγονο ερώτημα: από πού ήρθαμε; Πού πορευόμαστε;» Προμηθέας και Γολγοθάς διδάσκουν ότι όποιος «τόλμησε να σταθεί ενάντια ...στο Άπειρο» ...και θέλει να «κατανικήσει την ανυπαρξία» την πληρώνει: «τίμημα είναι η θυσία».

Η πρώτη σκέψη καταλήγει με την καλόγουστη εικόνα, όπου «η φλόγα που έλειωσε το Τσ. και τους 7 επιβάτες... φωταγώγησε... τη λογική που ακόμη και όταν δεν συγκλονίζεται από την αποτυχία του (α-πρόβλεπτο) τυχαίου δεν παύει να αναζητεί το 'πρώτον κινούν'». Η δεύτερη πιστεύει ότι «στα δάκρυα που έτρεχαν πάνω στα πέτρινα πρόσωπα των συγγενών εκείνων που χάθηκαν... αντιφέγγιζε και η ισχυρότερη απ' το φόνο απόφαση του ανθρώπου στην ασταμάτητη πορεία της αναζήτησης». Μην μπερδεύετε: ΟΧΙ στα πρόσωπά τους, αλλά στα δάκρυα αντιφέγγιζαν οι κάνες των καναλιών και πρακτορείων. Οι συγγενείς δε θα ξεμπερδέψουν γρήγορα.

Η κατάληξη είναι πάντως το happy end, κατά το ΒΗΜΑ (2.2): «Όσες θυσίες όμως κι αν απαιτηθούν, όσο σκληρή κι αν είναι η πορεία, ο Άνθρωπος θα κατακτήσει το Διάστημα, θα νικήσει όπως νίκησε σε όλες τις εξορμήσεις του —από την Τροία ως το Φαρ Ουέστ...» Κακόμοιρε Έκτορα και Πρίαμε, μεγάλε Μοντεζούμα και συ, Καθιστέ Βούβαλε!

Και αριστερότερα...

Ξενίζει το γεγονός πως στον Δεκαπ. Πολίτη επιλέγεται —σ' ένα απ' τα δυο σχετικά άρθρα— η αφορμή της έκρηξης για να γίνουν ανάλογες ανθρωπολογικές-ανθρωπιστικές παρατηρήσεις: «Στα 25 χρόνια της η κατάκτηση του Διαστήματος (!) έχει κοστίσει στην ανθρωπότητα μόνο 14 ζωές. Πολύ λιγότερες απ' όσες κόστισε η κατάκτηση των Πόλων και κορυφών των Ιμαλαίων». Ποιος έχτισε την επτάπυλη Θήβα;

Μήπως όμως γράφονται αυτά για να αντιπαλέψουν με κάποιες σκοταδιστικές περί τεχνολογίας απόψεις; Μάλλον όχι, όπως μαρτυρεί ο πλησίον: «Η ανακάλυψη ...κρύβει πίσω της τη δίψα για την υπεροχή, για την ανωτερότητα. Απέναντι στη φύση ίσως πρώτα, απέναντι στο διπλανό σίγουρα μετά. Όταν τα πράγματα πάψουν να είναι έτσι, τότε ο κόσμος θα έχει ριζικά και ουσιαστικά αλλάξει».

Και παραπάνω, «υπάρχει πραγματικά κάτι το περίεργο σε όλα αυτά. Οι άνθρωποι φαίνονται ικανοί να δαμάσουν τη φύση, να κυριαρχήσουν στα άψυχα, να ταξιδέψουν στο Διάστημα και να δημιουργήσουν ασύλληπτα έργα. Πολύ πιο δύσκολα όμως κατακτούν αυτά που πραγματικά έχουν ανάγκη, αυτά για τα οποία διψούν. Την ευτυχία για παράδειγμα, ό,τι και να σημαίνει αυτή για κάθε θνητό του σήμερα ή του χτες. Τις ήρεμες αναμεταξύ τους σχέσεις...»

Αλλά, πολλοί αναζητούμε ακόμη την ευτυχία και τις ήρεμες σχέσεις, σίγουρα όμως όχι όπου γίνονται εκτοξεύσεις πυραύλων. Έτσι σοφός που έγινες, με τόση πείρα, ακόμη δεν κατάλαβες τα Τσάλεντζερ τι σημαίνουν;

Γιώργος Κόκκινος

ΕΠΙΛΟΓΗ

Ραδιοφωνικό

Ακούστηκε στο ραδιόφωνο για κάποιον συνταξιούχο εκφωνητή ότι τήμισε το επάγγελμα η φωνή του μεταδίδοντας επί τρειςμιση δεκαετίες τα γεγονότα.

Πώς μπορεί άραγε ένας εκφωνητής να μην πηήσει το επάγγελμά του; Λόγου χάριν διαβάζοντας απρόσεκτα, προφέροντας μασμημένα, τονίζοντας λάθος;

Με τη μονιμότητα, πλέον, των δημοσίων υπαλλήλων και με συνθήκες εργασίας πολύ καλύτερες του προραδιοφωνικού τους προγόνου, του *τελάλη*, δεκάδες εκφωνητές υπήρξαν για τους ακροατές στις προηγούμενες γενιές μια απ' τις μορφές συνέχειας μέσα από κινήματα, πραξικοπήματα και λοιπά· αλλά και της συνέχειας της περιορισμένης αξιοπιστίας, με τον αναλλοίωτο υποκριτικό στόμφο πολλών απ' αυτούς. Ο Χατζιδάκις είχε επικρίνει την άχρωμη, ορθοδοπική προφορά και υποστήριζε ότι στο «*Ορθόκομειο (ΕΡΤ)*, που είναι μια σχολή δοκιμασίας της ευαισθησίας, παράγονται κότες για να φαγωθούν, και οφείλουν να είναι εύπεπτες, υγιείς, χωρίς *δυσάρεστη γεύση*» (Σχόλια του Τρίτου).

Σήμερα, τουλάχιστον ο στόμφος θεωρείται ξεπερασμένος, κυρίως χάρη στην πειθώ της εικόνας: ο τηλεπαρουσιαστής που σέβεται τον εαυτό του φροντίζει πρώτ' απ' όλα να μάθει το ότο-κιου που χαρίζει σ' εμάς εκείνη την *τετ-α-τετ αφήγηση* των ειδήσεων. (Το διάβασμα «από μέσα» χρησιμοποιείται ενίοτε για να δώσει κάποιο ιδιαίτερο παρα-νόημα σε μίαν είδηση).

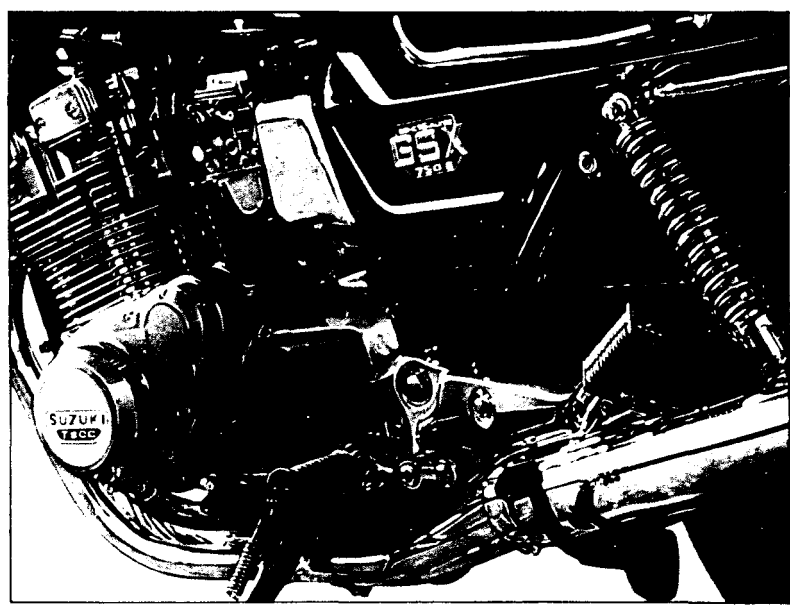
Στο ραδιόφωνο όμως –ίσως επειδή είναι σχετικά παραμελημένο και περιθωριακότερο;– τη θέση του στόμφου τείνει να πάρει μια νέα τυποποίηση που εμφανίζεται σαν χαλαρή πολυφωνία από μάγκικες, «γυναικείες», κοιμισμένες, ή απλώς αδιάφορες εκφορές του λόγου. Το γεγονός αυτό ίσως κουράζει τους ακροατές, σίγουρα πάντως προκαλεί πρόσθετο κόπο στους ευσυνειδητούς τεχνικούς ήχο.

Γ.Κ.

ύκολη κριτική

Μόνο αντικομμουνιστικό δεν ήταν το «Παρασκήνιο» για τον Άρη Αλεξάνδρου, όπως με χαρακτηριστική ευκολία διαπιστώνει ο Ριζοπάσης (14.2.86). Είναι δε παράξενο, τώρα που το ΚΚΕ αναζητά τους ευρύτερους αριστερούς χώρους, να παραμένει στον τομέα της κουλτούρας σε μάχη χαρακωμάτων με τον «εσωτερικό εκθρό». Ή μήπως έπρεπε οι δημιουργοί του «Παρασκήνιου» να λογοκρίνουν τη συγκλονιστική αφήγηση της γυναίκας του Αλεξάνδρου, Καίτης Δρόσου; Όσο για το επιχείρημα ότι «*ακούστηκαν πολλά, όχι για το Κιβώπο που ήταν υποτίθεται το θέμα της εκπομπής, αλλά για τα ...αδιέξοδα της Αριστεράς, για τις ...εκθιασπικές ορθοδοξίες, κλπ.*» μας γεννάει το ερώτημα: Έχει διαβάσει το Κιβώπο ο ανώνυμος συντάκτης του Ριζοπάση;

Α.Θ.

οτό

Ένα πρωτότυπο τεστ δημοσιεύτηκε στο τεύχος Φεβρουαρίου του νέου περιοδικού ΜΟΤΟ, που είναι μία ενδιαφέρουσα έκδοση γύρω από τη μοτοσυκλέτα, επίτελους φτιαγμένη για να αφορά πολλούς. Σκοπός του τεστ είναι να ελεγχθεί η ασφάλεια που προσφέρουν οι διάφορες κλειδαριές. Επιστρατεύτηκε ένα κλεφτρόνι, υπό κανονικές συνθήκες (με σφυρί τριών κλών και μικρό λαστό) που ανέλαβε να μας ταρακουνήσει στον ύπνο του δικαίου.

Στην αποφασιστική σφυριά ο κρυπτονίτης άντεξε τέσσερα δευτερόλεπτα και η Citadel 24. Οι ψευτοκρυπτονίτες από ένα έως δέκα, με λαστό. Η ABUS, πιο δύσκολη, απαίτησε πέντε έξυπνες σφυριές. Για λουκέτο στο γρανάκι αρκεί μια καλή γκαζιά και για το συρματόσκοινο ένα μικρό-παπαγαλάκι και κάποιος χρόνος.

«Ο κόσμος θέλει να βλέπει τα λουκέτα να 'ναι μεγάλα, μαύρα και κακά». Το κλεφτρόνι γνωρίζει εμπειρικά τον φεικισμό μας και τον εκμεταλλεύεται. Η σύσταση είναι: Ο Θεός δε βοηθάει, δυσκολέψτε τη δουλειά του κλέφτη, καθυστερήστε τον, κλειδώνετε τα λουκέτα χαλαρά ανάμεσα στις ακτίνες της ρόδας για να μην προσφέρεται αντίσταση στις σφυριές και ψυχραιμία... περισσότερες λεπτομέρειες στο περιοδικό που ελπίζουμε και στο μέλλον να παραμείνει ενδιαφέρον.

Με την ευκαιρία, σημειώνουμε πως στην αγορά υπάρχουν κάθε λογής αξεσουάρ, όχι όμως και ανταλλακτικά: Αν παλιά οι εισαγωγείς δεν στοκάρανε και περιμένες μήνες για να αποκτήσεις, τώρα πολλοί δεν παραγγέλλουν καν, με τα νέα μέτρα για τις εισαγωγές: προκαταβολή 40% της αξίας. (Ας υπενθυμίσουμε εδώ ότι τα κράνη επιβαρύνονται ακόμα ως είδη πολυτελείας –προστατεύουν τα ανεκτίμητα κεφάλια μας). Αλήθεια, εμφανίζονται οι πρώτες ανησυχιακές διαφημίσεις για μεταχειρισμένα (πως; τίνος;) ανταλλακτικά. Η «εναλλακτική» προμήθεια ανταλλακτικών εξελίσσεται σε ανθηρή επιχείρηση. Όποιος φυλάει τη μηχανή του, έχει –τουλάχιστο– τη μισή!

Γ.Κ.

ο καλύτερο βιβλίο του 1985

Η έρευνα που προσπαθήσαμε να κάνουμε για τις αναγνωστικές επιλογές των αναγνωστών μας δεν είχε ως τώρα την ανταπόκριση που περιμέναμε και από τις σχετικές απαντήσεις που πήραμε δεν προκύπτει αναπροσωπευτική και ξεκάθαρη εικόνα. Επιμένοντας στην προσπάθειά μας να κάνουμε αυτό το πρωτότυπο στο είδος του γκάλοπ και όντας πάντα περιεργοί για τ' αποτελέσματά του, αφήνουμε ανοικτό το ζήτημα και καλούμε πάλι τους αναγνώστες μας να γράψουν τα βιβλία που προκρίνουν. Μόλις συγκεντρωθούν αρκετές απαντήσεις θα δημοσιεύσουμε τα πρώτα 10 βιβλία κάθε κατηγορίας. Και από κει και πέρα θα τροποποιούμε αυτό τον κατάλογο κάθε μήνα, ανάλογα με τις απαντήσεις που θα έρχονται στο μεταξύ.

Σ.

ρώτη γεύση...

Η *Απογευματινή* (4.2) σπλιτεύει την κακή κατασκευή του νέου καλλιγράμματος ουρανοξύστη της Γεν. Αστυνομικής Δ/σης στην Λεωφ. Αλεξάνδρας –ξέρετε, αυτού που σχεδιάστηκε επί επαράτου (με τα περίφημα κελιά προσωπικοτήτων που είχε αποκαλύψει το Ποντίκι) και αποπερατώθηκε επί αλλαγής: «Αρρώσπισαν στο νέο κτίριο της Αστυνομίας! Με γαστρίτιδα 5 αστυνομικοί... έχουν μπλέξει σωλήνες πόσιμου νερού με σωλήνες αποχετεύσεων. Έτσι πολλοί αστυνομικοί δεν πίνουν νερό και φέρνουν ...εμφιαλωμένο». Αλλά αυτά δεν είναι όλα: «Ακόμα πρέπει να σημειωθεί ότι από την κακή κατασκευή του ασανσέρ αρκετοί αστυνομικοί... εγκλωβίζονται καθημερινά». Προτείνουμε αφού επιδιορθωθούν οι βλάβες να προπονηθούν οι υπάλληλοι στην καλή χρήση των εγκαταστάσεων προτού αρχίσουν να καλούνται πολίτες δι' υποθέσεις των.

Σ.

αγγέλη γεια σου!

4 Φλεβάρη 1986. Ο Πειραιάς χάνει τη φαντασία του!!! Ο Βαγγέλης Δρίτσας —ένας από τους πιο χαρισματικούς ανθρώπους της γενιάς μας— νικείται από το θάνατο σ' ένα πόλεμο για ζωή, εκείνος που μέχρι τότε είχε κερδίσει όλες τις μάχες...

Μάης 1985 στο Παρίσι, ο Βαγγέλης έχει κερδίσει μια μεγάλη μάχη. Προθεσμία, ένα χρόνο ζωής. Δεν το ξέρει κι όμως είναι εξοικωμένος με μια τέτοια εκδοχή. Δεν ρωτάει πολλά. Όμως περισσότερο από ποτέ, αγαπάει, αισιοδοχεί, ελπίζει...

Μετά τις πρωινές ακτινοβολίες στο Ινστιτούτο Κιουρί, περπατάμε όλο το Παρίσι. Δρόμο με δρόμο, γωνιά με γωνιά. Ρουφάει, περιγράφει, σχολιάζει. Το πολύχρωμο σκουφάκι του πάντα στο κεφάλι για να μην κρυώσει —τη μόνη εντολή των γιατρών που τηρεί ευλαβικά.

Κοντά του φίλοι, φίλοι απ' την Ελλάδα, φίλοι που μένουν στο Παρίσι. Τους συντονίζει για τα βράδια, τους νοιάζεται. Αμέτρητα τηλέφωνα στην Ελλάδα. Αγωνιά για όλους. Αγωνιά για τους έγκλειστους του Χιμείου. Ενδιαφέρον για την προεκλογική κίνηση. Και μαζί αγωνιά για επιστροφή. Πιέζει, μ' αυτό το παιδικό του πείσμα που δεν έχει φραγμούς. Κι οι γιατροί υποχωρούν, συντομεύουν τις διαδικασίες. Υπόσχεση-δώρο, επιστροφή στην Ελλάδα στις 2 Ιούνη μέρα των εκλογών. Οι φίλοι του τον υποδέχονται με πανά «η φαντασία ξαναγύρισε στον Πειραιά» κι εκείνος φοράει αποκρίσιμη μάσκα...

Σ' εκείνο το καφεενάκι στο μεγάλο λαϊκό παζάρι του Παρισιού που ανακαλύπτει ο Βαγγέλης, ακούμε ρετρό τραγούδια. Μια τσιγγάνα μας λέει τη μοίρα μας. Του λέει ότι θα ζήσει μέχρι τα 90. Μεθάμε από χαρά, τη γεμίζουμε λεφτά κι η φωνή της ξανθιάς μεσόκοπης Γαλλίδας που παριστάνει την Εντίθ Πιαφ, ακούγεται μέσα απ' τη φασαρία. «Non rien de rien, non je ne regrette de rien»...

Κι η βόλτα στην Εβραϊκή συνοικία. Οι Εβραίοι με τα σκουφάκια που 'σου μοιάζαν. Τα λουστρινία που μου πήρες δώρο. Τα μάπα σου όλο έκπληξη. Η μύτη σου σαν του Σπίθα των παιδικών μας χρόνων... όλα αυτά είναι μέσα μου κι εσύ μας λείπεις.

Η απουσία σου μετράει πολύ... Τα μέ-

τρα αναζητούνται με προσοχή... Κενό υπάρχει, όμως λειτουργεί αφηρησιακά για τη δική μας παρουσία.

Η αγάπη για όσα μας αφήνεις δεν είναι βάρος, αλλά ανάλαφρη αποσκευή, για να συνεχίσουμε μια ζωή, αντίξια της συγκίνησης που πάντα μας γένναγες.

Σ' ευχαριστούμε Βαγγέλη
Τ.Χ.

ολλάω και τραυλίζω...

Όχι στον καταστατικό χάρτη κάποιος μπανανίας, αλλά στο δέκατο πέμπτο άρθρο, παράγραφος δύο, του καραμανλικής έμπνευσης Συντάγματος του '75, διαβάζει κανείς ότι «η ραδιοφωνία και η τηλεόραση τελούν υπό τον άμεσον έλεγχο του Κράτους». Η πρόσφατη περιορισμένη αναθεώρηση άφησε απέξω την συγκεκριμένη διάταξη, κάτι που δεν εκπλήσσει κανέναν, εφόσον η διαχείριση του συστήματος από την κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ διαφοροποιείται από τις προ-

γόμενες περισσότερο ως προς τα «οράματα» και λιγότερο ως προς την πρακτική.

Έτσι, είναι παρήγορο το γεγονός ότι υφίσταται στις μέρες μας ένας ιδιωτικός σταθμός όπου οι ραδιοερασιτέχνες που τον έστησαν, αναφέρουν στο μικρόφωνο όχι κάποια ψευδώνυμα, αλλά τα πραγματικά τους ονοματεπώνυμα! Ο λόγος, για τις εκπομπές του «Radio Star», που βγαίνει στον αέρα τακτικά από την μπάντα των F.M.. Η μετάδοση είναι στερεοφωνική, δίνεται το ...πατροπαράδοτο τηλέφωνο του σταθμού, καθώς και ο αριθμός της ταχυδρομικής θυρίδας για τα γράμματα των ακροατών, οι οποίοι φαίνεται ότι ανταποκρίνονται σε μεγάλο βαθμό.

Δυστυχώς, η ποιότητα των προγραμμάτων είναι επεικώς μέτρια (μιλώ για το περιεχόμενό τους και όχι για τα τεχνικά μέσα), αλλά αυτή καθαυτή η επώνυμη πρόκληση απέναντι στην κρατική μονοπώληση της πληροφόρησης είναι συγκινητική, έχει ένα στοιχείο πρωτοπορείας. Η ελεύθερη ραδιοφωνία θα γίνει συνειδητή ανάγκη μόνο μέσα από μια τέτοια ανοικτή και ευθεία αντιπαράθεση με το κράτος. Φτάνει βέβαια, να πείσει για τη σοβαρότητα του εναλλακτικού της

λόγου και να μην εξαντλείται στην ξερή παρουσίαση ξένων εμπορικών τραγουδιών, σε αφιερώσεις για δύστροπες δεκαετίες, και σε αμήχανα «γκάλοπ» από τηλεφώνου μεταξύ των ακροατών.

Μήπως ήρθε ο καιρός, οι ραδιοερασιτέχνες να δείξουν άφοβα την ταυτότητά τους;

Γ.Ι. Αλλαμανής

ουλουμπάχατα

Σε αποκλειστική συνέντευξη που παραχώρησε στον Οικονομικό Ταχυδρόμο της 6.2.86 ο υπουργός Δημοσίων έργων, Χωροταξίας κλπ. κ. Ε. Κουλουμπής αναφέρθηκε στον εντυπωσιακό περιορισμό της αυθαιρέτης δόμησης και μάλιστα στο 10% του παλιού της όγκου. Χρησιμοποιώντας σαν έτος βάσης το 1981, ο υπουργός παρέθεσε τα επίσημα στοιχεία της Ελληνικής Αστυνομίας για τις βεβαιωθείσες παραβάσεις του Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού (ΓΟΚ).

1981: 41.327 παραβάσεις

1982: 25.780 παραβάσεις

1983: 22.434 παραβάσεις

1984: 12.514 παραβάσεις

1985 (μέχρι Μάιο): 4.625 παραβάσεις

Το θριαμβευτικό 10% του κ. Κουλουμπή απεικόνιζε την αυθαιρέτη δόμηση του '85 εν σχέσει με το '81, όμως τα στοιχεία για το 1985 συμπεριλάμβαναν μέχρι το μήνα Μάιο. Αυτό σήμαινε ότι για να βρούμε κατά προσέγγιση το συνολικό αριθμό των αυθαιρέτων του 1985, θα έπρεπε να πολλαπλασιάσουμε το νούμερο του κ. υπουργού με ένα συντελεστή 12/5, πράγμα που θα μας έδινε τον αριθμό 11.100, πράγμα με τη σειρά του θα σήμαινε ότι η αυθαιρέτη δόμηση του '85 σε σχέση με το '81 μειώθηκε στο 27% και όχι στο 10%. Εφαρμόζοντας τη λογική του «τρεις το ξύδι τρεις το λάδι, έξι το λαδόξυδο», ο κ. υπουργός μας έκλεψε 17 ολόκληρους πόντους τη στιγμή που εμείς του χάρισαμε ολόκληρη την περίοδο των εκλογών του '85, περίοδο έντονης ψηφοθηρίας, χωροταξικής αυθαιρεσίας και ποικίλων κατασκευών στη «ζούλα» ενάντια στην ποιότητα του δομημένου περιβάλλοντος. Δηλαδή ο κ. υπουργός υπέθεσε ότι κάπου εμείς, ο «κυρίαρχος λαός», στερούμεθα γνώσεων απλής αριθμητικής... Δηλαδή κουλουμπάχατα...

Γιάννης Σκίτσας

Η γέννηση της γραφής

- Από ποιο σχολείο είστε;
- Από τη Νίκαια.
- Αν εγώ, εδώ στην Πλάκα, θρεθώ σε κίνδυνο και ζητήσω τη βοήθειά σου πώς θα το κάνω;
- Θα μου τηλεφωνήσεις.
- Κι αν ζούμε σε μια εποχή που δεν υπάρχουν τηλέφωνα τι θα κάνω;
- Θα μου γράψεις και θα μου το στείλεις με ταχυδρομικό περιεπαι.
- Κι αν δεν ξέρω να γράφω;

Τα παιδιά στριμώνχονται μπροστά στις βιτρίνες, διαβάζουν τα πανώ, άλλα σημειώνουν στα χαρτιά τους ονόματα βαθυλώνειων θεών με κερατάκια, αιγύπτων γραφών από πιτσιλωτή πέτρα, ο Ναμπού κουβαλάει στις πλάτες του τις πινακίδες, ο Ραχοτέπ κάθεται οκλαδόν κρατώντας πάπυρο και γραφίδα, ονόματα εξωτικά, αστεία, τα επαναλαμβάνουν κοροϊδευτικά, τα πιπιλάνε, ζωγραφίζουν μαργαρίτες στο βιβλίο εντυπώσεων συχνά με εκφράσεις μειωμένης κοσμιότητας, η παραφθορά της γλώσσας αποτυπώνεται κι αυτή με τη γραφή.

Εμείς ακολουθούμε την πατροπαράδοτη εκείνη μέθοδο της μαιευτικής, ξεκινάμε από τα γνωστά, τα βιωμένα, τον μυστικό κώδικα της παρέας, το μήνυμα των πειρατών που πρέπει να αποκρυπτογραφηθεί, ο τοκετός άλλοτε ανώδυνος άλλοτε ζορισμένος και να εκεί στη μέση της αΐθουσας, γεννιέται η γραφή. Τώρα το νεογέννητο θέλει περιποίηση. Το τυλίγουμε μέσα σε μύθους από τόπους μακρινούς, εποχές γεμάτες μυστήριο, το προστατεύουν θεοί τερατόμορφοι με κεφάλι πιθήκου ή εξωτικού πουλιού, κατο-

νομάζουμε τους γονείς του, τις ανάγκες που το γέννησαν, τα λογιστικά κείμενα, η από μακρὰ επικοινωνία, οι καταγραφές, τα ξόρκια και τα μαγικά και τέλος το παρακολουθούμε στα πρώτα του βήματα στις όχθες του Ευφράτη, του Νείλου, στις παραλίες της Κρήτης, στα βράχια της Πύλου.

Πορεία μακρὰ, πάνω από 3.000 χρόνια, κοπιαστική πορεία το πέρασμα από το εικονόγραμμα στο ιδεόγραμμα κι από κει το μεγάλο βήμα για το φωνόγραμμα - παιδιά! οι βασικοί νόμοι της εξέλιξης είναι η οικονομία στον αριθμό των σημείων και η απλοποίηση στην αποτύπωσή τους.

Φτάνουμε στα καθ' ημάς: τα γράμματα που μάθαμε στην πρώτη τάξη είναι λέξεις, που για τους γείτονες της Φοινίκης σημαίνουν πράγματα χειροπιαστά -άλφα- aleph είναι το θόδι, βήτα -beth είναι η καλύβα, τώρα ανεβαίνουμε το χρόνο ανάποδα, από το «σημείο» βρίσκουμε το εικονόγραμμα, πράγματα ξεπερασμένα ακόμα και για τους πηλινούς μαθητές από την Τανάγρα που με τα διπτύχα «λευκώματά» τους ξεκινούν για το σχολείο.

Τα παιδιά έχουν πια εξοικειωθεί με το θέμα. Το παίζουν στα δάχτυλα μέσα στο εργαστήρι -πλάθουν πηλινες πινακίδες για να χαράξουν σφηνοειδή καλικάντζαράκια που σημαίνουν «ο Χαμουραμί είναι ψάρι», ψαχουλεύουν τις λωρίδες του πάπυρου που μουλιάζουν στο νερό, -μην φυσάτε τις ώχρες γίναμε μαύροι. Μέσα στη δέλτο του ο νεαρός θέλει να γράψει ένα όνομα, ψάχνει το αλφαβητάρι των ιερογλυφικών ρωτάει χαμηλόφωνα -πώς θα γράψω Άννα; Ένας-ένας που τελειώνει προχωράει στις προβολές και από κει... Τα παιδιά κατακυλάνε τις σκάλες για να βγουν στον δρόμο. Οι λέξεις που γράφθηκαν στον πάπυρο παρουσιάζουν την Αλήθεια που κοιμάται συνήθως μέσ' τη Σιωπή.

Πρόκειται για μια πρώτη προσπάθεια εκπαιδευτικής έκθεσης με αρχαιολογικό περιεχόμενο. Πραγματοποιήθηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού και την Εθνική Πινακοθήκη σε συνεργασία με την Υπηρεσία Πολιτιστικών Δραστηριοτήτων των Μουσείων της Γαλλίας, στα πλαίσια της «ΑΘΗΝΑΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ, 1985».

Η προσπάθεια αυτή έγινε με γνώμονα την ευχαρίστηση και το παιχνίδι σαν μέσο προσέγγισης γνώσεων, που για πολλά χρόνια έμειναν ερμητικά κλεισμένες στα συρτάρια και τις προθήκες της Επιστήμης. Απευθύνεται στο μεγάλο κοινό των παιδιών και των εφήβων που σπάνια και συχνά αδέξια οδηγούμενα, γεύονται αυτό το μεγάλο κατόρθωμα του ανθρώπινου μυαλού, τη γραπτή απεικόνιση του Λόγου και κατ' επέκταση της Σκέψης.

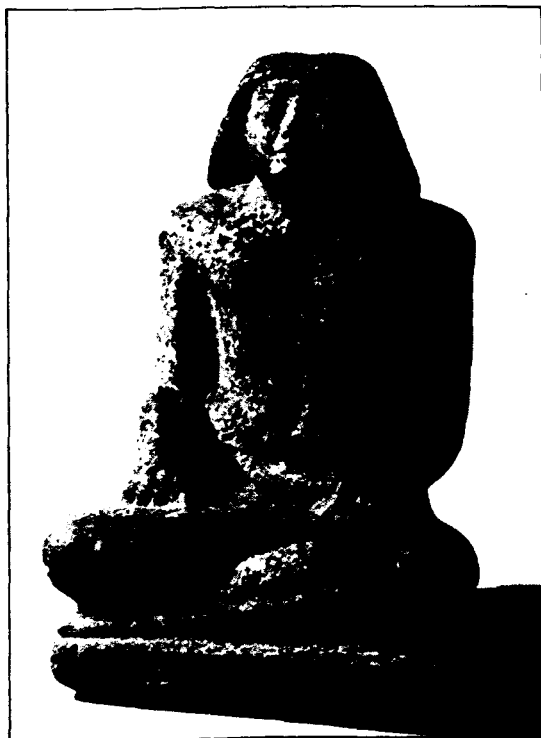
Η έκθεση στεγάστηκε στο νεοκλασικό κτίριο της οδού Πρυτανείου στην Πλάκα. Στους δύο μισι μήνες της λειτουργίας της, διακόσιες χιλιάδες παιδιά από εφτά ως δεκαεφτά χρόνων στριμώνχθηκαν στους εκθεσιακούς χώρους με τα ενημερωτικά πανώ και τις βιτρίνες, παρακολουθούσαν τα σλάιτς και δοκίμασαν να εξασκήσουν το επάγγελμα του αρχαίου γραφέα.

Υπήρξαν μέρες που σταθήκαμε ανήμποροι να ανταποκριθούμε στις ανάγκες τόσων παιδιών και στο εργαστήρι φτάσαμε στο αδιαχώρητο. Με γνώμονα τον ενθουσιασμό των παιδιών αποφασίστηκε η έκθεση να ταξιδέψει στην Κρήτη, στη Θεσσαλονίκη, τη Μυτιλήνη και έπεται συνέχεια. Αν οι επιστημονικοί και παιδαγωγικοί στόχοι αυτού του εγχειρήματος καλύφθηκαν, είναι κάτι που θα το δείξει ο απολογισμός μέσα στο σχολείο, το σπίτι ή το πάρκο.

Η έκθεση αυτή πάντως, θέλησε τη διαδικασία της καταγραφής του προφορικού λόγου, όπως εκφράζεται στο ακόλουθο ρητό των Αρχαίων Αιγυπτίων: «Ό,τι σπουδαιότερο φυτρώνει στη γη είναι ο ευλογημένος πάπυρος που μέσα από ανθρώπινα χέρια γίνεται πεδίο για τους γραφείς. Και κείνοι, σ' αυτό το πεδίο φυτεύουν τα μηνύματά τους. Τα φυτά του παπύρου περιμένουν περήφανα τ' ατέλειωτα γραφτά που θα σηκώσουν τις ίνες τους, αλλά οι ίνες τους θυμούνται μόνο τις όχθες του ποταμού και κάθε μπουμπούκι που έμοιαζε με κλειστά χείλη και κάθε φύλλο που έμοιαζε με μελένια γλώσσα». Όμως αυτοί οι ίδιοι οι Αιγύπτιοι που πρώτοι υλοποίησαν εικαστικά το λόγο, θαύμαζαν τους λαούς της νότιας Αφρικής που «μπορεί να μην ξέρουν να γράφουν, ούτε να φτιάχνουν πολύπλοκους ναούς, ξέρουν όμως να μιλούν με τα τύμπανά τους και να στέλνουν μηνύματα στα πέρατα της χώρας τους με μεγάλη ταχύτητα».

Ίσως η επικοινωνία, η μεταβίβαση της γνώσης, είναι δυνατόν να πραγματοποιηθούν και μέσα από άλλους, λιγότερο πεπατημένους δρόμους. Λιγότερο περίπλοκους.

Στέλλα Χρυσουλάκη

Βασιλικός γραφέας Ραχοτέπ. Αρχαίο βασίλειο, 5η Δυναστεία (2465 - 2323 π.Χ.)

Αθήνα, ΕΑΜ, Τμήμα Αιγ. Αρχ/των αρ. ευρ. 11 από την Αίγυπτο. Συλλογή Ιωάν. Δημητρίου. Από ρόδινο γρανίτη. Ο Ραχοτέπ κάθεται σταυροπόδι, με τα χέρια στα γόνατα. Φοράει κοντό περιζώμα (είδος φούστας). Στο μπροστινό μέρος της βάσης υπάρχει ιερογλυφική επιγραφή.

Πηλινή πινακίδα με Γραμμική Α γραφή της ΥΜΙΒ περιόδου. Αρχαιολογικό μουσείο Χανίων αρ. ΚΗ 11.

Προέρχεται από την ανασκαφή οικοπέδου στην πόλη των Χανίων. Ανήκει στο μινωικό αρχείο το οποίο ήρθε στο φως κατά την ανασκαφή της εκτεταμένης εγκατάστασης στο λόφο Καστέλλι όπου πιθανότατα τοποθετήθηκε το Κέντρο της Προϊστορικής Κυδωνίας.

scripta manent

λαό που είχε αρχίσει να συμπαθεί το κουρδικό απελευθερωτικό κίνημα (...) Ας ρωτήσει τον Λιβανελί ο κ. Θεοδωράκης τι γνώμη έχει γι' αυτά τα θέματα».

Δ.Π.

ΟΡΓΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΙΣΗ προκάλεσε στον αποδέκτη της κριτικής μας το σημείωμα περί Ταϊλάνδης στα scripta manent του προηγούμενου τεύχους. Ιδού η αντίδρασή του από τις στήλες της εφημερίδας του (ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ): «Ο... σχολιαστής ενός μηνιαίου «ανεξάρτητου περιοδικού» βρήκε το θέμα του αιώνα! Καθώς ο ίδιος αυτοαποκαλύπτεται, «καθισμένος πλάι στο αναμμένο τζάκι» και τις «κάλπικες» σιαμέζικες γάτες του, ο «επαναστάτης» αυτός, μεταξύ τσιγάρου και καφέ καπουτσίνο, αποφάσισε να γεμίσει τη στήλη του, πετώντας μπλόκληρη ακαθαρσία. Και βρήκε ο κολωνακιώτης «αριστερός» στόχο: τον υποφαινόμενο.

Αιτία της λασποβολίας; Η συμφιλωτική πρωτοβουλία μου για τους Μάρκο-Τσακαλώτο. Αφορμή; Ένα πρόσφατο ταξίδι μου στην Ταϊλάνδη, για το οποίο με «κατηγορεί» ότι ήταν «μπουνανάς» της συμφιλωτικής πρωτοβουλίας.

Βρίκει, εμέσει, ξερνάει και δεν χορταίνει ο επίδοξος «δημοσιογράφος». Στον Εισαγγελέα Ποινικής Αγωγής, ο κύριος αυτός και ο εκδότης του θα βρουν από βδομάδα τις αποδείξεις του πληρωμένου από την τσέπη μου ταξιδιού. Και στον ανακριτή κι οι δύο θα κληθούν για να λογοδοτήσουν για τις ασχήμιες τους.

Ευτυχώς υπάρχουν και δικαστές στην Αθήνα...»

Π.Μ.

Η απάντηση που στείλαμε στην εφημερίδα –και που δεν δημοσιεύτηκε μέχρις ώρας (24.2) είναι η παρακάτω:

«Έχασε την ψυχραιμία του ο κ. Π.Μ. και θεωρεί ότι εξυφάνεται συνωμοσία εναντίον του (Πολιτικά Παρασκήνιο, 8.2.) από τις στήλες του ΣΧΟΛΙΑΣΤΗ. Εμείς κριτικάραμε το κείμενό του (Αποστολή στην Ταϊλάνδη, Η ανατομία του αγοραίου έρωτα, 9.1) πιστεύοντας πως σ' αυτό, ασχέτως προθέσεων, εξωραίζεται το «φαινόμενο της λεγόμενης 'πορνείας'» (sic).

Είναι δικαίωμα του Π.Μ. να μην διαθέτει χιούμορ. Είναι δικαίωμά του να θεωρεί ότι η μόνη απάντηση στην κριτική είναι η προσωπική επίθεση και ο εισαγγελέας. Κρατάμε όμως και για τον εαυτό μας το δικαίωμα να θεωρούμε ξεπερασμένες για την ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ απόψεις, όπως: «Ο ανυπόκριτος αισθησιασμός θα λέγαμε, ότι είναι ρυθμός ζωής στις χώρες του τροπικού Καρκίνου και του Αιγόκερω, για όλες τις βαθμίδες του οργανικού κόσμου. Λυπούμαστε, αλλά scripta manent».

Πέραν αυτών, ευχαρίστως διευκρινίζουμε –εκτός θέματος– ότι δεν διαφωνούμε με καμιά εν γένει συμφιλωτική πρωτοβουλία ούτε με τη συγκεκριμένη. Αγαπάτε αλλήλους. Όσο για τον φοβερό «μπουνανά», δεν επρόκειτο για κατηγορία, αλλά για ερώτηση. Κι αν 'υπαινισσόταν' τίποτα, αυτό προφανώς είναι η δημοσιογραφική επιτυχία της παραπάνω πρωτοβουλίας. Χωρίς να γνωρίζουμε επακριβώς τα κριτήρια του καταμερισμού εργασίας σε μια εφημερίδα, δικαιούμαστε όταν διαβάζουμε «ΑΠΟΣΤΟΛΗ: ΠΕΤΡΟΣ ΜΑΚΡΗΣ» να πιστεύουμε πως ο απεσταλμένος τουλάχιστον δεν πληρώνει. Τέλος, δυσκολευόμαστε με τη σειρά μας να αντιληφθούμε το νόημα της τελευταίας φράσης του...

Σ.

ΕΝΤΥΠΩΣΗ προκάλεσε η καταγγελία του Κούρδου δημοκράτη ιστορικού που φιλοξενήθηκε απ' τον Δημήτρη Γκιώνη στην «Ελευθεροτυπία» (10.2). Σύμφωνα μ' αυτή την καταγγελία, η συνεργασία του Μίκη Θεοδωράκη με τον Τούρκο συνθέτη Ζουλφί Λιβανελί για το γύρισμα ενός δίσκου στην Τουρκία, δεν κάνει τίποτα άλλο παρά να υποδοθώ την εικόνα «φιλελευθεροποίησης» που θέλει να προβάλλει η χούντα του Εβρέν, για εξωτερική κυρίως κατανάλωση. Η καταγγελία προκάλεσε, όπως ήταν άλλωστε φυσικό, οξύτατο ανώνυμο λίβελο στο Ριζοσπάστη (12.2). Τα ερωτήματα βέβαια παραμένουν: Σημαίνουν όλα αυτά μια πραγματική «φιλελευθεροποίηση» ή έναν απλό εξωραϊσμό; Και πώς έχει κατορθώσει ο Λιβανελί να πηγαινούρεται ανεμπόδια στο εξωτερικό, να δίνει συναυλίες, να γυρίζει δίσκους, να διαφημίζεται στον τουρκικό τύπο;

Ο κούρδος ιστορικός δίνει μια απάντηση, που όμως δεν δημοσιεύτηκε διότι όπως γράφει ο Δ. Γκιώνης «είναι έξω από τις αρμοδιότητες των σελίδων αυτών». Ας την ακούσουμε αυτή την απάντηση: «Οι Κούρδοι εδώ και 17 μήνες διεξάγουν αντάρτικο πόλεμο ενάντια στην τουρκική αποικιοκρατία. Η συνεργασία αυτή γίνεται για να μη βοηθήσει ο ελληνικός λαός αυτό τον αγώνα των κούρδων και αντίθετα να δοθεί μια ψεύτικη διεθνιστική βοήθεια... Απευθυνόμαστε στον Θεοδωράκη. Ξέρει άραγε το όνομα αυτού του κόμματος που μέχρι τώρα έχει χάσει 120 αντάρτες; Όταν ο διεθνής τύπος ασχολιόταν με το κουρδικό πρόβλημα, οι τούρκοι σύντροφοι του Μίκη, εδώ και 17 μήνες δεν ανέφεραν ούτε μια λέξη στην εφημερίδα που εκδίδει η Κ.Ε. του Κομμουνιστικού Κόμματος Τουρκίας (Τ.Κ.Ρ.) στο εξωτερικό. Το ΤΚΡ δεν τα γράφει διότι είναι κεραλικό και σοσιαλδουβενιστικό. Η σημερινή εφαρμογή του κεραλικού είναι ο εθρενισμός. Μετά τη χούντα του Εβρέν το ΤΚΡ έδωσε ανακοίνωση ότι ο Εβρέν δεν είναι φασίστας. Και τώρα το ΤΚΡ για να γίνει νόμιμο παλεύει τον αγώνα των κούρδων. Και για να μη δεχτεί ο λαός τον κουρδικό απελευθερωτικό αγώνα οργάνωσε την Ενωμένη Αριστερά, (...) αποπροσανατολίζοντας το

ΠΙΝ ΑΠΟ ΠΟΛΛΑ ΧΡΟΝΙΑ, το 1962, έγινε ένα ποδοσφαιρικό ματς κυπέλλου ανάμεσα στον Παναθηναϊκό και τον Απόλλωνα Αθηνών. Μερικές ολόκληρες πριν απ' το ματς κυκλοφορούσαν έντονες κι επίμονες φήμες ότι ο Απόλλων θα έδινε το παιχνίδι στην ομάδα του τριφυλλιού, που εκείνο τον καιρό μόλις είχε αποκτήσει με σχεδόν γκανγκστερικό τρόπο τον άσσο της Δόξας Τάκη Λουκανιδή και τον χρησιμοποιούσε παράνομα στις τάξεις της. Για να διασκεδάσει τις φήμες, η διοίκηση του Απόλλωνα (γνωστή για τις πολύ φιλικές της σχέσεις με τον Παναθηναϊκό) υπέβαλε λίγο πριν αρχίσει η συνάντηση ένσταση για κακή συμμετοχή δέκα (!) απ' τους έντεκα του ΠΑΟ. Ξέρετε ποιος ήταν ο ενδέκατος; Ο Τάκης Λουκανιδής, ο μόνος που πραγματικά αγωνιζόταν παράτυπα! Φυσικά, η ένσταση απορρίφθηκε κι ο Απόλλων έχασε στο γήπεδο με τρόπο που πραγματικά θεωρήθηκε ύποπτος.

Πού τη θυμηθήκαμε τώρα αυτή την παλιά, ξεχασμένη ιστορία; Να, μας ήρθε στο νου όταν διαβάσαμε στο «Ποντίκι» της 7.2.86 ότι τα μέλη της επιτροπής για τη μεταγλώττιση του Συντάγματος τσακώθηκαν απ' την πρώτη κιόλας φράση του καταστατικού χάρτη της χώρας: «Είς το όνομα της Αγίας και Ομοουσίου και Αδιαίρετου Τριάδος». Οι βουλευτές του ΠΑΣΟΚ και του ΚΚΕ, λέει, επέμεναν ότι το «Αγίας» πρέπει να γίνει «Άγιος», ενώ οι της ΝΔ ήθελαν να μείνει όπως έχει. Έπειτα από πολύωρο καθγά επιβλήθηκε η πρώτη εκδοχή, απλώς όμως επειδή είχε την πλειοψηφία. Καταλαβαίνετε, δηλαδή; Το γλίστρημα ενός τόνου είναι αρκετό για να ξιφουλκήσουν εναντίον αλλήλων γεράσιμοι εθνοπατέρες, που ωστόσο συμφωνούν ασυζητητί για τον... Λουκανιδή, που δηλαδή θεωρούν αυτονόητο ν' αντλούν το κύρος του συντάγματος όλων των Ελλήνων (χριστιανών, μουσουλμάνων, άθεων κλπ.) απ' την Αγία Τριάδα (ας μας συγχωρήσουν, με την ευκαιρία, οι σύντροφοι του ΠΑΣΟΚ και του ΚΚΕ: εμείς θα επιμεινουμε στην «Αγία», από σεβασμό περισσότερο στο γλωσσικό αισθητήριο του απλού Έλληνα και λιγότερο στο σύμβολο... Κι αυτό παρόλο που, εννοείται, είμαστε υπέρ της μεταγλώττισης του Συντάγματος).

Έχουμε τονίσει επανειλημμένα ότι το «γλωσσικό πρόβλημα», που τόσο θόρυβο έχει προκαλέσει τα τελευταία χρόνια, είναι ένα ψευδοπρόβλημα, μια σύγκρουση ανάμεσα σε δύο τεχνητά πολωμένες απόψεις, ένας καθγός για το πάπλωμα, μια διεκδικητική ανάμεσα σε δύο ομάδες τεχνοκρατών διανοούμενων, που διεκδικούν καθεμιά για τον εαυτό της το δικαίωμα να νομοθετεί γλωσσικά με τις πλάτες του κράτους. Αλλά δεν περιμέναμε ποτέ μια τόσο κραυγαλέα και τραγελαφική επιβεβαίωση της άποψής μας όσο αυτός ο σκυλοκαθγός για την άγια, ομοούσια κλπ. Φαίνεται ότι, καθώς ο δημόσιος βίος μας παρουσιάζει όλο και περισσότερα στοιχεία θυζαντισμού, οι γλωσσισμάχοι εξήλυσαν τη δόξα των Βυζαντινών παπάδων που, ενώ οι Οθωμανοί είχαν φτάσει έξω απ' την Κωνσταντινούπολη, τσακώνονταν για σοβαρότατα ζητήματα, όπως π.χ. για το αν το φως που περιέβαλε τον Ιησού στο όρος Θαβώρ ήταν «κτιστόν» ή «άκτιστον».

Οι γνωστοί νεογλωσσαμύντορες άρπαξαν κυριολεκτικά απ' τα μαλλιά την ευκαιρία της μεταγλώττισης για να ξαναπούν τα δικά τους περί «γλωσσικού απορροφισμού» κλπ. Αλλά τη φορά αυτή η διαμάχη που αναζωπυρώθηκε έτσι για μερικές βδομάδες φανέρωσε καθαρά τις βαθύτερες συγγένειες ανάμεσα στις δύο αντιμαχόμενες παρατάξεις (και μακάρι να το κατάλαβαν αυτό κι οι ίδιοι οι γλωσσισμάχοι, μήπως κι αρχίσουν επιτέλους να λένε τα σύκα σύκα και τη σκάφη σκάφη). Την αφορμή την έδωσε η πρόταση του Γιάγκου Πεσμαζόγλου στη Βουλή να συσταθεί μια «Διαρκής Επιτροπή Νεοελληνικής Γλώσσας», στην οποία θα συμμετέχουν «ακαδημαϊκοί, καθηγητές των πανεπιστημίων και άνθρωποι των

Η Αγία Τριάδα και ο ...Λουκανίδης

γραμμάτων και του λόγου» και η οποία θ' ασχολείται «με τη συστηματική αποτύπωση και κωδικοποίηση λέξεων και εκφράσεων που χρησιμοποιούνται φυσιολογικά και αβίαστα από το λαό. Παράλληλα θα ελέγχει τη χρήση ξένων λέξεων και εκφράσεων, που νοθεύουν, αλλοτριώνουν και αποδυναμώνουν τη γλώσσα μας, ενώ όσες από αυτές θα κρίνεται αναγκαίο, θα ενσωματώνονται στην ελληνική και θα προσδιορίζεται το ακριβές νόημα τους. Θα εποπτεύει επίσης η Επιτροπή τη σύνταξη αναγκαιών έργων, όπως είναι το λεξικό, η γραμματική και το συντακτικό της νεοελληνικής γλώσσας».

Στην «Καθημερινή» της 30.1. ο καθηγητής Μπαμπινιώτης, απ' τους πολέμαρχους της γλωσσολογικής σταυροφορίας, επαινεί κι επικροτεί την πρόταση υποστηρίζοντας ότι η συγκρότηση μιας τέτοιας επιτροπής «είναι άμεση εθνική ανάγκη, πρώτον μέλημα για την κατοχύρωση και διαφύλαξη της φυσιογνωμίας και της ταυτότητας αυτού του μικρού τόπου». (Προσέξτε το ύφος! Δεν μιλήσαμε τυχαία πιο πάνω για σταυροφορία!) Λίγες μέρες αργότερα, στην «Ελευθεροτυπία» της 3.2., ο Θεοδ. Καρζής, αφού κατακεραυνώνει τους εχθρούς της μεταγλώττισης του Συντάγματος, επανέρχεται μ' ένα υστερόγραφο σε μια παλιότερη πρότασή του να δημιουργηθεί, με πρωθυπουργική απόφαση, ένα Ανώτατο Συμβούλιο Ελληνικής Γλώσσας (ΑΣΕΓ, όπως σπεύδει να το συντομογραφήσει ο ίδιος, φροντίζοντας έτσι να δώσει στο παιδί υποκοριστικό πριν ακόμα γεννηθεί...).

Οι ταυτόσημες αυτές τοποθετήσεις δύο δημοσίων ανδρών που ανήκουν σ' αντίπαλες γλωσσικές παρατάξεις έχουν το προσόν ότι σχεδόν συμπίπτουν χρονικά κι αναφέρονται κι οι δύο στην ίδια συγκεκριμένη πρόταση για την «έξοδο απ' τη γλωσσική κρίση». Όμως η λογική τους ενυπάρχει στο πλήθος των ανακοινώσεων και δηλώσεων που εκτοξεύθηκαν κατά καιρούς κι απ' τις δύο παρατάξεις στον γλωσσόπολεμο των τελευταίων χρόνων. Μια κρατική επιτροπή (ή συμβούλιο) για τη γλώσσα: τι πιο δελεαστικό για τους χαρτογιακάδες του πνεύματος, τους επιλοχίες της γλώσσας, τους διψασμένους για κρατική θαλπωρή και κρατικό κύρος διανοούμενους; Θα «κωδικοποιούν» λέξεις, θα «ελέγχουν» ξένες εκφράσεις, θα «εποπτεύουν» τη σύνταξη λεξικών – δηλαδή δεν θα κάνουν τίποτα, ουσιαστικά, γιατί η γλώσσα είναι έξω και πέρα απ' αυτά τα πράγματα κι εννοείται ότι δεν ρυθμίζεται με φετφάδες, αλλά θα έχουν ωστόσο εξουσία, υπαρκτή κι αισθητή, θα φτιάχνουν καταλόγους, θα στέλνουν εγκυκλίους στα υπουργεία, τα σχολεία και τις άλλες δημόσιες υπηρεσίες, θα «φακελώνουν» τις λέξεις και τις εκφράσεις σε καλές και κακές, επιτρεπτές κι ανεπιτρεπτές, κι όλ' αυτά φυσικά με το αζημίωτο.

Βέβαια, ο καθηγητής Μπαμπινιώτης, μαζί με τον Γιαγκο Πεσμαζόγλου, σπεύδουν να μας καθησυχάσουν ότι αυτή η Επιτροπή θα έχει «εποπτικές και συμβουλευτικές», όχι «διατακτικές ή εξαναγκαστικές» αρμοδιότητες. Αλλά τι σημαίνει αυτό; Αν αναφέρεται στις σχέσεις της Επιτροπής με τη γλώσσα που μιλάει ο πολύς κόσμος, είναι σκέτη φαντασιοπληξία, γιατί πρέπει να θεωρείται παραπάνω από

βέβαιο ότι ο πολύς κόσμος θα εξακολουθήσει να μιλάει όπως πριν και θα γράφει στα παλιά του τα παπούτσια τις προτάσεις της Επιτροπής (αν τις πληροφορηθεί καλά-καλά). Αν πάλι αναφέρεται στις σχέσεις της Επιτροπής με τη γλώσσα των δημοσίων εγγράφων κλπ., τότε ποιον λόγο ύπαρξης θα έχει αυτό το σεβαστό σώμα, αν οι αρμοδιότητές του είναι απλώς «συμβουλευτικές»; Οι καθουσιαστικές λοιπόν διευκρινήσεις των Πεσμαζόγλου, Μπαμπινιώτη δεν είναι μόνον ανεπαρκείς, αλλά και φανερώνουν από μόνες τους πόσο ατελέσφορη κι άχρηστη θα ήταν μια τέτοια «γλωσσική επιτροπή».

Οι εμπνευστές κι οι ζηλωτές τέτοιων προτάσεων δεν είναι δυνατό ν' αγνοούν την παταγώδη και πανθομολογούμενη αποτυχία αντίστοιχων επιτροπών στη Γαλλία, απ' όπου παίρνουν τα φώτα τόσοι και τόσοι απ' αυτούς. Όργανα όπως η Γενική Επιθεώρηση Γαλλικής Γλώσσας (*Commissariat Général de la Langue Française*) και οι υπουργικές επιτροπές ορολογίας (*Commissions Ministérielles de Terminologie*), που οι επιλογές τους μάλιστα έχουν δεσμευτικό κι όχι απλώς «συμβουλευτικό» χαρακτήρα, δεν κατάφεραν να σταματήσουν την εισβολή αγγλισμών στο στόμα εκατομμυρίων Γάλλων, από δεκαπεντάχρονους μαθητές ως τον υπουργό πολιτισμού Ζάκ Λανγκ: οι Γάλλοι εξακολουθούν να λένε τη μπουλντόζα *Bulldozer* (κι όχι *Bouteur*, όπως πρότεινε η Επιθεώρηση) και το γουόκμαν *Walkman* (κι όχι *Baladeur*).

Ας μη βαυκαλίζεται κανείς για την απήχηση που θα έχει ένα παρόμοιο εγχείρημα στην Ελλάδα: οι ελλήνες θα εξακολουθήσουν να λένε «μανεκέν» αντί «πιαγγόνα» και «ωτοστόπ» αντί «παρασιτηλασία». Αν όμως αποτύχουν οι διακηρυγμένοι στόχοι μιας τέτοιας επιτροπής, αυτό δεν σημαίνει ότι θ' αποτύχουν κι οι αδιακήρυκτοι: καμποσες εκατοντάδες διανοούμενοι θα θρουν την ευκαιρία να βολετούν στη γενναιοδωρή αγκαλιά του Κράτους, ή, αν είναι ήδη βολεμένοι, να βολετούν καλύτερα. Σκεφτείτε ποιοι θα τρυπώσουν μέσα σ' ένα τέτοιο σώμα! Ο κ. Μπαμπινιώτης, συμπληρώνοντας τον Γιαγκο Πεσμαζόγλου, μας τους λέει με παρρησία: εκτός απ' τους ακαδημαϊκούς και τους καθηγητές πανεπιστημίων, «καθηγητές της Μέσης, δάσκαλοι, δημοσιογράφοι, συγγραφείς, λογοτέχνες κ.α.» Μπορούμε να φανταστούμε από τώρα τι κλωστοποπινιάδα έχει να γίνει ανάμεσα σ' όλους τους επίδοξους σωτήρες της γλώσσας για να εξασφαλίσουν μια θέση στην πρώτη γραμμή της μάχης «για την κατοχύρωση και διαφύλαξη της φυσιογνωμίας και της ταυτότητας αυτού του μικρού τόπου»...

Κάνουμε μια πρόταση: αν κάποτε συσταθεί μια τέτοια επιτροπή, όλα τα μέλη της να είναι εντελώς άμισθα και να μην έχουν κανένα ειδικό προνόμιο. Φοβούμαστε ότι ο κ. Μπαμπινιώτης, ο κ. Πεσμαζόγλου, ο κ. Καρζής κι άλλοι θα έβλεπαν τότε τις γραμμές τους ν' αραιώνουν απελπιστικά. Επειδή όμως ζούμε στην Ελλάδα και τέτοια πράγματα δεν γίνονται, περιορίζομαστε να υπενθυμίσουμε σ' όσους διαβάζουν αυτές τις γραμμές να έχουν πάντα το νου τους στον ...Λουκανίδα.

Δημοσθένης Κούρτοβικ

**Η αναζωπύρωση του «γλωσσικού»
με αφορμή τη μεταγλώττιση του συντάγματος**

Συνεχίζουμε την έρευνά μας για τις μικρές δισκογραφικές εταιρείες με δυο εταιρείες που κινούνται στο χώρο του ροκ.

•Για την ENIGMA RECORDS, δημοσιεύουμε τα λόγια δύο συγκροτημάτων που συνεργάστηκαν μαζί της.

•Το ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΔΙΑΒΑΣΗΣ έχει ενδιαφέρον γιατί αντιμετωπίζει το ζήτημα της ροκ κίνησης όχι απλά σαν ένα δισκογραφικό ζήτημα, αλλά σαν μια συνολική ζωντανή κίνηση που στηρίζεται στις συναυλίες. Εξ άλλου τιτλοφορείται «ανεξάρτητη ροκ σκηνή».

•Δημοσιεύουμε ακόμη τις αποψεις του Στ. Παπούλια σαν παραγωγού ραδιοφώνου και του Τζιμή Πανούση από τις «μουσικές ταξιαρχίες». Θα πρέπει ακόμη να διευκρινήσουμε ότι το μάζεμα του υλικού και των συνεντεύξεων έχει ξεκινήσει από το '85.

Ορισμένες συνεντεύξεις λοιπόν είναι παλιότερες και ίσως κάποια δεδομένα έχουν αλλάξει. Αν κάτι μας διαφεύγει μη μας... παρεξηγήσετε. Θα το διορθώσουμε!

Έρευνα: Κ. Αποστολίδης
Παρουσίαση: Δ. Οικονομάκης

Το μικρό στην ελληνική δισκογραφία και το μεγάλο

**ENIGMA
RECORDS**

Η εταιρεία μας παρέπεμψε σε δυο συγκροτήματα που συνεργάστηκαν μαζί της:

ΑΔΙΕΞΟΔΟ

«Η εταιρεία που ανήκουμε επιδιώκει ν' ακουστεί οτιδήποτε στο χώρο του ελληνικού ροκ. Ειδικά για το ροκ κάλυψε ένα χώρο που δεν είχε άλλο τρόπο ν' ακουστεί».

«Οι μικρές εταιρείες αν και έχουν περιορισμένα έσοδα επιδιώκουν από την κυκλοφορία των δίσκων. Η έξαρση που παρουσιάζεται τελευταία οφείλεται στο ότι το ελληνικό κοινό δέχεται το ροκ, κι ότι οι μεγάλες εταιρείες δε ρισκάρουν να κυκλοφορήσουν ελληνικό ροκ. Ακόμη άνθρωποι που παλιά έπαιζαν σήμερα δημιουργούν ανεξάρτητες εταιρείες».

«Μια εταιρεία θα πρέπει να μην πιέζει τα συγκροτήματα στην παραγωγή, αλλά να τ' αφήνει να έχουν τον ήχο που θέλουν.

... Μόνοι μας κάναμε τη μουσική παραγωγή στα τραγούδια του δίσκου, χωρίς την παραμικρή επέμβαση τρίτων!».

«Η εταιρεία δεν μας δεσμεύει σε θέματα συναυλιών, και αν δεν έχει τη δυνατότητα να κυκλοφορήσει το υλικό μας έχουμε γραπτή άδεια να το κυκλοφορήσουμε με κάποια άλλη εταιρεία».

ΦΑΝΤΗΣ ΜΠΑΣΤΟΥΝΙ ΚΑΙ ΟΙ ΑΣΣΟΙ

Και να μια κάπως διαφορετική άποψη από ένα συγκρότημα που είχε προβλήματα στη συνεργασία του με την εταιρεία:

«Τον τελευταίο καιρό υπάρχει μεγάλη κίνηση καλλι-

τεχνών που συνεργάζονται με ανεξάρτητες εταιρείες γιατί οι όροι είναι πιο φιλικοί και αφήνονται ελεύθεροι να εκφραστούν. Στην αρχή είχαμε δυσπιστία ακούγοντας απλώς τη λέξη «εταιρεία», αλλά αργότερα είδαμε ότι η συνεργασία και η βοήθεια μας έσπρωξε να ολοκληρώσουμε το δίσκο».

Αυτό έλεγαν οι ΦΑΝΤΗΣ ΠΕΡΣΙ. Σήμερα όμως κάτι άλλαξε και δηλώνουν:

«Η διαφορά μας με την ENIGMA ήταν στον ήχο. Εμείς θέλουμε καινούργιο ήχο, κι όχι του '55, σύγχρονο ήχο. Ακόμη και το image του γκρουπ, τα αυτοκίνητα, τα κοστούμια, δεν μας έκφραζε! Η παραγωγή του δίσκου ήταν μια κακή απομίμηση του ήχου του '55. Σήμερα ζητάμε ένα σύγχρονο ροκ ήχο, και το υλικό που υπάρχει θα δικαιολογήσει τα όσα λέμε! Αυτό έχει σχέση και με τη στάση μας απέναντι στη ζωή, που έχει αλλάξει πια, είναι πιο σκληρή.»

ΔΙΣΚΟΓΡΑΦΙΑ ENIGMA RECORDS

- Ex Human: Ανώφελη επιδίωξη
- Διατάραξη κοινής ησυχίας: Συλλογή από punk group
- Μάκης Πρέκας: Recording is an art.
- Moice Device: Moice Device 45
- Black Ballons: (Maxi Single)
- Magic de Spell: CPT Blind

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΡΟΚ ΣΚΗΝΗ
«ΔΙΚΑΙΩΜΑ
ΔΙΑΒΑΣΗΣ»

«Το Δ. Διάβασης νομικά είναι εταιρεία, στην ουσία όμως είναι κίνηση ροκ συγκροτημάτων, που μέσα από ζωντανές εμφανίσεις προσπαθεί να έρθει σ' επαφή με τον κόσμο

...Η προσπάθεια αυτή ξεκίνησε πριν από 1 1/2 χρόνο στη Θεσ/νίκη και μετά στην Αθήνα, με την άποψη ότι για να υπάρξει Ροκ σκηνή στην Ελλάδα, πρέπει υποχρεωτικά να υπάρχει επαφή των συγκροτημάτων με τον κόσμο, δηλ. συναυλίες!

Στην κίνησή μας μπορούν να συμμετέχουν όλα τα μουσικά ρεύματα της ροκ.

... Πριν φτάσουμε στο δίσκο, που είναι μια έμμεση επαφή με το κοινό, πρέπει να υπάρξει κάποιο υπόβαθρο με συναυλίες.

Σκεφτόμαστε λοιπόν να οργανώσουμε συναυλίες στην επαρχία, και το καλοκαίρι σε ανοικτούς χώρους».

«... για μας Ανεξάρτητη παραγωγή είναι η εναλλακτική λύση σε μια κατάσταση που έχουν επιβάλλει οι πολυεθνικές, που σαν μοναδικό κριτήριο έχουν το κέρδος.

Όσο για μας αυτό που κάνουμε το κάνουμε γιατί μας εκφράζει. Άλλος πάει στην εκκλησία, άλλος πίνει, εμείς κάνουμε Rock 'n Roll!»

«Το ότι υπάρχουν μικρές εταιρείες στο χώρο του ροκ, και έχουν κάνει και 15 δίσκους είναι κάτι θετικό. Αλλά Rock 'n Roll μέσα από το σπίτι δεν γίνεται. Η εξέλιξη της κοινωνίας γίνεται μέσα από συγκρούσεις στους κοινωνικούς χώρους. Ένας χώρος λοιπόν της νεολαίας είναι και αυτός της ροκ κίνησης».

ΔΙΣΚΟΓΡΑΦΙΑ «ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΔΙΑΒΑΣΗΣ»

• Ζωντανές ηχογραφήσεις στο Κύτταρο (κασέτα)
• *Outsiders*: συμμετέχουν Anti-troppau Council, V. Bolest, Libido Blume, Not 2 without 3, X-mandanna Duck.

ΕΤΟΙΜΑΖΟΝΤΑΙ

• *Sex Beat - Last Drive*
• *Libido Blume*

ΕΜΦΑΝΙΖΕΙΣ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ

Δευτέρα-Τρίτη στο Κύτταρο συγκροτήματα που συνεργάζονται με το Δ. Διάβασης

Η ΓΝΩΜΗ ΤΟΥ ΣΤ. ΠΑΠΟΥΛΙΑ (παραγωγού ραδιοφώνου)

Προσωπικά βοηθώ όσο μπορώ. Στη ζωντανή εκπομπή μου έχω παρουσιάσει κατά καιρούς πολλά ανεξάρτητα γκρουπ, είτε με συνεντεύξεις ή με νέους δίσκους, κασέτες, ταινίες. Ταυτόχρονα ζητώ κάθε φορά να έρχονται όσοι έχουν ανεξάρτητη δουλειά να την παρουσιάσουν. Δυστυχώς όμως, οι ανεξάρτητες εταιρείες δουλεύουν με το χειρότερο επίπεδο ερασιτεχνισμού. Κι εδώ θέλω να πω ότι δεν έχει σημασία το πόσο μεγάλος ή μικρός είσαι αλλά το πόσο συνεπής είσαι μ' αυτό που κάνεις. Έτσι δεν μπορώ ν' ανεχθώ τις εταιρείες που κλαίγονται ότι δεν τους βοηθάει κανείς και κάθονται με σταυρωμένα χέρια και περιμένουν να τους βάλουν τη

μπουκιά στο στόμα. Μα άμα δεν τρέξει ο ίδιος τίποτα δεν γίνεται. Μόνο εδώ υπάρχει το φαινόμενο να ψάχνουμε εμείς να βρούμε τι ανεξάρτητο κυκλοφόρησε, πώς παίζει και πού. Είναι αυτονόητο να υπάρχουν πέντε-δέκα εταιρείες και ο παραγωγός ν' αναγκάζεται ν' αγοράσει τους δίσκους για να τους παίξει. Η κάθε ανεξάρτητη εταιρεία πρέπει να κάνει διπλό αγώνα από μια καθιερωμένη αλλά συνήθως δεν κάνει τίποτα.

Γι' αυτό φτάνουμε στο σημείο όπου διαμαρτύρονται γιατί δεν παίζουμε τους δίσκους τους. Όμως όταν οι ίδιοι δεν σέβονται αυτό που κάνουν γιατί άραγε περιμένουν ανάλογη αντιμετώπιση; Τουλάχιστον από προσωπική πείρα σου λέω κατηγορηματικά ότι καμία σχεδόν ανεξάρτητη εταιρεία δεν ενδιαφέρθηκε να φέρει δίσκους της για παρουσίαση. Ότι έχω παρουσιάσει έγινε είτε λόγω προσωπικής γνωριμίας με τους καλλιτέχνες ή γιατί έψαξα να βρω τους δίσκους. Όχι γιατί η ανανέωση δεν είναι θέμα ανεξαρτησίας ή μη. Είναι αποτέλεσμα γενικότερων συνθηκών και κυρίως ανταγωνισμού. Όταν εδώ κάθε τυχάρπαστος καθαλάει το καλάμι παίζοντας μπρος σε δέκα άτομα και περιμένει νάρθει η ανανέωση; Πρέπει νάχεις δεκάδες ανταγωνιστές ώστε ν' αναγκάζεσαι να γίνεσαι συνέχεια καλύτερος. Στο εξωτερικό που ξεπετάγονται συνέχεια άπειροι καλλιτέχνες πληρώνουν για να παίξουν σε κάποιο κλαμπ και σκίζονται για να γίνουν καλύτεροι. Εδώ μαζεύονται, κάνουν ένα γκρουπ, και θέλουν τον κόσμο στα πόδια τους. Αν δεν συνειδητοποιήσουν όλοι τη σκληρή πραγματικότητα δεν πρόκειται να υπάρξει ποτέ ανανέωση.

Σχολιαστής: Γιατί δημιουργήθηκαν και με ποιο τρόπο οι ανεξάρτητες εταιρείες;

Τζίμης Πανούσης: Αυτό το «ανεξάρτητες» κατα-

ρχήν ακούγεται πολύ περίεργα. Δεν κολλάει δηλαδή με το «εταιρεία», ούτε με το «παραγωγή». Υστερα τι σημαίνει «ανεξάρτητες», από πού δηλαδή δεν εξαρτώνται; Από το διεθνές κεφάλαιο ίσως; Αλλά τότε τη «Λύρα» Α.Ε. και τη «Μίνως» Α.Ε. που ανήκουν σε έλληνες μετόχους μπορούμε να τις ονομάσουμε ανεξάρτητες; Όχι βέβαια, αγαπητέ δημοσιογράφε, απαντώ εγώ και συνεχίζουμε.

Σ.: Τι επιδιώκουν, τι εξυπηρετούν, πώς επιβιώνουν οι Α.Ε.Π.;

Τζ. Π.: Εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων επιδιώκουν το κέρδος, εξυπηρετούν το καλλιτεχνικό ψώνιο των υπό έκδοσιν καλλιτεχνικών προϊόντων τους και επιβιώνουν τις περισσότερες φορές χάριν των καλλιτεχνών που τους παραδίδουν την πνευματική τους δημιουργία τζάμπα. Οι εξαιρέσεις που αναφέρω είναι ότι ο καλλιτέχνης φτιάχνει μια «εταιρεία» με αποκλειστικό αντικείμενο την εμπορία του δικού του έργου, που όμως σχεδόν πάντα καταλήγει σε αποτυχία επειδή είναι δύσκολο κάποιος να είναι συγχρόνως και καλλιτέχνης και έμπορος και πλασιέ.

Σ.: Γιατί τον τελευταίο καιρό παρουσιάζεται μια έξαρση στις παραγωγές αυτές;

Τζ. Π.: Όντως υπάρχει μια έξαρση του φαινομένου χωρίς όμως να είναι ανησυχητική. Οι απορριπτικοί προς έκδοσιν από τις μεγάλες εταιρείες παραγωγής έχουν ανάγκη παρηγοριάς που καλύπτεται βέβαια με επαναστατικές δηλώσεις «ασυμβίβαστων» διαδρομιστών της δισκογραφίας, του στυλ: «Δεν πουλιέμαι στις πολυεθνικές δικέ μου» «Βαράτε με κι εσείς κλαίω», «Όσα δε φτάνει η αλεπού τα κάνει κρεμαστάρια», και ούτω καθ' εξής.

Σ.: Πώς λειτουργούν, είναι πράγματι ανεξάρτητες;

Τζ. Π.: Λειτουργούν φαντάζομαι όπως όλες οι εταιρείες. Η εταιρεία υδάτων, η εταιρεία προστασίας ζώων, κ.λ.π. Τώρα αν είναι πράγματι ανεξάρτητες θα σε γελάσω. Όσο ανεξάρτητη είναι και η εξωτερική πολιτική του ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Σ.: Τι πρέπει να κάνει μια εταιρεία ανεξάρτητης παραγωγής για να παραμείνει αξιόπιστη;

Τζ. Π.: Να βγάλει αυτό το ανεξάρτητη και να παρουσιάζει τους πραγματικούς σκοπούς της σαν μια τιμία μικρομεσαία επιχείρηση που έτσι μπορεί και να απολαμβάνει των ειδικών προνομίων της οικονομικής πολιτικής της κυβέρνησης της αλλαγής.

Σ.: Οι Ανεξάρτητες Παραγωγές υπάρχει περίπτωση να λειτουργήσουν μεταξύ τους ανταγωνιστικά και να απομακρυνθούν απ' τους αρχικούς σκοπούς τους;

Τζ. Π.: Ο ανταγωνισμός αγόρι μου είναι η κινητήρια δύναμη όλων των εταιρειών και δεν έχει μόνο οικονομικά κίνητρα. Μπορεί ως παραγωγός ανεξάρτητος και καλά να γουστάρεις τη γκόμενα του πανκ συγκροτήματος προς έκδοση μέχρι να θέλεις να θγάλεις τους Magic De Spell για να κουφάνεις την αγορά. Άλλωστε να μην ξεχνάμε ότι όλες οι πολυεθνικές εταιρείες δίσκων ξεκίνησαν από ανεξάρτητες εταιρείες παραγωγής (βλέπε Virgin κ.ά.)

Σ.: Πού οφείλεται η απροθυμία που έχουν γνωστοί ή άγνωστοι καλλιτέχνες και δεν εμπιστεύονται τις εταιρείες ανεξάρτητης παραγωγής, αλλά την οργανωμένη εταιρεία;

Τζ. Π.: Για τον ίδιο λόγο που ο καταναλωτής προτιμάει το Σούπερ Μάρκετ από το μπακάικο της γειτονιάς του. Και το κάνει όχι μόνο επειδή το Σούπερ Μάρκετ είναι φθηνότερο ή έχει μεγαλύτερη ποικιλία, αλλά και επειδή το μπακάικο είναι κάλπικο και στην ουσία ένα κακό και ακριβό Σούπερ Μάρκετ.

Σε χαμηλή φωτιά

Ανεξάρτητες κυκλοφορίες ελληνικών συγκροτημάτων ροκ

ΟΛΟ ΚΑΙ ΚΑΤΙ θα μου 'χει ξεφύγει αλλά αρκετά πράγματα κυκλοφόρησαν τους τελευταίους μήνες και να τώρα μια συγκεντρωτική παρουσίαση.

1. **OUTSIDERS.** Η συλλογή που κυκλοφόρησε το Δικαίωμα Διάβασης και ο πιο παλιός χρονολογικά δίσκος. Συμμετέχουν οι LIBIDO BLUME, ANTI-TROP-PAU COUNCIL, NOT 2 WITHOUT 3, X-MANDARINA DUCK και VENERICNA BOLEST. Τέσσερα - πέντε κομμάτια είναι πολύ καλά χωρίς να παραλείπω το γεγονός ότι σχεδόν έχουν αλλάξει από τότε, όλα τα γκρουπ προς το καλύτερο. Το Δ.Δ. θα κυκλοφορήσει και άλλους δίσκους.

2. **VILLA 21.** Το δεύτερο LP τους «Men of Clay» πάντα από την Creep. Τους Villa τους νιώθει κανείς πάνω στη σκηνή περισσότερο, αν και το στούντιο όπως φαίνεται το αντιμετωπίζουν κάπως παρόμοια. Γκρουπ που γνωρίζει πού πατάει και προς τα πού βαδίζει.

3. **FORWARD MUSIC QUINTET.** Δεύτερο επίσης LP με τίτλο «Glory and Betrayal» από τη δικιά τους F.M.O. Φιλόδοξος δίσκος από ένα φιλόδοξο γκρουπ. Δυσανάλογο — αν και όχι κακό — το επίπεδο ηχογράφησης, σε σχέση με το συνθετικό και εκτελεστικό επίπεδο των κομματιών. Εκτός εποχής ίσως, αλλά πάλι όπως είναι μπερδεμένα τα πράγματα δεν μπορείς να ξέρεις ποιος ακολουθεί και ποιος προηγείται.

4. **SEX BEAT.** Κασέτα κατευθείαν από το Ηράκλειο της Κρήτης. Έπαιξαν και στο Κύτταρο πρόσφατα και ενώ ξεκίνησαν βαρβάτα κάπου στη μέση άρχισαν να επαναλαμβάνονται. Καλές προδιαγραφές σίγουρα, για τους φίλους των Gun Club και πέρα.

5. **STRESS.** Το πρώτο άλμπουμ, σε περιορισμένα αντίτυπα, ενός από τα πιο γνωστά πανκ γκρουπ της αθηναϊκής σκηνής. Μπορώ να καταλάβω τι ακριβώς γίνεται και ποιοι συμμετέχουν ή όχι, αλλά πέρα από συμπάθεια...

6. **ANOTHER POTENTIAL SUICIDE.** Κασέτα από την Αλεξανδρούπολη, όπου καμιά δεκαριά άτομα μοιράζονται σε τρία συγκροτήματα. Άκουσα από πρώτο χέρι τι τραβάνε οι καημένοι εκεί πάνω και συνειδητοποίησα πόσο διαφορετικό είναι να κυκλοφορεί κανείς στην Αλεξανδρούπολη από το να κυκλοφορεί στα Εξάρχεια. Στο γκρουπ αρέσει πολύ ο Nikki Sudden οπότε παίρνετε μια ιδέα.

7. **GIVE BEES A CHANCE.** Άλλη μια κασέτα - συλλογή με οκτώ συγκροτήματα από τη Θεσ/νίκη. Εντυπωσιακά φροντισμένη έκδοση από πάσης πλευράς, σύμφωνα με τα βρετανικά πρότυπα και επιτέλους ένα βιβλιαράκι που διαβάζεται με ενδιαφέρον. Καλύτεροι απ' όλους οι MUSHROOMS (με τέτοιο όνομα τι άλλο θα μπορούσαν να είναι;) και το καταπληκτικό «Downstairs drops». Ποικιλία στα στυλ και ο πιο αστείος στίχος πανκ που έχω ακούσει από τους MOOT POINT και το «Ποντικοφάρμακο».

8. **ΧΩΡΙΣ ΠΕΡΙΔΕΡΑΙΟ.** Άλμπουμ. Δεν το 'χω ακούσει.

9. **ANTI.** Κασέτα. Ούτε.

Η φημολογία λέει ότι αναμένεται άλμπουμ από LIBIDO BLUME, LAST DRIVE, YELL-O-YELL καθώς και διπλή - συλλογή της Creep Records. Το πιο σπουδαίο είναι ότι αρκετά γκρουπ κλειστήκαν ή κλείνονται σε διάφορα στούντιο. Τώρα το τι θα θγει από κει μέσα ουδείς γνωρίζει. Πάντως ορισμένοι έχουν σοβαρευθεί, έχουν μάθει, έχουν αποκτήσει κάποιου είδους πείρα. Οπότε, παρ' όλα όσα υποστηρίζουν επώνυμοι ή όχι περί ελληνικών ροκ συγκροτημάτων, το πράγμα εξακολουθεί να βράζει σε σχετικά χαμηλή φωτιά. Συνεπώς πρέπει να υπάρχει κατανόηση, ελπίδα και καλή διάθεση. Σε συνδυασμό μάλιστα με το γεγονός ότι έχει γεμίσει ο κόσμος με αφισούλες προσεγμένες, από γκρουπ που δηλώνουν πού και πότε παίζουν ζωντανά.

Λίγα λόγια για τη θαυμάσια εμφάνιση των LOW NOISE και X-MANDARINA DUCK στο Κύτταρο τη Δευτέρα 10 Φλεβάρη. Ήταν η τρίτη κατά σειρά συναυλία που είδα φέτος και έλεγε. Οι δύο προηγούμενες ήταν αυτή των VILLA 21 και ANTI-TROP-PAU COUNCIL στο Μετρό και των LAST DRIVE πάλι στο Κύτταρο. Οι LOW NOISE παίζουν μια από τις πιο «δύσκολες» μουσικές που μπορεί να συναντήσει κανείς στην αθηναϊκή σκηνή. Σε σημείο που κάποιος δήλωσε ότι δεν παίζουν ροκ. Δεν είναι βέβαια έτσι τα πράγματα, όμως σημασία έχει ότι οι τέσσερις LOW NOISE πέρα από το φοβερό τους παίξιμο εκείνο το βράδυ, έδειξαν ότι λειτουργούν σαν σύγχρονο, επαγγελματικό γκρουπ όσο ελάχιστοι. Και αυτό είναι κάτι που δεν συναντάει, ή δεν συναντούσε κανείς όταν έβγαине έξω να πάει να δει μια συναυλία.

Οι MANDARINA από την άλλη, έχουν μια πιο ροκενρολλίστικη, απελευθερωμένη εικόνα. Είχα καιρό να τους δω γιατί ακριβώς ήταν από τα γκρουπ που υποσχέθηκαν τόσα πολλά στην αρχή, αλλά μετά κάπου κόλλησε το πράγμα. Ευτυχώς πήραν πάλι επάνω τους. Και ο διάλογος από το μικρόφωνο δεν είναι κάτι που μπορεί να το κάνει κάποιος εύκολα, στις παγωμένες και καμιά φορά απαράδεκτες αιθουσες και συνθήκες όπου παίζουν τα γκρουπ. Το γεγονός ότι όλοι σχεδόν από αυτούς που καθόντουσαν στα καναπεδάκια του Κυτταρου λες και ήταν σε μπουάτ ή καφενείο, κάποια στιγμή σηκώθηκαν και πήγαν κοντά στη σκηνή να δουν τι γίνεται, έστω και αυτό, εγώ τουλάχιστον είναι κάτι που δεν θυμάμαι να 'χει ξανατύχει.

Οι επόμενοι μήνες θα είναι σημαντικοί. Εκατοντάδες άνθρωποι κινούνται προς όλες τις κατευθύνσεις, πέφτοντας ο ένας πάνω στον άλλο. Βλέπετε ο χώρος είναι μικρός και ζεστός αλλά δεν το 'χουμε πάρει χαμπάρι.

Χρήστος Δασκαλόπουλος

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ 1

Από τη Δευτέρα 10/2/86 συνεχίζεται στο MADD CLUB Συγγρού 49 ο κύκλος παρουσίασης όλων σχεδόν των Ελληνικών ροκ γκρουπ. Επαγγελματικά και ερασιτεχνικά γκρουπ που εμφανίζονται σχεδόν σπάνια ή μόνο σε συναυλίες θα έχουν την ευκαιρία να παίζουν μπροστά στο κοινό τους μέχρι το τέλος του Μαΐου ή μέχρι λιποθυμίας. Παράλληλα από τη σκηνή του MADD θα παρελάσουν και όλα τα ροκ γκρουπ της Θεσ/νίκης και άλλων πόλεων, τα οποία έχουμε πολύ σπάνια την ευκαιρία να ακούμε και να χορεύουμε ή όχι με τη μουσική τους.

Παίζουν:

1/3: LAST DRIVE

2/3: JAYWALKERS

3/3: πάρτυ με πιθανό «jam» μουσικών.

4/3: DOUGLAS

5/3: ANTI-TROP-PAU COUNCIL

6/3: MESS + SECRET DELIGHT

7/3: NOT 2 WITHOUT 3

8/3: VILLA 21

9/3: BLUE LIGHT

(οι δύο τελευταίες συναυλίες δεν έχουν επιβεβαιωθεί σίγουρα ακόμα)

Οι ενδιαφερόμενοι μουσικοί μπορούν να συνομιλούν με τον Θωδωρή στο τηλέφωνο 92.26.694 και ώρες 12-5 μ.μ.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ 2

Τα συγκροτήματα που συνεργάζονται με το «Δικαίωμα Διάβασης» συνεχίζουν τις εμφανίσεις τους στο club Κύτταρο κάθε Δευτέρα και Τρίτη για το μήνα Μάρτιο, ως εξής:

3/3: SOUTH OF NO NORTH - METRO DECAY

4/3: X - MANDARINA DUCK

10/3: LOW NOISE - LIBIDO BLUME (συγκροτήματα που δημιουργήθηκαν από τη διάλυση των Cpt-NE-ΦΟΣ)

11/3: LIBIDO BLUME - BLUE LIGHT

17/3: ANTI TROP-PAU COUNCIL

18/3: VILLA 21 - SOUTH OF NO NORTH

Τοια κρίση;

ΚΑΙ ΝΑ που κανείς δεν μιλάει πια για «κρίση», στο ελληνικό τραγούδι. Η νέα φουρνιά των τραγουδοποιών, μετά από σοβαρές ενδείξεις της περσινής χρονιάς, φαίνεται να κερδίζει το παιχνίδι ή τουλάχιστον να συγκεντρώνει το περισσότερο ενδιαφέρον του κοινού και του τύπου.

Μιλάμε για τους Κατσιμιχάιους, τον Παπαδόπουλο, τον Α. Μικρούτσικο, τον Παπάζογλου, τους Φατμέ, τον Γιοκαρίνη, τον Μπακιρτζή, τον Νικολαΐδη και κάμποσους άλλους. Που ενώ ως τώρα πάσχιζαν σποραδικά να ξεχωρίσουν, φέτος έκλεψαν την παράσταση, και κυριάρχησαν σαν σύνολο, στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, και στα νυκτερινά μαγαζιά.

Βέβαια είναι αρκετά παρακινδυνευμένο να τους δίνουμε χαρακτηριστικά «ομάδας», μιλώντας μουσικά πάντα. Γιατί οι διαφορές είναι περισσότερες από τις ομοιότητες, και μπορούμε να θρούμε επιρροές από διάφορα επί μέρους μουσικά είδη και να διαπιστώσουμε πολλές διαφορετικές κατευθύνσεις που έχει χαράξει ο καθένας. Κατευθύνσεις που ξεκινούν από το καθαρό ροκ και φθάνουν μέχρι το λαϊκό, με την παραδοσιακή του έννοια.

Υπάρχουν όμως και κάποια σοβαρά στοιχεία που τους συνδέουν και μπορούν να μας κάνουν να τους αντιμετωπίζουμε σαν ενιαίο μουσικό φαινόμενο.

Και πρώτα απ' όλα η θεματογραφία τους, ο στίχος, αυτά που θέλουν να μας πουν.

Είναι η πρώτη φορά, από τα χρόνια της μεταπολίτευσης, που το τραγούδι εκφράζει σύγχρονες, σημερινές καταστάσεις και προβληματισμούς! Το τραγούδι που κυριαρχούσε μέχρι τώρα, στηρίζονταν σε απόηχους και αναμνήσεις.

Θυμηθείτε το «έντεχνο λαϊκό», που μας πλάσαραν οι επίγονοι - κακέκτυπα του Μίκη Θεοδωράκη ποντάροντας στην «αγωνιστική μας ευαισθησία».

Θυμηθείτε ακόμη και την μαζική επίθεση του νεορεμπετισμού και του «ήχου της Ομόνοιας» στη συνέχεια, όταν τα λαϊκά σουξέ έγιναν ανασπώσατο μέ-

ρος της κουλτούρας κάθε «in» διανοούμενου! Ήχοι του χθες!

Και να λοιπόν που έχουμε μια φουρνιά νέων τραγουδοποιών, το «νέων» αφορά και την εμφάνιση αλλά και την ηλικία τους, που εκφράζουν τη μεταπολιτευτική γενιά. Μιλούν με τη γλώσσα και τις λέξεις του σήμερα, για καταστάσεις και συναισθήματά του σήμερα.

Καθρεφτίζουν με αρκετή σαφήνεια τη μοναξιά και το αδιέξοδο της μεγαλούπολης και τ' αντιμετωπίζουν με χιούμορ και σαρκασμό. Καθρεφτίζουν τον κατακερματισμό των πολιτικών και ιδεολογικών ιδανικών που κάποτε ένωσαν, και μουσικά, τη νεολαία, και αντιπαραβάλλουν το διέξοδο μέσα από τον αυτοπροσδιορισμό, την εσωτερική αναζήτηση, τις κοντινές και καθημερινές σχέσεις.

Μουσικά έχουμε μια μεγάλη πολυμορφία, δείγμα κι αυτή του κατακερματισμού και των αναζητήσεων της μεταπολιτευτικής γενιάς, με ιδιαίτερο χαρακτηριστικό τη χρησιμοποίηση στοιχείων ροκ, της μουσικής της μεγαλούπολης, με τη χρήση ηλεκτρικών οργάνων, αλλά και με το δανεισμό φράσεων και ρυθμών. Αυτό ισχύει για τους περισσότερους.

Το ότι υπάρχει αυτή η μουσική κίνηση, δεν σημαίνει αυτόματα ότι έχουμε και καλό τραγούδι. Τα δείγματα καλής κι ολοκληρωμένης δουλειάς είναι ακόμα λίγα. Δεν ξέρουμε αν σε λίγο θα έχουμε κάποιες σημαντικές μορφές ή όχι, αν η κίνηση θα εξελιχθεί ή θα κυλήσει στην προχειρότητα και την ελαφρότητα. Αλλά τουλάχιστον μπορούμε να ελπίζουμε! Κι ακόμη τα νέα αυτά τραγούδια δεν είναι βαρετά και μίζερα! Δεν είναι και λίγο πράγμα αυτό.

Η συναυλία του μήνα

Είχαμε την τύχη, μέσα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα να παρακολουθήσουμε δυο πολύ μεγάλους εκπροσώπους του σύγχρονου Flamenco.

Πρώτα ο Paco de Lucia στον Ορφέα, αφού είχε προηγηθεί και η προβολή της «Κάρμεν» του Σάουρα, άγγιζε βαθιά και ξεσήκωνε το ελληνικό κοινό.

Και τώρα ο Seranito με την συνοδεία του Miguel Rinera, 16-2 στην παλιά αίθουσα του Παρνασσού, αποδειχνει ότι η δύναμη και η εκφραστικότητα της μουσικής αυτής δεν είναι ούτε τυχαία ούτε συμπτωματική, και ξεπερνάει κατά πολύ τα όρια της πατρίδας του.

Και στις δύο περιπτώσεις, δεν μιλάμε για το Flamenco στην πρωταρχική παραδοσιακή μορφή του. Κι ακόμη περισσότερο δεν μιλάμε για όμορφες ισπανίδες με καστανιέτες. Η αρχή βέβαια βρίσκεται στις καταπιεσμένες μειονότητες της Ισπανίας, μαυριτανούς, εβραίους και κυρίως τσιγκάνους, που κυνηγημένοι από τους χριστιανούς κατέφυγαν σε ορεινές περιοχές για να ξεπιδήσει το Flamenco πρώτ' απ' όλα σαν τραγούδι (Cante). Τραγούδι των «καταδιωγμένων χωρικών» όπως μεταφράζονται οι αραβικές λέξεις «felaq» και «mengu», που μάλλον συνθέτουν τη λέξη Flamenco.

Η κιθάρα στην αρχή έπαιξε το ρόλο του συνοδού στον τραγουδιστή και το χορευτή, πράγμα που ήταν επίσης πολύ δύσκολο.

Σιγά-σιγά όμως η κιθάρα flamenco ξεφεύγει απ' αυτόν το δρόμο, με πρωτεργάτη τον Ramon Montoya, και προβάλλει σαν κυρίαρχο στοιχείο, σαν κιθάρα «κοντσέρτου».

Σ' αυτόν το δρόμο αφομοίωσε στοιχεία και τεχνικές της κλασικής κιθάρας και παράλληλα ανέπτυξε την ικανότητα του αυτοσχεδιασμού. Ξέφυγε έτσι από τη στενή λαϊκή έκφραση κι απόκτησε μια γλώσσα διεθνική.

Στην περίπτωση του Paco de Lucia οι επιρροές της τζαζ, ακόμη και στη σύνθεση της ορχήστρας, ήταν έντονες. Ο Seranito έδειξε να έχει στενή σχέση με την κλασική κιθάρα διατηρώντας όμως μια εκρηκτική ικανότητα αυτοσχεδιασμού και εκφραστικότητας. Ακόμη οι αυτοσχεδιασμοί έπαιρναν στοιχεία από τη μουσική της Λατινικής Αμερικής.

Και σ' αυτή τη περίπτωση είναι χωρίς σημασία το να κρίνουμε τη δεξιτεχνία που ούτως ή άλλως είναι εκθαμβωτική. Αυτό όμως που μετράει είναι η μουσικότητα, η εκφραστικότητα και το πάθος που κατόρθωσε να μεταδώσει στο

ακροατήριο, και να το παρασύρει στη δίνη της μουσικής του. Σε σημείο που να τον ξανακαλέσουν να παίξει τρεις ακόμη φορές μετά το κανονικό τέλος της συναυλίας, μαζί με τον ικανώτατο M. Rinera.

Τη συναυλία διοργάνωσε το περιοδικό «TAR», που στις 10 Μαρτίου παρουσιάζει τον κιθαριστή και τραγουδιστή CSEN TAMAS, (αποκλειστικό συνεργάτη του Μίκλος Γιάντσο για τους κινηματογραφόφιλους).

Κι οι συναυλίες που έρχονται

Αν όλα πάνε καλά το φεστιβάλ PRAXIS 86 θα γίνει στις 3-9 Μαρτίου στο Παλλάς με σίγουρες συμμετοχές τον STEVE LACY με το σεξέττο του, το κουιντέτο του PETER NU, και τον RAINER BRÜNINGHAUS μαζί με τους M. STOKHAUSEN και T. CURTU. Και πιθανά τους M. ΑΛΕΞΙΑΔΗ, Γ. ΤΡΑΝΤΑΛΙΔΗ, Μ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ, Β. ΚΑΤΣΟΥΛΗ, Δ. ΜΑΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟ και Σ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ.

Όλα αυτά τα «μάλλον» και «πιθανά», γιατί τα στοιχεία, με τις ίδιες αβεβαιότητες, προέρχονται από την ανακοίνωση του Κ. Γιαννουλόπουλου στον ΗΧΟ του Φεβρουαρίου, ενώ ακόμη, σήμερα 17 Φεβρουαρίου, τίποτα δεν έχει ανακοινωθεί επίσημα.

Ας ευχηθούμε όλα να πάνε καλά και οι συμμετοχές να σιγουρευτούν και να πληθύνουν. Κι όχι μόνο οι συμμετοχές των καλλιτεχνών αλλά κυρίως του κόσμου. Πού πέρσι, παρά τις πολύ ενδιαφέρουσες συμμετοχές έδειξε αρκετά μεγάλη αδιαφορία, ώστε το θέατρο σπάνια να γεμίζει. Αυτό το γεγονός, αν πάρουμε υπ' όψη μας και την υποτίμηση που ανεβάζει υπερβολικά τα έξοδα, κάνουν προβληματική την πραγματοποίηση τέτοιων εκδηλώσεων. Η μόνη διέξοδος πια είναι η επιχορήγηση που απ' την άλλη δείχνει τη σκληρή ελληνική πραγματικότητα! Ότι το κοινό που στηρίζει εκδηλώσεις που ξεφεύγουν από τα «εύκολα», ή «εμπορικά», ή όπως αλλιώς θέλετε, πλαίσια δεν ξεπερνάει τα 200 άτομα! Κι αναρωτιέται κανείς αν αξίζει τόσος κόπος, τόση προσπάθεια και τόση αγωνία!

Δύο, τρεις, πολλές Αθήνες

ΤΑ ΑΝΑΦΙΩΤΙΚΑ συνεχίζουν να αρπάζονται στα Τουρκοβούνια, στο Πέραμα, στους πρόποδες του Αιγάλεω. Οι κάτοικοι της Λεωφόρου Γ. Παπανδρέου στου Ζωγράφου έχουν στήσει οδόφράγμα για να μη γίνει ο δρόμος «άξονας ταχείας κυκλοφορίας» και να προστατεύσουν το παρκάκι τους. Συνεχίζεται και η έκθεση της Αθήνας στον 20ο αιώνα. Είναι μια έκθεση που πρέπει να την δουν όλοι, όχι για να καταλάβουν τι σημαίνει πόλη της Αθήνας (αυτό όποιος ισχυρίζεται ότι το κατάλαβε είναι απατεώνας) αλλά για να μάθουν πώς η άρχουσα τάξη και οι τεχνικοί αντιπρόσωποι της πόλης όπως θέλουν να λέγονται θεωρούν τα πράγματα της πόλης.

Η έκθεση για την Αθήνα στον 20ο αιώνα είναι μια οπτική παρουσίαση με πάρα πολλές φωτογραφίες και σχόλια. Έκθεση ομάδας αρχιτεκτόνων πολεοδόμων. Και οι ομάδες, σαν ομάδες, ακόμη και όταν δεν μπορούν, ακόμα και όταν δεν θέλουν, είναι καταδικασμένες να δουλεύουν ομαδικά και να βασίζονται σε συγκεκριμένες ιδέες. Στην περίπτωση αυτή η ιδέα του αρχιτεκτονικού έργου και της χωροταξίας είναι η βάση, η αρχή και το τέλος της έκθεσης. Το όλο περιεχόμενό της είναι μια ιστορικο-αρχιτεκτονικο-πολεοδομικό-κοινωνική αναφορά στην Αθήνα του αιώνα μας. Περιλαμβάνει ακόμη μια έκθεση τέχνης γνωστών ζωγράφων που εκφράζουν τη σχέση τους με την Αθήνα.

Πολύ ενδιαφέροντα είναι τα ιστορικά φωτογραφικά ντοκουμέντα. Αλλά όπως είπαμε η αξία της έκθεσης είναι οι απόψεις των τεχνικών για την πόλη, αλλού όπως φαίνονται και αλλού όπως τις ανακαλύπτουμε.

Μερικές απ' αυτές:

Η έννοια της ασφυξίας του τσιμέντου η έλλειψη πράσινου – Τα δημόσια έργα μεγάλης κλίμακας – Η ασχήμια των πολυκατοικιών αλλά και η εξέλιξη του ελληνικού στυλ της αρχιτεκτονικής του αιώνα μας. Αξιολογημένες μορφές επίσημων κτηρίων-μνημείων και των ευρωπαϊκών ιδανικών των αρχιτεκτόνων. Όγκοι επιδειξιακοί, καταπιεστικοί.

–Τα διάφορα πολεοδομικά σχέδια-και οι απόψεις της χωροταξίας. –Η ιδέα της ανοχύρωτης πόλης και ο κίνδυνος της απεριόριστης εξάπλωσής της. –Δηλαδή πώς θα οχυρωθεί η Αθήνα, με σκληρές πολεοδομικές λύσεις και χωροταξικούς νόμους;

–Και μια προσπάθεια να φωτισθεί η άγνωστη πόλη, η άλλη όψη της Αθήνας –αυτή δηλαδή που ο καθένας μας την ξέρει για λογαριασμό του –μοιάζει με προσπάθεια φροϋδικών επιστημόνων και κοινωνικών λειτουργών.

–Ένα άλλο κλίμα που επιπλέει ειδικά στον πρώτο όροφο και στο υπόγειο, ίσως και λόγω μουσικής υπόκρουσης είναι το γνωστό μελό του προδομένου αγώνα της προδομένης γενιάς της νοσταλγίας...

Ας παρατηρήσουμε γενικότερα τα πράγματα της πόλης: Η Αθήνα είναι το φυσικό της περιβάλλον και τα μνημεία της. Από κει και πέρα δεν είναι παρά μια μεγάλη πρωτεύουσα, καθρέφτης της τριτοκοσμικο-Ευρωπαϊκής-(Ελληνικής) κοινωνίας μας. Όπως σε κάθε πρωτεύουσα υπάρχει εδώ η ομόκεντρη εξάπλωσή της. Οι παραγωγικές δυνάμεις προσελκύουν τον πληθυσμό και όσο αυτός αυξάνεται τόσο περισσότερες παραγωγικές δυνάμεις καταλαμβάνουν το χώρο. Η πόλη γίνεται εκτεταμένη συσσώρευση κατοικιών όπου οι προνομιούχες τάξεις κατέχουν το λειτουργικό κέντρο και οι υπόλοιποι απωθούνται στην περιφέρεια. Μια πόλη δεν είναι παρά η εμπειρία της ζωής μέσα στους δρόμους της. Ατέλειωτες πληροφορίες και παρατηρήσεις, για την κοινωνία μας. Απ' τα σημάδια του παρελθόντος και του παρόντος φανερώνεται ένας διαρκής ανταγωνισμός. Από τη μια οι δυνάμεις της άρχουσας τάξης που οργανώνουν και από την άλλη ο πληθυσμός που πιέζει. Το κλασικό κέντρο προσπαθεί να έχει την εικόνα της «καλώς έχουσας» πόλης. Τα επίσημα οικοδομήματα εδώ γίνονται σε χώρους προνομιούχους ή προσπαθούν να αναβαθμίσουν και να καμουφλάρουν τις χαοτικές περιοχές. Οι μορφές και οι λειτουργίες τους δείχνουν τις πολιτιστικές αξίες της τάξης που τα παράγει. Το μεγαλειώδες, το επιδειξιακό, είτε πρόκειται για δημόσια κτήρια είτε για επιχειρήσεις. Ο χώρος όμως δεν γίνεται ποτέ να προσαρμοσθεί σε κανένα ιδεώδες οργάνωσης ή εμφάνισης. Μέσα στη συσσώρευση επικρατεί κρίση και ρήξη. Είναι η πόλη της καθημερινής πραγματικότητας και οι καταστάσεις της, αντιφατικές στην έννοια της μονολειτουργικής τάξης. Αντίφαση της πόλης των κατοίκων στην πόλη μηχανή. Επιτυχίες και καταστροφές. Δυστυχήματα και γιορτές, έρωτες και μίσση, αλλοτριώσεις και εξεγέρσεις. Παντού οι μεν και οι δε. Μια κοντόφθα-

λη κριτική μιλάει για τσιμέντο. Νέφος και χάος. Μια γενικευμένη λύση οι χωροταξικές επεμβάσεις. Πρώτη δόση η οργάνωση της κυκλοφορίας. Η πόλη υπάγεται στην κυκλοφορία και ποτέ η κυκλοφορία στην πόλη. Μια άλλη, οι χοντρικές πολεοδομικές και αρχιτεκτονικές λύσεις. Συνθέσεις όγκων, έργα γοήτρου, αφηρημένα και ξεκομμένα από την καθημερινή πραγματικότητα. Στις υποβαθμισμένες περιοχές εξασφαλίζονται ορισμένα τελειωμένα και επιδειξιακά έργα για τους χιλιάδες κατοίκους. Τυποποιημένες επαναλήψεις χωρίς καμιά ανταπόκριση στην τοπική μορφή και κοινωνικότητα. Η πόλη γίνεται απρόσωπη και πιο ξένη στους κατοίκους.

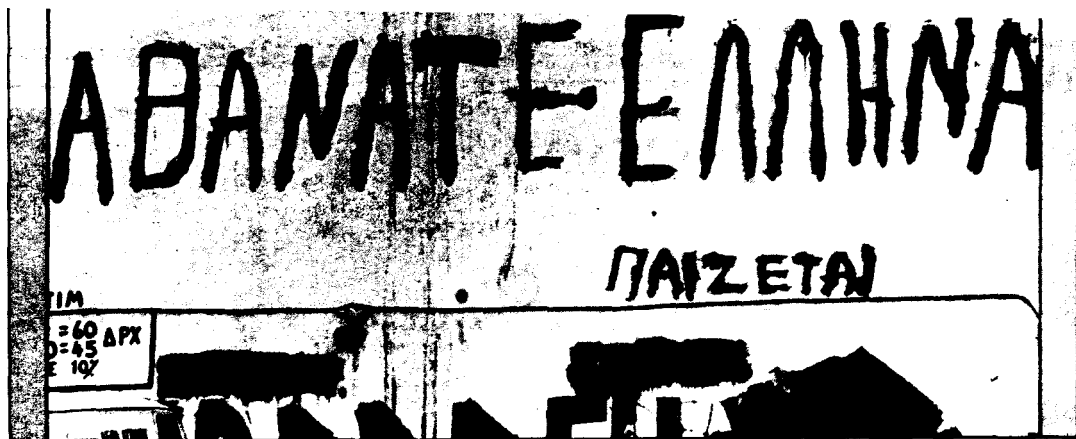
Απραξία, ακαταληψία, παθητικότητα, ανικανότητα, υποταγή. Μέσα πληροφόρησης. Διαφημίσεις, οικιακές συσκευές, αντιπαράθετα σε κάθε επαφή με τη ζωή, σε κάθε συλλογική επιθυμία. Η αποξένωση από την πόλη δεν μπορεί παρά να δημιουργεί το φόβο της πόλης. Η παραμικρή εξέγερση, όταν απειλείται και το τελευταίο ίχνος ποιότητας ζωής, αλλά και: Οι καταστάσεις που δημιουργούνται παράλληλα, υπόγεια, παράνομα για να γίνουν χειροπιαστές κάποιες επιθυμίες για την φανταστική πόλη...

...Όλα αυτά μεταφράζονται από την εξουσία στους υποταγμένους σαν φόβος και κίνδυνος. Η κατάσταση θεωρείται εύθραυστη λόγω συσσώρευσης και ανεξέλεγκτη.

Οι τελευταίες πολεοδομικές λύσεις τείνουν όλες στην αποκέντρωση, στη διασπορά, στην απομόνωση του πληθυσμού στην «καλώς έχουσα» περιφέρεια. –Νέα προάστια οργανωμένα μηχανικά με χοντροκομμένες λειτουργίες. –Νέα περιχώρα μακέττες – Χώρος που δεν θάχουμε ούτε το δικαίωμα να αισθανόμαστε άσχημα. –Ποιος έχει το κουράγιο να δει από κοντά αυτά τα «εκπληκτικά» φαινόμενα; Πόσο ικανοί είναι οι αρχιτέκτονες και πολεοδόμοι να συλλάβουν τη ζωντανή πραγματικότητα και τις άπειρες αντιφάσεις στην επιστημονική διαδικασία της πρακτικής τους; Πόσο είναι διατεθειμένοι, να ξεχάσουν αυτή τη λογική και ν' αρχίσουν να σκέφτονται εμπειρικά; Καθόλου; Δεν πειράζει. Ζούμε για την ώρα μια όμορφη εποχή διαρκών συγκρούσεων. –Γίνονται ακόμα πράξεις δημιουργίας και ελευθερίας.

Α. Κελεπέκης

ΚΑΘΕ ΚΕΙΜΕΝΟ για την ελληνική λογοτεχνία, όταν δεν εξαντλείται σε στείρες περιγραφές, ανούσιες φιλολογικές αναλύσεις και σαλονοπρεπίες φιλοφρονήσεις ή δουλικά εγκώμια για τα «ιερά τέρατα» της γραφίδας, είναι χρήσιμο κι αξιοσυζητήτο. Το μελέτημα του Βαγγέλη Κάσσου «Η αποπολιτικοποίηση της ελληνικής λογοτεχνίας» (Σχολιαστής, τεύχη 34, 35) έχει το προσόν ότι δίνει ερεθίσματα για μια ουσιαστική συζήτηση γύρω απ' το χαρακτήρα και τις προοπτικές της σημερινής ελληνικής λογοτεχνίας. Οι παρατηρήσεις και αντιρρήσεις που θα διατυπώσουμε παρακάτω πρέπει να θεωρηθούν ως απάντηση σε μια γόνιμη πρόκληση κι όχι ως «ανάκληση στην τάξη», γιατί είναι πολύ πιθανό ότι, αν οι θέσεις του Βαγγέλη Κάσσου ήταν λιγότερο απόλυτες και περισσότερο λεπτές σ' αποχρώσεις, θα έχαναν πολλή απ' την εμπνευστική τους δύναμη.

Ο Β.Κ., λοιπόν, υποστηρίζει ότι απ' τα μέσα περίπου της δεκαετίας του 1920 ως τη δικτατορία του 1967-74 υπήρχε στην ελληνική λογοτεχνία ένας λίγο-πολύ σαφής διαχωρισμός ανάμεσα σε προοδευτικούς και συντηρητικούς/αντιδραστικούς συγγραφείς (για τα γνωρίσματα αυτών των δύο κατηγοριών δεν πληροφορούμαστε πολλά πράγματα, εκτός ότι ο Β.Κ., επικαλούμενος και τον Κλέωνα Παράσχο ταυτίζει τους συντηρητικούς με τους ιδεαλιστές και τους προοδευτικούς με τους αντιιδεαλιστές· όλοι αυτοί οι όροι και οι μεταξύ τους σχέσεις είναι σήμερα λιγότερο ευνόητοι απ' όσο φαίνονταν την εποχή

λαϊκό κίνημα πέρασε σε φάση ύφεσης μετά το 1974 χωρίς θέβαια να φταίνε οι ίδιοι), η ιστορία έδωσε στους διανοούμενους το παράγγελμα «Τους ζυγούς λύσατε!», τους εφοδίασε με φύλλο πορείας και τους έστειλε πίσω στα γραφεία τους, να περιμένουν την επόμενη επιστράτευση. Η αντίληψη που βλέπει τον προοδευτικό λογοτέχνη ως απλό στρατιώτη σε μια μεγάλη ταξική σύγκρουση μπορεί να του εξασφαλίσει αναπάντεχα άλλοθι σε περιόδους πολιτικής άπνοιας και να του επιτρέψει να μεταθέσει την ευθύνη στο «γενικό επιτελείο» της Ιστορίας, των παραγωγικών δυνάμεων, του κόμματος κλπ. Είναι πολύ πιθανό ότι ο Β.Κ. δεν το προσυπογράφει αυτό, αλλά η σαφής χρήση όρων όπως «αποπολιτικοποίηση» και «ιδεολογική ενδοτικότητα» δίνει πράγματι λαβές για τέτοιες ερμηνείες.

Ο Β.Κ. επισημαίνει (και πολύ σωστά) ότι σήμερα οι Έλληνες λογοτέχνες εμπνέονται απ' το μικρο-όραμα να καταξιωθεί το έργο τους στη συνείδηση της συντεχνίας τους κι όχι του αναγνωστικού κοινού. Αναζητώντας όμως τα αίτια αυτού του φαινομένου, μιλάει για μια «συμφωνία κυρίων» ανάμεσα στους συντηρητικούς και τους προοδευτικούς λογοτέχνες, για μια γεμάτη ιδιοτέλεια προσαρμογή των προοδευτικών λογοτεχνών στο μεταδικτατορικό κλίμα «ιδεολογικής αβροφροσύνης», και καταλήγει λέγοντας ότι «Μέσα σ' αυτή την άπνοια, η προοδευτική λογοτεχνία δεν αποφασίζει να ταξιδέψει. Να δικαιώσει το όνομά της, προτείνοντας έναν άνεμο αληθινά αριστερό». Φαντάζεται δηλαδή ο Β.Κ. ότι υπάρχει ακόμα

μιουργίας, γιατί, δίνοντας προτεραιότητα στις (σταθερές) ιδέες απέναντι στην (άστατη) ζωή, υποθάλπει τη διανοητική οκνηρία και δεν αφήνει τον λογοτέχνη να παρακολουθήσει μ' ευαισθησία τους κυματισμούς της ζωντανής πραγματικότητας. Η ιδεολογική προσέγγιση είναι απ' την ίδια της τη φύση ιδεαλιστική. Αντίθετα, η προοδευτική λογοτεχνία (χωρίς εισαγωγικά!) είναι εκείνη που μπορεί να διακρίνει τις νέες τάσεις, τις νέες ανάγκες και τις νέες ευαισθησίες που αναπτύσσονται σ' ένα κοινωνικό σύμπαν, έστω κι αν βρίσκονται ακόμα σ' εμβρυακή κατάσταση (κι έτσι άλλωστε καταλάβαιναν την προοδευτική λογοτεχνία ο Μαρξ κι ο Λούκατς). Η προοδευτικότητα λοιπόν ενός λογοτεχνικού έργου δεν καθορίζεται αναγκαίως απ' τις ιδεολογικές επιλογές του δημιουργού του. Γι' αυτό ο πολιτικά αντιδραστικός Μπαλζάκ έγραψε προοδευτικότερη λογοτεχνία απ' τον πολιτικά ριζοσπάστη Ευγένιο Συ. ο ηθικολόγος Χάινριχ Μπελ έγραψε προοδευτικότερη λογοτεχνία απ' τον πολιτικοποιημένο Γκύντερ Γκρας, ο ιδεολογικά αδιάφορος Καθάφης έγραψε προοδευτικότερη ποίηση απ' τον ιδεολόγο Παλαμά κι ο αναχωρητής Γιώργος Ιωάννου έγραψε προοδευτικότερα έργα απ' τον στρατευμένο Σαμαράκη (χωρίς φυσικά να θέλουμε να πούμε ότι οι περιπτώσεις αυτές αποτελούν τον κανόνα).

Ο Β.Κ. βλέπει τις αλλαγές που έχουν επέλθει στον χαρακτήρα και στους προσανατολισμούς της σημερινής ελληνικής λογοτεχνίας, αλλά προσπαθώντας να κατανοήσει με βάση την «ιδεολογική ύφεση» της μεταπολιτευτικής περιόδου, δεν μπορεί να φτάσει ως τις ρίζες τους και τελικά μάλλον υποτιμά τις διαστάσεις του προβλήματος. Του διαφεύγουν οι τεράστιες κοινωνικές διαφοροποιήσεις που έγιναν τα τελευταία είκοσι χρόνια στο στρώμα των Ελλήνων λογοτεχνών κι από κατατρεγμένους εκφραστές της πιο ευαισθητοποιημένης μερίδας του ελληνικού λαού τους έκαναν προνομιούχους υπαλλήλους ενός κράτους αποφασισμένου να καταναλώσει και να κάνει άλλοθι του την κουλτούρα. Αυτό είναι κάτι ολότελα

Ύφεση της λογοτεχνίας ή έκπτωση της ανθρωπιάς;

του Κλέωνα Παράσχου αλλά δεν χρειάζεται να επιμείνουμε σ' αυτό το σημείο, γιατί σε γενικές γραμμές το φαινόμενο που θέλει να περιγράψει ο Β.Κ. ήταν πράγματι υπαρκτό. Στην περίοδο της χούντας, συνεχίζει ο Β.Κ., η διάσταση ανάμεσα στις δύο κατηγορίες αρχίζει ν' αμβλύνεται ολοένα, μ' αποτέλεσμα να προκύψει μια κατάσταση που ο συγγραφέας χαρακτηρίζει με όρους όπως «ιδεολογική σύγχυση», «ιδεολογική ύφεση», «ιδεολογική εξάντληση» κλπ. Σύμφωνα πάντα με τον Β.Κ., αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι πολιτικοκοινωνικές εξελίξεις της μετεμφυλιακής περιόδου έκαμψαν σιγά-σιγά την ιδεολογική και ηθική αντοχή των προοδευτικών λογοτεχνών και τους οδήγησαν σε μια «ιδεολογική ανακωχή», που «αποτελεί συνειδητή ή ασυνείδητη υποστήριξη των θέσεων της κυρίαρχης ιδεολογίας».

Από δω αρχίζουν κι οι δυσκολίες. Γιατί τέτοιες πολεμικές εκφράσεις, που φαίνεται να στριμώχνουν τη «στρατευμένη λογοτεχνία» στην άκαμπτη πανοπλία της κυριολεξίας, μπορούν να γίνουν μπούμερανγκ και να στραφούν εναντίον του εμπνευστή τους. Οι «αποπολιτικοποιημένοι» λογοτέχνες θα μπορούσαν ν' αντιτείνουν στον Β.Κ. ότι, αφού ολόκληρο το

στην Ελλάδα μια προοδευτική λογοτεχνία (ή ένα στρώμα προοδευτικών λογοτεχνών), που θα έπρεπε επιτέλους να σταθεί στο ύψος της και να πάψει να παίζει κρυφτούλι. Έτσι, ο συγγραφέας πέφτει στην παγίδα των ψευδεπώνυμων, «προοδευτικών» διανοούμενων, που όσο πιο φτωχά είναι τα έργα τους σε σκιρτήματα, αγωνίες κι οράματα τόσο πιο πολύ πασκίζουν να κρύψουν αυτή τη γύμνια καλλιτεργώντας με διάφορα τερτίπια τον μύθο του στρατευμένου σε μια προοδευτική παράταξη πνευματικού δημιουργού. Ο Β.Κ. ζητάει «ιδεολογικό αγώνα» από ένα τύπο λογοτέχνη που δεν υπάρχει πια.

Αν η ιδεολογία είναι «ψευδής συνείδηση» (κι εδώ πρέπει να υπενθυμίσουμε στον Β.Κ. ότι ο όρος «ιδεολογία» έχει καθαρά αρνητικά χροιά σ' ολόκληρη τη μαρξιστική παράδοση πριν απ' τον Στάλιν), η «ιδεολογικά συνεπής» ή «ιδεολογικά σωστή» λογοτεχνία καλλιεργεί εξίσου συστηματικά και συνειδητά όσο κι η «ιδεολογικά λανθασμένη» λογοτεχνία μια ψευδή συνείδηση. Απ' αυτή την άποψη, δεν μπορεί να υπάρξει «ιδεολογικά ειλικρινής» λογοτεχνία, όπως ζητάει ο Β.Κ. Η ιδεολογική προσέγγιση ενός θέματος απ' τον λογοτέχνη είναι ό,τι πιο αντιδραστικό μπορεί να υπάρξει στο χώρο της πνευματικής δη-

διαφορετικό απ' την ιδεολογική ενδοτικότητα» των προοδευτικών λογοτεχνών, για την οποία μιλάει ο Β.Κ. Οι λογοτέχνες που ο Β.Κ. ονομάζει προοδευτικούς, ούτε ιδεολογικά τυχοδιώκτες είναι ούτε συνθηκολόγησαν «εξαντλημένοι» με την κρατική ιδεολογία. Απεναντίας, είναι πια οι ίδιοι η κρατική ιδεολογία, που χάρη σ' αυτούς εμπλουτίστηκε με καινούργια στοιχεία κι έγινε πιο αποτελεσματική. Τόσο ο «προοδευτισμός» όσο κι ο αισθητισμός, τόσο το αριστερό φολκλόρ όσο κι ο ερμητισμός, τόσο η λαγνεία της σύγχυσης όσο κι ο θερμπαλισμός είναι αναπόσπαστα στοιχεία της σημερινής κρατικής ιδεολογίας κι οι «προοδευτικοί» λογοτέχνες άξιοι και γνήσιοι εκφραστές τους.

Το πρόβλημα λοιπόν της σημερινής ελληνικής λογοτεχνίας δεν βρίσκεται στην ιδεολογία. Από ιδεολογία άλλο τίποτα οι λογοτέχνες μας! Εκείνο που τους λείπει είναι οι προσωπικές προϋποθέσεις (ταξικές, ψυχολογικές, συναισθηματικές) και τα ερεθίσματα για να δουν τον κόσμο τους με τα μάτια του ενδεούς, του λειψού, του αναζητητή. Αυτό όμως σημαίνει κάτι χειρότερο απ' την «ιδεολογική ύφεση»: σημαίνει έκπτωση της ανθρωπιάς τους...

Δημοσθένης Κούρτοβικ

Αίολος

ΤΖΑΚ ΚΕΡΟΥΑΚ ΟΙ ΑΛΗΤΕΣ ΤΟΥ ΝΤΑΡΜΑ

ΑΙΟΛΟΣ

Σολωνος 114, 106 81 Αθήνα,
τηλ. 363.02.14

ΤΖΑΚ ΚΕΡΟΥΑΚ

ΟΙ ΑΛΗΤΕΣ ΤΟΥ ΝΤΑΡΜΑ

Αλλά έχω εγώ τις δικές μου παρμένες ιδέες κι αυτές δεν είχαν καμία σχέση με όλο αυτό το «σάβηνακο» στοιχειό. Εγώ ήθελα ένα σακιδίο μεγάλο με, οτι ήταν απαραίτητο για ύπνο, καταφύγιο, φαγητό, μαγισμα, στην ουσία μια πλήρη κουζίνα και κρεβατοκαμαρά ακριβώς πάνω στην πλάτη μου και να πάω κάπου, να βρω απόλυτη μοναξιά, να μελετήσω το απόλυτο κενό του μιάλου μου, να είμαι εντελώς ουδέτερος για οποιαδήποτε ή οποιοσδήποτε ιδέες. Σκόπευα να έχω μάλιστα σαν μοναδική μου δραστηριότητα την προσευχή, να προσεύχομαι για όλα τα ζωντανά πλάσματα, έβλεπα ότι αυτή ήταν η μονή αξιοπρεπή δραστηριότητα που είχε απομείνει στον κόσμο. Να είσαι σε κάποια οχθή ποταμοί ή στην έρημο ή στα βουνά ή σε κάποια καλύβα στο Μεξικό ή σε κάποια παραγκα του Αντιρόντακ, να ξεκοιράζεσαι, να είσαι εγγενικός και καλός, να μην κάνεις τίποτα άλλο από το να εξασκείς αυτό που οι κινέζοι αποκαλούν «κανονή»... Δεν ήθελα, στ' αλήθεια, να έχω καμία σχέση ούτε με τις ιδέες του Τζακι για την κοινωνία (σκεφτόμουν ότι θα 'ταν καλύτερα να παραιτηθώ το θέμα εντελώς, να περάσω δίπλα) ούτε με καμιά απ' τις ιδέες του Άλβα, δηλαδή να αρπαχτώ απ' τη ζωή όσο πιο πολύ μπορώ για τις γλυκές θλίψεις της και γιατί κάποια μέρα θα πεθάνω...

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

ΟΧΙ ΣΤΟ ΟΧΙ

Σταύρου Λαγκαδιανού

ΕΝ - ΔΥΟ, ΚΑΤΩ

Ένα βιβλίο για το στρατό.

Το βιβλίο αυτό γραμμένο με μυθιστορηματικό τρόπο αναφέρεται σε βιώματα, στιγμές και μαρτυρίες του ίδιου του συγγραφέα απ' την περίοδο της στρατιωτικής του θητείας. Στοχεύει όμως, έξω από τις προσωπικές του εμπειρίες ν' αποκαλύψει τη ζωή και τον κόσμο του νεοσύλλεκτου, όταν θρίσκει ξαφνικά αντιμέτωπος με μια νέα, «διαφορετική» πραγματικότητα, που έχει έντονα τα στοιχεία του «απροσδόκητου».

Παραταχθήκαμε μπροστά απ' τις μηχανές. Διακόσια μέτρα πέρα, η είσοδος του στρατόπεδου. Θα φτάναμε; Φοβόμασταν. Με το σφύριγμα και τα ουρλιαχτά ξεκινήσαμε μαζί, αυτοκίνητα πουχαν πιάσει τόνα δίπλα στ' άλλο όλο το δρόμο στο φάρδος του και μεις έξαλλοι να τρέχουμε μπροστά. Τότε ένοιωσα τ' πόδια μου να μουδιάζουν, πίσω μου το χνώτο της μηχανής, μπροστά μου η συνίδα του στρατόπεδου που μόλις σηκωνόταν αργά-αργά να περάσουμε. Πρόλαβαν τα κερατάνια να κερδίσουν επιτάχυνση. Ένοιωθα να κολλάω στο χώμα. Έτρεχα, δυνατά, πολύ δυνατά, που πονούσαν τα δόντια μου, τα μάτια μου... το αίμα μου. Λίγα μέτρα... και οι κόρνες. Τα φορτηγά κορνάρizan να προσπεράσουν -από πού; Πανάθεμά τους, ο δρόμος ήταν στενός, όλοι μας μια μάζα που συσμπιωνόταν και αφηνόταν προς τα μπρος, τοξοειδής μάζα σάρκας που θάσπαγε όπου νάναι, αλλά ακόμη δεν είχε σπάσει. Να! ο σκοπός ανεβάζει το σανίδι να περάσουμε. Τα πόδια μου διασμένα δεν τα αισθανόμουν. Ο πόνος στο στήθος, οι γροθιές τόσο σφιγμένες, που τα νύχια είχαν μπει στην παλάμη και την μάτωσαν! Σφυρίγματα, κλωτσιές, στην πύλη φαντάροι μαζεμένοι με μπερέδες, μόλις κάποιος απομας περνούσε, μια καρπαζιά ή μια σπρωξιά και πάρτον κάτω. Δυό ευεργετικά χέρια σπρώξαν με δύναμη το σώμα μου και μπλόνζ'αρωντας έκοψα το νήμα! Μπήκα επιτέλους στο ΚΑΔ. Η μούρη μου φαγώθηκε στο γαρμπίλι. Ήρθα τουμπα κι έσκασα ανασκέλα... πρωταθλητής. Δεν με κόψανε οι τροχοί. Μόνο κάτι αζεθώριαστα κομμάτια τετραγωνισμένα μπλε πανί ήταν ψηλά, με γλάρους που φώναζαν αλλόκοτα, τετράγωνα και τρίγωνα κομμάτια ουρανού που παγίδευαν μέσα αθώους και ένοχους.

Ζητήστε το σ' όλα
τα βιβλιοπωλεία

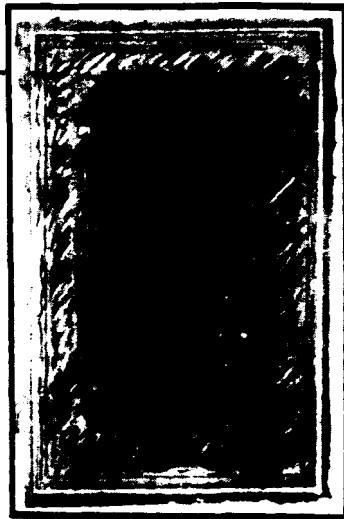
Κεντρική Διάθεση:
Βιβλιοπωλείο της ΕΣΤΙΑΣ, τηλ. 3615077

Αλέξης Πανσέληνος

Η ΜΕΓΑΛΗ ΠΟΜΠΗ

Ένα μυθιστόρημα σαν κόμικ
Ένα κόμικ σαν μυθιστόρημα

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΣΚΥΛΟΥΣ
(3η έκδοση)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΕΔΡΟΣ

Συνέντευξη του Ηλία Πετρόπουλου

ΙΑ ΚΛΑΣΙΚΗ νεοελληνική αυταπάτη είναι η πεποίθηση ότι ο ρατσισμός δεν υφίσταται στη χώρα μας. Ανατριχιαστική απόδειξη για το αντίθετο συνιστούν τα πρόσφατα γεγονότα στο χωρικό Εξαμίλια της Κορίνθου. Ακόμη και η δημιουργία μιας ξεχωριστής(!) τάξης για τα μικρά τσιγγανόπουλα στο σχολείο του χωριού, προκάλεσε την αντίδραση των «καθαρόαιμων» κατοίκων του, οι οποίοι διαμαρτυρήθηκαν απαγορεύοντας στα αμύητα τέκνα τους να παρακολουθούν τα μαθήματα... Νομίζω τα γεγονότα αυτά καθιστούν ετούτη τη συνέντευξη του Ηλία Πετρόπουλου τραγικά επίκαιρη. Γιατί, βέβαια, ο ρατσισμός εναντίον των τσιγγάνων τυγχάνει απλώς να είναι ανοικτότερος και πιο ορατός απ' ό,τι ο αντίστοιχος, εκλεπτισμένος, υπόγειος και επιστημονικοφανής, εναντίον των εβραίων, ή ο άλλος... ο «εθνικά αναγκαίος», εναντίον της μουσουλμανικής μειονότητας στη Θράκη.

Εκατομμύρια επί εκατομμυρίων ξοδεύτηκαν πέρυσι στη Θεσσαλονίκη, σε μια πρωτοφανή εκστρατεία για να πεισθεί ο ελληνικός λαός ότι η πορεία του στον πολύπαθο χώρο της βορειοελλαδίτικης πρωτεύουσας ήταν σχεδόν αυτόνομη, ξεκομμένη από το γενικότερο κοινωνικό και εθνολογικό πλαίσιο της περιοχής. Κάποτε πρέπει ν' αρχίσουμε να λέμε τα πράγματα με τ' όνομά τους. Δίπλα μας, για αιώνες, έζησαν και ζουν άλλες εθνότητες με τις οποίες ο λαός ήρθε σε επαφή, κόντρα στις καθαρολογίες ή την τακτική συγκάλυψης ορισμένων διανοουμένων του γραφείου και της πανεπιστημιακής έδρας. Η συμβολή τέτοιων ανθρώπων στην αποσιώπηση της σχέσης εβραίων/Θεσσαλονίκης, υπήρξε καθοριστική κατά τη διάρκεια των εορτών για τα 2.300 χρόνια της πόλης. Μέχρι το 1992, ο Ηλίας Πετρόπουλος σχεδιάζει να εκδώσει σ' ένα λεύκωμα-συλλογή όλα τα δημοσιευμένα μέχρι τότε κείμενά του σχετικά με τους εβραίους της Θεσσαλονίκης, καθώς και τις φωτογραφίες από το αρχείο του. Ήδη τον περασμένο Σεπτέμβριο τύπωσε στο Παρίσι, σε περιορισμένα αντίτυπα, το βιβλίο του "A Macabre Song" ('Ενα Μακάβριο Τραγούδι), όπου φιλοξενείται και ένα εκτενές επιγράμμα του γνωστού αριστερού εβραίου ιστορικού Pierre Vidal-Naquet. Στο βιβλίο αυτό παρατίθενται οι στίχοι και η μουσική από ένα παιδικό τραγουδάκι που το λέγαν κοροϊδευτικά τα ελληνόπουλα της Θεσσαλονίκης (μαζί κι ο συγγραφέας!) στα εβραϊόπουλα, λίγο πριν το ολοκαύτωμα: «Πανάθεμά το 'ερμανό (ΣΣ: γερμανό, αλλά με μίμηση-παρωδία της σπανιόλικης προφοράς των θεσσαλονικιών εβραίων) που σκότωσ' όλο το τζιδιό / και τόστειλε να πάει στο Κρακοβία / να πετάνει νηστικό / ... / και τόστειλε να πάει στο Πολωνία / να πετάνει νηστικό. /»

Ο ρατσισμός, δεν είναι μόνο μια ιστορία για μεγάλους...

Τέλος, λόγοι επαγγελματικής δεοντολογίας μου επιβάλλουν να αναφέρω ότι από τις έξι ερωτήσεις που ακολουθούν, οι τέσσερις πρώτες υποβλήθηκαν από μένα ενώ οι δύο τελευταίες προστέθηκαν από τον ίδιο το συγγραφέα, που απαντά στον εαυτό του. Το γεγονός αυτό δεν μ' ενόχλησε ούτε κατά διάνοιαν, κι όχι μόνο γιατί είχε την καλωσύνη να με πάρει τηλέφωνο πριν το κάνει -ας μην ξεχνάμε ότι ο ίδιος υπήρξε δημοσιοσιογράφος. Αλλά -κυρίως αυτό- και διότι δεν ήρθε καθόλου -μα καθόλου σε σύγκρουση με τη θαυμάτη πεποίθησή μου, ότι η δημοσιογραφική αυθεντία (που προϋποθέτει ότι με ένα πεπερασμένο σύνολο ερωτήσεων έχεις καλύψει σχεδόν πλήρως το θέμα σου, για τα μάτια των αδαών) δεν είναι τίποτα περισσότερο από ένα φτηνότατο και ξεδιάντροπο άλλοθι...

Γιώργος Ι. Αλλαμάνης

Φωτογραφία: Βασίλης Λάμπας

Οι γιορτές για τα 2.300 χρόνια και η αποσιώπηση της ιστορίας

Σχολιαστής: Το ελληνικό κράτος και ο Δήμος Θεσσαλονίκης γιόρτασαν πρόσφατα, με σειρά εκδηλώσεων, τα 2300 χρόνια από την ίδρυση της πόλης. Οι εβραίοι κατοίκησαν για αιώνες αυτή την πόλη, αποτελώντας την κυρίαρχη εθνότητα μέχρι το ολοκαύτωμα του 1943 από τους Ναζί. Η ιστορία τους παρουσιάστηκε με κάποιες αναφορές, στην καλύτερη περίπτωση. Σε ποιους λόγους νομίζετε ότι οφείλεται αυτή η στάση των επίσημων ελληνικών αρχών;

Η. Πετρόπουλος: Γιορτάσανε και γιορτάζουν (μετά της δεούσης καθυστέρησης) τα 2301 χρόνια από την «ίδρυση» της Θεσσαλονίκης. Ο εορτασμός ξεκίνησε σαν μια ψευδο-επιστημονική ιστορική αναδρομή για να

εκφυλιστεί, γρήγορα, σε νεοπατριωτικό παραλήρημα. Μιλώ για ψευδοεπιστημοσύνη και για εθνικό ντελίριο γιατί έχω μπροστά μου σχεδόν όλα όσα εδημοσιεύθηκαν ως τώρα. Ψευδο-επιστημοσύνη αποκαλώ το χυδαίο χαρμάνι ιστορίας και πολιτικής επικαιρότητας. Όσο για το ντελίριο πρόκειται για μιαν αρρώστια που ενδημεί στην Ελλάδα, όπως, άλλωστε, και στην Τουρκία, στη Βουλγαρία, στη Σερβία...

Όλοι μας ξέρουμε το πώς διαξάγεται το πολιτικό παιχνίδι, τα τελευταία εκατό χρόνια, στα Βαλκάνια. Και, όλοι μας ξέρουμε ότι οι ρομιοί χωρίζουν τους ξένους σε Φιλέλληνες και Ανθέλληνες. Μέσα σ' αυτή την ομίχλη δεν αποδεχόμαστε τους γύφτους σαν μοναδικούς φορείς της λαϊκής μας μουσικής, ούτε τη φουστάνελα

σαν εθνική ενδυμασία των αρθανιτάδων. Ο ρατσισμός –σαν αιτία και σαν συνέπεια– αποτελεί το υπόβαθρο όλης αυτής της πικρής πραγματικότητας. Στην περίπτωση των εορτών της Θεσσαλονίκης, οι εβραίοι υπήρξαν τα κατεξοχήν θύματα του σύγχρονου νεοελληνικού ρατσισμού. Όλα τα τερτίπια του ρατσισμού μας τα εξετάζω στο ανέκδοτο βιβλίο μου «Νεοελληνικοί Εθνοφασισμοί», όπου πραγματεύομαι το θέμα της, βάσει «εθνικών» γνωρισμάτων, μισαλλοδοξίας. Επί του παρόντος, αφήνοντας κατά μέρος τους άλλους ρατσισμούς (π.χ. κατά των ομοφυλοφίλων, των μασόνων κτλ.) θα ήθελα να τονίσω πως οι αρχές της Θεσσαλονίκης, εντελώς συνειδητά «ΞΕΧΑΣΑΝ» την μεγάλη εβραϊκή κοινότητα της πόλης των. Αντιθέτως, οι ίδιες αρχές φροντίζουν να τονώνουν κάθε ελληνική πλευρά του προβλήματος Θεσσαλονίκη, εγγιζοντας συχνά τα όρια του γελοίου. Εδώ υπαινίσσονται αυτά τα καρναβάλια που παριστάνουν τους νεκρυνασχημένους και παρελαύνοντας Μακεδονομάχους. Και είναι πολύ χαρακτηριστικό το ότι σύσσωμος ο ελληνικός τύπος (μέ μονή φαινή εξαίρεση το «Ποντίκι») απεδέχθη και εδημοσίευσε, άνευ σχολίων, τις πρόσφατες φωτογραφίες με τους θρυσολοκισμένους «ήρωες».

Οι νεοέλληνες φρονούν πως δεν είναι διόλου ρατσιστές. Οι νεοέλληνες είναι θαυμάσια πληροφορημένοι για το ζήτημα των κούρδων, αλλά κάνουν πως δεν βλέπουν το γύφτικο γκέτο της Αγίας Βαρβάρας. Στη διαδήλωση κατά του απαρχαίντ κυριαρχούσε το πανό ΟΛΟΙ ΜΑΣ ΕΙΜΑΣΤΕ ΜΑΥΡΟΙ. Δεν καταλαβαίνω γιατί δεν έγραψαν στο πανό: ΟΛΟΙ ΜΑΣ ΕΙΜΑΣΤΕ ΓΥΦΤΟΙ. Ο ρατσισμός κρύβεται ή καμουφλάρεται πίσω από χίλιες επικαλύψεις, που πάντα είναι προσχήματα. Στον «Οδηγό πόλης» της Θεσσαλονίκης μάταια θα ψάξεις για τα οθωμανικά μνημεία. Και, στους σημερινούς τουριστικούς χάρτες της Θεσσαλονίκης δεν αναγράφεται μήτε το τωρινό ισραηλιτικό νεκροταφείο, μήτε η κεντρική συναγωγή. Δεν είμαι θυμωμένος. Μιλάω με μελαγχολία.

Σ.: Εβραϊκή κοινότητα υφίστατο στη Θεσσαλονίκη από την αρχαιότητα ακόμα. Με κυριότερους, χρονολογικά, σταθμούς το 1492, το 1536 και το 1650, η πόλη πλημμύρισε από εβραίους της Ισπανίας, της Πορτογαλίας και της Σικελίας. Μέσα στο πέρασμα των αιώνων και μέχρι την καταστροφή, ποια ήταν η κοινωνική τους οργάνωση και η ταξική τους θέση;

Η.Π.: Σε τέτοια ερωτήματα δεν υπάρχουν μονολιθικές απαντήσεις. Δεν υπάρχουν «αιώνιοι» λαοί. Οι εβραίοι, όπως κάθε λαός, δεν αποτελούν μιαν εφάπαξ δοτή εθνική / ιστορική / κοινωνική / γλωσσική «σταθερή». Ο απόστολος Παύλος μίλησε σε συγκεκριμένους εβραίους της εποχής του. Άλλωστε, οι ασκονάκι της Πολωνίας και της τσαρικής Ρωσίας, που κατέφυγαν στη Θεσσαλονίκη, δεν έμοιαζαν και πολύ με τους σεφαρδικούς της Ισπανίας. Όσο για τους ιταλο-εβραίους της Θεσσαλονίκης (μικρή μερίδα της ισραηλιτικής κοινότητας) αποτελούσαν την αφρόκρεμα της πόλης.

Η πολυεθνική Θεσσαλονίκη είχε ένα ιδιαίτον πλέγμα κάθετης και οριζόντιας κοινωνικής διάρθρωσης, που έθρισκε έκφραση ως και στην τοπογραφία –όπερ αγνοεί ο αξιότιμος καθηγητής Σβορώνος. Στην κλασική κάθετη κοινωνική διαβάθμιση παίζει, καθώς λένε, βασικό ρόλο η οικονομική δύναμη. Εξάλλου, στην οριζόντια ταξινόμηση του πληθυσμού της Θεσσαλονίκης κυριαρχούσε η «εθνική» καταγωγή. Όμως, συχνά, το πολύπλοκο ανακάτεμα των δύο αυτών διαρθρώσεων μας έδινε απροσδόκητα αποτελέσματα. Έτσι, όλοι οι χαμάλδες, όλοι οι μαουινέρδες κι όλοι οι αμαξάδες (με παετόνια) της Θεσσαλονίκης ήσανε εβραίοι, ενώ όλοι οι καθάσδες των αρχοντόσπιτων ήσανε αρναούτηδες. Δηλαδή, ενώ όλοι αυτοί οι άνθρωποι ανήκαν σε χαμηλή οικονομικο-κοινωνική στάθμη, ταυτοχρόνως ασκούσαν ένα προνομιούχο επάγγελμα με χαρακτήρα εθνικο-μονοπωλιακό. Πάντως, το χαρακτηριστικό για την κοινωνία της Θεσσαλονίκης είναι το ότι δεν υπήρχαν εβραίοι μεσοαστοί. Αρκετοί εβραίοι ήσανε πάμπλουτοι. Ωστόσο, το 90% των εβραίων ανήκαν στη φτωχολογία. Οι εβραίοι μιλάγανε σπανιόλικά, και πολύ εύκολα το γύριζαν στα ιταλικά ή στα γαλλικά. Τα ελληνικά τους ήσαν σπασμένα, πράγμα που έγινε αιτία για χίλια ανέκδοτα (μην ξε-

χνάτε το πώς μιλάει ο εβραίος του караγκιόζη μας).

Σ.: Ποιες ήσαν οι σχέσεις της εβραϊκής κοινότητας της Θεσσαλονίκης με την αντίστοιχη ελληνική, αλλά και με τις υπόλοιπες εθνότητες που ζούσαν στην πόλη, πριν και ιδίως μετά την είσοδο του ελληνικού στρατού στη Θεσσαλονίκη τον Οκτώβρη του 1912;

Η.Π.: Η Θεσσαλονίκη ήτο μια εβραϊούπολη. Όπως ξέρουμε, κατά την τουρκοκρατία, οι εβραίοι ζούσαν μέσα στις ακροπόλεις μαζί με τους οθωμανούς. Το φαινόμενο αυτό δεν ισχύει για τη Θεσσαλονίκη. Στη Θεσσαλονίκη δεν υπήρχαν γκέτο για τους εβραίους, αφού και τοπογραφικά κυριαρχούσαν οι εβραίοι. Στην ουσία, στη Θεσσαλονίκη δεν υπήρχε ούτε καν «γουντρία», τούτεστιν ανοιχτός εβραιομαχάλας. Χοντρικά μπορούμε να πούμε ότι, όλοι οι καμπιανοί (δηλαδή, οι κάτοικοι του Κάμπου, της Κάτω Πόλης) ήσανε εβραίοι, ενώ στο Μπαίρι (Πάνω Πόλη) έμεναν οι τούρκοι. Οι έλληνες –οι λιγοστοί έλληνες– κατοικούσαν γύρω στην Καμάρα. Στην περίπτωση της γειτονιάς της Αγίας Θεοδώρας οι έλληνες έμεναν μέσα σε κλειστό γκέτο. Σχεδόν το ίδιο μπορούμε να πούμε και για τους ρομιούς του Τσαούς - Μαναστίρ (νυν μονή Βλατάδων). Όστε, οι εθνότητες χωριζόντουσαν (δίχως φανερά σύνορα) σε μαχαλάδες. Από πλευράς «εθνικής» σύστασης πληθυσμού αρκούμαι να αναφέρω ότι, υπήρχαν καμιά εξηνταρία τζαμιά, περίπου πενήντα χάρβες και κάπου δεκαπέντε ορθόδοξες εκκλησίες και παρεκκλήσια. Σύμφωνα με ένα ελληνικό σχολικό εγχειρίδιο του 1882, η Θεσσαλονίκη είχε 71 μαχαλάδες –απ' αυτούς μόνο δώδεκα ελληνικοί. Σταματάω, εδώ, στις μεγάλες «εθνικές» κοινότητες, γιατί αν προχωρήσω στους σέρβους, στους αρμένηδες, στους αρναούτηδες, στους γύφτους, στους βούλγαρους, στους αλαβομακεδόνες, στους φράγκους και στους λεβαντίους (γιατί όχι και στις λέχες πουτάνες;) θα μπερδεύεις για τα καλά. Ένα παράδειγμα πολυεθνικότητας: ο Κεμάλ Ατατούρκ (με τα τσακίρικα μάτια) μεγάλωσε στη Θεσσαλονίκη, αλλά δεν ήταν τούρκος.

Όσο για ένα άλλο δοξασμένο τέκνο της Θεσσαλονίκης, τον Ναζίμ Χικμέτ, ήταν πολωνικής καταγωγής. Και μην ξεχνάμε ότι ο Βενιζέλος διατήρησε αρκετό διάστημα τον τούρκο δήμαρχο Θεσσαλονίκης, έναν αρχοντάνθρωπο που δεν καταδεχότανε να εισπράττει το μισθό του.

Όταν μιλάς έτσι οι έλληνες σε μισούν. Όταν, όμως, λες ακριβώς τα αντίθετα –όπως κάνει ο ποιητής Βαφόπουλος– γίνεσαι ακαδημαϊκός. Θα μου λυνόταν πολλές απορίες για την «εθνική» καταγωγή του Βαφόπουλου αν μάθαινα το αληθινό του επώνυμο.

Οι ρομιοί και οι εβραίοι είχαν, βέβαια, μικροδιαφορές. Όμως και οι δυο αυτοί λαοί –σε τελική ανάλυση– δεν ήσανε παρά γκιαούρηδες και ραγιάδες. Ό,τι τους ένωνε ήταν πολύ ισχυρότερο απ' ό,τι τους χώριζε. Βέβαια, οι ρομιοί κάθε Πάσχα έκαιγαν τον Ιούδα ανελλιπώς. Οι εβραίοι αντιμετώπιζαν αυτό το σκοτο-έθιμο σαν πρόκληση, γιατί ήταν πρόκληση. Τα ελληνόπουλα και τα εβραϊκά ξεθύμαιναν με τον πετροπόλεμο. Η βδομάδα έκλεινε με τον κλασικό πετροπόλεμο στο Καραγάτσι, εκεί κοντά στην Ανάληψη. Οι σχεδόν ειδυλλιακές αυτές σχέσεις αλλάζουν ριζικά, το 1912, με την είσοδο του ελληνικού στρατού. Διαθέτουμε πολλά στοιχεία για τη συμπεριφορά του στρατού μας. Νομίζω ότι, επιτέλους, θα πρέπει να αποκαλύψουμε τη στάση μας έναντι των «εθνικών» μειονοτήτων και, ιδιαίτερα, έναντι των εβραίων (στη Θεσσαλονίκη κάθε άλλο παρά μειονότητα ήσανε). Σύμφωνα με την «επίσημη» άποψη, οι έλληνες δεν είναι ρατσιστές. Και γι' αυτό στο Λεξικό του Ελευθερουδάκη διαβάζουμε: «παρ' ημίν, αντιιουδαϊκάι ταραχαί συνέβησαν μόνο τω 1901 εν Κερκύρα και Ζακύνθω, και αυτά δε δεν έλαβον έκτασιν μεγάλην». Ακόμη και η Εγκυκλοπαιδεία μας ξεχνάει ότι το επεισόδιο του Πατσίφικο άρχισε με το κάψιμο του Ιούδα, όπως ξεχνάει τις διώξεις της Κέρκυρας, το σφάξιμο των 5.000 εβραίων του Μοριά το 1821, τη μυστηριώδη εξαφάνιση των εβραίων του Παρνασσού και της Μάνης, το πογκρόμ του Κάμπελ κτλ. Φυσικά, οι κομμουνιστές κατέληξαν και κατάντησαν να είναι οι θερμότεροι υπέρ-

μαχοι του νεοπατριωτισμού και της νέας ορθοδοξίας. Οι έλληνες ενοχλούνται πολύ από την εβραϊκή παρουσία, αλλά δεν ενοχλούνται διόλου μήτε από το μνημείο πεσόντων με τον χιτλερικό αετό που βρίσκεται έξω από τα Χανιά, μήτε από τον ανδριάντα του Τρούμαν. Και, πολύ φοβάμαι ότι, με τις κουθέντες περί εβραίων, ξεχάσαμε το ΚΑΙΡΙΟ πρόβλημα –εννών τις αμερικάνικες βάσεις, που «εθνικώς» μας ξεφτιλίζουν.

Σ.: Τι απέγιναν οι περιουσίες που εγκατέλειψαν πίσω τους οι 42.830 εβραίοι της Θεσσαλονίκης, που μεταφέρθηκαν στα ναζιστικά στρατόπεδα εξόντωσης; Τι απέγινε το παμπάλαιο εβραϊκό νεκροταφείο της πόλης;

Η.Π.: Το ερώτημά σου είναι μαχαίρι στην καρδιά. Καθώς θα ξέρεις, η Ιστορία είναι, κυρίως «προφορική» –κι όχι «γραπτή», που νομίζουν οι ιστορικοί μας. Σύμφωνα, λοιπόν, με την «προφορική» Ιστορία η Νύχτα των Κρυστάλλων είχε σαν στόχο την οριστική καταστροφή των εβραϊκών μαγαζιών του Βερολίνου. Οι έλληνες της Θεσσαλονίκης ποθούσαν μια παρόμοια καταστροφή. Πέντε χρόνια μετά τη Νύχτα των Μαχαιριών συνέβη κάτι ανάλογο και στη Θεσσαλονίκη. Το θέμα των εβραϊκών μαγαζιών της Θεσσαλονίκης παραμένει ανοιχτό. Ο νέος ερευνητής Παναγιώτης Κουπαράνης, χρησιμοποιώντας με σύνεση τις γερμανικές πηγές, απέδειξε ότι από τα χιλιάδες μαγαζιά των εβραίων μόνο εξακόσια «διεσώθησαν», και, ότι τα μαγαζιά τα «έφαγαν» οι δοσίλογοι. Η θετική διαπίστωση του Κουπαράνη είναι μόνο σε πρώτο επίπεδο ορθή. Οι δοσίλογοι δεν εκράτησαν τα μαγαζιά. Οι δοσίλογοι δεν ήσανε ηλίθιοι. Οι δοσίλογοι «πούλησαν» τα μαγαζιά. Και –για να μιλήσω ρατσιστικά– τα μεγαλύτερα και πλουσιότερα εμπορικά τα «αγόρασαν», κυρίως, οι τουρκόφωνοι καραμαλήδες της Θεσσαλονίκης, που και τα κατέχουν έκτοτε. Υπάρχει κι ένα δεύτερο μυστικό: πολλά από τα μαγαζιά «πουλήθηκαν», βάσει σχετικών διατακτικών, μαζί με το εμπόρευσό τους. Έτσι, π.χ. ένα πασίγνωστο χαρτεμπορικό «πουλήθηκε» μαζί με την αποθήκη του, όπου υπήρχαν τόννοι και τόννοι χαρτιών.

Βέβαια, σύμφωνα με τον γνωστό νόμο του 1947, τα άνευ κληρονόμων εβραϊκά περιουσιακά στοιχεία (παρά τις τότε ισχύουσες διατάξεις) περιήλθαν σε κάποιον ισραηλίτικο οργανισμό. Αυτή η προνομιακή μεταχείριση διόλου δεν εκτονώνει –ηθικώς και οικονομικώς– το θέμα των εβραϊκών μαγαζιών της Θεσσαλονίκης. Ας περάσουμε στα κινητά περιουσιακά στοιχεία...

Το χρυσάφι το θουτήξανε οι γερμανοί. Σε λίγες περιπτώσεις οι εβραίοι άφησαν λίρες και κοσμήματα σε φίλους των ρομιούς. Σε κάποιες άλλες περιπτώσεις οι εβραίοι έβαψαν τις λίρες –εξ ου και η σχετική μυθολογία.

Τα έπιπλα των εβραϊκών μαχαλάδων συγκεντρώθηκαν από τους γερμανούς σε διάφορες αποθηκάρες και, εν συνεχεία, μοιράστηκαν σε αξιωματικούς της χωροφυλακής, σε ανωτάτους υπαλλήλους, σε οπλίτες της διαβόητης Εκατονταρχίας κτλ. Φυσικά, τα ωραιότερα έπιπλα τα ξάφρισαν οι ίδιοι οι γερμανοί. Κι όταν ομιλώ για ωραία έπιπλα εννών κομμάτια κατάλληλα για μουσεία, έπιπλα που ούτε μπορούν να φανταστούν οι χωριάτες οι αθηναίοι (βενετσιάνικοι καθρέφτες, βιεννέζικες λάμπες, ολοκρυστάλλινες ντουλάπες κτλ.). Θα πρέπει να σημειώσω ότι, στην περίπτωση των ξεμοναχιασμένων εβραϊκών σπιτιών, οι ίδιοι οι φουκαράδες οι εβραίοι εχάρισαν, κλαίγοντας, τα έπιπλά τους στους γείτονες. Όπου δεν συνέβη αυτό, οι γείτονες, μετά την απαγωγή των εβραίων, το έριξαν στο πλιάτσικο. Αυτό που ισχυρίζομαι το περιγράφει κι ο μακαρίτης Γιώργος Ιωάννου. Εξάλλου, οι εβραίοι πουλάγανε έπιπλα και οικιακά σκεύη σε διάφορα αυτοσχέδια παζάρια (όπως στην πλατεία Χίρς) για να προμηθευτούν γυλιούς, άρβυλα, παγούρια και παντελόνια –δηλαδή, αντικείμενα που πολύ θα τους χρησίμευαν στο Μακρινό κι Αγύριστο Ταξίδι.

Έρχομαι τώρα στο νεκροταφείο. Στο μεγάλο νεκροταφείο, που στη Θεσσαλονίκη ήτο γνωστό ως Εβραϊκά Μνήματα, και, που στην πραγματικότητα ήτο χωρισμένο από την οδό Χορτατζήδων σε δύο τμήματα. Αυτό το νεκροταφείο το ήξερα όπως ξέρω την τσέπη μου. Οι γερμανοί, με την αρωγή των δημοτικών αρχών, το κατέστρεψαν. Η καταστροφή του εβραϊκού νεκροταφείου

υπήρξε ένα παλιό όνειρο των ελλήνων. Το όνειρο πραγματοποιήθηκε χάρη στους γερμανούς. Η καταστροφή άφησε πίσω της ένα κεντρικότατο οικοπεδάκι (κάπου 400.000 τετραγωνικά) αμυθίου αξίας, καθώς και κάμποσες χιλιάδες ταφόπλακες.

Το οικοπέδο το «κληρονόμησε» –δίχως ντροπή– το πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Τα μάρμαρα τα θούτηξαν, αφενός, η Ιερά Μητρόπολις (ναι, ναι! μ' αυτά τα μάρμαρα χτίσανε τον Άγιο Δημήτριο...), και, αφετέρου, η Δημαρχία (τα χρησιμοποίησε ως κράσπεδα πεζοδρομίων). Βέβαια, ορισμένα μάρμαρα τα πήραν οι γερμανοί, ενώ άλλα τα άρπαξε ο λαουτζίκος. Υπήρξαν και τα χειρότερα. Μόλις τον περασμένο μήνα τέλειωσα το κείμενό μου «Κυνηγοί Κρανίων», όπου περιγράφω πώς διάφορα «συνεργεία» ελλήνων, μεταξύ 1942-1945, τρυπάνανε, μεθοδικότατα, τους εβραϊκούς τάφους για να κλέψουν χρυσά δόντια. Πρόκειται για ένα πικρό χάπι, που είμαστε αναγκασμένοι να το καταπιούμε. Τα λέω όλ' αυτά με μεγάλη δυσφορία. Μα, τέτοια είναι η πούτανα η Αλήθεια...

Σ.: Αρκετά μιλήσαμε για εβραίους. Τους άραβες πώς τους βλέπετε;

Η.Π.: Τους αγαπώ πολύ. Είμαι λάτρης του μεγάλου Ισλαμικού Πολιτισμού. Και χαίρομαι που μου δίνεις την ευκαιρία να ξαναγυρίσω στους εβραίους δια των αράβων. Γιατί, οι χαλίφηδες –είτε της Βαγδάτης, είτε της Ισπανίας– επροστάτευαν τους εβραίους. Μιλώ για τους εβραίους μεταφραστές των κλασικών κειμένων, για τους εβραίους χαρτογράφους, για τους εβραίους αστρονόμους, για τους εβραίους τυπογράφους, για τους εβραίους γιατρούς, για τους εβραίους τραπεζίτες. Αυτή την εποχή οι τραπεζίτες είναι μια εξαιρετικώς προοδευτική δύναμη. Δεν είναι οι άραβες που έδωξαν τους εβραίους από την Ισπανία. Οι οθωμανοί σουλτάνοι ακολούθησαν, έναντι των εβραίων, την ίδια πολιτική. Και για νάρθω στο σήμερα, θα δηλώσω ότι είμαι αντισιωνιστής. Αλλά, το Ισραήλ υπάρχει, εδώ και σαράντα χρό-

νια, στη θέση του, και περιμένει να το δούμε.

Σ.: Τι έχετε να προσάψετε στους οργανωτές των εορτών της Θεσσαλονίκης;

Η.Π.: Δύο πράματα, που ουσιαστικά είναι ένα: απόκρυψη στοιχείων και διαστροφή στοιχείων. Αυτή η διττή απόκρυψη / διαστροφή δεν αποτελεί ένα σύνολον ασχημάτων λεπτομερειών, αλλά ένα σύνολο μεθοδευμένων λεπτομερειών που, τελικώς, μας δίνει μια λανθασμένη ιστορικο-κοινωνική τοιχογραφία. Δηλαδή, το ψεύδος είναι δουλεμένο, ψηφίδα-ψηφίδα, για να καταλήξει σ' ένα επιθυμητό πανόραμα. Δεν χρειάζεται να υπεισέλθω σε συγκεκριμένα στοιχεία.

Και κάτι ως προς τις χρησιμοποιηθείσες πηγές: υπάρχει ένας ηλίθιος προσανατολισμός προς το Παρίσι. Θα ήθελα να σημειώσω, επί αυτού, ότι οι ερευνητές, πρώτον, δεν έχουν εντοπίσει όλες τις πηγές ντοκουμέντων στο Παρίσι, και, δεύτερον, αγνοούν τις πηγές σε διάφορες άλλες χώρες –στο Λονδίνο (Αυτοκρατορικό Μουσείο Πολέμου), στη Σόφια (διαθέτουν θαυμάσιο αρχείο φωτογραφιών), στη Μόσχα και στο Λένινγκραντ, στο Ισραήλ (Ινστιτούτο Θεσσαλονίκης, Μουσείο Διασποράς κτλ.), στην Ουάσιγκτον (στη Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου βρίσκεται όλο το φωτογραφικό αρχείο Θεσσαλονίκης του Αμερικάνικου Ερυθρού Σταυρού), σε διάφορα μέρη της Γερμανίας, στην Ισταμπούλ κτλ.

Και θα προσθέσω –για την ιστορία– ότι όλες οι φωτογραφίες δημάρχων που είναι κρεμασμένες στην αίθουσα του δημοτικού συμβουλίου Θεσσαλονίκης προέρχονται από το αρχείο μου, και, ότι τη σχετική φωτογραφία του τούρκου δημάρχου (βρίσκεται ακόμη στη θέση της;) μου την έστειλε, πολύ ευγενικά, το υπουργείο εσωτερικών της Τουρκίας. Φυσικά, όταν ανήρτησα αυτή τη φωτογραφία, ο τότε δήμαρχος Παπαηλιάκης κόντεψε να πάθει συγκοπή. Μου έβαλε τις φωνές. Αναγκάστηκα να τον διαβεβαιώσω ότι ο τούρκος δήμαρχος ήτο... βενιζελικός!

Παρίσι, 15-1-1986

